

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS

VIEŠOJO VALDYMO FAKULTETAS

VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO INSTITUTAS

SNIEGUOLĖ KAČERAUSKAITĖ

JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS:
KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATVEJIS

Magistro baigiamasis darbas

Vadovas
prof. dr. Andrius Stasiukynas

KLAIPĖDA

2020

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS

VIEŠOJO VALDYMO FAKULTETAS

VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO INSTITUTAS

SNIEGUOLĖ KAČERAUSKAITĖ

JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS:
KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ATVEJIS

Magistro baigiamasis darbas

Studijų programa 6211LX076

Vadovas

_____ prof. dr. *Andrius Stasiukynas*
2020-

Recenzentas

2020

Atliko

_____ stud. S. Kačerauskaitė

2020-

KLAIPĖDA

2020

TURINYS

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	4
LENTELIŲ SĄRAŠAS	5
PRIEDŲ SĄRAŠAS	6
DAŽNIAUSIAI VARTOJAMŲ SĄVOKŲ ŽODYNAS	7
ĮVADAS.....	9
1. VIEŠOSIOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO IR VERTINIMO MECHANIZMŲ TEORINĖS PRIELAIIDOS	12
1.1. Viešosios politikos samprata ir teoriniai viešosios politikos formulavimo aspektai	12
1.2. Viešosios politikos įgyvendinimo teorinės prielaidos	15
1.3. Viešosios politikos vertinimo mechanizmai	18
2. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO STRUKTŪRA IR MECHANIZMAI	24
2.1. Jaunimo politikos samprata ir formavimas	24
2.1.1. Jaunimo politika kaip horizontali viešosios politikos sritis	27
2.1.2. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu	35
2.1.3. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas vietos lygmeniu	38
3. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO ANALIZĖ KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE	41
3.1. Jaunimo politikos Klaipėdos miesto savivaldybėje dokumentų analizė	41
3.2. Jaunimo politikos Klaipėdos miesto savivaldybėje situacijos, statistikos, vertinimo įrankių analizė	43
4. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE ĮGYVENDINAMOS JAUNIMO POLITIKOS ATSKIROSE SRITYSE ANALIZĖ	48
4.1. Tyrimo metodika	48
4.2. Jaunimo interesų užtikrinimas kultūros politikos srityje	49
4.3. Jaunimo interesų užtikrinimas švietimo ir mokslo politikos srityje	52
4.4. Jaunimo interesų užtikrinimas sporto politikos srityje	56
4.5. Jaunimo interesų užtikrinimas sveikatos politikos srityje	58
4.6. Jaunimo veiklos plėtra (darbas su jaunimu)	60
5. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO EKSPERTINIS VERTINIMAS	68
5.1. Ekspertinio tyrimo metodika	68
5.2. Ekspertinio tyrimo rezultatai	72
5.3. Ekspertų interviu rezultatų apibendrinimas	91
IŠVADOS	97
REKOMENDACIJOS	99
SANTRAUKA	98
SUMMARY	99
LITERATŪRA	101
PRIEDAI	107

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Politikos proceso elementai	15
2 pav. Stebėsenos ir vertinimo veikimo laukas	21
3 pav. Jaunimo skaičius 2015 m. ir 2019 m. pradžioje bei jo kitimo dinamika 2015-2019 m., proc. ..	25
4 pav. Jaunimo politikos kryptys	26
5 pav. „Trigubos spiralės“ struktūra	32
6 pav. Jaunimo politika savivaldybės lygmenyje	39
7 pav. Jaunimo politikos plėtros programai skirtas finansavimas 2015-2019 m., tūkst. Eur	45
8 pav. Jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūra Klaipėdos miesto savivaldybėje	45
9 pav. Empirinio tyrimo eigos loginė schema	49
10 pav. Jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį, vidurkiai	90

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Viešosios politikos sąvokos apibūdinimas	13
2 lentelė. Kultūros srities vertinimo priemonės ir rodikliai	58
3 lentelė. Švietimo ir mokslo srities vertinimo priemonės ir rodikliai	60
4 lentelė. Sporto srities vertinimo priemonės ir rodikliai	64
5 lentelė. Sveikatos srities vertinimo priemonės ir rodikliai	69
6 lentelė. Jaunimo projektų dalinio finansavimo iš savivaldybės biudžeto analizė	70
7 lentelė. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo skalė	88
8 lentelė. Tiriamųjų charakteristika	90

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 PRIEDAS. Jaunimo reikalų departamento prie SADM rekomenduojamos įgyvendinti jaunimo politikos veiklos sritys, užduotys ir rezultatų vertinimo kriterijai	107
2 PRIEDAS. Horizontalaus jaunimo politikos įgyvendinimo sritys Lietuvos Respublikoje	110
3 PRIEDAS. Jaunimo politikos strateginio planavimo dokumentai ir pagrindinių teisės aktų sistema	111
4 PRIEDAS. Strateginių dokumentų, reglamentuojančių jaunimo politiką, sąsajų trūkumai	112
5 PRIEDAS. Neformaliojo vaikų švietimo finansavimo Lietuvoje analizė	113
6 PRIEDAS. Lietuvos jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo teisinis reglamentavimas	114
7 PRIEDAS. Subjektai, formuojantys ir įgyvendinančių jaunimo politiką nacionaliniame lygyje	115
8 PRIEDAS. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginis plėtros planas (jaunimo politikos dalis)	116
9 PRIEDAS. Jaunimo politikos plėtros programa Nr. 09	117
10 PRIEDAS. Klaipėdos miesto savivaldybėje teikiamos svarbios jaunimui paslaugos	118
11 PRIEDAS. Teorinis jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo modelis Klaipėdos miesto savivaldybėje	119
12 PRIEDAS. Klaipėdos miesto savivaldybėje įgyvendinamos jaunimo politikos atskirose srityse antrinių duomenų analizė	120
13 PRIEDAS. Tyrimo klausimynas	128
14 PRIEDAS. Tyrimo instrumentarijaus pagrindimas	130
15 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 1	131
16 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 2	137
17 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 3	145
18 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 4	148
19 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 5	152
20 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 6	158
21 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 7	163
22 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 8	167
23 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 9	174
24 PRIEDAS. Pusiau struktūruotas interviu Nr. 10	178
25 PRIEDAS. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas	180

DAŽNIAUSIAI VARTOJAMŲ SAŲVOKŲ ŽODYNAS

Atvirasis jaunimo centras – juridinis asmuo, kuris atlieka darbą su jaunimu, grindžiamą savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti šioje veikloje ir užtikrinanti jų įsitraukimą į šią veiklą (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Atviroji jaunimo erdvė – kultūros, švietimo, kūno kultūros ir sporto ar socialines paslaugas teikiančio juridinio asmens patalpa, kurioje atliekamas darbas su jaunimu, grindžiamas savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti šioje veikloje ir užtikrinantis jų įsitraukimą į šią veiklą (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Bendradarbiavimas – „asmenų arba socialinių grupių bendravimas, siekiant padėti realizuoti vienas kito poreikius“ (Visuotinė lietuvių enciklopedija, 2003).

Darbas su jaunimu – „veikla, skirta sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą sudaryti, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti“ (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Jaunas žmogus – „asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai)“ (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Jaunimo iniciatyva – „savanoriška ir savarankiška jaunimo veikla, skirta savo ir visuomenės poreikiams tenkinti“ (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Jaunimo organizacija – „Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti įsteigta asociacija, kurios ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) jaunų žmonių interesams atstovaujančios asociacijos, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės“ (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Jaunimo politika – „priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma“ (Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).

Sektorius – ekonominės veiklos sferos dalis, išskirta pagal tam tikrus požymius (Miginis, Ulozas 2010, 16).

Tarpsektorinis bendradarbiavimas – „tai vienas kitą papildantis bendradarbiavimas tarp skirtingų sektorių: valdžios, valstybinių institucijų (sveikata, švietimas, aplinka, kultūra, sportas, ir kt.), visuomenės, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir žiniasklaidos“ (Miginis ir Ulozas 2010, 16).

Tarpžinybinis bendradarbiavimas – „tai vienas kitą papildantis bendradarbiavimas, kuris apima vieno iš sektorių (valstybinio, verslo ar nevyriausybinių) skirtingos specializacijos atstovus iš daugiau nei vienos žinybos“ (Miginis ir Ulozas 2010, 16).

Viešasis sektorius – „visuma institucijų, kurios išlaikomos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų. Sektorius teikia viešąsias paslaugas, dėl kurių nėra konkuruojama ir kurios prieinamos kiekvienam individui“ (Miginis ir Ulozas 2010, 16).

Viešosios politikos įgyvendinimas – tai atsakomybės ir pasitikėjimo derinys nustatant santykius tarp piliečių ir viešojo sektoriaus, įgyvendinant tikslų nustatymo ir jų įgyvendinančių veiksmų sąveikos procesą, kurio sėkmė priklauso nuo tinkamos priežastinės teorijos, išteklių, interesų grupių požiūrio bei kitų veiksnių (suformuluota remiantis J. E. Lane, Pressman, Wildavsky ir P. A. Sabatier viešosios politikos įgyvendinimo apibrėžimais).

Viešosios politikos vertinimas – politikos arba jos sudėtinės dalies (programos, projekto, priemonės) vertės analizė, kuri skirta tobulinti viešąją politiką ir už ją atsiskaityti. Jis atliekamas vadovaujantis tam tikrais kriterijais ir sistema, kuri tobulinama ir keičiama atsiradus poreikiui, siekiant užtikrinti efektyvesnę viešąją politiką (suformuluota remiantis Breul, Puškoriaus, W.N. Dunn, Vilpišausko ir Nakrošio viešosios politikos įgyvendinimo apibrėžimais).

Žinyba – „sistema įstaigų, priklausančių kuriai nors valstybinio valdymo šakai“ (Miginis ir Ulozas 2010, 16).

IVADAS

Darbo aktualumas. Miesto vadovai visada siekė, kad Klaipėda būtų jaunų žmonių miestu – tokia valia ne kartą buvo išreikšta idėjų lygmenyje, į šį tikslą buvo orientuoti ilgalaikiai ir trumpalaikiai projektai, tačiau kol kas pastebima atvirkštinė migracija – jaunimas dėl įvairiausių priežasčių iš uostamiesčio nuteka į didesnius Lietuvos miestus. Statistikos departamento duomenimis 2019 m. pradžioje Klaipėdos mieste buvo registruoti 24626 gyventojai nuo 14 iki 29 m. (16 proc. miesto populiacijos) ir šis skaičius kasmet mažėja. Statistiniai duomenys rodo, kad didžiausia dalis jaunimo palieka miestą 18 m. ir 24 m. Galima daryti išvadą, kad šie jaunuoliai – ką tik baigę mokyklą ir absolventai. Darbo autorė mano, kad jaunimo skaičiaus mažėjimas mieste susijęs su vietos valdžios dėmesio jaunimo politikos įgyvendinimui stoka. CaSYPoT tyrimo (2017) duomenys parodė, kad 71 proc. moksleivių turi planų palikti Klaipėdą. Tyrimo dalyviai teigia, kad „Klaipėda nėra patraukli jaunimui: jaunimas nesijaučia esantis svarbi miesto dalis, pasigenda daugiau valdžios dėmesio, trūksta laisvalaikio užimtumo galimybių“.

Pagal W. F. Lever (1993) sukurtą regionų konkurencingumo teoriją vienas svarbiausių miesto konkurencingumo veiksnių yra žmonių ištekliai, o mažas Klaipėdos miesto patrauklumas jaunimui didina šią miesto konkurencingumo mažėjimo riziką. Nuo jaunimo politikos įgyvendinimo priklauso, ar jaunimas norės kurti savo ateitį Klaipėdoje ir būti varomąja miesto vystymosi jėga.

Šiame darbe bus siekiama išsiaiškinti, ar savivaldybė išnaudoja visas savo galimybes įgyvendinant jaunimo politiką Klaipėdos mieste, su kokiomis problemomis susiduria ją įgyvendinant.

Mokslinis ištirtumas ir naujumas. Apie politikos įgyvendinimą kaip atskirą politinio proceso reiškinį savo darbuose rašė Vilpišauskas ir Nakrošis (2003), O' Toole (2000), L.J. Pressman ir A. Wildavsky, Parsons (2001). Politikos įgyvendinimo nesėkmes ir problemas nagrinėjo B. Guy Peters (2002), Anderson, Denhardt (2001), Jan Eric Lane (2001). Paul A. Sabatier ir kiti mokslininkai tyrė įvairius galimus politikos įgyvendinimo modelius.

Jaunimo politika nagrinėta įvairiais pūviais Lietuvos ir užsienio mokslininkų. Europos kontekste ją tyrė Ulf Olsson (2011), Mirja Määttä (2016), Grimmer (2014), Rafiullah Kakar (2018). Lietuvoje jaunimo socialines problemas tyrė J. Sakalauskienė (2015), R. Žukauskienė (2015), J. Imbrasaitė ir kt. (2015) nagrinėjo jaunimo įgalinimo galimybes Lietuvoje, Bileišis (2015) apžvelgė Lietuvos jaunimo situaciją ir konkrečias jaunimo politikos sritis. Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atliko jaunimo politikos kokybės vertinimų apžvalgą 43 Lietuvos savivaldybėse (2016), Jaunimo problemų sprendimo planų įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenos analizę (2014), Darbo su jaunimu įgyvendinimo Lietuvoje situacijos analizę (2015). Valstybės kontrolė atliko audito ataskaitą siekiant įvertinti, ar tinkamai sudaryti jaunimo politikos planavimo dokumentai (2016). Higienos institutas atliko tyrimus, siekiant įvertinti atvirus jaunimo centrus ir erdves lankančio jaunimo gyvenimą ir sveikatos stiprinimo bei atviro darbo su jaunimu integralumo raišką (2019).

Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politika nagrinėta mažai. 2015 m. Socialinių mokslų kolegija atliko galimybių studiją „Klaipėdos jaunimo situacijos tyrimas“, 2017 m. Klaipėdos m. universitetas – Klaipėdos miesto jaunimo poreikių ir jų gyvenimo būdo tyrimą (Strakšienė 2017). 2018 m. VšĮ Klaipėdos valstybinė kolegija atliko Klaipėdos jaunimo motyvacijos tyrimą. 2019 m. VšĮ Politikos tyrimų ir analizės institutas atliko Klaipėdos jaunų žmonių dalyvavimo situacijos analizę (Ulozas ir Miginis 2019). Daugiau jaunimo tyrimų pastaraisiais metais Klaipėdos mieste nebuvo atlikta.

Tyrimo objektas – Jaunimo politikos įgyvendinimas

Problema – Nors jaunimo politika formuojama, tačiau pastebimas nepakankamas Klaipėdos miesto patrauklumas jaunimui gyventi, dirbti ir mokytis, keltinas probleminis klausimas – kaip galima vertinti jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos mieste?

Darbo tikslas – Įvertinti Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą.

Darbo uždaviniai:

1. Išnagrinėti viešosios politikos įgyvendinimo ir vertinimo mechanizmų teorines prielaidas.
2. Išnagrinėti jaunimo politikos įgyvendinimo struktūrą, mechanizmus.
3. Ištirti jaunimo politikos įgyvendinimo metodus Klaipėdos miesto savivaldybėje.
4. Atlikti jaunimo politikos Klaipėdos mieste įgyvendinimo antrinių duomenų analizę už 2015-2019 metus.
5. Atlikti empirinį tyrimą (ekspertų interviu) ištiriant jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos mieste 2015-2019 metų laikotarpiu.

Tyrimo metodai:

Teorinei daliai:

1. Istorinis lyginamasis metodas, siekiant palyginti ankstyvųjų viešosios politikos teoretikų ir šiuolaikinių autorių požiūrius į viešąją politiką, jos įgyvendinimo aspektus.
2. Turinio (content) analizė, kurios pagalba objektyviai ir sistemiškai išnagrinėti oficialūs rašytiniai dokumentai (teisės aktai, ES dokumentai, jaunimo politiką įgyvendinančių įstaigų medžiaga, rekomendacijos ir kt.), periodiniai leidiniai (mokslinės publikacijos), mokslinių tyrimų ataskaitos, įvairi statistinė medžiaga, žinybiniai dokumentai.
3. Sintezės metodas, leidžiantis analizuoti ir tarpusavyje lyginti įvairių mokslininkų mintis.
4. Apibendrinimo metodas, kurio pagalba bus apibendrinamas kiekvienas skyrius bei poskyris, siekiant pabrėžti pagrindines mintis.

Empiriniam tyrimui:

1. Atvejo analizė, kurio metu išanalizuotos jaunimo politikos įgyvendinimo problemos ištiriant Klaipėdos miesto savivaldybės atvejį. Anot R. E. Stake (2005, 443) „atvejo studijoje nėra itin svarbu, kokie metodai parenkami – svarbiausia, kad jie padėtų atsakyti į tyrimo klausimus“. Darbe pasirinktas teoriją tikrinantis tyrimas. Duomenų rinkimui pasitelkti šie metodai:

2. Antrinių duomenų analizė, kurios pagalba išanalizuoti duomenys, surinkti Savivaldybės administracijos, kitų institucijų ir tyrėjų.

3. Ekspertinis vertinimas (interview metodas) - pusiau struktūruoti interview su jaunimo politikos ir kitų viešosios politikos sričių, artimų jaunimui politikai, atstovais.

4. Kokybinė turinio analizė (content analysis), – tai metodas, skirtas reziumuoti reikšmingus kiekybinius duomenis iš kokybinių duomenų (Žukauskienė 2008).

Visame darbe bus taikomi apibendrinimo ir duomenų sisteminimo metodai.

Baigiamojo darbo reikšmė. Darbas galėtų būti naudingas *miesto politikams (miesto savivaldybės tarybos nariams)*, kurie yra viešosios politikos formuotojai, inicijuoja ir priima svarbius sprendimus, lemiančius patrauklių sąlygų sukūrimą jaunimui mokytis, dirbti ir gyventi; *savivaldybės administracijai*, nes ji yra įvairių viešosios politikos sričių, svarbių jaunimui, įgyvendintoja; *jaunimo ir su jaunu dirbančioms organizacijų vadovams*, nes šios organizacijos yra arčiausiai jaunimo ir jiems aktualu žinoti, kaip vertinamas jų darbas iš šalies; *Klaipėdos aukštųjų mokyklų bendruomenei*, nes miesto aukštosios mokyklos yra suinteresuotos pritraukti daugiau jaunimo į savo įstaigas, todėl joms svarbu žinoti kokios jaunimo politikos įgyvendinimo problemos ir kokie jaunimo lūkesčiai.

Darbo struktūra. Magistro baigiamąjį darbą sudaro įvadas, kuriame apibūdintas darbo temos aktualumas, suformuluota darbo (tyrimo) problema, originalumas, pateikiami baigiamojo darbo tikslai, uždaviniai, apžvelgiami tyrimo metodai, keturios dėstomosios dalys (ketvirtoji – tiriamoji dalis), išvados, rekomendacijos, naudotas literatūros sąrašas, magistrinio darbo santrauka lietuvių ir anglų kalbomis.

Pirmojoje darbo dalyje aptariamos viešosios politikos įgyvendinimo ir vertinimo mechanizmų teorinės prielaidos.

Antroji dalis skirta jaunimo politikos įgyvendinimo struktūrai ir mechanizmams išsiaiškinti.

Trečioji dalis apima jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo analizę Klaipėdos miesto savivaldybėje.

Ketvirtoji dalis yra tiriamoji. Naudojantis interview metodu buvo apklausti jaunimo politikos srityje dirbantys asmenys – ekspertai, siekiant ištirti jų nuomonę apie jaunimo politikos įgyvendinimą ir šios srities problemas. Naudojant tyrimą su antriniais duomenimis buvo išanalizuoti savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą reglamentuojantys dokumentai. Darbo pabaigoje pateikiamos išvados ir rekomendacijos gerinant jaunimo politikos priemonių Klaipėdos mieste įgyvendinimą.

1. VIEŠOSIOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO IR VERTINIMO MECHANIZMŲ TEORINĖS PRIELAIDOS

Jaunimo politika yra viena iš viešosios politikos sričių, todėl prieš pradėdant nagrinėti jos įgyvendinimą ir vertinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje, darbe bus apžvelgtos viešosios politikos įgyvendinimo ir vertinimo mechanizmų teorinės prielaidos.

1.1. Viešosios politikos samprata ir teoriniai viešosios politikos formulavimo aspektai

Pradedant analizuoti viešąją politiką, vertėtų paminėti, kad tai yra viena iš viešojo valdymo dedamųjų. Viešasis valdymas susideda iš dviejų krypčių: viešosios politikos formavimo ir viešojo administravimo. Šių dviejų krypčių sąveiką (dichotomiją) (pirmasis šią problemą savo darbuose atskleidė amerikietis F. Goodnow) Lietuvoje savo darbuose tyrinėjo A. Raipa (2002), A. Patapas, V. Smalskys (2010) ir kiti autoriai. A. Patapas ir V. Smalskys teigė, kad „šios kryptys viena kitą papildomo, nes nesuformavus politikos krypčių negalimas viešojo administravimo procesas“ (2010, 89). Pagal A. Raipą „viešąjį valdymą galima traktuoti kaip viešųjų programų ir projektų rengimą bei įgyvendinimą, kaip profesiją (viešojo valdymo specialisto), kaip valstybės tarnybą (sisteminio požiūriu) ir akademines viešojo valdymo studijas“ (2010, 7). Viešasis administravimas – tai įvairiapusė veikla, jungianti valdžios institucijų politiką ir viešąsias programas, tačiau autoriaus nuomone, viešojo administravimo ir viešosios politikos funkcijų negalima griežtai atskirti, nes „viešosios politikos ir viešojo administravimo modeliai, veiklos metodai, procedūros yra per daug bendros, kad būtų galima tarp jų nubrėžti ryškiają takoskyrą“ (Raipa 2002, 18).

Viešoji politika dažnai apibūdinama kaip valstybės valios išraiška, „valdžios veikla ir tos veiklos priežastys, sprendimų priėmimo ir jų įgyvendinimo motyvacija“ (Raipa 2002, 1). Anot autoriaus, dėmesys, analizuojant viešąją politiką, labiau kreipiamas ne į pačią viešąją politiką, bet į valdžios institucijas, viešosios politikos fazes ir procedūras, kurios susietos su sprendimų priėmimu ir politikos įgyvendinimu. Skirtingai nei „politika“, kuri apima bet kurią savarankiškos vadovaujamos veiklos rūšį ir gali būti siejama su žmonių veikloje atsiradusiais ekonominiais, religiniais, lyčių ir kt. santykiais (Jesiulevičienė 2006), „viešosios politikos“ sąvoka taikoma siauresne prasme - ji įgauna didesnę apibrėžtumą tam tikroje riboje ar aplinkoje.

Viešoji politika siejama su tam tikrais veiksmiais ir jų procesu, kuris veikia visuomenėje. Pati viešosios politikos sąvoka gali būti suprantama ir aiškinama įvairiai: autoriai, tokie kaip J. Anderson, N. Dunn, W. Parsons, T. Dye, R. Vilpišauskas, V. Nakrošis, J. Novagrockienė, A. Raipa ir kt., rašantys apie viešąją politiką, pateikia įvairias nuomones ir apibrėžimus.

Pagal J. Anderson viešojo politika paprastai suprantama „kaip valdžios pastangos reguliuoti visuomenėje kylančius konfliktus tarp interesų grupių, skirstyti materialias ir simbolines vertybes bei paslaugas“ (Anderson 1994, cit. iš Raipa, 2002, 12). Jo nuomone, viešosios politikos turinį išreiškia priimami sprendimai, o pati viešojo politika – tai atsakas į visuomenės poreikius, interesus, reikalavimus, kurie susiję su valdžios institucijų biurokratine veikla.

T. Dye, apibūdindamas viešąją politiką, pasiūlė paprastą apibrėžimą: tai „viskas, ką valdžia pasirenka veikti ar neveikti“ (Dye 1998, cit. iš Šerikova 2013, 23), kitaip tariant, viešojoje politikoje atsirado pasirinkimas – veikti arba neveikti. Į viešąją politiką pradėta žvelgti kaip į mokslą apie valstybės valdžią, analizuojant kaip valstybė veikia ir kokios yra formuojamos politikos pasekmės (Dye 2017). M.P. Howlett ir M. Ramesh (2003) teigia, kad bendras daugelio viešosios politikos apibrėžimų bruožas - jog viešojo politika yra valdžios sprendimai išlaikant juos status quo ir priimamų sprendimų pasekmė. J. Braslauskas (2006) apibūdina viešosios politikos sąvoką kaip valstybės valdžios institucijų veiksmus, kuriais priimami nacionalinių arba kolektyvinių problemų sprendimai, užtikrinantys jų įgyvendinimą.

1 lentelėje yra pateikiamos viešosios politikos sąvokos remiantis autorių teorijomis. Lentelėje (žr. 1 lentelę) viešojo politika apibūdinama kaip vyriausybės veiksmų kursas, kaip valstybės valios išraiška, kaip valdžios institucijų elgsena, kaip interesų sritis.

1 lentelė. Viešosios politikos sąvokos apibūdinimas

Autorius	Apibūdinimas
Politikos mokslų enciklopedinis žodynas	„Tam tikras vyriausybės veiksmų kursas arba planas spręsti tam tikras problemas ar siekti tikslų. Apima viešosios politikos turinį ir procesą, nagrinėjami įvairūs formalūs ir neformalūs veikėjai, veikiantys įvairiais valdymo lygiais. Skiriamos kelios formos: perskirstymo (angl. redistributive), paskirstymo (angl. distributive), reguliavimo (angl. regulatory). Gali reikšti tam tikrą vertikalią (transporto, energetikos ir t. t.) ar horizontalią (valdymo, jaunimo ir t. t.) viešosios politikos sritį“ (http://politikosm.lt/enacademic.com/698/public_policy)
Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programa	„valdymo sprendimais išreikšta suderinta viešojo valdymo institucijų ir visuomenės valia visuomenei ir visai valstybei svarbiems klausimams ir problemoms spręsti“ (2012, Nr. 171)
Alvydas Raipa	„Viešojo politika dažniausiai apibūdinama kaip valstybės valios išraiška valdžios veikla ir tos veiklos priežastys, sprendimų priėmimo ir jų įgyvendinimo motyvacija. Kitais žodžiais tariant, terminas viešojo politika dažniausiai vartojamas apibūdinant valdžios institucijų, oficialių asmenų elgseną, veiksmus, veiklos kurso pasirinkimą ir praktinį jo įgyvendinimą politikos procese“ (Raipa 2002, 11)
Erika Furman, Anželika Šerikova	„Viešojo politika yra ta interesų sritis, kuriai, manoma, reikia valdžios arba visuomenės reguliavimo priemonių, įsikišimo arba jungtinių pastangų. Viešojo politika daugiausia dėmesio skiria tam, ką Dewey (1927) apibūdino kaip „visuomenė ir jos problemos“ (Furman ir Šerikova 2007, 108)

Thomas Dye	Viskas, ką valdžia pasirenka veikti ar neveikti (2017)
J. Braslauskas	Valstybės valdžios institucijų veiksmai, kuriais priimami nacionalinių arba kolektyvinių problemų sprendimai, užtikrinantys jų įgyvendinimą“ (Braslauskas, 2006)
Frank Johnson Goodnow	Politikos funkcijos apima valstybės valios raišką, o tos valios vykdymo funkcija vadinama administravimu (Goodnow 1990)
W. Parsons	Viešojo politika yra valdžios vykdomas problemų sprendimas, problemų įtraukimo ir šalinimo iš politinės darbotvarkės veikla. Demokratijos sąlygomis viešojo politika yra „laisvos idėjų ir interesų konkurencijos rezultatas“. Gryniausiu pavidalu viešojo politika – pasirinkimas tarp viešųjų gėrybių bei paslaugų ir privačių gėrybių bei paslaugų (Parsons 2001)
E. E. Schattschneider	Viešojo politika – tai „problemų įtraukimo į politinę darbotvarkę ir jų šalinimo iš darbotvarkės veikla“ (pgl. Furman ir Šerikova 2007)
Lasswell	Viešojo politika suvokiama kaip viešasis švietimas, pagrindinis įrankis ginant demokratiją nuo jos pajungimo galingų elitų interesams ir manipuliacijoms. Esminis viešosios politikos tikslas – vertybių, skatinančių visapusišką kiekvieno asmens ir visos visuomenės vystymąsi, formavimas (pgl. Parsons, 2001)

A. Raipa teigia, kad „viešojo politika gali būti įvairiai klasifikuojama: pagal tikslus, vykdymo formas ir kitus požymius“ (2002, 12). Politika taip pat gali būti skirstoma į savarankišką ir procedūrinę. Savarankiška viešojo politika – tai valstybės institucijų veikla, kai jos savarankiškai atlieka su politikos įgyvendinimu susijusias funkcijas, procedūrinė politika apima daugiau organizacinius viešosios politikos dalykus – atsakomybės paskirstymą, taisyklių ir normų parengimą ir jų laikymąsi (Raipa 2002).

Autorės nuomone, jaunimo politikos analizei labiausiai tinka Thomas Dye pateikiamas viešosios politikos apibrėžimas: „Viešojo politika - tai yra viskas, ką valdžia pasirenka veikti ar neveikti“.

Pagal sistemine-funkcinę viešosios politikos analizės paradigmą politinį procesą sudaro paradigmą politinis procesas susideda iš atskirų proceso dalių – stadijų, o kiekviena stadija gali būti tiriamą atskirai. Thomas R. Dye teigia, kad politinis procesas paprastai susideda iš šių etapų: 1) problemos identifikavimas, 2) darbotvarkės sudarymas, 3) politikos formulavimas, 4) politikos įgyvendinimas, 5) politikos vertinimas. Politikos procesas skaidomas ir dvi stambias dalis: 1) politikos formavimas (policy making), apimantis pirmuosius tris etapus, ir 2) politikos įgyvendinimas (implementation), apimantis paskutiniuosius du etapus (2017) (žr. 1 pav.).

Politikos formavimas (policy making)

- Problemos identifikavimas
- Darbotvarkės sudarymas
- Politikos formulavimas

Politikos įgyvendinimas (implementation)

- **Politikos įgyvendinimas**
- **Politikos vertinimas**

I pav. Politikos proceso elementai

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis Thomas R. Dye darbais

Thomas R. Dye teigia, kad paprastai sprendimai retai priimami tokia seka. Viešojoje politikoje skirtingi veiksmai dažnai vykdomi tuo pačiu metu (Furman ir Šerikova 2007). P. A. Sabatier taip pat manė, kad „analizuojamos politikos negalima skaidyti į etapus, nes tai nepadedą suprasti politinio proceso, o ją suskaidžius atsiranda dirbtinių ir nerealistinių fragmentų“ (Sabatier 1986, cit. iš Furman, Šerikova 2007, 105).

Apžvelgus teorinius įvairių autorių požiūrius į viešosios politikos sampratą, pažymėtina, kad daugelio jų darbuose viešoji politika tyrinėjama kaip viešojo valdymo dalis. Viešasis valdymas apima dvi kryptis (šakas): viešąją politiką ir viešąjį administravimą, tačiau šios kryptys viena kitą papildo. Analizuojant viešąją politiką, akcentuojamos valdžios ir valdymo institucijos, politiniai procesai ir procedūros, susijusios su sprendimų priėmimu ir politikos įgyvendinimu. Apžvelgus skirtingų autorių apibrėžimus, galime teigti, kad viešoji politika yra procesas, sprendžiantis įvairias visuomenės problemas ir reguliuojantis joje vykstančius procesus. Viešoji politika yra viešojo valdymo struktūrinė dalis, todėl, be abejo, viešoji politika yra viena reikšmingiausių veiksnių valstybės valdyme. Tačiau viešoji politika nėra vientisas procesas. Ji detalizuojama į smulkesnius etapus, kurie formuoja viešosios politikos visumą.

1.2. Viešosios politikos įgyvendinimo teorinės prielaidos

Nors minėtas ankstesnėje darbo dalyje viešosios politikos padalijimas į etapus susilaukia nemažai kritikos, bet R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis (2003, 16) teigia, kad „viešosios politikos proceso etapų išskyrimas yra naudingas“. Tai, kad pagrindinis dėmesys skiriamas politikos įgyvendinimui, leidžia kalbėti apie šį etapą kaip apie atskirą politinio proceso reiškinį, kuris leidžia atskirti įstatymų leidžiamąją ir vykdomąją institucijas, nustatyti jų galią ir atskaitomybę. Bet kokios politikos įgyvendinimo proceso

studijų pagrindinis klausimas paprastai būna, kokios veikusios aplinkybės įgyvendinimo metu lėmė, kad rezultatas neatitiko pradinių politinių tikslų ir kokios nepavykusio įgyvendinimo priežastys?

O' Toole (2000) teigia, kad įgyvendinimu vadinamas viešojo sektoriaus institucijų ir organizacijų vykdomos politikos vykdymo arba vykdymo etapas. Politikos įgyvendinimu iš esmės yra vadinama tai, „kas atsitinka tarp vyriausybės akivaizdaus ketinimo kažką daryti, arba nustoti kažką daryti ir galutinio poveikio“ (O'Toole 2000, 266). Idealus politikos įgyvendinimo procesas anot jo, apimtų šiuos pagrindinius elementus:

- *Programos detali specifikacija* (t. y. kaip ir kokios organizacijos turėtų vykdyti programą?);
- *Išteklių paskirstymas* (t. y. kaip paskirstomi biudžetai? Kuris personalas vykdys programą? Kurie organizacijos padaliniai bus atsakingi už vykdymą?);
- *Sprendimai* (t. y. kaip bus priimami sprendimai?).

Tuo tarpu R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis (2003) mano, kad kuo ilgesnis politikos įgyvendinimo procesas, kuo mažiau ji pagrįsta ekonomine logika, tuo didesnė nesėkmingo įgyvendinimo ir nusivylimų tikimybė.

L. J. Pressman ir A. Wildavsky teigia, kad politikos įgyvendinimą reikia pradėti formuoti jau pačioje politikos formavimo proceso pradžioje: „sprendimų priėmėjams nedera barstyti pažadais, kurių jie negali tesėti. [...] geriau tenkintis kuklesniais, lengviau tęsimais pažadais“ (Parsons 2001, 415). B. Guy Peters (2002) nuomone, politikų negebėjimą įgyvendinti idėjas lemia biurokratija, bet dažnai tai atsitinka dėl struktūros nelankstumo, o ne dėl jos piktavališkumo. Kaip teigia Anderson, „politika daroma ją administruojant ir administruojama ją darant“ (Parsons 2001, 412).

Įvairių mokslininkų darbuose buvo išplėtoti daug teorijų apie politikos įgyvendinimą. Galima teigti, kad šis procesas priklauso nuo daugelio aplinkybių, lemiančių bus pasiektas ar ne norimas rezultatas. Priežastys, dėl kurių numatyta politika nevykdoma kaip numatyta, gali būti įvairios – riboti ištekliai, blogas komunikavimas, netinkama organizacijos struktūra (Denhardt 2001). Jan Eric Lane nuomone, įgyvendinimo sąvoka yra dviprasmiška: „įgyvendinimas kaip galutinė būseną arba politikos tikslo pasiekimas ir įgyvendinimas kaip procesas ar politikos vykdymas“ (2001, 145).

R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis (2003) pastebi, kad daugelis viešosios politikos Lietuvoje trūkumų yra sietini su netinkamu priimtų sprendimų įgyvendinimu. Lietuvoje daugiausia dėmesio paprastai skiriama sprendimų priėmimui, tačiau problema nebus išspęsta, jei šis sprendimas nebus tinkamai įgyvendintas. Visuomenės problemos dažnai lieka neišspręstos, nes pernelyg mažai galvojama apie tinkamą įgyvendinimo institucinę struktūrą, politikos įgyvendinimas dažnai tampa „trūkstama grandimi“ visame politiniame procese – nuo problemos nustatymo iki įgyvendinimo bei vertinimo. Tuo pat metu, R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis teigia, kad „absoliučiai sėkmingas politikos įgyvendinimas yra neįmanomas“ (2003, 11), tačiau organizacija, mokydama iš klaidų, tobulėja.

Sėkmingas jaunimo politikos įgyvendinimas priklauso ir nuo to, kiek priimami bei įgyvendinami sprendimai atitinka jaunimo poreikius ir kiek politikai ir viešojo sektoriaus darbuotojai iš tiesų išmano jaunimo problematiką. Jiems, kad priimtų kuo geresnius sprendimus, reikia kuo tikslesnės informacijos (Kraft ir Furlong 2013). Siekiant veiksmingos jaunimo politikos įgyvendinimo būtina sąlyga yra ir jaunimo dalyvavimas priimant, įgyvendinant ir vykdant politinius sprendimus, susijusius su jaunimu. O dalyvavimas politikoje priklauso nuo žinių apie politiką, politinių vertybių, socialinės aplinkos (Petronytė, Šupa ir Markauskaitė 2015).

Kalbant apie jaunimo dalyvavimą politikos įgyvendinime, jis yra problemiškas, nes jauni žmonės paprastai dar nėra susipažinę nei su politiniu procesu, nei su dalyvavimo šiame procese galimybėmis, neturi dalyvavimo politikoje tradicijos ir yra stipriai veikiami savo socialinės aplinkos, dėl to jauni žmonės yra labiau linkę į radikalizmą ir nepasitikėjimą valstybe (Dilytė ir Lazutka 2016).

Mokslinėje literatūroje minimi keli viešosios politikos įgyvendinimo modeliai – „iš viršaus į apačią“, „iš apačios į viršų“ ir mišrūs. Anot J. E. Lane (2001, 158), „nėra vieno politikos vykdymo modelio, kuris garantuotų politikos įgyvendinimą“. Autoriaus nuomone, modelių „iš viršaus žemyn“ privalumai yra paprastumas ir suderinamumas, o modelių „iš apačios aukštyn“ – realistiškumas ir pritaikomumas, tačiau praktikoje „iš viršaus žemyn“ modeliai pabrėžia atsakomybę, o „iš apačios aukštyn“ modeliai – pasitikėjimą. Autorius kelia klausimą „kas svarbiau: žinybos atsakomybė ar pasitikėjimas žinybos autonomiškumu?“ (2001, 159).

Atsakomybę J. E. Lane supranta kaip santykį tarp tikslų ir rezultatų. Politinė atsiskaitomybė ir administracinė atsakomybė neįmanoma be viešosios politikos įgyvendinimo sąvokos. Jei neįmanoma įvertinti laipsnio, kuriuo rezultatas atitinka tikslus, viešojo atsakomybė tampa beprasmė. Tai, kad tikslai kartais nepasiekia rezultatų, o rezultatai neturi tikslų, nereiškia, kad atsiskaitomybė yra neįmanoma. Autoriaus nuomone, nesvarbu, koku būdu vykdomas įgyvendinimas, visada galima aiškintis, kiek tikslai buvo įvykdyti ir kiek rezultatai nutolo nuo tikslų – tai yra pagrindas vertinti įgyvendintojų atsiskaitomybę ir politikų bei tarnautojų atsakomybę (2001, 161).

Pasitikėjimas, anot J. E. Lane (2001) yra įgyvendinimo ašis, tačiau jis neįmanomas be *atsakomybės*. Hierarchiniai modeliai per daug akcentuoja atsakomybę, naudojantis griežta kontrole, modeliai „iš apačios į viršų“ – pasitikėjimą, suteikdami įgyvendintojams daug laisvės. Autorius daro išvadą, kad „įgyvendinimo procesas yra *atsakomybės ir pasitikėjimo derinys* nustatant santykius tarp piliečių ir viešojo sektoriaus, taip pat ir santykius tarp politikų ir pareigūnų“ (2001, 162).

P. A. Sabatier pasiūlytas efektyvaus politikos įgyvendinimo modelis apjungia politikos įgyvendinimo modelius „iš viršaus žemyn“ ir „iš apačios aukštyn“. Jo darbe paminėtos kelios būtinos sąlygos, reikalingos efektyviai įgyvendinamai politikai. Pirma, tam reikalingi *aiškūs ir nuoseklūs tikslai*, dėl kurių sutaria pagrindiniai politikos veikėjai, antra: *adekvati priežastinė teorija*, kuria grindžiamos politikos priemonės, trečia sąlyga – *tinkamos įgyvendinimo struktūros*, garantuojančios politikos

įgyvendintojų klusnumą. Sėkmingam politikos įgyvendinimui taip pat reikalingi *ryžtingi ir kvalifikuoti įgyvendintojai, asmeniškai suinteresuoti pasiekti politikos tikslus*, – ir tai yra ketvirtoji sąlyga. Taip pat svarbu yra *interesų grupių ir įstatymų leidybos bei vykdomosios valdžios parama ir socialinių-ekonominių sąlygų kaita, negriaunanti priešastinės teorijos arba grupių paramos* (Parsons 2001).

Analizuojant jaunimo įgyvendinimo politiką, galime teigti, kad Lietuvoje yra naudojama modelių sintezė – vietos savivaldos specialistai įgyvendina politiką „iš apačios į viršų“, o Europos Sąjungos struktūros formuoja politikos nuostatas „iš viršaus žemyn“, savivaldoje taip pat naudojamos ir P. A. Sabatier sėkmingo politikos įgyvendinimo sąlygos.

Apibendrinant politikos įgyvendinimo procesą, galima teigti, kad tai vos ne svarbiausia viešosios politikos proceso dalis, nuo kurios priklauso ar patekęs į viešosios politikos darbotvarkę klausimas bus išspręstas ir kokios bus politinio sprendimo pasekmės. Politikos įgyvendinimo sėkmingumas priklauso nuo daugelio veiksnių, kurie gali būti tiek lengvinantys, tiek sunkinantys politikos formavimo atžvilgiu, todėl tikslai ir uždaviniai turi būti aiškia formuluojami. Politikos įgyvendinimo metu yra atskiriamos įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji valdžios, jų galios bei atsakomybės. Vyriausybė tampa pagrindiniu veikėju, dalyvaujanti sudarant viešosios politikos darbotvarkę ir atsakinga už jos įgyvendinimą, nes ji aglomeruoja politinius pažadus ir sudaro veiklos programas politiniams pažadams įgyvendinti. Analizuojant jaunimo politikos įgyvendinimą galime teigti, kad Lietuvoje yra naudojama politikos įgyvendinimo teorijų sintezė – pasitelkiamos sėkmingo politikos įgyvendinimo sąlygos, vietos savivaldos specialistai įgyvendina politiką „iš apačios į viršų“, o Europos Sąjungos struktūros formuoja politikos nuostatas „iš viršaus žemyn“.

1.3. Viešosios politikos vertinimo mechanizmai

Pasibaigus viešosios politikos įgyvendinimo fazei, pradedamas vykdyti vertinimas, kurio metu galima pastebėti politikos formavimo ir įgyvendinimo etapuose padarytas klaidas. Tai – paskutinė grandinės jungtis prie pradedant viešąją politiką formuoti iš naujo siekiant ją toliau tobulinti.

W.N. Dunn nuomone, „vertinimas politikos analizėje reiškia informacijos apie politikos rezultatų vertę arba vertingumą kūrimą“ (Dunn 2006, 355). Politikos rezultatai yra vertingi, jei pasiekiami išsikelti tikslai. Tuomet galima teigti, kad vykdoma politika buvo veiksminga. Pasak A. Raipos, vertinimas yra „procedūra, padedanti sukurti vertybių skalę, kuria remiantis galima vertinti politikos procesą ir pasiektus rezultatus“ (Raipa 2001, 37). Taigi, vertinimo metu galima sužinoti svarbią informaciją, kurios pagalba toliau gali būti struktūruojamos politinės problemos ir rekomenduojami politiniai veiksmai.

W. Parsons skirsto vertinimą pagal du aspektus: „1) politikos ir ją sudarančių programų vertinimą ir 2) žmonių, kurie dirba organizacijose, atsakančiose už politikos ir programų įgyvendinimą vertinimą“ (Parsons 2001, 481). Anot šio autoriaus, politika yra vertintina pagal jos skelbiamus tikslus ir pagal

realius padarinius. Vertinimas viešojoje politikoje taip pat apima ir viešajame sektoriuje dirbančių žmonių kontrolę tam naudojant vertinimo, atestavimo, rezultatyvumo priežiūros priemones (Parsons 2001, 489). Thomas Dye apibrėždamas vertinimo sąvoką, teigia, kad „politikos vertinimas yra „viešosios politikos padarinių išsiaiškinimas“ (Dye 1998, cit. iš Parsons 2001, 482).

Egzistuoja daugybė vertinimo apibrėžimų, tačiau tikslinga išskirti kriterijus, kurių pagalba galima įvertinti, ar politika yra veiksminga. W. N. Dunn siūlo tokius vertinimo kriterijus: 1) *efektyvumas*, pasakantis, ar pasiektas rezultatas buvo vertingas, 2) *produktyvumas*, nusakantis, kiek pastangų buvo įdėta siekiant vertingo rezultato, 3) *pakankamumas*, parodantis problemos išsprendimo mastą, 4) *teisingumas*, skirtas sąnaudų ir naudos paskirstymo nešališkumui išmatuoti, 5) *gebėjimas* reaguoti, nustatantis ar rezultatai patenkino poreikius ir vertybes, 6) *tinkamumas*, kuriuo pamatuojama, ar trokštami siekiai iš tiesų vertingi (Dunn 2006, 356).

R. Vilpišausko ir V. Nakrošio nuomone, vertinimas reikalingas „viešajai politikai tobulinti, atskaitomybei, plėtrai ar reformai ir žinojimui“ (Vilpišauskas ir Nakrošis 2005, 8). Autoriai teigia, kad „jeigu vertinimas naudojamas atsiskaitymui ir jo procese dalyvauja piliečiai ar suinteresuotosios grupės, jis gali didinti viešojo administravimo skaidrumą ir skatinti piliečių ir viešosios administracijos bendradarbiavimą“ (Vilpišauskas ir Nakrošis 2005, 24). Vertinimo metu gali būti įtraukiamos įvairios suinteresuotosios pusės, skatinamas jų mokymasis, siekiant įvairių vertinimo proceso dalyvių susitarimo dėl politikos įgyvendinimo.

Skirtingi autoriai vertinimo procesą apibrėžia įvairiai: kaip sprendimų priėmimo procesą, kaip dalyvavimą vertinimo procese, kaip veiklos tobulinimą. Pavyzdžiui, D. Stufflebeam nuomone, vertinimas yra viešojo valdymo veiklos konteksto, įdėjimų, proceso ir rezultatų vertinimo ciklas sprendimų priėmimo procese (Stufflebeam 2007). Kalbant apie jaunimo politiką, Lietuvoje jaunimo galia dalyvaujant sprendimų priėmimo procese yra menka, nes paprastai yra susijusi tik su informacijos teikimu (Dilytė ir Lazutka 2016).

Vertinimo veikla šiuolaikiniame viešajame valdyje užima labai reikšmingą vietą, nes vis didesnis dėmesys skiriamas vykdomos viešosios politikos veiksmingumui, viešojo sektoriaus kuriamai vertei (Segalovičienė 2011). Vis daugiau dėmesio skiriama viešųjų paslaugų efektyvumo ir naudingumo nustatymui. Norint įvertinti efektyvumą, reikia pasirinkti atitinkamus rodiklius ir kriterijus, kurie leidžia pamatuoti įvairius veiksnius, kurie apibūdina veiklos pasekmes (Puškorius 2007, 25). Taigi, rezultato vertinimas yra svarbus. Nagrinėjant viešąsias paslaugas, rezultato klausimas yra labai opus. Profesorius J. Gregory Dees pabrėžia, kad pelno siekiančiame sektoriuje galutinis rezultatas yra pinigai, tuo tarpu viešajame sektoriuje siekiamas rezultatas yra programos/paslaugos įtaka/poveikis vartotojams. Viešosios paslaugos teikėjas, kurio veikla neduoda jokie „rezultato visuomenei, yra socialiai nepateisinamas, lygiai taip pat, kaip ir nepelningas verslas“ (Weil, 42-43). Kaip teigia R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis „vertinimo svarba viešajame sektoriuje susijusi su tuo, kad jame, skirtingai nuo privataus

sektorius, neveikia arba beveik neveikia rinkos konkurencijos jėgos, kurios savaime sukuria paskatas efektyviam išteklių naudojimui“ (2005, 7). Taigi, politikos vertinimas taip pat padeda pateisinti viešąją politiką piliečių akyse.

Apie apie vertinimą viešajame sektoriuje Lietuvoje rašė S. Puškorius, V. Nakrošis, D. Vaisiūnaitė ir kiti. A. Raipos (2000) nuomone, kokybišką programų ir projektų vertinimą galima atlikti vertinimo kriterijų, programų veiklos stebėsenos pagalba. D. Vaisiūnaitė ir A. Raipa (2007, 210) teigia, kad Lietuvoje kol kas nepakankamai dėmesio skiriama programų rezultatų ir jų poveikio įvertinimui, trūksta vertinimo, kas įgyvendinant programą buvo atlikta gerai, kas nepasisėkė.

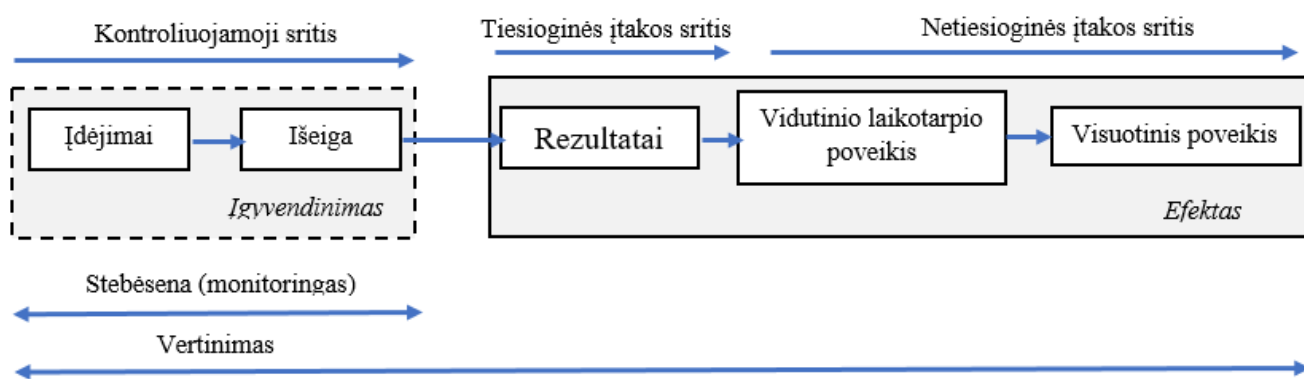
Pagal JAV mokslininkų sukurtą programų vertinimo modelį galima išskirti tokias programų vertinimo sritis: 1) *programos tikslas* – įvertinamas programos tikslų, paskirties aiškumas ir pateisinamumas; 2) *strateginiai tikslai* – įvertinama, ar programos tikslai atitinka institucijos tikslus; 3) *programos įgyvendinimas* – įvertinama, kaip institucija įgyvendina programą; 4) *programos rezultatai* – įvertinama programos veikla pagal nustatytus tikslus (Breul, 2007). Iš esmės šis modelis atitinka Lietuvoje vykdomo strateginio planavimo proceso vertinimo etapą. Vertinant programas tikslų aiškumo ir pateisinamumo aspektu, paprastai viešosiose jaunimo politikos programose pateikiamas tikslų atitikimas institucijos bendriesiems tikslams, vyriausybės ir valstybės prioritetams.

Akademinėje literatūroje išskiriami įvairūs teoriniai vertinimo požiūriai. R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis pristato du „kraštutinius“ vertinimo požiūrius, esančius priešinguose vertinimo požiūrių spektro kraštuose, pirmąjį pavadindami *ankstyvuoju*, o antrąjį – *vėlyvuoju*. Ankstyvojo požiūrio bruožai: 1) uždaviniais pagrįstas (*goal-based*) vertinimas, 2) svarbiausias vertinimo kriterijus yra efektyvumas, nes juo siekiama įvertinti uždavinių pasiekimo laipsnį, todėl dažnai naudojami rodikliai uždavinių pasiekimui išmatuoti, 3) vertinimas organizuojamas „iš viršaus žemyn“, kad būtų kontroliuojama viešojo politika, 4) taikomi kiekybiniai metodai, 5) vertinimas dažniausiai suprantamas kaip rezultatas, vertinimo išvados ir rekomendacijos turi būti naudojamos viešajai politikai tobulinti. Vėlyvojo požiūrio bruožai: 1) vertinimas be uždavinių (*goal-free*), 2) vertinimo kriterijai įvairūs, tame tarpe ir tinkamumas – kiek viešojo politika atitinka visuomenės poreikius, 3) vertinimas organizuojamas „iš apačios žemyn“ kaip mokymosi priemonė, kaip savęs įvertinimas, 4) remiamasi įvairiais, tame tarpe ir inkrementiniu sprendimų priėmimo modeliu, 5) taikomi kokybiniai metodai, 6) vertinimas labiau suprantamas kaip procesas, dalyvaujant suinteresuotoms grupėms (Vilpišauskas ir Nakrošis 2005)

Praktikoje dažniausiai naudojami mišrūs vertinimo požiūriai, kuriuose naudojami abiejų nagrinėtų požiūrių bruožai, tačiau kaip teigia R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis (2005), Lietuvos vertinimo sistemoje daugiau būdingi ankstyvojo vertinimo požiūrio bruožai, t. y. kai vertinimas organizuojamas „iš viršaus žemyn“. Viešajame sektoriuje taip vyksta dėl vertikalios institucijų funkcijų paskirstymo, o kadangi atskirų ūkio šakų sferos kartais susikerta ir dubliuojasi, reikalingas aukštesnio lygio koordinavimas. Pagrindinis šio vertinimo būdo trūkumas anot R. Vilpišausko ir V. Nakrošio, yra „formalus vertinimo

naudojimas - vertinimo rekomendacijos gali būti nevykdomos arba vykdomos tik „formaliai“, nesiekiant šalinti problemos esmės“ (2005, 31).

Vertinimas yra viena iš viešojo sektoriaus veiklos valdymo priemonių, kurios pagalba per sprendimų priėmimą siekiama tobulinti politikos procesą, siekiant priimti geresnius sprendimus. R. Vilpišauskas ir V. Nakrošis teigia, kad vertinimas turi panašumo su stebėseną (angl. *monitoring*), kurią galima apibrėžti kaip nuolatinį informacijos rinkimo, kaupimo ir apibendrinimo procesą, atliekamą politikos įgyvendinimo metu (2005). Stebėseną skiriasi nuo kitų vertinimo metodų tuo, kad ji yra tęstinė, jos tikslas – padėti organizacijai išvengti klaidų, sprendžiant vidines problemas ir minimizuojant sąnaudas. Tačiau „vertinimas yra traktuojamas kaip plačiausiai veikianti informavimo apie vykdomą veiklą sistema“ (Segalovičienė 2011, 442) (žiūr. 2 pav.).

2 pav. Stebėsenos ir vertinimo veikimo laukus
Šaltinis: adaptuota autorės pagal I. Segalovičienę (2011, 442)

LR Viešojo administravimo įstatyme (2020) nurodyta, kad viešojo administravimo subjektų *stebėseną* yra „svarbiausias valstybės lygio viešojo administravimo kokybės valdymo būdas“ ir juo siekiama laiku pastebėti pokyčius, juos įvertinti bei numatyti neigiamų pasekmių prevencines priemones.

Vertinimas – taip pat svarbi jaunimo politikos įgyvendinimo proceso dalis. Siekiant stiprinti jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėse, Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programą (LRV nutarimas, 2007), kurioje įtvirtinta nuostata „parengti ir įdiegti jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo sistemą“. Įgyvendinant šią nuostata, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras patvirtino Jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką (2008, A1-157). Metodikoje numatytas 8 jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo savivaldybėse sričių vertinimas ir šie kokybės vertinimo etapai: organizavimas, vertinimas, visapusiškas vertinimas, atsiskaitymas ir informavimas. Pirmasis jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimas organizuotas 2008 m., kiti kokybės vertinimai atliekami kas 3 metus, už paskutinius 3 kalendorinius metus.

Kaip jau buvo minėta, remiantis Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu, jaunimo politikos įgyvendinimas yra valstybinė (perduota savivaldybėms) funkcija, kuriai atlikti savivaldybėje steigiamą savivaldybės Jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė. JRD, vadovaudamasis Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymais nuo 2018 m. teikia jaunimo politikos įgyvendinimo KMS einamųjų metų prioritetines ir kitas veiklos sritis, užduotis ir siektinų rezultatų vertinimo kriterijus (žr. 1 priedą). Šios užduotys derinamos su SADM ir Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi. Atsižvelgiant į pateiktus siūlymus atliekamas Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus tarnybinės veiklos vertinimas ir nustatomos einamųjų metų užduotys bei pagal galimybes įtraukiamos į Savivaldybės einamųjų metų veiklą ir strateginio planavimo dokumentus.

Lietuvoje vykdomos jaunimo srities programos vertinamos vadovaujantis Strateginio planavimo metodika (2019), kurioje numatyta, kad programose turi būti apibrėžti tikslai, uždaviniai, priemonių planas, vertinimo kriterijai, finansavimo šaltiniai. Strateginio planavimo metodikoje nustatyti efekto, rezultato ir produkto kriterijai.

Apibendrinant vertinimo procesą, galime teigti, kad skirtinguose šaltiniuose vertinimo procesas suprantamas ir aiškinamas įvairiais aspektais. Viešosios politikos vertinimu laikomas politikos arba jos sudėtinės dalies (programos, projekto, priemonės) vertės analizė, kuri skirta tobulinti viešąją politiką ir už ją atsiskaityti. Jis turi būti atliekamas vadovaujantis tam tikrais kriterijais ir sistema, kuri būtų tobulinama ir keičiama atsiradus poreikiui, siekiant užtikrinti efektyvesnę viešąją politiką. Suprantama, kad viešosios politikos vertinimo procesas padeda įvertinti rengiamą įgyvendinti bei jau įgyvendintą politiką ir ją koreguoti ar tobulinti ateityje priartinant ją prie norimų rezultatų gavimo. Lietuvos viešajame valdyje vertinimo veikla užima vis reikšmingesnę vietą, skiriamas didesnis dėmesys viešojo sektoriaus kuriamai vertei, tačiau nepakankamas dėmesys programų rezultatų ir poveikio įvertinimui. Apžvelgus įvairius teorinius vertinimo požiūrius galima teigti, kad praktikoje dažniausiai naudojami „mišrūs“ vertinimo metodai, tačiau Lietuvos vertinimo sistemai daugiau būdingi „iš viršaus žemyn“ vertinimo požiūrio bruožai, nes reikalingas aukštesnio lygio koordinavimas dėl vertikalios viešųjų institucijų funkcijų paskirstymo. Viešajame sektoriuje naudojamas vertinimo instrumentas – stebėseną (monitoringą), kurio pagalba kontroliuojami viešojo administravimo pokyčiai ir numatomos prevencijos priemonės neigiamoms pasekmėms išvengti. LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtintame Savivaldybės jaunimo koordinatoriaus pareigybės aprašyme, nurodyta, kad šis tarnautojas inicijuoja ir dalyvauja vykdant savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimą. Taigi, galima teigti, kad pagrindinis jaunimo politikos vertinimo savivaldybėje iniciatorius yra Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius.

*Atlikus pirmosios teorinės dalies analizę, galime teigti, kad viešoji politika – tai valstybės valdžios sprendimai ir veiksmai. **Viešoji politika** - tai procesas, reguliuojantis visuomenėje susidariusius*

veiksnius bei sprendžiantis įvairias problemas. Viešoji politika yra viešojo valdymo struktūrinė dalis. **Įgyvendinimo procesas** – labai svarbi viešosios politikos proceso dalis, nuo kurios priklauso ar patekęs į darbotvarkę klausimas bus išspręstas ir kokios bus politinio sprendimo pasekmės. Politikos įgyvendinimo metu yra atskiriamos įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji valdžios, jų galios bei atsakomybės. Galima teigti, kad vietos savivaldos lygmenyje jaunimo politika yra vykdoma panaudojant politikos įgyvendinimo teorijų sintezę. **Viešosios politikos vertinimas** suprantamas kaip viešosios politikos ar jos sudėtinės dalies (programos, projekto, priemonės) vertės analizė, kuri skirta viešajai politikai tobulinti bei už ją atsiskaityti. Jis turi būti atliekamas vadovaujantis tam tikrais kriterijais ir sistema, kuri būtų tobulinama ir keičiama atsiradus poreikiui, siekiant užtikrinti efektyvesnę viešąją politiką. Lietuvos viešajame valdyme vertinimo veikla užima vis reikšmingesnę vietą, tačiau nepakankamas dėmesys programų rezultatų ir poveikio įvertinimui. Praktikoje dažniausiai naudojami „mišrūs“ vertinimo metodai, tačiau Lietuvos vertinimo sistemai daugiau būdingi „iš viršaus žemyn“ vertinimo požiūrio bruožai, nes reikalingas aukštesnio lygio koordinavimas dėl vertikalios viešųjų institucijų funkcijų paskirstymo. Viešajame sektoriuje naudojamas vertinimo instrumentas – stebėseną (monitoringą), kurio pagalba kontroliuojami viešojo administravimo pokyčiai ir numatomos prevencijos priemonės neigiamoms pasekmėms išvengti. Jaunimo reikalų koordinatorius yra pagrindinis asmuo, kuris inicijuoja ir dalyvauja vykdant savivaldybės jaunimo politikos kokybės vertinimą.

2. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO STRUKTŪRA IR MECHANIZMAI

Jaunimo politika – tai viešosios politikos sritis, aktuali daugeliui valstybės politikos sričių: tiek kultūros, tiek švietimo, mokslo ir sporto, tiek socialinės apsaugos ir darbo, tiek sveikatos apsaugos, tiek ir kitų. Ši specifinė sritis tampa vis aktualesnė dėl valstybės populiacijos senėjimo, kitų procesų. Jaunimo politikos problematikos sprendimas valstybei yra svarbus, nes tai susiję su jos ateitimi.

Jaunimo politikos instrumentai yra viešosios jaunimo programos, projektai ir problemų sprendimas, siejamas su veiksmingu programų ir projektų valdymu. Pagrindiniai dokumentai, reglamentuojantys jaunimo politikos programų ir projektų valdymą, yra valdžios priimami sprendimai, strategijos, didelę įtaką taip pat turi ir Europos Sąjungos vykdoma politika ir sprendimai. Jaunimo programas ir projektus kuria ir įgyvendina ne tik valstybės institucijų darbuotojai, bet ir nevyriausybinų organizacijų vadovai, mokymo įstaigų darbuotojai.

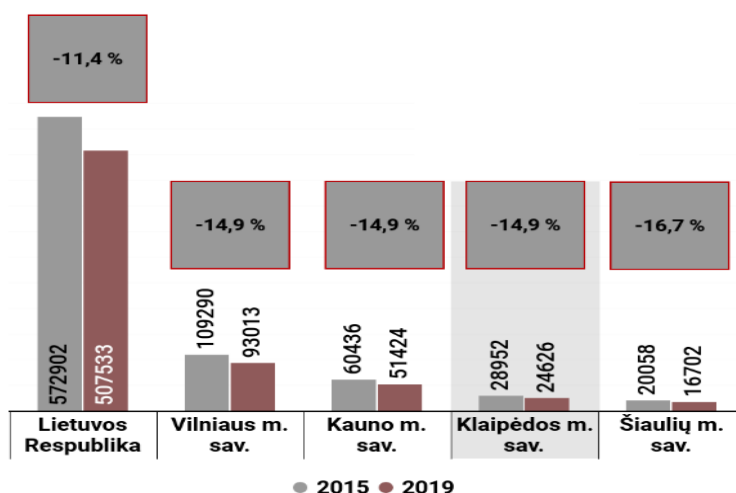
2.1. Jaunimo politikos samprata ir formavimas

Pagal Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymą, jaunimo politika – tai „priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma“ (LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, 2018)

Jaunimo amžių įvairūs šaltiniai apibrėžia nevienodai: Jungtinių tautų generalinė asamblėja jaunu žmogumi laiko 15-24 m. amžiaus žmogų, Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra, įgyvendindama programą „Veiklus jaunimas“, skyrė šią programą 13-30 m. jaunimui. Lietuvos statistikos departamente jaunimo amžius apibrėžiamas 14-29 metai. Strateginiuose dokumentuose numatomos priemonės dažnai žvelgia į šią socialinę grupę kaip į homogenišką, nors ji yra itin heterogeniška, apimanti mokinius, studentus, dirbančiuosius, jaunas šeimas, jaunuolius su negalia ir kt.

Lietuvoje jaunu žmogumi laikomas 14-29 m. asmuo (LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymas). Remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, 2019 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 507,5 tūkst. 14-29 m. žmonių, kurie sudarė 18,2 proc. visų šalies gyventojų. Per metus nuo 2018 m. jaunų žmonių sumažėjo 16,5 tūkst., arba 3,2 proc. To paties portalo duomenimis kas antras emigruojantis – 14–29 metų. Jaunimas Klaipėdoje sudarė 16,7 proc. visų Klaipėdos miesto gyventojų (2019 m. pradžioje Klaipėdos miesto gyventojų skaičius siekė 147 892). Šis rodiklis buvo toks pats, kaip Šiauliuose, tačiau mažesnis nei kitose nagrinėtose savivaldybėse (Vilniaus m. sav. – 16,8 proc., Kauno m. sav. – 17,9 proc.)

bei šalyje (18,1 proc.). Klaipėdos miesto savivaldybėje bei lyginamose savivaldybėse jaunimo skaičius mažėjo (žiūr. 2 pav.).

3 pav. Jaunimo (14-29 metų amžiaus) skaičius 2015 m. ir 2019 m. pradžioje bei jo kitimo dinamika 2015-2019 metais, proc.

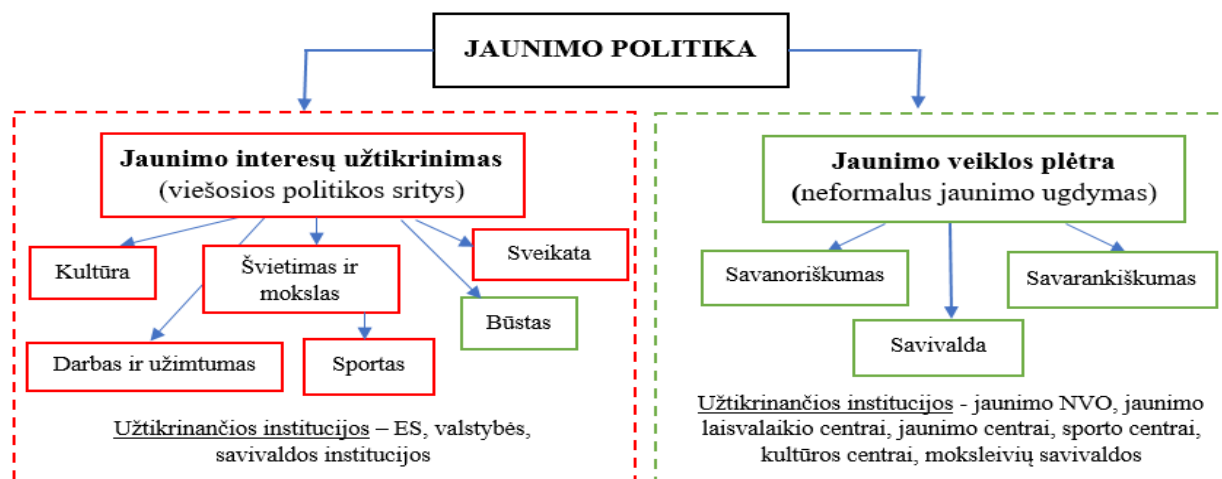
Šaltinis. Sudaryta autorės pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Galima teigti, kad jaunimo politika – tai sistema priemonių, kurių pagalba sudaromos palankios sąlygos jaunam žmogui subręsti ir integruotis į visuomenę. Jaunimas mokosi visą laiką įvairiose socialinėse aplinkose ir įvairiose situacijose. Mokymasis visą gyvenimą apima šias pagrindines veiklas: formalų ir neformalų švietimą bei savaiminį/informalų mokymąsi (Eurostat, 2019). *Formalus švietimas* – tai apgalvotai organizuotas mokymasis, kuris vykdomas mokymo ir švietimo įstaigose, *neformalus švietimas* taip pat yra organizuota ir apgalvota veikla, tačiau gali neturėti priėmimo ir registracijos reikalavimų, *savaiminis/informalus* mokymasis suvokiamas kaip kiekvieną dieną vykstantis natūralus mokymasis, kuris ateina iš kasdienės jaunų žmonių veiklos esant šeimoje, pramogaujant su draugais, sportuojant ar ilsintis (Cikatavičiūtė ir kt., 2014).

Jaunimo reikalų departamentas teigia, kad šiuolaikinė jaunimo politika plėtojama dviem pagrindinėmis kryptimis (Jaunimo politika Lietuvoje, 2010):

- **jaunimo interesų užtikrinimas** atskirose viešosios politikos srityse – švietimas ir mokslas, kultūra, sportas, darbas ir užimtumas, būstas, sveikata ir kt.;

- **jaunimo veiklos plėtra** (youth work) – t. y. neformalus jaunimo ugdymas, kuriuo siekiama sudaryti sąlygas jauniems asmenims mokytis iš patirties ir eksperimentuoti (savanoriškumas, savarankiškumas, savivalda) (žiūr. 3 pav.):

4 pav. Jaunimo politikos kryptys
Šaltinis: sudaryta autorės remiantis teisės aktais

Anot. A. Stasiukyno ir kt. (2014) Lietuvoje yra nusistovėję du požiūriai į viešąją politiką: „ekonominis“ ir „viešojo intereso“. Pirmasis požiūris reiškia, kad jaunimo politikos priemonės suprantamos kaip investicija, kuri grįžta didesniu ekonominiu augimu ir didesniais mokesčiais, jauniems žmonėms tapus savarankiškiems. Antrasis požiūris akcentuoja jaunų žmonių kaip piliečių teises ir pareigas, kurias jų atžvilgiu turi valstybė ir visuomenė. Šių požiūrių santykiyje atsiranda dar viena aplinkybė, nurodanti, kad jaunimo politika yra tarpsektorinė, vadinasi formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką atsiranda tarpžinybinis bendradarbiavimas (Stasiukynas ir kt., 2014).

Jaunimo politika taip pat suprantama kaip patvirtintos jaunimo politikos priemonės, kurios įgyvendinamos vadovaujantis strateginiais planais. 2002 m. patvirtinta Strateginio planavimo metodika įgyvendino programinį biudžetų sudarymo principą. Šiuose dokumentuose tvirtinamos veiklos yra laikomos jaunimo politikos priemonėmis

Apibendrinant galime teigti, kad jaunimo politika suprantama kaip viešosios politikos sritis, kuri sprendžia jaunimo problemas ir siekia sudaryti palankias sąlygas jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą. Šiuolaikinė jaunimo politika plėtojam dviem pagrindinėmis kryptimis: interesų užtikrinimas atskirose viešosios politikos srityse ir darbas su jaunimu. Jaunimas mokosi visą gyvenimą įvairiose socialinėse aplinkose ir įvairiose situacijose per formalų ir neformalų švietimą bei informali mokymąsi. Lietuvoje yra nusistovėję du požiūriai į jaunimo politiką: „ekonominis“ ir „viešojo intereso“. Jaunimo politika taip pat suprantama kaip patvirtintos jaunimo politikos priemonės, kurios įgyvendinamos vadovaujantis strateginiais planais ir programiniais biudžetais. Jaunimo amžius interpretuojamas skirtingai Lietuvos teisės aktuose ir tarptautinėse jaunimo organizacijose. Pastebimas probleminis požiūris į šią grupę kaip homogenišką, nors ji yra itin heterogeniška savo turiniu. Pagrindinis jaunimo politiką Lietuvoje reglamentuojantis dokumentas yra Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, kuriame apibrėžiama jaunimo politikos samprata, politikos formavimo, įgyvendinimo, jaunimo veiklos plėtros ypatumai.

2.1.1. Jaunimo politika kaip horizontali viešosios politikos sritis

Tradiciskai viešoji politika skirta pagrindinėms valstybės sritims tvarkyti pagal atskiras šakas: švietimą, sportą, sveikatos apsaugą ir kt. Kiekvieno tokio sektoriaus politikos formavimas ir įgyvendinimas yra derinamas su atitinkamomis ministerijomis – švietimo ir sporto sritys su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, socialinė sritis – su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tokia politika vadinama vertikaliąja, nes yra aiški hierarchija ir pavaldumo ryšiai.

Jaunimo politika laikoma horizontalia, nes už ją atsakingos beveik visos ministerijos (žr. 2 priedą), dėl to dažnai yra sudėtinga koordinuoti su jaunimu susijusius klausimus, nes formuojant ir įgyvendinant šią politiką dalyvauja įvairios tarpusavyje bendradarbiaujančios ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos. Jaunimo politikoje siekiant jaunimo gerovės labai svarbus tarpinstitucinis ir tarpžinybinis bendradarbiavimas.

Už jaunimo politikos koordinavimą Lietuvoje atsakinga Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, tačiau jos įtaka kitų ministerijų vykdomoms veikloms yra menka. Ji gali jas stebėti ir formuoti politiką, jei strateginiuose dokumentuose yra numatytos tokios funkcijos. Tačiau dažnai priemonių, orientuotų į jaunimo politikos įgyvendinimą, vykdymas priklauso nuo jas įgyvendinančių institucijų geranoriškumo. Kaip pavyzdį galime paminėti vieną iš darbo su jaunimu formų, numatytų Jaunimo politikos įgyvendinimo įstatyme, – darbą su jaunimu gatvėje. Tai darbas su jaunimu neformaliose jaunimo susibūrimo vietose – gatvėse, kavinėse, klubuose ir kt. Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centro Atviros jaunimo erdvės 2018 m. rugpjūčio 6 - gruodžio 31 dienomis įgyvendino projektą „Darbas su jaunimu gatvėje Klaipėdos mieste“, kurį finansavo JRD prie LR SADM – išlaikė du gatvės darbuotojų etatus. Jaunimo koordinatorius pateikė poreikį dėl tolesnio šių 2 etatų išlaikymo iš Savivaldybės biudžeto, tačiau finansavimas 2019 m. šiai paslaugai pirkti iš jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nebuvo skirtas.

Paminėtas pavyzdys rodo konfliktą tarp teisinio reglamentavimo ir strateginio planavimo. „Politikos formavimą ir įgyvendinimą organizuoti taip, kad šie du viešosios valdžios veiklos aspektai ne konkuruotų, o papildytų vienas kitą, yra vienas iš didžiųjų post-biurokratinės viešojo valdymo epochos iššūkių“ (Bileišis ir kt. 2014, 8). M. Bileišis ir kt. teigia, kad strateginis planavimas reglamentuoja finansavimo, o teisės aktai – teisėtumo ribas, tačiau dažnai akivaizdus ryšio tarp strategijų ir įstatymų nėra. Neretai tai kelia ginčus dėl to, ar riboti viešojo sektoriaus išteklių naudojami tinkamiems tikslams pasiekti (2014).

Jaunimo politikos horizontalumą galima pamatyti Lietuvoje sparčiai besiplėtojančių atvirų jaunimo centrų ir jaunimo erdvių veikloje. Šiose įstaigose jaunimui teikiamos paslaugos nuo sporto ir švietimo iki psichologinės pagalbos. Taip vyksta jaunimo politikos horizontalumas „iš apačios“, kai įvairios žinybos įsitraukia į veiklą su jaunais žmonėmis, siekdamos sau reikalingų rezultatų.

Analizuojant jaunimo politikos horizontalųjį principą, svarbu paminėti šioje srityje pastebėtas problemas. Valstybės audito ataskaitoje „Jaunimo politikos strateginis planavimas ir priemonių įgyvendinimas socialinės apsaugos ir darbo srityje“ paminėta, kad *Lietuvoje „jaunimo politika neturi atsekamų sąsajų su valstybės pažangos tikslais“* (2016). Nacionalinė jaunimo politikos 2011-2019 m. plėtros programa, įgyvendinanti Europos Sąjungos jaunimo strategiją, ir jos veiksmų planai nesisieja su Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (2012) ir „ES 2020“ įgyvendinančia 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa (2012), nors tai yra vienodai reikšmingi strateginiai dokumentai (žr. 3 priedą). Dėl to kyla abejonių, ar jaunimo politikos horizontalusis principas tinkamai įgyvendinamas gerinant jaunimo padėtį Lietuvoje.

Valstybės audito ataskaitoje (2016) teigiama, kad jaunimo politiką formuojančios ministerijos – SADM 2019-2021 m. Strateginiame veiklos plane (SVP) užtikrinta tik dalis svarbiausių dokumentų sąsajų (žr. 4 priedą), reglamentuojančių jaunimo politiką. SVP trūksta jaunimo kaip horizontaliojo Nacionalinės pažangos programos principo, kuris reiškia, kad visos pažangos programų kryptys turėtų prisidėti prie jaunimo gerovės, t. y. sumani visuomenė, sumanus valdymas, sumani ekonomika. Perkeltas jaunimo nedarbo vertinimo rodiklis (15-24 m.), tačiau jis neapima visos jaunimui priskiriamos amžiaus grupės (14-29 m.); SVP sąsajos su NJPP dalinės, nes neperkelti kriterijai (Valstybės audito ataskaita 2016, 11)

Į SVP neįtraukus tikslų, uždavinių, jų pasiekimo vertinimo kriterijų ir neužtikrinus loginių sąsajų, prarandama intervencijos logika, kuri rodo, kaip planavimo dokumentai atitinka strateginius valstybės tikslus ir formuojamos politikos uždavinius. Dėl to, teigiama ataskaitoje, labai sudėtinga įvertinti programomis kuriamą poveikį jaunimui (Valstybės audito ataskaita 2016).

Nagrinėjant jaunimo politiką kaip horizontalią viešosios politikos sritį svarbu paminėti ir audituojančių žinybų ataskaitose paminėtas šios politikos srities įgyvendinimo problemas. 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos Horizontaliųjų principų įgyvendinimo vertinimo galutinėje ataskaitoje (2019) išryškintos šios problemos Lietuvoje HP srityje:

– ***NEET jaunimo yra daugiau nei 10 proc.*** Ši jaunimo dalis yra itin pažeidžiama, jie patiria socialinę atskirtį, jiems trūksta įgūdžių įsilieti į darbo rinką. Tokia didelė neaktyvių jaunuolių (15–29 m. amžiaus) dalis kelia pavojų šalies ekonomikai;

– ***didelė dalis jaunų žmonių nedalyvauja neformaliajame ugdyme.*** Ataskaitoje (2016) teigiama, kad Lietuvoje neformalusis jaunimo švietimas nėra išplėtotas ir taip iš dalies yra dėl to, kad tokio švietimo vertė mažai pripažįstama, vaikai neskatinami užsiimti tokia veikla. Visgi laikoma, kad neformalusis ugdymas padeda jauniems žmonėms lavinti iniciatyvumą, kūrybinį mąstymą, įgyti bendrųjų įgūdžių;

– **didelė dalis jaunimo nesidomi visuomenine veikla.** Nedalyvavimas pilietiškumą stiprinančiose visuomeninėse veiklose lemia tai, kad pasiekę brandos jauni žmonės nebeįsitraukia į pilietišką veiklą, nedalyvauja rinkimuose, politiniame gyvenime;

– **trūksta jaunimo centrų.** Lietuvoje labai trūksta erdvių, skirtų jaunimo laisvalaikiui, ypač netoli nuo jų gyvenamosios vietos. Labai svarbu, kad jaunimo erdvės būtų steigiamos vietos lygmeniu, kad jos būtų lengvai prieinamos ir jaunimas galėtų gauti konsultacines paslaugas, mokytis, leisti laisvalaikį;

– **trūksta jaunimo darbuotojų.** Nėra nuoseklios kvalifikacijos kėlimo politikos, darbuotojų kompetencijų ugdymo trūkumas lemia tai, kad trūksta gebančių dirbti su jaunimu žmonių ir įgyvendinti priemones, skirtas jaunimo problemoms spręsti;

– **mažėjanti jaunų žmonių dalis.** 2009-2019 m. Lietuvoje jaunimo dalis sumažėjo nuo 22,6 iki 18,1 proc. Jaunimo mažėjimas Lietuvoje tampa vis intensyvesnis ir keliantis neigiamų pasekmių visos šalies ateičiai, nes dėl šios priežasties susiduriama su demografinėmis, socialinėmis ir kitomis problemomis. Mažėjant jaunimo Lietuvoje, mažėja gimstamumas (gimstamumas tarp 20-29 m. amžiaus gyventojų 2018 m., lyginant su 2008 m., sumažėjo 29 proc.), keičiasi šalies gyventojų struktūra – pastebimas gyventojų senėjimas (per dešimtmetį žmonių, sulaukusių 65 metų amžiaus ir vyresnių, skaičius padidėjo 2,6 proc.), mažėja jaunų darbingo amžiaus žmonių skaičius (per dešimtmetį darbo jėga tarp 15–29 m. amžiaus jaunų žmonių sumažėjo 9,4 proc.) ir kt.

ES fondų investicijų veiksmų programos Horizontaliųjų principų įgyvendinimo vertinimo galutinėje ataskaitoje (2019) teigiama, kad įgyvendinant jaunimo politiką didžiausias dėmesys skiriamas švietimui ir ugdymui, įdarbinimo priemonėms, įtraukimui į savanorišką ir visuomeninę veiklą, sportą, kultūrinį gyvenimą. Jaunimo politikos priemonių įgyvendinimui reikalingas sistemingas koordinavimas, o jaunimo problemų sprendimo sėkmė priklauso „nuo skirtingų sričių specialistų bendradarbiavimo bei problemų sprendimo vientisumo“ (2019, 76).

Lietuvos Valstybinio audito ataskaitoje (2019) nustatyta, kad „esant tokiai pat lėšų poreikio valstybinėms funkcijoms vykdyti skaičiavimo tvarkai, jaunimo politikos įgyvendinimui savivaldybėms skiriamas skirtingas finansavimas“. Išlaidos vienam jaunuoliui labai skiriasi, nes neatsižvelgiama į 14-29 m. jaunimo skaičių savivaldybėse.

Kaip jau buvo minėta, jaunimo interesai užtikrinami per šias viešosios politikos sritis: kultūrą, sportą, švietimą ir mokslą, sveikatą, būstą, darbą ir užimtumą.

LR Valstybės kontrolė, vertindama kultūros sritį valstybinio audito ataskaitoje „Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai?“ (2019) nustatė tokių trūkumų valstybės valdymo lygyje Kultūros srityje: „Nenumatytas ir nevertinamas konkursais remiamų projektų **poveikis jaunimui**. Sukurtas nepakankamas projektų vykdymo priežiūros ir kontrolės mechanizmas, nesudarytos reikiamos sąlygos įsitikinti, kad projektai vykdomi kokybiškai. Neanalizuojama, **kaip projekto veiklos prisidėjo prie galimų jaunimo problemų sprendimo**, ar ir kiek **jie buvo naudingi**

jaunimo padėties pokyčiai. Analizuojamas kiekybinis lėšų panaudojimas, nevertinant sukurtos naudos“ (Valstybinio audito ataskaita 2019). Kalbant apie lėšų panaudojimą, „Socialinės apsaugos ir darbo ministerija *lėšas jaunimo politikai finansuoti panaudojo ne pačiu racionaliausiu būdu*, panaudojęs veiklai skirtas lėšas, neįvykdė visų pavestų funkcijų ir nesukūrė geriausio rezultato, neužtikrino kokybiškos atrankos projektų kontrolės, jie finansuoti ne pačiu ekonomiškiausiu būdu ir nesiekiant poveikio jaunimui“ (Valstybinio audito ataskaita 2019).

Lietuvos kultūros politikos strategijoje pabrėžiama kultūros svarba ugdant jaunimą: „30.1. Bazinės kultūrinės kompetencijos yra ugdomos šeimose, bendraminčių rate, formalaus ir neformalaus švietimo sistemose, savarankiškai“ (2019, 665). Taip pat pabrėžiama meno kolektyvų, studijų, būrelių veiklos svarba, atliekant „reikšmingą kultūros pažinimo ir ugdymo, saviraiškos, pagarbos tradicijoms ir šiuolaikinės kūrybos suvokimo ugdymo paskirtį“ (2019, 665), todėl būtina pasirūpinti jų išlaikymu ir neformaliojo ugdymo plėtra. Tačiau pažymimi ir trūkumai įgyvendinant šią politiką: „kultūros įstaigų įgyvendinamos edukacijos veiklos retai derinamos su bendrojo lavinimo programomis. Švietimo sektorius neišnaudoja visų kultūros įstaigų kuriamų verčių ugdymo procesuose“ (2019, 665). Dokumente taip pat kalbama apie tai, kad švietimo sistemoje turėtų būti plėtojama partnerystė su kultūros organizacijomis, siekiant praturtinti formaliojo ir neformaliojo švietimo procesus. Švietimo kokybė yra susijusi su kultūros edukacijos kokybe. Strategijoje keliamas uždavinys – „skatinti tolygų, aukštos vertės ir įvairių raiškos formų kultūros prieinamumą įvairioms visuomenės grupėms“ (2019, 665), tame tarpe ir jaunimo. Jaunimas kaip specifinė visuomenės grupė, turi skirtingų kultūrinių poreikių nuo kitų ir skirtingas galimybes mokėti už kultūrinės paslaugas. Savivaldybėms yra lengviau stebėti šiuos poreikius nei centrinės valdžios institucijoms, bet ne visos iš jų atlieka gyventojų kultūrinių poreikių analizę ir planuoja kultūrinę veiklą. Kaip siekiamybė, nurodyta būtinumas „plėsti šiuolaikinių, inovatyvių, įtraukiančių edukacinių programų pasiūlą bei prieinamumą, tuo pačiu efektyvinant komunikaciją su tikslinėmis auditorijomis“ (2019, 665).

2012–2020 metų valstybinėje sporto plėtros strategijoje numatytas „skatinti jaunimą dalyvauti savanoriškoje sporto veikloje“, sudaryti reikalingas sąlygas aktyvaus ir sveiko gyvenimo būdo vystymuisi. Taip pat užsibrėžta skatinti universalių sporto klubų „indėlių į neformalųjį sportinį jaunimo ugdymą ir užimtumą, mėgėjų ir profesionaliojo sporto sąveiką“ (2011, XI-1296).

Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintoje rezoliucijoje „Dėl sporto politikos“ (2014-11-18, XII-1342) siūloma iki 2020 metų: 1) padidinti įvairių sporto paslaugų prieinamumą visiems vaikams ir jaunimui, kad jie galėtų sportuoti, mankštintis, sveikai gyventi, 2) padidinti sporto ugdymo pamokų patrauklumą ir skatinti mokinius aktyviai jose dalyvauti, 3) sukurti vaikų ir jaunimo fizinio aktyvumo stebėsenos sistemą.

Lietuvos Respublikos Sporto įstatymas skelbia, kad „valstybės sporto stebėseną, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais sporto stebėsenos rodikliais ir jo

nustatyta tvarka, vykdo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir (ar) švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliotos įstaigos, taip pat *savivaldybių administracijos*“ (2019, I-1151).

Švietimas ir mokslas. Švietimo sfera skirstoma į formalųjį ir neformalųjį mokinių ugdymą. G. Petraitytė ir A. Lingytė (2010) formalųjį ugdymą apibūdino kaip privalomą, vykdomą įprastais ir nusistovėjusiais metodais, kaip tam tikrą mokymo programą, pasitelkiant knygą ir panašiai, o jo centre turi būti mokytojas, o „neformalusis ugdymas – priešingai nei formalusis, neturi aiškios koncepcijos ir yra lengvai interpretuojamas“ (Petraitytė ir Lingytė 2010, cit. iš Imbrasaitė ir kt. 2015, 10). Nepaisant skirtumų, abi šios ugdymo formos yra labai svarbios socializuojant jauną žmogų. Neformalusis ugdymas, anot Imbrasaitės ir kt. yra papildantis formalųjį: „jau įgytos žinios yra dar labiau sustiprinamos ir pagilinamos“ (2015, 10).

Švietimo prioritetai ir kryptys nacionaliniu lygmeniu apibrėžti šiuose dokumentuose: strategijoje „Lietuva 2030“, Nacionalinėje pažangos programoje ir Valstybinėje švietimo 2013–2022 m. strategijoje. Siekiant sumanios Lietuvos vizijos strategijoje „Lietuva 2030“ pabrėžiama švietimo indėlio svarba. Šioje strategijoje paminėta, kad „dabartinė švietimo sistema nelanksti, per mažai dėmesio skiriama kritinio mąstymo gebėjimams stiprinti, nepakankamai skatinama kurti ir įgyvendinti idėjas“ ir kad „švietimo įstaigose reikia sukurti kūrybingumui palankią aplinką“ (2012, XI-2015). Valstybinėje švietimo 2013–2022 m. strategijoje numatytos trys pagrindinės tobulinimo sritys: *kūrybingumo skatinimas* – „Kiekvienas asmuo – atviras kaitai, kūrybingas ir atsakingas. Tik taip Lietuvos Respublika galėtų atsirasti tarp 10 pažangiausių Europos Sąjungos valstybių narių“ (2014, 23), *prieinamumo didinimas* – „Būtina plėtoti švietimo sistemos alternatyvas, kurios būtų prieinamos, patrauklios ir vertingos dabar menkai į mokymąsi įtrauktoms visuomenės grupėms – ikimokyklinio amžiaus vaikams, socialinės rizikos grupės jaunimui, suaugusiesiems, taip pat kaimo gyventojams“ ir *švietimo kokybės gerinimas* – „Lietuvos bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, aukštosios, neformaliojo švietimo mokyklos nepakankamai išnaudoja turimą potencialą, siekdamos geresnės kokybės ir sąveikos su žmogaus ir visuomenės poreikiais“ (2014,24). Prie problemų paminėta ir tai, kad mažai užsienio jaunimo pasirenka studijas Lietuvos aukštosiose mokyklose, vangiai perimama geriausia tarptautinė studijų patirtis (Valstybinė švietimo 2013–2022 m. strategija 2014). Švietimo ir mokslo srities sektorių strateginės analizės ataskaitoje minima, kad Lietuva, yra užsibrėžusi šiuos tikslus švietimo srityje: „1) pasiekti, kad nebaigusiujų vidurinės mokyklos mokinių dalis neviršytų 9 proc.; 2) pasiekti, kad jaunuolių, baigusiujų trečiosios pakopos studijas, skaičius būtų ne mažesnis kaip 40 proc.“ (2012, 6).

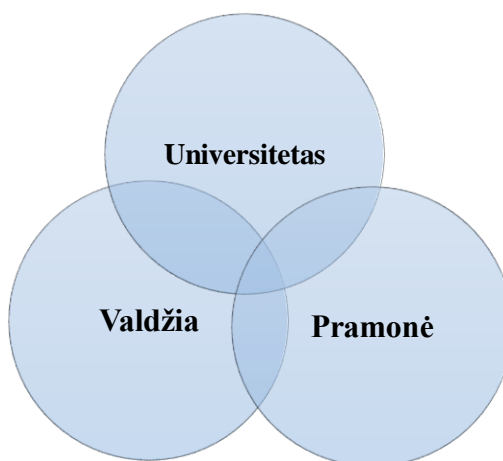
Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro Neformaliojo vaikų švietimo programų tikslinio finansavimo duomenų apžvalgoje 2015-2019 m. (2019) teigiama, kad didžiausias ir didėjantis tikslinis finansavimas skiriamas sporto programoms (žr. 5 priedo 1 pav.).

Ir nors neformaliojo vaikų švietimo tikslinis finansavimas tolydžio auga, jis gerokai atsilieka nuo planuojamo siekio 2020 m. pagal Valstybinę švietimo 2013–2022 metų strategiją (45 proc.) nuo bendro švietimo finansavimo (žr. 5 priedo 2 pav.)

Viešosios politikos ir vadybos instituto atliktoje Švietimo ir mokslo srities sektorių strateginės analizės galutinėje ataskaitoje išskirtos pagrindinės Lietuvos aukštojo mokslo institucijų plėtros gairės, tarp kurių paminėtos šios: „Didesnis aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų skaičius. Siekiama pritraukti mažiau aukštojo išsilavinimo siekiančias socialines grupes, didinti studijų prieinamumą“ (2013, 14) ir „Bendradarbiavimo su mokslo bei verslo institucijomis didinimas. Siekiama įvairiomis formomis (nuo praktikų atlikimo, stažuočių, iki bendrų projektų vykdymo), didinti studijų integralumą, „žinių trikampio“ puoselėjimas“ (2013, 14).

Lietuva pagal inovacijas užima 38-ą vietą 125 pasaulio valstybių sąrašė, ją lenkia Estija ir Latvija, atitinkamai užimančios 24-ą ir 34-ą vietas (The Global Innovation Index 2019), nors pagal aukštojo mokslo efektyvumą Lietuva yra geriausiųjų trejetuke. Lietuvoje pastebimas nepakankamas akademinės bendruomenės ir verslo bendradarbiavimas ieškant priemonių, efektyvinančių inovacijų sistemą. Pasaulyje šiam tikslui pasiekti kuriamos struktūros iš sąveikaujančių akademinio, viešojo ir privataus sektorių.

Sąveiką tarp universitetų, pramonės ir valdžios mokslininkai H. Etzkowitz ir L. Leydesdorff pavadino „triguba spirale“ (angl. Triple helix), kuri yra suprantamas integruotų „hibridinių“ organizacijų formų struktūra (žr. 5 pav).

5 pav. „Trigubos spirales“ struktūra
Šaltinis: H. Etzkowitz, Ch. Zhou 2018

Šių sektorių sąveikos atsiradimą autoriai H. Etzkowitz ir Ch. Zhou (2018) sieja su universiteto, pramonės ir valdžios bendradarbiavimu, siekiant kurti įmones akademinų tyrimų rezultatų pagrindu, ką jie laikė pagrindiniu regioninio vystymosi veiksmu. L. Leydesdorff apibūdina šį modelį detalizuodamas kiekvieną sektorių: „pramonės tikslas – generuoti turtą, akademinės bendruomenės – kurti naujoves, o valdžios – viešasis valdymas“ (2006, p. 143). Bendra šių sektorių veikla gali sukurti naudingą santykių

sąveiką. H. Etzkowitz ir Ch. Zhou konstatuoja, kad „trigubos spiralės“ modelyje labai svarbus aktyvus valdžios vaidmuo (2018). Siekdama žinių perdavimo iš akademinio sektoriaus į verslą, valdžia turėtų panaudoti pagrindines politikos priemones. Verta pažymėti ir tai, kad universitetinis miestas pranašesnis ne tik verslo, bet ir socialine prasme. Miestas be universiteto paprasčiausiai gali tapti mažu miesteliu.

Sveikata. Lietuvoje jaunimo sveikatos gerinimo priemonių įgyvendinimas reglamentuotas Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017–2019 metų veiksmų plane, kuriame yra suformuluotas uždavinys „plėtoti jaunimo sveikatos apsaugos sistemą – gerinti jaunimo sveikatos stebėseną, skatinti sveikatingumą, fizinį aktyvumą ir užtikrinti įvairių priklausomybės formų prevenciją“ (2010, 1). Seimas, skatindamas visuomenę daugiau dėmesio skirti jaunimo sveikatai, 2013 m. paskelbė sveikatingumo metais, 2014 m. – vaikų sveikatos metais.

Įgyvendinant pokyčius jaunimo sveikos gyvensenos srityje, yra siekiama glaudaus bendradarbiavimo tarp įvairių sektorių: valstybės ir savivaldybių institucijų, jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų. Jauni žmonės yra įtraukiami į akcijas ir projektus, kuriuose jie gauna aktualių žinių ir svarbią informaciją. Jaunuoliai, norėdami pasikonsultuoti sveikos gyvensenos klausimais, gali kreiptis į visose Lietuvos savivaldybėse veikiančius visuomenės sveikatos biurus, kurie užsiima sveikatos, jos stiprinimo bei sveikos gyvensenos mokymu („Europos jaunimo portalas“, https://europa.eu/youth/lt/article/67/22265_lt).

Lyginant su kitomis Europos šalimis Lietuvos gyventojų sveikatos rodikliai prasti. Vyraujančios mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys (Lietuvos sveikatos statistika, 2018). Jaunų žmonių (iki 30 m.) tarpe pagrindinės mirčių priežastys – traumos ir nelaimingi atsitikimai, kurie dažnai siejami su nesveika gyvensena, gausiu alkoholio vartojimu. Galima teigti, kad jaunų žmonių sveikata priklauso nuo gyvenimo būdo ir požiūrio į savo sveikatą. Tik nuo 2018 m. Lietuvoje pradėtas diegti vieningas kompleksinis, koordinuotas jaunų žmonių poreikiams pritaikytas sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelis.

Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programoje (2014) paminėta tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo svarba: siekiant užtikrinti sveikatos sistemos kokybę, „būtina skatinti tarpžinybinį ir valstybės institucijų bei NVO kompleksinį bendradarbiavimą“ (TAR, Nr. 9403). Programoje pabrėžta savižudybių prevencijos svarba „užtikrinti saugią paauglystę. Mokinių ir mokytojų santykių derinimas ir patyčių mokykloje ir gatvėje kontrolė (...) saugo paauglių psichikos sveikatą“. Reikalinga didinti profesionalios psichologų ir medikų pagalbos prieinamumą, nes tai mažintų riziką jaunam žmogui susikaupusias problemas spręsti pasirenkant savižudybę“. Programa taip pat numato „užtikrinti įvairių sektorių ir švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros, socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimą, stiprinant kūrybines partnerystes, ypač daug dėmesio skiriant visapusiškai sveikos jaunos asmenybės formavimui ir sudarant tam reikiamas sąlygas, taip pat didinant mažai motyvuotų asmenų aktyvumą ir

dalyvavimą kultūrinėje veikloje bei visuomeniniame gyvenime, pasitelkiant kultūros įstaigas ir meno kūrėjus“ (Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programa 2014)

2017 m. Sveikatos apsaugos ministerijai įgyvendinant Norvegijos finansinio mechanizmo programą „Visuomenės sveikatai skirtos iniciatyvos“, atlikto tyrimo metu nustatyta, kad 40 proc. jaunų 15–29 metų Lietuvos žmonių būdingas savižudiškas elgesys. Kas trečias jaunuolis galvojo apie savižudybę arba bandė žudyti, o šią riziką didino patirtas smurtas. Europoje nėra tokio aukšto savižudiško elgesio paplitimo, o Vakarų Europos šalyse jis gerokai mažesnis.

Higienos instituto atliktas tyrimas „Jaunimo gyvenimo ir kai kurie sveikatos priežiūros paslaugų aspektai“ (2019) atskleidė problemines 18–29 metų jaunų žmonių gyvenimo sritis ir naudojimosi sveikatos priežiūros paslaugomis skatinančių veiksnių kompleksą jaunų žmonių požiūriu. Tyrimo metu nustatyta, kad tik trečdalis jaunų žmonių užsiima energinga fizine veikla, atitinkančia Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas. Beveik penktadalis neužsiima jokia fizine veikla. Net penktadalis vyrų ir dešimtadalis moterų per savo gyvenimą yra bandę narkotinių ar psichotropinių medžiagų, kas trečias vyras rūko kasdien bei vartoja alkoholinius gėrimus bent kartą per savaitę. 80 proc. jaunuolių savo sveikatą vertina labai gerai ir gerai, 54,7 proc. turi probleminę ir beveik po penktadalį – pakankamą (20,8 proc.) ir puikų bendrąjį sveikatos raštingumą (17,3 proc.). 70 proc. jaunuolių žino apie savivaldybėse teikiamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, tačiau jomis pasinaudojo tik ketvirtadalis. Dauguma jaunimo informuoti apie aplinkos rizikos veiksnius, devyni iš dešimties jaunų žmonių teigia gaunantys informacijos iš interneto, televizijos, radijo ir spaudos.

Atviruose jaunimo centruose ir atvirose jaunimo erdvėse vykdoma reikšminga nusikalstamumo, psichoaktyvių medžiagų vartojimo ir kitokio netinkamo elgesio prevencija. Tačiau tyrimų, kurie leistų identifikuoti sritis, keliančias daugiausia problemų jaunimo sveikatos srityje, Lietuvoje trūksta. 2018 m. Higienos institutas atliko tyrimą „Atviruose jaunimo centruose ir erdvėse besilankančio jaunimo gyvenimo bei sveikatos stiprinimo ir atvirojo darbo su jaunimu integralumo raiška“, kurio metu buvo nustatyta, kad AJC ir AJE besilankančio jaunimo gyvenimo yra prasta. Kas antras apklaustas jaunuolis vartojo tabako gaminius, 40 proc. – alkoholinius gėrimus ir elektronines cigaretes, 12 proc. – marihuaną ir hašišą, 3,3 proc. – kitus narkotikus. Tarp apklaustųjų buvo nustatytas žemas fizinis aktyvumas. Nežiūrint į tai, 80 proc. apklaustųjų savo sveikatą įvertino labai gerai arba puikiai. AJC ir AJE darbuotojai dažniausiai vykdo fizinio aktyvumo veiklas, o visuomenės sveikatos biurai – specifinės kompetencijos reikalaujančias veiklas: psichikos sveikatos, psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevenciją, lytiškumo ugdymą. Tyrimo rezultatai parodė, kad sveikatos stiprinimo veiklą skatina tokie veiksniai kaip finansiniai ištekliai, laikas, žmonių ištekliai. Taip pat darbuotojams labai svarbus jų darbo įvertinimas, kuris kelia jiems vidinę motyvaciją (HI tyrimas, 2018).

Apžvelgus svarbias jaunimo interesus užtikrinančias viešosios politikos sritis: kultūrą, sportą, švietimą ir mokslą, sveikatą, galima teigti, kad šios sritys yra išskirtos ir reglamentuotos pagrindiniuose

Lietuvos Respublikos vyriausybės dokumentuose, pabrėžiant visapusišką jaunimo ugdymą ir glaudų bendradarbiavimą tarp įvairių sektorių. Galima teigti, kad jaunimo problemų sprendimo horizontalus įgyvendinimas yra santykinai pakankamas ir tinkamas, tačiau trūksta neformaliojo ugdymo, visapusiško švietimo, jaunimo darbuotojų kvalifikacijos kėlimo priemonių. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos numatytos neformaliojo ugdymo priemonės labiausiai nukreiptos į vaikus iki 15 m., o vyresnio amžiaus (16–24 m.) jaunimui šių veiklų trūksta. Taip pat daug problemų išryškino atlikti jaunimo sveikatos tyrimai. Rimta kliūtis įgyvendinant jaunimo horizontalią politiką – pagrindinių šalies strateginių dokumentų, reglamentuojančių Jaunimo politikos įgyvendinimą, nesuderinamumas, dėl kurio itin sudėtinga įvertinti programomis kuriamą poveikį jaunimui. Siekiant aukštojo mokslo vystymosi reikalinga universiteto, pramonės ir valdžios sąveika, bendradarbiavimas. Šiame „trigubos spiralės“ modelyje labai svarbus aktyvios valdžios politikos vaidmuo.

2.1.2. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

Lietuvos jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą apibrėžia šie pagrindiniai dokumentai:

- *Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas* (TAR 2018, 9738);
- *Nacionalinė jaunimo politikos 2011-2019 metų plėtros programa* (Žin. 2010, 142-7299);
- *Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017–2019 metų veiksmų planas* (TAR 2017, 6420);
- *tipinis Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašymas* (2019, A1-46);
- *Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos aprašas* (2019, A1-28 redakcija);
- *2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija* (Jaunimo Ministrų Tarybos rezoliucija, 2018);
- *strategija „Europa 2020“* (Europos komisija 2010) ir kiti dokumentai, tiesiogiai reglamentuojantys jaunimo politiką (žr. 6 priedo 1 pav.)

Pagrindiniame jaunimo politikos struktūrų veiklą reglamentuojančiame dokumente – LR Jaunimo politikos pagrindų įstatyme įtvirtintos pagrindinės jaunimo politikos sąvokos, jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo aspektai, darbo su jaunimu principai ir formos, atviruosiuose jaunimo centruose ir atviroiose jaunimo erdvėse vykdomos veiklos specifika. Šiame įstatyme apibrėžta, kas vykdo darbą su jaunimu, kokios yra galimos jo formos, kaip jos ir kokiai tikslinei grupei yra taikomos. Kaip nurodoma įstatyme, darbas su jaunimu tai – „veikla, skirta sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą sudaryti, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti“ (TAR 2018, 9738), o darbą su jaunimu vykdo jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos.

Įgyvendinant Nacionalinės jaunimo politikos 2011-2019 m. plėtros programą plėtojama Atvirųjų jaunimo erdvių ir centrų veikla. Programoje buvo numatytas siekis, kad 2019 m. jų būtų 350, tačiau pagal faktą 2019 m. jų buvo tik 103. (2009 m. – 12, 2016 m. – 190). Tokį reikšmingą sumažėjimą galimai lėmė sugriežtinti reikalavimai Atviroms jaunimo erdvėms nuo 2018 m. Siekiama, kad kiekvienoje savivaldybėje veiktų po vieną kokybiškai dirbantį atvirąjį jaunimo centrą, taip pat kad iki 2020 m. dvidešimtyje savivaldybių būtų išplėtos ir teikiamos mobiliojo darbo su jaunimu ir darbo su jaunimu gatvėje formos, paslaugos būtų teikiamos jauniems žmonėms, kuriems jų reikia labiausiai: neaktyviems jauniems žmonėms, mažiau galimybių turintiems jauniems žmonėms.

Ankstesnėje LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymo (TAR 2016, XII-2778) redakcijoje buvo apibrėžtos pagrindinė jaunimo politikos sritys: *„pilietiškumo ugdymo ir karo prievolės atlikimo, švietimo, mokymo, mokslo, studijų ir ugdymo, neformalaus ugdymo, darbo ir užimtumo, apsirūpinimo būstu, laisvalaikio, poilsio, kūrybos ir kultūros, socialinės ir sveikatos apsaugos, sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto, narkomanijos ir kitų priklausomybės formų bei nusikalstamumo prevencijos“* (Valstybės žinios 2003, 119-5406). Tačiau naujoje įstatymo redakcijoje (2018) buvo atsisakyta baigtinio sričių sąrašo, atsižvelgiant į šios politikos tarpsektoriškumą ir horizontalų įgyvendinimo principą, kuris siejamas ne su konkrečiomis politikos sritimis, o su jauno žmogaus galimybe dalyvauti įvairių sričių politikos priemonėse, taip siekiant jo socialinės ir profesinės integracijos.

Analizuojant jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, naudinga apžvelgti šios srities institucinę sąrangą. Subjektų, formuojančių ir įgyvendinančių jaunimo politiką nacionaliniame lygyje, struktūra reglamentuojama LR Jaunimo politikos pagrindų įstatyme (TAR 2018, 9738) (žr. 7 priedo 1 pav.). Toliau glaustai apžvelgsime kiekvienos institucijos vietą ir funkcijas.

LR Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijos rūpinasi „valstybinės jaunimo politikos formavimu ir įgyvendinimu nacionaliniame lygmenyje“ (LR Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijos nuostatai, 1997).

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija atlieka LR jaunimo politikos pagrindų įstatymo vykdymo priežiūrą ir kontrolę. LRV nutarime „Dėl ministrams pavedamų veiklos sričių“ nurodoma, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavesta valdymo sritis – „Šeimos ir jaunimo politika: šeimos gerovė, vaiko teisių apsauga, jaunimo reikalai“ (2010, 330).

LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija įgyvendina šias programas:

1. *Nacionalinę jaunimo politikos 2011-2019 metų plėtros programą*, kurios strateginis tikslas „sukurti palankią aplinką (sąlygas) jauno žmogaus vertingam gyvenimui ir saviraiškai Lietuvoje“ (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas 2017, A1-181).

2. *Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo planas*, įgyvendinantis ES Tarybos m. rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo, kurios esmė – užtikrinti, „kad visi

jaunuoliai iki 25 metų amžiaus per keturių mėnesių laikotarpį nuo darbo netekimo arba formaliojo mokymosi užbaigimo gautų gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, atlikti gamybinę praktiką arba stažuotę pasiūlymą“ (Tarybos rekomendacija 2013/C, 120/01).

3. *Erasmus+*. Ši programa apima kelias sritis: švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto ir pakeitė ankstesnes programas – „Mokymosi visą gyvenimą“, „Veiklus jaunimas“ ir kitas. Per 2014-2020 metus numatoma pagerinti jaunimo įgūdžius, įsidarbinimo galimybes, atnaujinti švietimo, mokymo, darbo su jaunimu sistemas. Skirtingos ministerijos atsakingos už atskiras sritis: už švietimo, mokymo ir sporto sritis – LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, už jaunimo sritį – LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Jaunimo politikos sritis yra tarpsektorinė ir apima itin daug sričių, todėl, siekiant aiškios atsakomybės formuojant jaunimo politiką, LR Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nurodyta, kad „Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija formuoja jaunimo politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą“ (2018, 9738, 3 str. 1 p.), o „Jaunimo politiką įgyvendina socialinės apsaugos ir darbo ministro įgaliota institucija“ (2018, 9738, 3 str. 2 p.). Ministro įgaliota institucija yra Jaunimo reikalų departamentas, tačiau įstatyme tai tiesiogiai nenurodyta, nes tai yra departamento steigimo dokumentų reguliavimo dalykas.

Jaunimo reikalų taryba – „visuomeninė patariamoji institucija, vadovaujantis lygybės principu sudaroma iš valstybės institucijų, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos deleguotų atstovų“ (2018, 9738, 4 str. 1 p.). Tarybos paskirtis – nagrinėti su jaunimo politika susijusius klausimus ir teikti Vyriausybei, ministerijoms, kitoms institucijoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos ir jos įgyvendinimo. Jaunimo reikalų taryba formuojama iš valstybės institucijų, įstaigų ir Lietuvos jaunimo organizacijų tarybų deleguotų atstovų lygiateisės partnerystės pagrindu, taip siekiant įtraukti jaunimo nevyriausybinės organizacijas į jaunimo politikos įgyvendinimą. Galime teigti, kad Jaunimo reikalų taryba užtikrina tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą jaunimo politikos srityje. Siekiant bendro sutarimo jaunimo politikos klausimais vyksta suinteresuotų institucijų ir organizacijų susitikimai, diskusijos jaunimo interesų užtikrinimo viešosios politikos (kultūros, švietimo ir mokslo, sporto, sveikatos apsaugos, darbo ir užimtumo ir kt.) ir neformalaus jaunimo ugdymo srityse.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba – nevyriausybinė organizacija, vienijanti Lietuvos jaunimo organizacijas ir joms atstovaujanti. Šios tarybos tikslas – atstovauti jaunimo interesus, padėti formuoti jaunimo politiką ir ją įgyvendinti, plėtoti tarptautinius santykius, informuoti jaunimą, ugdyti jaunimo lyderius (www.lijot.lt)

Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra – Jaunimo reikalų departamento įsteigta viešoji įstaiga, kurios misija – „užtikrinti tarptautinio jaunimo bendradarbiavimo vystymąsi bei

sėkmingą Lietuvos jaunimo dalyvavimą Europos Sąjungos programose jaunimui, gerinti jaunimo neformaliojo ugdymo ir darbo su jaunimu kokybę Lietuvoje“ (www.jtba.lt). Vienas iš pagrindinių šios įstaigos uždavinių – efektyvus jaunimo dalyvavimas Europos Sąjungos programoje „Erasmus+ (2014-2020 m.).

Apibendrinant galima teigti, kad jaunimo politika Lietuvoje atsispindi daugiametėse programose. Dabartinė nacionalinė jaunimo politikos plėtros programa apima 2011-2019 m. laikotarpį. Juo siekiama sukurti tvirtą aplinką ir sąlygas jaunimo politikos plėtrai. Palankus ir aiškus teisinis reguliavimas yra sėkmingo jaunimo politikos vystymo sąlyga. Remiantis šiomis nuostatomis, jaunimo politika Lietuvoje yra plėtojama dvejose pagrindinėse politikos kryptyse: 1) jaunimo interesų apsauga per į jaunimą orientuotas viešosios politikos sritis, t. y. švietimą, kultūrą, sportą, darbą ir užimtumą, būstą, sveikatą ir 2) darbas su jaunimu, t. y. neformalus jaunimo ugdymas, skirtas sudaryti jaunimui galimybę mokytis iš patirties ir eksperimentuojant (savanorystė). Lietuvoje pasitelkiant Jaunimo reikalų tarybą siekiama užtikrinti tarpsektorinį ir tarpžinybinį bendradarbiavimą įgyvendinant jaunimo politiką.

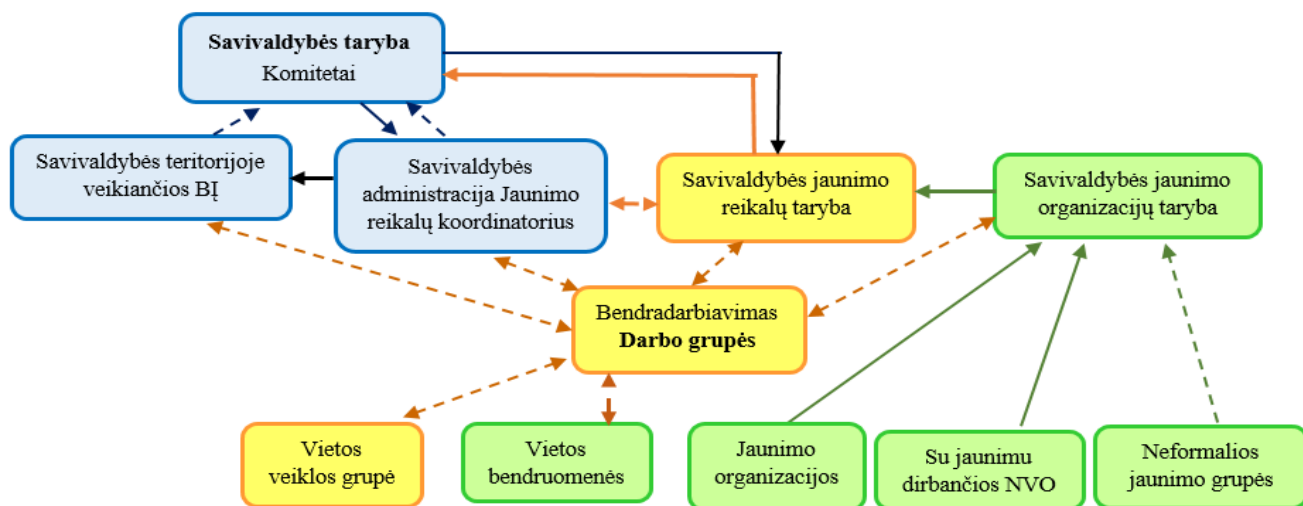
2.1.3. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas vietos lygmeniu

Vienas svarbiausių jaunimo politikos įgyvendinimo aspektų – nuoseklus darbas su jaunimu vietos lygiu. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme (TAR, 2018, 9738) nurodomi subjektai, formuojantys ir įgyvendinantys jaunimo politiką. Pagal jį jaunimo politiką *formuoja*, organizuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, o *įgyvendina* – Socialinės apsaugos ir darbo ministro įgaliota institucija. Savivaldybių administracijose valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) jaunimo politikai įgyvendinti steigiamos *Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės*. Šios pareigybės aprašymą tvirtina Socialinės apsaugos ir darbo ministras. Ši valstybės tarnautojo pareigybė skirta rengti ir įgyvendinti savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoti jaunimo ir jaunimo organizacijų situaciją savivaldybėje, vystyti jaunimo politikos srityje dirbančių savivaldybės įstaigų ir institucijų bendradarbiavimą bei kitas funkcijas. Koordinatorius veikia kaip tarpininkas tarp savivaldybės atstovaujamosios ir vykdomosios institucijų darbuotojo bei jaunimo. Lietuvos Respublikoje šiuo metu įsteigta 60 jaunimo koordinatorių pareigybių. Lėšos koordinatorių vykdomai jaunimo teisių apsaugos funkcijai yra apskaičiuojamos vadovaujantis LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. A1-193 „Dėl Specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“. Iš šios tikslinės dotacijos yra visiškai išlaikoma koordinatoriaus darbo vieta, jam mokamas darbo užmokestis, lėšos taip pat numatytos ryšiams, komandiruotėms ir kvalifikacijos tobulinimui finansuoti.

Kalbant apie koordinatoriaus darbą reikėtų paminėti problemas, su kuriomis susiduria šis jaunimo politikos įgyvendintojas. Valstybinio audito ataskaitoje „Jaunimo politikos strateginis planavimas ir priemonių įgyvendinimas socialinės apsaugos ir darbo srityje“ paminėta, kad 16 apklaustų SJRK (28 proc.) nurodė, kad „2015 m. stigo JRD metodinės pagalbos atliekant Jaunimo kokybės savivaldybėse vertinimą; 22 SJRK nurodė, kad dėl to, kad valstybiniu lygmeniu nėra užtikrinta vienoda jaunimo amžiaus apibrėžtis, renkant informaciją susiduriama su sunkumais; 2015 m. nebuvo sukurta bendra duomenų bazė, kuri užtikrintų NEET jaunimo identifikavimą, bet iš SJRK buvo prašoma teikti apie juos duomenis savivaldybėse“ (2016, 20).

LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymas (2018) teigia, kad visuomeninė patariamoji institucija vietos lygmenyje yra *Savivaldybės jaunimo reikalų taryba*, kuri sudaroma iš savivaldybės administracijos ir (ar) savivaldybės tarybos ir savivaldybės teritorijoje veikiančių savivaldybės jaunimo organizacijų deleguotų atstovų. Savivaldybės taryba tvirtina Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudarymo tvarką nustato, nuostatus ir sudėtį.

Lietuvos mastu jaunimo organizacijas vienija ir joms atstovauja LiJOT, o savivaldybėse veikiančias jaunimo organizacijas vienija ir joms atstovauja savivaldybėse veikiančios Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba yra patariamąji balsą turinti organizacija, kurios tikslas – užtikrinti jaunimo dalyvavimą sprendžiant jam aktualius klausimus. Tarybos veikloje dalyvauja Savivaldybės tarybos ir administracijos bei jaunimo atstovai. 6 pav. pavaizduota jaunimo politikos dalyvių integravimo savivaldybėje schema.

6 pav. Jaunimo politika savivaldybės lygmenyje
Šaltinis. Adaptuota pagal Jaunimo reikalų departamento pateiktą schemą

Apibendrinant, galima teigti, kad jaunimo politikos klausimai turi būti sprendžiami tame lygmenyje, kur tai efektyviausia, t. y. savivaldos. Savivaldybių institucijų formuojama ir įgyvendinama jaunimo politika yra labai svarbi, nes vietose jaunimo situacija yra matoma geriausiai: ten, kur jaunimas gyvena, mokosi, leidžia laiką. Todėl bendradarbiaudamos su vietos valdžios institucijomis

bendruomenės turi daugiau galimybių kurti ir įgyvendinti efektyvias jaunimo politikos priemones. Taip pat svarbu, kad jomis galėtų pasinaudoti ir socialinę atskirtį patiriantys jauni žmonės. Tinkamiausiu būdu jaunimo politikos klausimai sprendžiami bendradarbiaujant vietos valdžios, viešojo sektoriaus atstovams, nevyriausybinėms organizacijoms ir pačiam jaunimui. Savivaldybių jaunimo koordinatoriai susiduria su problemomis vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėse: stinga Jaunimo reikalų departamento metodinės pagalbos, valstybiniu lygmeniu nėra užtikrinta vienoda jaunimo amžiaus apibrėžtis, nesukurta duomenų bazė, kuri užtikrintų NEET jaunimo identifikavimą.

Atlikus antrosios teorinės dalies analizę, galima teigti, kad Lietuvos politiniame diskurse yra nusistovėję du požiūriai į viešąją politiką: „ekonominis“ ir „viešojo intereso“. Santykis tarp šių požiūrių yra kompleksiškas ir įgyvendinamas per tarpžinybinį bendradarbiavimą. Jaunimo politiką galima traktuoti ir kaip patvirtintas jaunimo politikos priemones, įgyvendinamas vadovaujantis strateginiais planais. Pagrindinis jaunimo politiką reglamentuojantis dokumentas yra LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, kuriame nustatyti jaunimo politikos formavimo, įgyvendinimo, darbo su jaunimu ypatumai, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų kompetencijos. Svarbios jaunimo interesus užtikrinančios viešosios politikos sritys: kultūra, sportas, švietimas ir mokslas, sveikatos apsauga yra išskirtos ir reglamentuotos pagrindiniuose Europos komisijos bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentuose, pabrėžiant visapusišką jaunimo ugdymą ir glaudų bendradarbiavimą tarp įvairių sektorių. Horizontalaus jaunimo problemų sprendimo įgyvendinimo principas yra iš dalies tinkamas, tačiau trūksta jaunimo neformaliojo ugdymo, įvairiapusio švietimo ir jaunimo darbuotojų kvalifikacijos kėlimo priemonių. Projektai, įgyvendinantys horizontalųjį principą, iš esmės atitinka jaunimo poreikius, tačiau tokių projektų yra nedaug. Rimta problema įgyvendinant jaunimo politikos horizontalųjį principą – pagrindinių šalies strateginių dokumentų, reglamentuojančių Jaunimo politikos įgyvendinimą, nesuderinamumas, dėl kurio itin sudėtinga įvertinti programomis kuriamą poveikį jaunimui.

3. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO ANALIZĖ KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE

Šioje dalyje bus išnagrinėta, kokie jaunimo politikos įgyvendinimo metodai taikomi Klaipėdos miesto savivaldybėje ir kaip jaunimo politika šiame teritoriniame vienete yra įgyvendinama horizontaliai, t. y. kaip bendradarbiaujama tarp savivaldybės padalinių, kaip integruojama jaunimo tematika į sektorinės politikos sritis. Bus išanalizuota, ar jaunimo politika integruojama į savivaldybės strateginius ir veiklos planavimo dokumentus, ar formuojamo institucinės struktūros jaunimo politikos klausimais.

3.1. Jaunimo politikos Klaipėdos miesto savivaldybėje dokumentų analizė

Jaunimo politikos įgyvendinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje atspindi visų lygių strateginio planavimo dokumentuose: ilgalaikiame Klaipėdos miesto strateginiame 2013–2020 m. plėtros plane, vidutinės trukmės trimečiuose savivaldybės veiklos planuose ir metiniuose savivaldybės administracijos planuose. Trejų metų strateginiame veiklos plane kasmet tvirtinama Jaunimo politikos plėtros programa. Įgyvendinant horizontalų principą Jaunimo politika vykdoma ir per kitas strateginio plano programas: Kultūros plėtros, Ugdymo proceso užtikrinimo, Kūno kultūros ir sporto plėtros, Sveikatos apsaugos bei kitas.

Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginiame plėtros plane (toliau – KSP) suformuluotas I prioriteto *Sveika, sumani ir saugi bendruomenė* 1.1. tikslo *Skatinti miesto gyventojų bendruomeniškumą ir pilietiškumą* 1.1.2. uždavinys *Sudaryti sąlygas kokybiškai jaunimo saviraiškai*. Šiam uždaviniui įgyvendinti suplanuotos 5 priemonės: 1) remti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuolatinę ir ilgalaikę programinę veiklą, jaunimo iniciatyvas, skatinti jaunimą užsiimti savanoriška veikla, 2) koordinuotai teikti informaciją apie jaunimo veiklą ir jos galimybes, 3) didinti jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų skaičių, gerinti jų kompetencijas ir gebėjimus, 4) kurti ir įgyvendinti projektus, siekiant įtraukti socialiai pažeidžiamą ir neaktyvų jaunimą, 5) taikyti Atviros erdvės jaunimo centro veiklos principus ir patirtį BĮ Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro struktūroje, įsteigiant atviras erdves jaunimui įvairiuose miesto rajonuose (žr. 8 priedą).

Įgyvendinant KSP numatytas jaunimo politikos priemones, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinta kasmet tvirtinama 3 m. trukmės strateginio veiklos plano *Jaunimo politikos plėtros programa*, kurios tikslas – „kurti pažangią ir pilietišką visuomenę, skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą, iniciatyvas ir dalyvavimą visuomeninėje veikloje“ (2019–2021 m. SVP). Tikslui pasiekti suformuluotos 7 priemonės, finansuojamos iš savivaldybės biudžeto lėšų (žr. 9 priedą).

Tarp aštuonių *Klaipėdos miesto savivaldybės 2019–2023 metų veiklos prioritetų*, patvirtintų Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu (T2-247, 2019) yra patvirtintas prioritetas Nr. 7 „Kultūros, sporto paslaugų ir jaunimo politikos plėtra“ ir prioritetinė veiklos kryptis „7.3. Jaunimo pritraukimas ir išlaikymas mieste“, kuriai iki 2023 m. įgyvendinti numatyti trys rodikliai: Įgyvendinta Europos jaunimo sostinės 2021 m. programa; Naujų jaunimo centrų ir erdvių skaičius (2); Jaunimo darbuotojų, vykdančių darbą su jaunimu gatvėje, skaičius (2).

Vadovaujantis *Jaunimo projektų dalinio finansavimo iš savivaldybės biudžeto lėšų nuostatais*, patvirtintais Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos (2018, T2 – 257) atrenkami ir iš dalies finansuojami Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektai. Organizacijų iniciatyvos skatinamos tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu. Nacionalinius projektus dažniausiai finansuoja LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, o tarptautinius – dažniausiai ERASMUS+. Finansavimo dydis įvairiems projektams svyruoja nuo 10 iki 30 proc., priklausomai nuo nacionalinių ir tarptautinių projektų finansavimo nuostatų.

Klaipėdos miesto savivaldybės ir Klaipėdos universiteto bendradarbiavimo sutartis (2013), pagal kurią abi šalys planuoja didinti uostamiesčio ekonominį konkurencingumą bei kultūrinį patrauklumą, dalyvauti jaunimo ir moksleivijos ugdymo darbe, bendradarbiauti kuriant KU miestelio fizinę bei paslaugų infrastruktūrą, skatinti KU veiklas, kurios ypač reikalingos miestui. Kasmet vadovaujantis šia sutartimi ir patvirtintu Klaipėdos miesto savivaldybės ir Klaipėdos universiteto bendradarbiavimo planu, skiriamos skatinamosios (piniginės) premijos aukštųjų ir profesinių mokyklų absolventams už aktualius miestui ir pritaikomuosius mokslinius darbus (bakaluro, magistro ar daktaro disertacijos).

Siekdama paskatinti gabius abiturientus studijuoti Klaipėdoje, Klaipėdos miesto savivaldybės taryba patvirtino *Klaipėdos miesto savivaldybės stipendijų gabiems ir talentingiems Klaipėdos aukštųjų mokyklų I kurso studentams skyrimo nuostatus* (2019, T2-53), kuriais vadovaujantis skiriamos stipendijos talentingiems aukštųjų mokyklų I kurso studentams (kasmet po 40 stipendijų).

Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti *Klaipėdos miesto savivaldybės premijų už miestui aktualius ir pritaikomuosius darbus Klaipėdos aukštųjų mokyklų absolventams skyrimo nuostatus* (2017). Klaipėdos miesto universiteto studentams skiriamos piniginės premijos už miestui reikšmingus ir pritaikomąjį pobūdį turinčius darbus. Taip skatinamas abipusis bendradarbiavimas, rengiant mokslinius darbus.

Remiantis naujais Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų pavyzdiniais nuostatais, patvirtintais LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019 m. sausio 16 d. ministro įsakymu Nr. A1-31, patvirtinti nauji *Jaunimo reikalų tarybos nuostatai ir Jaunimo reikalų tarybos sudėtis* (T2-132, 2019).

Klaipėdos miesto administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintos Klaipėdos miesto savivaldybės *rekomendacijos atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos kokybės užtikrinimui* (AD1-2044, 2018).

Klaipėdos miestas laimėjo Europos jaunimo sostinės 2012 m. titulą. *Klaipėdos miesto savivaldybės paraiškoje Europos jaunimo sostinės 2021 titului gauti* yra patvirtinta visa programa (T2-197, 2018). 2019-ieji buvo įsitraukimo metais. 2020 m. bus iš esmės pradėta įgyvendinti projektą. Šis titulas įpareigoja miestus koncentruotis į jaunimo problemas ir jų sprendimo alternatyvas tarptautiniu, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu. Miestui, laimėjusiam Europos jaunimo sostinės 2021 titulą, Europos jaunimo forumas finansavimo neskiria, o miestai nugalėtojai finansavimą užtikrina vietos valdžios ir kitų nacionalinių ar tarptautinių finansinių fondų pagalba. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba Europos sostinės programai įgyvendinti patvirtino 2,81 mln. Eurų.

Išanalizavus jaunimo politiką reglamentuojančius dokumentus Klaipėdos miesto savivaldybėje, galime teigti, kad jie atitinka nacionalinių programų ir teisės aktų, reglamentuojančių jaunimo politikos įgyvendinimą, pagrindinius reikalavimus ir rekomendacijas. Siekiant abipusio bendradarbiavimo ir studentų pritraukimo, reglamentuoti santykiai tarp miesto savivaldybės ir Klaipėdos universiteto, skatinami kitų aukštųjų mokyklų studentai. Akivaizdus miesto savivaldos noras „išjudinti“ miesto jaunimą ir atkreipti į save visos Europos jaunimo dėmesį vykdant Europos sostinės 2021 programą. Pagrindinės jaunimo politikos srities priemonės (programos ir projektai) patvirtintos Savivaldybės strateginiuose planavimo dokumentuose bei išrinktos savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui patvirtintuose savivaldybės veiklos prioritetuose.

3.2. Jaunimo politikos Klaipėdos miesto savivaldybėje situacijos, statistikos, vertinimo įrankių analizė

Klaipėdos miestas – išsivystęs pramonės ir paslaugų centras, turintis konkurencingą, neužšalanti uostą ir stiprią laisvąją ekonominę zoną. Miestas – palankus investicijoms transporto centras, sėkmingai pritraukiantis užsienio investicijas į logistikos bei gamybos sektorius. Nepaisant šių stiprybių, miestas jaučia didėjančią konkurencinę kovą dėl jaunų ir talentingų žmonių – auga emigracija, Klaipėdos gyventojai sensta. Keičiasi visuomenės struktūra – mažėja darbingo amžiaus, vaikų procentas, daugėja pensinio amžiaus žmonių. Klaipėdos miesto gyventojų vidutinis amžius per pastaruosius keliolika metų išaugo šešeriais metais (2001 m. jis sudarė 36 m., o pastaruosius trejus metus – 42 m.), tačiau Klaipėda – antras jauniausias miestas Lietuvoje. 47 proc. gyventojų yra jaunesni nei 40 metų amžiaus. Demografinės senatvės koeficientas, rodantis, kiek pagyvenusių (65 metų ir vyresnių) žmonių tenka šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus, Klaipėdoje nuo 2001 m. išaugo beveik dvigubai, tačiau treči metai šis

rodiklis nekinta. Tokia tendencija būdinga ne tik Klaipėdos miestui, bet ir Lietuvai bei daugeliui Europos valstybių. Jaunimas išvyksta studijuoti ar dirbti į sostinę, užsienio šalių aukštąsias mokyklas ir dažnai nebegrįžta į gimtąjį miestą. O miestai ir valstybės, kuriose trūksta darbingo amžiaus žmonių, jaunimo, tampa nepatrauklūs investuotojams.

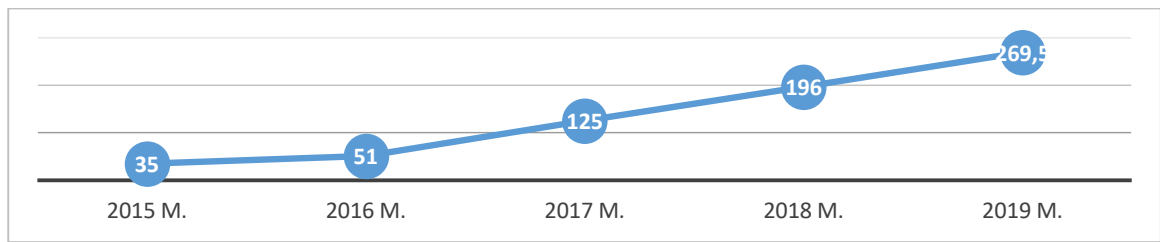
2019 m. duomenimis Klaipėdoje gyveno 147 898 gyventojų, iš jų jaunimo nuo 14 iki 29 metų – 24 599 (t. y. 16 proc. populiacijos). Bendras mokyklų skaičius – 36 mokyklos: 12 gimnazijų, 3 pagrindinės mokyklos (nauja Jūrų kadetų mokykla), 17 progimnazijų, 4 pradinės mokyklos. Klaipėdoje veikia 8 aukštosios mokyklos. Bendras studentų skaičius iš 6 aukštųjų mokyklų (kitos dvi nepateikė duomenų) – 7 844 studentų. Klaipėdoje veikia vienas atviras jaunimo centras. Klaipėdos miesto savivaldybėje teikiamos svarbios jaunimui paslaugos (žr. 10 priedą). Paslaugas pagal savo kompetencijas ir veiklos sritis teikia ir Klaipėdos mieste esančios jaunimo bei su jaunimu dirbančios organizacijos.

Klaipėdos miesto savivaldybėje, kaip ir kitose Lietuvos savivaldybėse, pagrindinė jaunimo politiką integruojanti struktūra yra *Jaunimo reikalų taryba*. Joje dirba jaunimo organizacijų atstovai, kurie dalyvauja savivaldybėje svarstant jaunimui aktualius klausimus ir priimant sprendimus. Jaunimo organizacijų atstovai turi teisę dalyvauti savivaldybės tarybos ir administracijos komisijų bei darbo grupių posėdžiuose, bet retai naudojasi šia galimybe, paprastai bendradarbiavimas vyksta rengiant bendrus, jaunimui skirtus, projektus.

Klaipėdos savivaldybės administracijoje 2019 m. (neskaitant Jaunimo reikalų tarybos) veikė dešimt tarybų ir komitetų, kuriose skirtingi savivaldybės administracijos padaliniai bendradarbiauja sprenddami jaunimo klausimus: Akademinė reikalų taryba, Jūrinės kultūros koordinacinė taryba, Nevyriausybinė organizacijų taryba, Sporto taryba, Klaipėdos miesto savivaldybės narkotikų kontrolės komisija, Šeimos taryba, Neįgaliųjų reikalų taryba, Švietimo taryba, Kultūros, švietimo ir sporto komitetas, Sveikatos ir socialinių reikalų komitetas.

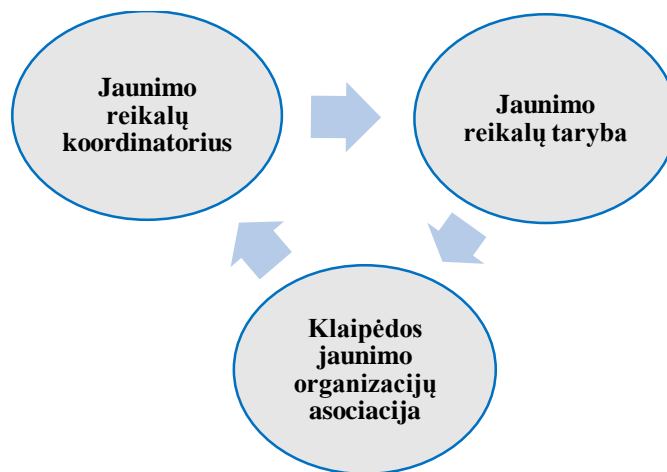
Jaunimo politika Klaipėdos miesto savivaldybėje yra įgyvendinama kaip horizontali politika, bendradarbiaujant savivaldybės padaliniais ir integruojant jaunimo tematiką į sektorines politikos sritis. Jaunimo klausimai integruoti Klaipėdos miesto savivaldybės 2013-2020 metų strateginiame plėtros plane ir Savivaldybės 2019-2021 m. strateginiame veiklos plano programose: ***Kultūros plėtros, Jaunimo politikos plėtros, Ugdymo proceso užtikrinimo, Kūno kultūros ir sporto plėtros, Sveikatos apsaugos.***

Jaunimo politikos plėtros biudžetas (finansavimas, skiriamas per Strateginio veiklos plano Jaunimo politikos plėtros programą) tendencingai didėja (žr. 7 pav.)

7 pav. Jaunimo politikos plėtros programai skirtas finansavimas 2015-2019 m., tūkst. Eur
Šaltinis. Sudaryta autorės pagal Jaunimo politikos plėtros programos 2015-2019 m. ataskaitas

Klaipėdos miesto savivaldybėje jaunimo politika įgyvendinama per Jaunimo reikalų tarybą, Jaunimo reikalų koordinatorių ir Klaipėdos jaunimo organizacijų asociaciją „Apskritasis stalas“ (asociacija, vienijanti Klaipėdoje veikiančias jaunimo bei su jaunimu dirbančias organizacijas ir neformalias jaunimo grupes, toliau – KLAS) (žr. 8 pav.). 2019 m. Klaipėdoje veikė 48 jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos.

8 pav. Jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūra Klaipėdos miesto savivaldybėje
Šaltinis. Sudaryta autorės

Klaipėdos miesto savivaldybėje **Jaunimo reikalų koordinatoriaus** pareigybė įsteigta 2004 m. Koordinatorius vykdo valstybinę (valstybės perduotą savivaldybei) jaunimo politikos įgyvendinimo funkciją savivaldybėje, t. y. administruoja ir įgyvendina jaunimo politiką savivaldybės teritorijoje. Pagrindinės koordinatoriaus funkcijos – užtikrinti tinkamą jaunimo interesų atstovavimą savivaldybėje; jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje; rengti ir įgyvendinti programas ir priemones, skirtas darbo su jaunimu plėtrai, darbo su jaunimu formų plėtrai; konsultuoti jaunimą; skatinti jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą bei plėtrą; inicijuoti jaunimo informavimo ir konsultavimo taško steigimą ir vykdyti kitas veiklas, susijusias su jaunimu ir jaunimo organizacijomis (Tipinis Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašymas, 2019)

Jaunimo reikalų taryba yra visuomeninė patariamoji institucija, lygybės principu sudaroma iš Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos ir(ar) Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos (7 atstovų)

ir savivaldybės teritorijoje veikiančių savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos deleguotų 7 atstovų (Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos nuostatai 2019, T2-132). Jaunimo reikalų tarybos pagrindinės funkcijos: nagrinėti su jaunimo politika susijusius klausimus, teikti savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos bei stiprinti bendradarbiavimą tarp jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų ir savivaldybės institucijų.

Klaipėdos jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“ (KLAS) vienija 26 jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas bei neformalias jaunimo grupes, padeda formuoti ir įgyvendinti Klaipėdos miesto jaunimo politiką. Pagrindinės KLAS funkcijos – atstovauti ir ginti visuomenėje ir valdžios institucijose Klaipėdos jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų interesus. KLAS deleguoja savo atstovus į Klaipėdos miesto savivaldybės tarybas, kai svarstomi su jaunimo interesais susiję klausimai. Po vieną deleguotą atstovą įtraukiama į Klaipėdos akademinį reikalų tarybą ir Nevyriausybinį organizacijų tarybą. KLAS taip pat dalyvauja asociacijos „Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupė“, deleguodama atstovus į asociacijos valdymo organus.

Kaip teigiama Klaipėdos miesto savivaldybės paraiškoje Europos jaunimo sostinės 2021 titului gauti, nepaisant to, kad Klaipėdos miesto jaunimas yra įtraukiamas į tarptautinių ir nacionalinių projektų vykdymą, reikia pripažinti, kad „Klaipėda dar negali pasigirti struktūruotu, reguliariu ir realiu jaunimo įtraukimu į su jaunimu susijusių klausimų nagrinėjimą“ (KMT sprendimas 2018, T2-197, 17). Jaunimo politikos planavimas apsiriboja klausimų svarstymu Jaunimo reikalų taryboje ir bendravimu su KLAS, neįtraukiant į šį procesą atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo atstovų.

Įgyvendindama jaunimo politiką, Klaipėdos savivaldybė taip pat bendradarbiauja su kitais Lietuvos miestais, dalyvaudama įvairiuose renginiuose, susitikimuose, nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos susitikimuose, asamblėjose. Jaunimas reprezentuoja Klaipėdą LiJOT susitikimuose ir kongresuose.

Paraiškoje Europos jaunimo sostinės 2021 titului gauti (2018) paminėtos pagrindinės priežastys, kurios lemia iš dalies nedidelius jaunimo politikos pasiekimus Klaipėdos mieste:

- trūksta motyvuotų jaunų žmonių, lyderių, silpnos jaunimo struktūros,
- dažna Jaunimo reikalų tarybos narių kaita, ne visi deleguojami žmonės supranta savo funkcijas,
- ne visi Savivaldybės miesto tarybos nariai ir administracijos nariai supranta, kas yra jaunimo politika ir kad ji yra horizontali,
- Jaunimo reikalų tarybai trūksta praktinės patirties,
- Y ir Z kartų atstovai nebenori jungtis į struktūras, o kaip juos pasiekti ir su jais dirbti modelio nėra,
- savivaldybė neturi savo patvirtintos jaunimo politikos strategijos, o nacionalinio lygmens dokumentai, kuriais vadovaujamasi, ne visada atitinka realius jaunimo poreikius

Siekiant sklandaus atsiskaitymo už savivaldybėms deleguotos valstybinės funkcijos įgyvendinimą bei užtikrinti nuoseklią jaunimo politikos įgyvendinimo Lietuvoje stebėseną, kiekvienam ketvirčiui pasibaigus Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (toliau – SJRK) prašoma Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (toliau – SADM) ir Jaunimo reikalų departamentui (toliau – JRD) pateikti Jaunimo politikos įgyvendinimo Savivaldybėje veiklos ataskaitą pagal JRD parengtą formą. JRD prie SADM įgaliotas įgyvendinti jaunimo politiką ir teikti jaunimo politikos įgyvendinimo Klaipėdos miesto savivaldybėje einamaisiais metais prioritетines ir kitas veiklos sritis, užduotis ir siektinų rezultatų vertinimo kriterijus, prieš tai užduotis suderinus su SADM ir SJRK. Tai rekomendacinio pobūdžio siūlymai atliekant SJRK tarnybinės veiklos vertinimą ir nustatant einamųjų metų užduotis bei pagal galimybes įtraukti į Savivaldybės einamųjų metų veiklą ir strateginio planavimo dokumentus (JRD prie SRD 2019, 2S-66(5,3)) (žr. 1 priedą).

Klaipėdos miesto savivaldybės lygmenyje kasmet vykdoma Klaipėdos miesto savivaldybės 2013-2020 metų strateginiame plėtros plano (kurio sudėtyje yra Jaunimo politikos priemonės) įgyvendinimo stebėseną (monitoringas) ir trejų metų veiklos plano Jaunimo politikos plėtros programos, ataskaita.

Apžvelgus jaunimo politikos Klaipėdos miesto savivaldybėje situaciją ir statistiką galima teigti, kad Klaipėdos miestui būdingos tos pačios problemos ir tendencijos, kurios yra ir kituose Lietuvos bei Europos miestuose (demografinės, nedarbo, geresnio gyvenimo paieškos ir kt.). Tačiau Klaipėdos miestas siekia išnaudoti visas galimybes, kurios padėtų išlaikyti jaunimą mieste – skatina verslumą, tobulina švietimo sistemą, didina atvirų jaunimo centrų skaičių, kuria naujas paslaugas ir kt. Vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą akivaizdu, kad jaunimo politika formuojama ir įgyvendinama pagal visus teisinės bazės reikalavimus ir rekomendacijas. Miesto jaunimas dalyvauja vykdant nacionalinius ir tarptautinius projektus. Savivaldybės įgyvendinamos jaunimo politikos vertinimo įrankiai – tiek vietinio, tiek ir nacionalinio lygmens, tačiau reikia pabrėžti, kad jų nėra daug.

4. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE ĮGYVENDINAMOS JAUNIMO POLITIKOS ATSKIROSE SRITYSE ANALIZĖ

4.1. Tyrimo metodika

Tyrimo tikslas – atlikti Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimą, atliekant antrinių duomenų, nagrinėjančių jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje įvairiose viešosios politikos bei jaunimo užimtumo srityse analizę.

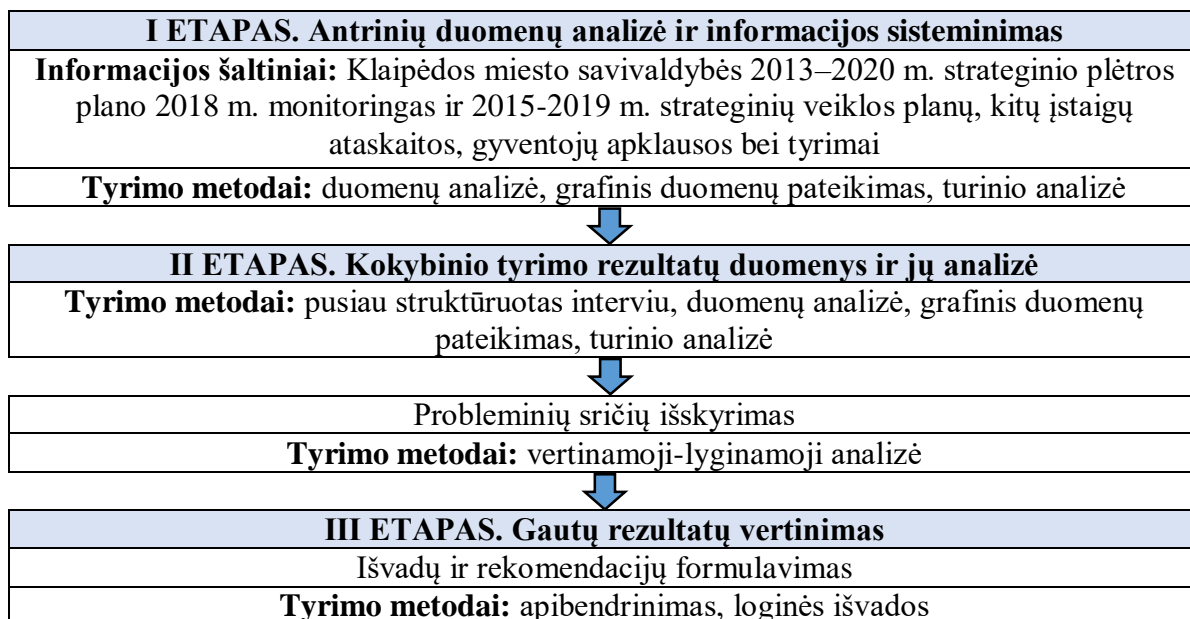
Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje.
2. Išsiaiškinti, su kokiomis problemomis susiduriama įgyvendinant jaunimo interesų užtikrinimą atskirose viešosios politikos srityse (švietimo ir mokslo, kultūros, sporto, sveikatos) ir jaunimo veiklos plėtrą.
3. Nustatyti veiksnius, trukdančius įgyvendinti jaunimo politiką
4. Remiantis tyrimo metu surinkta medžiaga pateikti siūlymus situacijai gerinti.

Tyrimo objektas – Jaunimo politikos įgyvendinimo problemos Klaipėdos mieste.

Pagrindinės teorinės tyrimo prielaidos. Atliekant tyrimą bus remiamasi pirmoje darbo dalyje išnagrinėtomis teorinėmis prielaidomis. Thomas Dye teigė, kad viešoji politika yra „viskas, ką valdžia pasirenka veikti ar neveikti“ (2017). Apibendrinant šio darbo teorinę dalį, buvo nustatyta, kad jaunimo politikos kaip viešosios politikos dalies, sėkmė priklauso ne tik nuo gerų sprendimų, bet ir nuo tų sprendimų įgyvendinimo. Viešosios politikos procese rezultatai priklauso nuo šių sąlygų: politikos veikėjų noro ir gebėjimo priimti bei įgyvendinti priimtus sprendimus. Taip pat sėkmingam jaunimo politikos įgyvendinimui reikalingas efektyvus jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas vietos savivaldos lygmenyje. Tyrimui pasirinktas Klaipėdos miesto savivaldybės atvejis, o siekiant nustatyti su kokiomis kliūtimis susiduriama įgyvendinant jaunimo politikos priemones ir išsiaiškinti, nuo ko priklauso įgyvendinimo sėkmė, atlikta antrinių duomenų analizė ir ekspertinis tyrimas.

Siekiant baigiamojo darbo tikslo bus atlikti 2 tyrimai: 1) antrinių duomenų analizė ir 2) ekspertų interviu. Tyrimų metu bus išanalizuota kaip Klaipėdos miesto savivaldybėje įgyvendinamos jaunimo politikos kryptys – 1) *jaunimo interesų užtikrinimas tam tikrose viešosios politikos srityse* ir 2) *jaunimo veiklos plėtra* (youth work) (žr. 11 priedą). Šios sritys bendrai užtikrina rezultatyvią jaunimo politiką. Jaunimo politika bus vertinama keturiose srityse, apimančiose viešosios politikos sritis, kuriose sprendžiami jaunimo socialiniai klausimai (*kultūros, švietimo ir mokslo, sporto ir sveikatos užtikrinimo*), taip pat srityse, apimančiose pagrindines jaunimo politikos sritis (*dalyvavimas, darbas su jaunu, jaunimo užimtumas*). 9 pav. pateikiama empirinio tyrimo eigos loginė schema.

9 pav. Empirinio tyrimo eigos loginė schema
Šaltinis. Sudaryta autorės

I ETAPAS. Antrinių duomenų analizė ir informacijos sisteminimas.

Tyrimo metodai: duomenų analizė, grafinis duomenų pateikimas, turinio analizė.

Informacijos šaltiniai. Antrinių duomenų analizei pasirinkti dokumentai, kuriuose buvo nagrinėjamas jaunimo politikos įgyvendinimas kultūros, švietimo, sporto ir sveikatos bei jaunimo užimtumo srityse per 5 pastarųjų metų laikotarpį (2015-2019 m.): Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 m. strateginio plėtros plano 2018 m. monitoringas ir 2015-2019 m. strateginių veiklos planų ataskaitos, BĮ Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro 2015-2019 m. atlikti tyrimai. Taip pat analizei pasirinkta UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa, siekiant sužinoti, kaip nagrinėjamas jaunimo politikos sritis įvertino miestiečiai.

4.2. Jaunimo interesų užtikrinimas kultūros politikos srityje

UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa parodė, kad miestiečiai kultūros paslaugas vidutiniškai vertina virš 8 balų iš 10 galimų. Palankiausiai vertinamos bibliotekų teikiamos paslaugos, miesto švenčių renginiai ir mėgėjų meno kolektyvų veikla. Beje, amžiaus grupės iki 35 m. amžiaus vertinimai šiek tiek aukštesni už bendrus vertinimus (žr. 12 priedo 1 pav.).

Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros 2017–2030 metų strategijoje minima, kad „menininkai patraukliomis formomis įtraukia miesto gyventojus, ypač vaikus ir jaunimą, per kultūros edukacines, kūrybinių partnerysčių, socialinius ir kitus projektus į gyvybingas kultūrinės veiklas bei atviras visuomenės diskusijas, atspindinčias miesto gyvenimą ir darančias įtaką pokyčiams“ (2017, 6). Tarp strateginių tikslų paminėti šie, svarbiausi jaunimui:

„12.2. Įkurti moksleivių ir jaunimo kultūrinių iniciatyvų inkubatorių“ (2017, 7). Jam įgyvendinti turėtų būti įkurta nauja arba reorganizuota jau veikianti savivaldybės valdoma įstaiga. Sukurta virtuali duomenų bazė (GEBA) turėtų skatinti bendrų jaunimo projektų kūrimą, skatinančius jaunimo bendradarbiavimo ir konkurencingumo. Šis tikslas kol kas neįgyvendintas.

14.4. „Sukurti inovatyvias ir patrauklias kultūros erdves“ (2017, 12) . Siekiant šio tikslo norima konvertuoti istorinio ir pramoninio paveldo objektus į kultūrinę infrastruktūrą. Planuojama sukurti kūrybos bazę prie Danės upės, pastatant krovinius konteinerius ir pritaikant juos menininkų rezidencijoms, įkurti daugiafunkcį centrą vizualiesiems ir kino menams. Šio centro erdvėse būtų įkurtas kino ir medijų centras, meno edukacinis centras jaunimui, sudarytos sąlygos pasaulinio lygio menininkų darbų pristatymui. Šis tikslas įgyvendintas dalinai.

Siekiant įgyvendinti savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T2-50 patvirtintos Kultūros strategijos iki 2030 m. nuostatas ir vadovaujantis 2019 m. balandžio 12 d. sprendimu Nr. T2-87 kultūros projektų finansavimo tvarka Klaipėdos miesto savivaldybėje finansuojami skirtingų kultūros ir meno sričių, tarp jų – jaunųjų kūrėjų bei menininkų rezidencijų. Jie remiami viešo konkurso būdu. Iš dalies finansuojamos Jaunimo teatrinės veiklos programos.

Siekiant sukurti pastovius, ilgalaikius ryšius su jaunaisiais Klaipėdos miesto kūrėjais, 2017 m. viešųjų pirkimų būdu nupirka programos „Jaunųjų klaipėdiečių, išvykusių iš Klaipėdos ar Lietuvos, kūrybos pristatymas „Mes esame““ įgyvendinimo paslauga. Programos tikslas – paskatinti grįžti į Klaipėdą jaunuosius kūrėjus. Buvo organizuoti 2 renginiai, kurių metu pristatyti 23 jaunieji kūrėjai, sukurta internetinė informacinė platforma www.klaipedoskurejai.lt, kuriame jaunieji kūrėjai, pagal atskiras meno sritis, pristato savo veiklą ir kūrybą, sukurta duomenų bazė, kurioje yra 160 jaunųjų klaipėdiečių kūrėjų, išvykusių iš Klaipėdos ar Lietuvos, taip pat socialiniame tinklapyje „Facebook“ sukurta paskyra „Klaipėda kuria pasauliui“, kuri reklamuoja jaunųjų klaipėdiečių kūrybą ir teikia aktualią informacinę informaciją kūrėjams: konkursai, mokymai ir pan. Tačiau 2018 m. šios paslaugos nupirkti nepavyko.

Kultūros įstaigų įgyvendinamos edukacijos veiklos yra derinamos su bendrojo lavinimo programomis, plėtojamos partnerystės su kultūros organizacijomis. Kultūros skyrius organizuoja parengiamuosius mokymus, edukacijas ir pristatymus, skirtus kultūrinių institucijų edukatoriams. Į programą įsitraukė 8 institucijos: Klaipėdos kultūrų komunikacijų centras, Klaipėdos miesto savivaldybės Mažosios Lietuvos istorijos muziejus, Klaipėdos miesto savivaldybės Imanuelio Kanto viešoji biblioteka, Klaipėdos miesto savivaldybės koncertinės įstaiga Klaipėdos koncertų salė, Laikrodžių muziejus, Prano Domšaičio galerija, Lietuvos jūrų muziejus, I. Simonaitytės viešoji biblioteka), programoje dalyvauja 20 edukatorių. Paruoštos 2 metodikos.

Išanalizavus Klaipėdos miesto savivaldybės strateginius plėtros 2013-2020 m. ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitas, išskirtos kultūros srities priemonės, susijusios su jaunimo politikos įgyvendinimu (žr. 12 priedo 1 lentelę).

Pagrindiniai kultūros vertinimo rodikliai rodo, kad didėja iš dalies finansuojamų Kultūros ir meno sričių ir programų bei edukacinių projektų skaičius (nuo 2018 m. edukacinių projektų įgyvendinimas planuojamas atskira priemone), auga stipendijų skaičius kultūros ir meno kūrėjams. Akivaizdus miesto savivaldybės menininkų, vykdančių veiklą senamiestyje, skatinimas, jų skaičius padidėjo nuo 30-ties 2015 m. iki 100 – 2018 m. Svarbus kultūros traukos objektas jaunimui – kino menas – ši veikla aktyviai vystoma Kultūros fabrike ir renginių skaičius jame kasmet didėja (nuo 29 renginių 2015 m. iki 635 – 2018 m.). Grafiškai Jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas Kultūros srityje 2015-2019 m. pavaizduotas 12 priedo 2 paveiksle.

Svarbu paminėti tai, kad skirtinguose dokumentuose jaunimo amžiaus grupė reglamentuojama skirtingai. VŠĮ Lietuvos kultūros tarybos Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairėse įtvirtintos sąvokos „*Jaunimas – asmuo ar asmenų grupė, kurio (-ių) amžius yra iki 35 metų (imtinai)*“ (2018, 2) ir „*Vaikas – asmuo iki 18 metų, išskyrus atvejus, kai įstatymai numato kitaip*“ (2018, 3). LR Kultūros ministerijos Kvietime teikti paraiškas Metų debiuto ir Jaunojo kūrėjo premijoms gauti (2019 m.) nurodyta, kad „Kandidatais premijas gauti gali būti jaunieji menininkai *nuo 14 iki 35 metų* arba jaunųjų menininkų kolektyvai“. Klaipėdos miesto savivaldybės Klaipėdos savivaldybės biudžeto lėšomis iš dalies finansuojamų programų sąlygų aprašuose (2017) nurodomas reikalavimas programų projektams – „Ne mažiau kaip 1/2 programos dalyvių – teatro trupės narių – sudaro jaunieji menininkai (*asmenys nuo 14 iki 35 metų*). Klaipėdos miesto savivaldybės stipendijų kultūros ir meno kūrėjams skyrimo nuostatuose (2018) patvirtinta, kad „Gauti stipendijas turi teisę pilnamečiai kultūros ir meno kūrėjai“, t. y. *jaunimas nuo 18 m.*, o „Prioritetai gauti stipendijas teikiami jauniems kultūros ar meno kūrėjams (*iki 35 metų*)“. Taigi, teisės aktuose, reglamentuojančiuose kultūros projektų rėmimą, visiškai nekoreliuoja jaunimo amžiaus sąvoka, dėl to yra sudėtinga vertinti kultūros politikos įgyvendinimo poveikį jaunimo amžiaus grupei (*14-29 m.*).

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus užsakymu atlikto sociologinio tyrimo „Klaipėdos kultūra miestiečių akimis“ ataskaitoje (2018) pastebėta, kad 11-ai proc. klaipėdiečių trūksta kultūros renginių Klaipėdoje (2016 m. – 37 proc.), dažniausiai pasigendama renginių vaikams ir jaunimui, norima įvairesnės muzikos koncertų.

Rengiant 2022 m. programą „Klaipėda - ES kultūros sostinė“ Vizualiųjų menų grupė, kurioje dirbo Isroildžon Baroti, Vaidotas Dapkevičius, Goda Giedraitytė ir kiti miesto kultūros srities atstovai, savo strategijos pristatyme (2017) paminėjo šias problemines sritis, susijusias su miesto jaunaisiais kūrėjais:

Tarpsektorinė sąveika. Paminėta aukštųjų Klaipėdos mokyklų meno specialybių problema – nebeįsitaisina tam tikros sritys, paruošiami nereikalingi specialistai, nebesurenkama studentų;

Klaipėdoje egzistuoja šiuolaikinio meno kultūrą propaguojančių kūrėjų (dailininkų, fotografų, dizainerių, ir kt.) vakuumas, tai pat nėra galimybės kvieštis kūrėjus iš Lietuvos ir užsienio ilgalaikėms rezidentūroms (iki 3 m.), kurie dalyvautų ne tik parodose, momentinėse akcijose, bet bendradarbiautų su vietiniais kūrėjais; Klaipėdoje nėra dailės ir šiuolaikinės kultūros (žurnalistų, blogerių, programuotojų, scenografų ir kt.) sferų jungties; tarpsektorinėje sąveikoje trūksta urbanistikos ir vizualiųjų menų sintezės viešosiose miesto erdvėse. Klaipėdos miestas išskirtinis tuo, kad vizualiųjų menų srityje tai yra startuolių miestas. Taip pat paminėta emigracijos problema – „nėra strategijos, kaip vaikus, kurie baigia E. Balsio ar kt. menų gimnazijas ir išvyksta studijuoti, prisivilioti grįžti“. Pagal statistiką 30 jų baigia gimnaziją kasmet, o įstoja toliau tęsti aukštesnių studijų Lietuvoje ir užsienyje tik apie 15. Po jų į Klaipėdą sugrįžta labai nedaug.

Biudžetinio sektoriaus paslaugų ir infrastruktūros kokybė. Paminėta, kad Klaipėdos kultūros laukas yra labai smulkiai segmentuotas, ko pasėkoje, ta pati kultūros vartotojų grupė lankosi kitų meno sektorių pagrindiniuose renginiuose; įvairios to paties sektoriaus grupės konkuruoja tarpusavyje kurdamos tos pačios vidutinės kokybės produktus; miesto savivaldybės kultūros finansavimo politika prisideda prie to, jog palaiko iš pažiūros liberalią, bet iš principo ydingą finansavimo „trupinimo“ - visiems po truputį sistemą.

Išanalizavus jaunimo interesų užtikrinimą miesto kultūros politikos srityje, paaiškėjo, kad miestiečiai kultūros paslaugas vertina palankiai. Jaunimas (iki 35 m.) palankiausiai vertina bibliotekų teikiamas paslaugas, miesto švenčių renginius ir mėgėjų meno kolektyvų veiklą. Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros 2017–2030 metų strategijoje numatyti strateginiai tikslai įgyvendinami vangiai. Klaipėdos miesto savivaldybė finansuoja skirtingas kultūros ir meno sritis, tarp jų – jaunųjų kūrėjų bei menininkų rezidencijas, iš dalies finansuojamos Jaunimo teatrinės veiklos programos. Kultūros vertinimo rodiklių analizė parodė, kad mažėja kultūrinių projektų jaunimui finansavimas, auga stipendijų skaičius kultūros ir meno kūrėjams. Teisės aktuose, reglamentuojančiuose kultūros projektų rėmimą, visiškai nekoreliuoja jaunimo amžiaus sąvoka, todėl sunku vertinti kultūros politikos įgyvendinimą jaunimui kaip homogeniškai socialinei grupei, nes ji apima ir mokinius, ir studentus, ir dirbančius jaunuosius kūrėjus. Autoritetingi miesto kultūros lauko atstovai teigia, kad mieste, įgyvendinant jaunimo politiką trūksta tarpsektorinės sąveikos, ugdymo įstaigų ir kultūros darbuotojų komunikacijos, biudžetinio sektoriaus paslaugų ir infrastruktūros kokybė neatitinka šiuolaikinių jaunimo poreikių.

4.3. Jaunimo interesų užtikrinimas švietimo ir mokslo politikos srityje

Kalbant apie švietimo ir mokslo sistemą programoje „Klaipėda 2030“ teigiama, kad bendrasis ugdymas mieste šalies mastu yra aukšto lygio, „mokinių pasiekimai, infrastruktūra ir mokymosi sąlygos

yra vieni geriausių šalyje. Aukštos kokybės bendrasis ugdymas Klaipėdos mieste galėtų būti išnaudojamas kaip jaunų šeimų pritraukimo ir apgyvendinimo mieste priemonė“ (2018, 10). Viena iš nedaugelio problemų paminėtas mažas tarptautiškumas. 2018 m. Klaipėdoje pasirašytos paslaugų teikimo sutartys su 2 nevalstybinėmis mokyklomis – VšĮ Universa Via ir Klaipėdos licėjumi, jose nuo 2019 m. pradėtos vykdyti tarptautinio bakalaureato programos, anglų kalbos mokymasis integruotas į kitų dalykų pamokas. „Universa Via“ pagal šią programą ketina ugdyti pradinukus, o Klaipėdos licėjus – baigiamųjų klasių mokinius. Tarptautinio bakalaureato programos poreikį diktuoja gyvenimas – daugėja mokinių, kurių tėvai dirba užsienio kompanijose, mišrių šeimų. Privačioje mokykloje „Universa Via“ mokosi apie 20 proc. lietuviškai nekalbančių vaikų, bet į tarptautines mokyklas vaikus nori leisti ir lietuviai.

„Klaipėdos aukštojo mokslo institucijos yra ypač stiprios jūrinių mokslų, sveikatos ir istorijos srityse“ („Klaipėda 2030“ 2018, 10), tačiau augant konkurencijai tarp šalies ir regionų universitetų, vis sunkiau pritraukti gabius ir motyvuotus studentus. Pastebimas poreikis didinti miesto aukštojo mokslo institucijų konkurencingumą. Klaipėdoje yra mokslo ir verslo bendradarbiavimo pavyzdžių, pvz., Klaipėdos universiteto ir AB „Klaipėdos nafta“ iniciatyva įsteigtos Suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalų inžinerijos studijos, bet reikia pažymėti, kad verslo įmonių įsitraukimas į tokį bendradarbiavimą nėra platus.

UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa parodė, kad miestiečiai švietimo paslaugas vidutiniškai vertina virš 8 balų iš 10 galimų. Palankiausiai vertinamos neformaliojo ugdymo veiklos bendrojo lavinimo mokyklose, neformaliojo ugdymo įstaigų paslaugos ir bendrojo ugdymo mokyklų paslaugos (po 8,4 balo 10 balų skalėje) (žr. 12 priedo 3 pav.)

Neformalusis vaikų ir jaunimo švietimas yra neatsiejama ugdymo dalis, orientuota į kompetencijų ir sėkmingai veikiančios asmenybės formavimąsi. Neformalųjį vaikų švietimą Klaipėdos miesto savivaldybėje 2019 m. vykdė 11 biudžetinių neformaliojo vaikų ir jaunimo švietimo bei sporto įstaigų (žr. 12 priedo 4 pav.). 2018 m. KMS neformaliojo švietimo galimybėmis naudojosi 71,4 proc. mokinių dalis, tuo tarpu 2015 m. ši dalis siekė tik 13,6 proc. Pastebima tendencija, kad žymiai padidėjo mokinių dalis, kurie dalyvavo neformaliajame ugdyme. Galima teigti, kad tėvai, mokiniai, mokytojai pradėjo suprasti, jog neformalus vaikų ir jaunimo švietimas turi didelės įtakos, formuojant jų pasaulėžiūrą.

Vadovaujantis LR Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu (2019, V-757), „savivaldybės lygmens švietimo stebėseną organizuoja ir vykdo savivaldybės administracija, o švietimo ir mokslo stebėsenos organizavimas ir vykdymas savivaldybės lygmeniu nustatomas savivaldybės administracijos dokumentuose“. Klaipėdos miesto savivaldybėje stebėseną vykdoma vadovaujantis Klaipėdos miesto savivaldybės strateginio plėtros plano įgyvendinimo priežiūros metodika (2016, T2-157).

Išanalizavus Klaipėdos miesto savivaldybės strateginius plėtros 2013-2020 m. ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitas, pasirinkti rodikliai, pagal kuriuos bus tiriamas jaunimo politikos įgyvendinimas Švietimo ir mokslo srityje (žr. 12 priedo 2 lentelę).

Rodikliai rodo, kad palaipsniui auga mokinių, įsijusių pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą dalis nuo besimokiusiųjų (nuo 92,6 proc. 2015 m. iki 99,4 proc. 2019 m.), bet kasmet mažėja priimtų studentų į universitetą, skaičius (nuo 1357-ių 2015 m. iki 1022 2018 m.). Palaipsniui diegiamas nuotolinis mokymas (nuo 3 įstaigų 2015 m. iki 4 – 2019 m.). Lyginant 2015 m. ir 2019 m. sumažėjo mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokykloje („iškritusių“ iš švietimo sistemos) skaičius 1000-iui mokinių – nuo 0,02 proc. 2015 m. iki 0,006 proc. 2018 m. Mažėja mokinių, lankančių neformaliojo ugdymo užsiėmimus, dalis nuo visų mokinių – nuo 84,5 proc. 2015 m. iki 73,1 proc. 2018 m. Prastėja mokinių dalykinių pasiekimų (mokinių, užėmusių prizines vietas šalies dalyko olimpiadose) rodiklis – nuo 50 asmenų 2015 m. iki 35 – 2018 m. Pastebimas didėjantis skaičius mokinių, besimokančių pagal netradicinio ugdymo sampratos elementus – nuo 1324-ių 2015 m. iki 3613-os 2018 m. Negerėja mokyklų kompiuterizavimo situacija: 100-ui mokinių tenkančių kompiuterių skaičius 2015 m. buvo 22, 2018 m. – 21. Gerėja švietimo įstaigų aplinka (įrengtos / iš esmės atnaujintos žaidimų aikštelės, stadionai, saugumo priemonės) – nuo 12 proc. 2015 m. iki 23,8 proc. 2018 m. Taip pat padidėjo dalis švietimo įstaigų pastatų esminis pagerinimas – nuo 41,2 proc. 2015 m. iki 57,6 proc. 2018 m. (žr. 12 priedo 5 pav.)

2019 m. Klaipėdoje įsteigta Kadetų mokykla. Mokykloje suformuotos penkios klasės – dvi penktokų ir po vieną šeštokų, septintokų bei aštuntokų. Mokykloje be įprastų dalykų dėstomi kariniai, jūreivystės ir laivybos pagrindai, techninis parengimas. Mokyklos abiturientai galės toliau tęsti mokslus Aukštojoje jūreivystės mokykloje ar Karo akademijoje, tapti jūrinio laivyno atstovais, dirbti Klaipėdos uoste bei karybos srityje.

2019 m. pradėti itin modernios mokyklos projektavimo darbai šiaurinėje miesto dalyje, kuri, manoma, pagerins miesto švietimo rodiklius. Tai bus tik antroji nauja mokykla Lietuvoje, iškilusi po nepriklausomybės paskelbimo. Nauja švietimo įstaiga mieste bus skirta pirmų–aštuntų klasių moksleiviams, čia galės mokytis apie 650 vaikų.

Klaipėdos universiteto veiklos optimizavimo priemonių plane 2018–2019 metams teigiama, kad viena iš Universiteto problemų – studentų skaičiaus mažėjimas ir žemas stojančių pasiruošimo lygis. Dėl to būtina ieškoti priemonių, kurios skatintų mokinių domėjimąsi universitetinėmis studijomis ir stiprintų jų pasiruošimą, „t. y. reikalinga nuosekli talentų paieškos sistema, kuri padėtų pritraukti motyvuotus studentus“ (2018, 22). Viena iš priemonių, didinančių mokinių susidomėjimą gamtos ir technologijų mokslais – STEAM (angl. Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) centrų steigimas. Šį projektą planuojama pradėti įgyvendinti 2020 m. Universiteto teritorijoje bus įrengtos laboratorijos, skirtos 7-12 klasių mokiniams ir pedagogams (biologijos-chemijos, fizikos, robotikos ir

jūrinė). Tokiu būdu mokiniai betarpiškai integruosis į KU akademinį gyvenimą, jie dalyvaus ir savanoriaus universitete organizuojamuose renginiuose.

Klaipėdos universiteto veiklos optimizavimo plane 2018-2019-iems metams SSSG analizėje paminėtos tokios grėsmės kaip nepalanki demografinė situacija, prastėjantis stojančiųjų pasirengimas, auganti tarptautinė aukštųjų mokslo įstaigų konkurencija (užsienio universitetų atėjimas į Lietuvą), jūrinės kultūros trūkumas Lietuvoje, kuris mažina studentų iš kitų regionų pritraukimą į jūrinės specialybės, neišvystyti regioniniai bendradarbiavimo mechanizmai tarp sektorių (savivaldybių ir universiteto, kolegijų ir universiteto) (2018, 6).

Nežiūrint į išvardytas grėsmes, galima teigti, kad Klaipėdoje atsiranda sąveika tarp universitetų, pramonės ir valdžios, kurią mokslininkai H. Etzkowitz ir L. Leydesdorff pavadino „triguba spirale“. Siekiant pritraukti daugiau užsienio studentų 2018 m. Klaipėdos universitetas ir Klaipėdos miesto savivaldybė pasirašė ketinimų protokolą dėl jungtinės veiklos įgyvendinant projektą su vystomojo bendradarbiavimo Rytų partnerystės šalių universitetais. Taip pat planuojama, kad daugiau studentų bus pritraukiama įsteigtos universitetinės gimnazijos pagalba. Atsiranda naujos verslo ir mokslo rinkodarinio bendravimo formos – verslo įmonių atstovai lankosi mokyklose ir orientuoja mokinius rinktis atitinkamas universiteto studijų programas, pavyzdžiui Vakarų laivų gamykla. Didėja parama studentams, teikiama Klaipėdos miesto savivaldybės, kitų savivaldybių, verslo sektoriaus fondų, mokant stipendijas geriausiai besimokantiems. Klaipėdos miesto savivaldybė skiria premijas už miestui aktualius ir pritaikomuosius darbus Klaipėdos aukštųjų mokyklų absolventams ir stipendijas aukštųjų mokyklų I kurso studentams.

Apibendrinus jaunimo politikos įgyvendinimą švietimo ir mokslo srityje, galime teigti, kad Klaipėdoje diegiamas „trigubos spiralės“ (universiteto, pramonės ir valdžios sąveikos) principas. Universitetas bendradarbiauja su verslo struktūromis – steigia tam tikras, aktualias verslui studijas, bet verslo įmonių įsitraukimas į tokį bendradarbiavimą nėra platus. Siekiant pagerinti į Klaipėdos universitetą stojančiųjų studentų rodiklį ir stojančiųjų pasiruošimo lygį, skatinamas moksleivių domėjimasis universitetinėmis studijomis, steigiamas STEAM centras ir mokslinės laboratorijos, bendrojo ugdymo įstaigose steigiamos universitetinės klasės. Viena iš nedaugelio bendrojo ugdymo problemų yra mažas tarptautiškumas. Miestiečiai pakankamai gerai vertina švietimo paslaugas. Palankiausiai vertinamos neformaliojo ugdymo veiklos bendrojo lavinimo mokyklose, neformaliojo ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklų paslaugos. Auga mokinių, įgijusių pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą dalis nuo besimokiusiųjų, bet kasmet mažėja priimtų studentų į universitetą skaičius. Gerėja švietimo įstaigų aplinka – atnaujinamos žaidimų aikštelės, stadionai, saugumo priemonės.

4.4. Jaunimo interesų užtikrinimas sporto politikos srityje

Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymas (2018) reglamentuoja savivaldybių institucijų kompetenciją sporto srityje. Kalbant apie **Savivaldybės tarybą**, jos pagrindinė kompetencija – atsižvelgiant į valstybinės reikšmės teisės aktus sporto srityje ir bendruomenės poreikius, nustatyti ilgalaikius sporto plėtros tikslus, finansuoti sporto sritis bei *skatinti viešą ir privačią partnerystę sporto srityje*, o **Savivaldybės administracijos** – analizuoti sporto būklę, užtikrinti valstybės nustatytos politikos sporto srityje bei ilgalaikių savivaldybės sporto plėtros tikslų ir priemonių jiems pasiekti įgyvendinimą. Taip pat svarbi savivaldybės administracijos kompetencija šio darbo kontekste – vykdyti šviečiamąją veiklą, formuoti pozityvų savivaldybės gyventojų požiūrį į sporto reikšmę sveikatai (TAR 2018, 17451).

Šiame darbe nagrinėjama sporto sistema apribota 14-29 m. amžiaus jaunimo grupei. Sporto sistema dalinama į fizinio aktyvumo ir aukšto meistriško sportą (žr. 12 priedo 6 pav.). Privačiuose sporto klubuose (NVO) jaunimo amžiaus ir grupių skaičius nėra griežtai ribojamas pagal reikalavimus, ugdomi labiau mėgėjai, nei aukšto meistriško sportininkai (žr. 12 priedo 7 pav.).

Šiuo metu minimos didžiausios Klaipėdos miesto savivaldybėje esamos sportininkų rengimo sistemos problemos:

- biudžetinėse sporto mokymo įstaigose nėra vykdomas neformalus ugdymas, nuo pat pradžių yra rengiami sportininkai, siekiantys geriausių rezultatų;

- neformalus sportinis vaikų užimtumas yra nukreiptas į nevyriausybinės organizacijas.

KMSA direktoriaus įsakymu yra patvirtinti sportininkų, sulaukusių 19 ir daugiau metų, ugdymo Klaipėdos miesto biudžetinėse sporto mokymo įstaigose atrankos kriterijai (2019, AD1-1151). Visi sportininkai atitikę nustatytus kriterijus gali tęsti savo sportinę karjerą biudžetinėse sporto įstaigose, gauti išlaikymą ir tinkamas sąlygas sportuoti ir siekti sportinių rezultatų iki 29 metų. Tai yra vienas iš žingsnių padėti Klaipėdos miesto aukšto sportinio meistriško sportininkų tolimesnei karjerai profesionalaus sporto link.

Siekiant pakelti didelio meistriško individualių sporto šakų sportininkų motyvaciją, skiriamos skatinamosios stipendijos jauniems, talentingiems bei perspektyviems sportininkams nuo 14 iki 29 m. pagal KMT 2018 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. T2-211 patvirtintą tvarką. Pagal patvirtintą aprašą stipendijos bus skiriamos ir neįgaliesiems. Stipendijos dydis per mėn. 1 sportininkui: nuo 114 iki 418 Eur.

Siekdama paskatinti, pastebėti ir išsaugoti mieste jaunuosius sporto talentus, miesto valdžia nusprendė steigti sporto klases mokyklose. Nuo 2018 m. įsteigta pirmoji sporto klasė (32 mokiniai) Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Joje mokosi 9 sporto šakų atstovai: krepšinio, futbolo, tinklinio, imtynių, irklavimo, plaukimo, lengvosios atletikos, ledo ritulio, jojimo. 2019 m. rudenį įsteigtos dar 2 sporto

klasės, viena iš jų „Aukuro“ gimnazijoje. Sporto klasės yra pagalba gabiems sportui mokiniams, t. y. sudaromos sąlygos siekti aukšto sportinio meistriškumo, yra numatytas maitinimas, rytinės treniruotės ir patogus atsiskaitymas grįžus iš varžybų.

Išanalizavus 2015-2019 m. Strateginių veiklos planų **Kūno kultūros ir sporto plėtros programos** įgyvendinimo ataskaitas, išskirtos priemonės, susijusios su jaunimo politikos įgyvendinimu (žr. 12 priedo 3 lentelę):

Rodiklių analizė rodo, kad didėja mokinių, lankančių sporto mokyklas ir klubus, dalis nuo viso mokinių skaičiaus (nuo 26,5 proc. 2015 m. iki 31 – 2018 m.), auga NVO sportinės veiklos programų dalinis finansavimas (nuo 35 programų 2015 m. iki 66 – 2018 m.), tačiau mažėja skiriamų stipendijų sportininkams skaičius (nuo 14 stipendijų 2015 m. iki 12 – 2019 m.). Auga asmenų, lankančių sporto mokyklas, skaičius (nuo 2929 2015 m. iki 3171 – 2018 m.), tačiau sumažėjo prestižinių tarptautinių, kitų didelių miesto renginių skaičius. Pagerėjo įstaigų teikiamų sporto paslaugų vertinimas nuo 6,94 (2014 m.) iki 8,2 balų (2018 m.) iš 10, nežiūrint į tai, kad sporto infrastruktūros objektų (bazių), tenkančių 10 000-ių gyventojų, skaičius nuo 2015 m. nepasikeitė (žr. 12 priedo 8 pav.).

UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa parodė, kad miestiečiai sporto paslaugas vidutiniškai vertina virš 8 balų iš 10 galimų. Palankiausiai vertinama aktyvaus laisvalaikio/ sporto infrastruktūra, sporto renginiai ir savivaldybės įstaigų teikiamos sporto paslaugos (žr. 12 priedo 9 pav.). Beje, jaunų žmonių visų pozicijų vertinimai aukštesni, nei bendri pagal visą amžiaus spektrą.

Apibendrinant Sporto politikos įgyvendinimą nustatyta, kad sportinė veikla vykdoma per fizinio aktyvumo ir aukšto meistriškumo sporto sistemas. Privačiuose sporto klubuose (NVO) jaunimo amžiaus ir grupių skaičius nėra griežtai ribojamas, bet ugdomi labiau mėgėjai, nepatekę į aukšto meistriškumo grupes, jaunuoliai. Galime teikti, kad didžiausios Klaipėdos miesto savivaldybės sportininkų rengimo sistemos problemos – tai, kad sporto įstaigose nevykdomas neformalus ugdymas, o neformalus sportinis vaikų užimtumas vyksta pagrįdė nevyriausybinėse organizacijose. Taip pat strateginių dokumentų ataskaitos rodo, kad sporto infrastruktūros objektų (bazių) trūkumas mieste išlieka aktualus. Tačiau sudaromos sąlygos Klaipėdos miesto aukšto sportinio meistriškumo sportininkų tolimesnei karjerai profesionalaus sporto link – sportininkai, atitikę nustatytus kriterijus, gali tęsti savo sportinę karjerą biudžetinėse sporto įstaigose, gauti išlaikymą ir tinkamas sąlygas sportuoti ir siekti sportinių rezultatų iki 29 metų. Siekiant padidinti didelio meistriškumo individualių sporto šakų sportininkų motyvaciją, skiriamos skatinamosios stipendijos talentingiems bei perspektyviems sportininkams nuo 14 iki 29 m., tame tarpe ir neįgaliems. Taip pat sudaromos sąlygos siekti aukšto sportinio meistriškumo gabiems sportui mokiniams – steigiamos sporto klasės miesto gimnazijose.

4.5. Jaunimo interesų užtikrinimas sveikatos politikos srityje

Siekdama pagerinti jaunimui teikiamų sveikatos paslaugų kokybę, Klaipėdos miesto savivaldybės taryba 2015 m. pritarė BĮ Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro paraiškos teikimui pagal 2009-2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos Nr. LT11 „Visuomenės sveikatai skirtos iniciatyvos“ priemonę „*Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio diegimas Klaipėdos miesto savivaldybėje*“ (2015, T2-166). Šį projektą įgyvendina trys partneriai: Klaipėdos visuomenės sveikatos biuras, Klaipėdos universitetas ir Klaipėdos jaunimo sveikatos centras „Bendraamžiai“. Projekto tikslas – diegti savivaldybėje jaunimui (14-29 m.) palankių sveikatos priežiūros paslaugų (toliau – JPSPP) modelį, kuris apima jaunimo sveikatos informacijos sklaidos portalo administravimą ir JPSPP koordinatoriaus etato įsteigimą Klaipėdos m. visuomenės sveikatos biure. Paslaugos teikiamos 14-29 m. jauniems žmonėms, ypatingą dėmesį skiriant universiteto ir kolegijų studentams bei mokyklas baigusiems asmenims. Tarpsektorinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagalba jaunimui teikiamos privačios konsultacijos keturiuose JPSPP srityse: 1) savižudybių ir savižalos, 2) sveikatos sutrikimų, susijusių su viršsvoriu ir nutukimu, 3) lytiškai plintančių ligų ir neplanuoto nėštumo bei 4) psichiką veikiančių medžiagų vartojimo neigiamo poveikio sveikatai. Tinkamas modelio įgyvendinimas per šiuos 4 algoritmus turėtų pagerinti jaunimo sveikatos ir gyvenimo kokybę, sumažinti mirtingumą ir sveikatos netolygumus, padidinti socialinę ir ekonominę gerovę.

Nuo 2018 m. JPSPP koordinatorius organizuoja ir vykdo 2018 m. sausio 18 d. LR Sveikatos apsaugos ministro ir LR švietimo ir mokslo ministro įsakymą Nr. V-60/V-39 dėl Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos. Šis tvarkos aprašas reglamentuoja bendrą savivaldybių visuomenės sveikatos biurų ir pedagoginių psichologinių ar švietimo pagalbos tarnybų veiklą, kurios tikslas – organizuoti ir teikti pagalbą eksperimentuojantiems, nereguliariai vartojantiems alkoholį ar narkotikus jaunuoliams – nukreipiant/įpareigojant juos dalyvauti 8 val. trukmės bendraamžių grupės užsiėmimuose. Jaunuolių grupės renkamos jų laisvanorišku atėjimu į programą arba dėl paskirto įpareigojimo dalyvauti šioje programoje (dėl minimalios priežiūros ir dėl administracinio poveikio priemonės taikymo).

Kitas BĮ Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro vykdomas projektas – „*Skaitmeninė lytiškumo ugdymo programa vidurinėse mokyklose*“ (EDDIS) įgyvendinimas. Projekto metu gilinamos mokinių (13–16 m.) žinios lytinės sveikatos srityje bei atnaujinti lytinio ugdymo metodai. Bendradarbiaujant su mokiniais, mokytojais bei lytinio švietimo ekspertais iš keturių Europos šalių sukurta tarptautinė elektroninė platforma, skirta mokinių lytiškumo ugdymui. Projekto metu yra numatyta atlikti tyrimą, siekiant suderinti elektroninės lytiškumo platformos temas ir turinį, elektroninės lytiškumo platformos kūrimo etapas, bandomasis diegimas, vystymas ir pritaikymas.

Klaipėdos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2014-2015 m. ataskaitose (2014, 2015) skelbiama, kad 9–12 kl. mokinių, turinčių antsvorį buvo – 2014 m. 4,7 proc., 2015 m. – 6,2 proc.). Nutukusių vaikų 9–12 kl. mokinių tarpe 2014 m. buvo 1,6 proc., 2015 m. – 1,9 proc. 2014 m. ataskaitoje teigiama, kad „norint pagerinti sergamumo diabetu rodiklius, būtina skatinti sveiką gyvenimą, mitybą, judėjimą, ankstyvą diagnostiką ir pradėtą gydymą. Būtina šviesti visuomenę, kad žmonės būtų suinteresuoti išsitiirti savo sveikatą“ (2016, T2-148, 17).

2014 m. ataskaitoje išsakyta rekomendacija Klaipėdos miesto savivaldybei, kad planuojant, rengiant ir vykdant priemones reikėtų atsižvelgti į Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos patvirtintus visuomenės sveikatos prioritetus, gyventojų sveikatos būklės rodiklius bei darančius jai įtaką aplinkos veiksnius (2016, T2-148)

Vėlesnėse ataskaitose (nuo 2016 m.) tyrimų pagal atskiras amžiaus grupes (9-12 klasių) nebuvo atlikta. Jaunimo grupei (14-29 m.) skirtų sveikatos tyrimų Klaipėdos sveikatos biuras neatlieka.

Išanalizavus 2015-2019 m. Strateginių veiklos planų **Sveikatos apsaugos programos** įgyvendinimo ataskaitas, išskirtos sveikatos srities priemonės, susijusios su jaunimo politikos įgyvendinimu (žr. 12 priedo 4 lentelę):

Strateginio planavimo dokumentuose suplanuota nedaug kriterijų, kuriuos galima būtų analizuoti per jaunimo amžiaus (14-29 m.) grupę. Kriterijai, kurių dinamiką galima sekti: „Švietimo įstaigų, dalyvaujančių visuomenės sveikatos priežiūros sistemoje, dalis (bendrojo ugdymo)“ ir „Mokinių visuomenės sveikatos priežiūros įgyvendinimas savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose“ (KSP 2013-2020, 7). Nuo 2015 m. pastebimas palaiptinis jų augimas. Grafiškai jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas Sveikatos srityje 2015-2019 m. pavaizduotas 12 priedo 10 pav.

Išanalizavę sveikatos politikos įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje, galime teigti, kad savivaldybės institucijos skiria daug dėmesio jaunimo sveikatos apsaugai. Sveikatos priežiūros paslaugos jaunimui teikiamos diegiant Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelį šiose srityse: 1) savižudybių ir savižalos mažinimo, 2) sveikatos sutrikimų, susijusių su antsvoriu ir nutukimu, mažinimo, 3) lytiškai plintančių ligų ir neplanuoto nėštumo prevencijos ir 4) psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos. Savivaldybėje dirba jaunimui (14-29 m.) palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatorius, privačiai teikiantis konsultacijas studentams ir abiturientams sveikatos priežiūros klausimais. Klaipėdos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose nurodoma, kad auga vyresniųjų klasių mokinių (14-21 m.), turinčių antsvorį ir nutukimą, skaičius. Darytina išvada, kad atsakingos už jaunimo sveikatinimą institucijos nepakankamai skatina sveiką gyvenimą, mitybą, judėjimą, ankstyvą diagnostiką. Nagrinėjant visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitas paaiškėjo, kad jose neišskiriama jaunimo amžiaus grupė (14-29 m.). Savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose pasigendama rodiklių, vertinančių jaunų žmonių sveikatinimo pasiekimus.

4.6. Jaunimo veiklos plėtra (darbas su jaunimu)

Išanalizavus savivaldybės dokumentus, reglamentuojančius jaunimo politikos įgyvendinimą, buvo nustatyta, kad ji atsispindi strateginio planavimo dokumentuose. Toliau bus išnagrinėtos 2018 m. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013-2020 m. strateginio plėtros plano (toliau tekste - KSP) ir 2015-2019 m. Strateginių veiklos planų ataskaitų jaunimo politikos priemonės.

1. Jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuolatinės ir ilgalaikės programinės veiklos, jaunimo iniciatyvų rėmimas, jaunimo skatinimas užsiimti savanoriška veikla.

2015-2019 m. Strateginių veiklos planų ataskaitose nurodyta, kad buvo pateikta paraiškų: 2015 m. - 8, 2016 m. - 13, 2017 m. - 24, 2018 m. - 18, 2019 m. - 32 ir paremta programų (organizacijų), iniciatyvų: 2015 m. - 7, 2016 m. - 9, 2017 m. - 13, 2018 m. - 14, 2019 m. - 18 (žr. 12 priedo 11 pav.)

Projektai - tai organizacijų idėjos, kurias yra norima realizuoti vienoje ar kitoje srityje. Jų gali būti įvairių: vienkartinių, kurie dažniausiai apsiriboja veiklų organizavimu, didina jaunimo užimtumą, kiti – ilgesnės trukmės – skirti užtikrinti bei skatinti jaunimo aktyvumą, pilietiškumą ir verslumą. Jaunimo reikalų tarybos nuomone, pagrindine kliūtis vykdant trumpalaikius bei ilgalaikius projektus yra per mažas jų finansavimas. Dažnai pasitaikantis reiškinys jaunimo organizacijų gretose - jaunimo organizacijos nebeteikia paraiškų dėl projektų finansavimo, kadangi projektai yra finansuojami tik iš dalies arba organizacijos gauna tik pusę prašomos sumos. Dėl tokio finansavimo jaunimo organizacijoms sudėtinga kokybiškai įgyvendinti suplanuotas veiklas. Išanalizavus Jaunimo projektų dalinį finansavimą iš savivaldybės biudžeto nuo 2016 iki 2018 m., pastebėta, kad per tris metus finansavimo trūkumas tik didėjo. 2018 m. pilnai finansuoti projektus trūko 12011,47 Eur (žr. 3 lentelę). Dažnai šis dalinis finansavimas yra pagrindinės organizacijos lėšos.

3 lentelė. Jaunimo projektų dalinio finansavimo iš savivaldybės biudžeto analizė

Metai	Pateikta paraiškų, sk.	Finansuota paraiškų, sk.	Bendra projektų prašoma suma, Eur	SVP patvirtintas dalinis finansavimas, Eur
2016	13	9	18611,54	15000
2017	24	13	28315	18000
2018	19	14	32011,47	20000

Šaltinis. Sudaryta autorės pagal 2016-2018 m. SVP Jaunimo politikos plėtros programos ataskaitas

Lyginant su kitais miestais, Klaipėdos jaunimo projektinių veiklų įgyvendinimui buvo skiriamas ženkliai mažesnis finansavimas. Pavyzdžiui, Vilniaus miesto savivaldybė 2017 m. jaunimo projektams skyrė 94 tūkst. Eur, o Kaunas 2018 m. finansavo 22 projektus už 61553 Eur sumą. Gaudamos nepakankamai lėšų, jaunimo organizacijos taupo ir kviečiasi tuos pačius lektorius, kurie yra pigesni. Dėl to paskaitose, seminaruose ir mokymuose sulaukiama vis mažiau jaunimo, nes lektorių taikomi metodai jau žinomi, nusibodę, nemotyvuojantys ir nebeefektyvūs.

2019 m. ši situacija pasikeitė. Klaipėdos jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“ (KLAS) pastangomis buvo atkreiptas vietos valdžios dėmesys į šią problemą ir Jaunimo projektų daliniam finansavimui iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 50 tūkst. Eur.

2. Koordinuotas informacijos apie jaunimo veiklą ir jos galimybes teikimas

Vykdamas šią priemonę 2015 m. suorganizuotas renginių ciklas „Proto, energijos ir veržlumo fiesta 2015“, skirtas informacijos apie mokinių tarybų aktualijas ir jaunimo veiklą, sklaidai. 2016 m. – Klaipėdos miesto tarpžinybinio bendradarbiavimo tinklo kūrimo, viešinimo ir palaikymo koncepcijos sukūrimo strateginė sesija. 2017 m. įvyko jaunimo įvaizdžio strategijos kūrimo sesija, jos metu sukurtas Klaipėdos jaunimą atspindintis naujas logotipas ir šūkis „Rinkis Klaipėdą“. Pagaminta reprezentacinė atributika su naujuoju logotipu, parengta 2020 m. Europos jaunimo sostinės paraiška. 2018 m. parengta 2021 m. Europos jaunimo sostinės paraiška. Viešojoje erdvėje apie jaunimą buvo paskelbta apie 20 straipsnių, susijusių su Europos jaunimo sostine ir jaunimo renginiais. 2019 m. visa informacija jaunimo buvo skleidžiama per socialinius tinklus, pagrinde per Facebook (KSP, 2018).

Suorganizuota renginių iš savivaldybės lėšų: 2015 m. - 6, 2016 m. - 8, 2017 m. - 8, 2018 m. - 8 renginiai, 2019 m. – 5. 2015 m. atliktas Klaipėdos jaunimo situacijos tyrimas (tyrimas platesnis nei numatyta priemonėje), 2019 m. – Klaipėdos jaunų žmonių dalyvavimo tyrimas (žr. 12 priedo 12 pav.).

3. Jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų skaičiaus didinimas, jų kompetencijų ir gebėjimų gerinimas

KSP ataskaitoje (2018) nurodyta, kad 2015 m. Atvirame jaunimo centre dirbo 3 darbuotojai, 2018 m. papildomai įdarbinti 2 darbuotojai (po 0,5 etato) pagal projektą „Darbas su jaunimu gatvėje Klaipėdos mieste II“, kuris buvo finansuojamas iš Jaunimo reikalų departamento prie SADM lėšų. Projektas baigėsi 2019-12-31.

Suorganizuota mokymų: 2015 m. - 34, 2016 m. - 20, 2017 m. - 10, 2018 m. - 8 mokymai. 2017 m. ženkliai sumažėjo mokymų dalyvių skaičius, nes pradėti remti ir Institucinės paramos projektai, kurie pritraukė mažiau jaunuolių, be to sumažėjo ir bendras jaunimo aktyvumas. 2019 m. SVP mokymai išvis nebuvo planuoti. Mokymų dalyvių skaičius: 2015 m. - 2191, 2016 m. - 418, 2017 m. - 285, 2018 m. - 249 dalyviai (žr. 12 priedo 13 pav.).

4. Projektų kūrimas ir įgyvendinimas, siekiant įtraukti socialiai pažeidžiamą ir neaktyvą jaunimą

KSP ataskaitoje (2018) nurodyta, kad įgyvendinant šią priemonę paremta ir įgyvendinta projektų: 2015 m. - 1, 2016 m. - 2, 2017 m. - 2, 2018 m. – 0, 2019 m. – 0. 2018-2019 m. organizacijos neteikė tokio pobūdžio projektų (žr. 12 priedo 14 pav.).

Nuo 2018 m. socialinio pobūdžio projektai jaunimui pradėti vykdyti per Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupę. Šie projektai yra bendrafinansuojami iš Europos Sąjungos, valstybės dotacijų ir savivaldybės biudžeto.

5. Atviros erdvės jaunimo centro veiklos principų ir patirties taikymas BĮ Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro struktūroje, įsteigiant atviras erdves jaunimui įvairiuose miesto rajonuose.

Atviras jaunimo centras (toliau – AJC) – tai įstaiga, vykdanči atvirą darbą su jaunimu. Klaipėdos mieste veikia vienas AJC – Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centras – neformaliojo vaikų švietimo ugdymo įstaiga, kuriame užimami 4 – 19 metų vaikai ir jaunuoliai. Įstaiga siekia suteikti mokiniams galimybę kurti, tobulėti, rasti savo vietą kūrybinėje plotmėje: organizuoja laisvalaikio renginius, miesto šventes, Lietuvos mokinių dalykinių olimpiadų, konkursų Klaipėdos miesto etapą, jaunimo pilietinio tautinio ugdymo projektą. Įgyvendinant šią priemonę 2014 m. – ES projekto „Jaunas žmogus“ lėšomis rekonstruota BĮ Klaipėdos jaunimo centro Atviros jaunimo erdvės, 2015-2019 m. naujų erdvių neįkurta.

Reprezentatyvi Klaipėdos miesto gyventojų apklausa, atlikta 2020 m. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos užsakymu, norint integruoti miestiečių pageidavimus ir poreikius į Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos rengiamą 2021-2030 m. strateginį planą, parodė, kad „Miestiečiai labiausiai pageidautų (...) vaikų bei *jaunimo erdvių*“. Vaikų ir jaunimo centras labiausiai laukiamas Alksnynės, Poilsio, Vingio, Smeltės ir Varpų gyvenamuosiuose rajonuose, t. y. pietinėje miesto dalyje. Tokio objekto nori daugiau nei 40 proc. čia gyvenančiųjų. Ulozas ir Miginis teigia, kad „atsižvelgiant į jaunų žmonių skaičių Klaipėdos mieste, šių paslaugų apimtį reikėtų didinti nuo 5 iki 10 kartų“ (2019, 20).

6. Verslumo idėjų sklaidimas tarp mokinių, studentų ir jaunimo.

Siekiant skleisti verslumo idėjas tarp mokinių, studentų ir jaunimo, Tarptautinių ryšių ir ekonominės plėtros skyrius kartu su VšĮ Klaipėda ID ir Klaipėdos moksleivių saviraiškos centru kasmet organizuoja renginius (2015 m. - 5, 2016 m. - 4, 2017 m. - 1, 2018 m. – 3), dalyvių skaičius juose taip pat auga (2015 m. – 77, 2016 m. - 120, 2017 m. - 468, 2018 m. – 380) (žr. 12 priedo 15 pav.). Nuolat vyksta Klaipėdos pramoninkų asociacijos (KPA) bendradarbiavimas su Klaipėdos miesto savivaldybe, Klaipėdos teritorine darbo birža, Klaipėdos universitetu, LCC tarptautiniu universitetu, Klaipėdos valstybine kolegija. Bendradarbiaujama taikomųjų teritorinių tyrimų srityje. 2016 m. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos užsakymu organizuoti verslumo mokymai „Verslumo laboratorija: praktiniai mokymai jaunimui“ ir praktinės dirbtuvės jaunimui „Verslumo laboratorija: kaip suvaldyti verslą ir finansus“. Taip pat, bendradarbiaujant su Klaipėdos valstybine kolegija, buvo įsteigti 8 prizai X-ajai Vakarų Lietuvos regiono verslo praktinio mokymo mugei „Verslo praktinio mokymo firmos mokymo institucijose: galimybės ir iššūkiai“. 2017 m. organizuotas renginys „Klaipėdos aukštojo bei profesinio mokslo ir verslo bendradarbiavimas. Kooperacija su Klaipėdos ekonominės plėtros

agentūra“. 2018 m. organizuoti renginiai: „Ateik-išmok-dirbk su SquintLT“, „Eksperto galimybės kartu su Google“, „Google Digital Garage“ (kaip pasiekti ir išlaikyti klientus: elektroniniai naujienlaiškiai).

Klaipėdos miesto savivaldybė, siekdama skatinti ir motyvuoti jaunus, gabius ir talentingus žmones, nuo 2015 m. organizuoja konkursus: premijų už miestui aktualius ir pritaikomuosius darbus aukštųjų mokyklų absolventams (skiriamos vienkartinės premijos po 500 EUR), o nuo 2018 m. pradėtas organizuoti stipendijų gabiems ir talentingiems Klaipėdos aukštųjų mokyklų I kurso studentams (40 studentų paskirtos 9 mėn. stipendijos po 100 Eur) (žr. 12 priedo 16 pav.).

Labai svarbi jaunimo veiklos plėtros sritis yra *tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas*. Klaipėdos savivaldybėje ši veikla vykdoma per atvirą darbą su jaunimu. Klaipėdos Atviros jaunimo erdvės yra Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centro struktūrinis padalinys. Jose 14-29 metų jaunimas saugiai leidžia laisvalaikį, užsiima juos dominančia veikla, sprendžia kasdienybėje kylančius iššūkius ir klausimus, padeda jauniems žmonėms ugdytis ir integruotis į suaugusiųjų visuomenę. 2017 m. Klaipėdos AJE suteiktas Europos savanorių tarnybos priimančios organizacijos statusas. AJE pagal LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos aprašą (2012, 146-7548) vykdo atvirą darbą su jaunimu, teikia psichologines, socialines, pedagogines paslaugas pietinės miesto dalies jaunuoliams.

Mieste 2019 m. pradėjo veiklą 2 atviros jaunimo erdvės centrinėje miesto dalyje, sukurtos NVO, įgyvendinant Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijų vietos veiklos grupės 2016-2022 m. vietos plėtros strategiją. Abi šios AJE turi daugiau sportinę pakraipą: viename iš jų įrengta daugiafunkcinė salė, kurioje jaunimas gali užsiimti scenos menu, sportu, organizuoti renginius ar lankytis čia organizuojamose veiklose ir renginiuose, kitoje – įrengtas uždaras (po stogu) riedlenčių ir riedučių parkas su poilsio zona. Tai pirma tokio pobūdžio erdvė Klaipėdoje čia bus organizuojamos riedlenčių sporto treniruotės socialinę atskirtį ir socialinę riziką patiriančiam jaunimui.

Labai svarbus AJE bendradarbiavimas su institucijomis. AJE darbuotojai – tai tarpininkai tarp jauno žmogaus ir mieste vykstančio gyvenimo. Pagrindinės sritys, kuriose AJE bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis (žr. 12 priedo 17 pav.):

Jaunimo nedarbas. Šioje srityje bendradarbiaujama su *Darbo biržos užimtumo tarnyba, Darbo inspekcijos, Mokesčių inspekcijos* atstovais. Šios institucijos renginių, susitikimų metu konsultuoja jaunuolius įvairiais užimtumo klausimais, ypatingai aktualios konsultacijos dėl vasaros įsidarbinimo, kad nebūtų jaunuolių išnaudojimo – darbo be sutarčių.

Sveikatos apsauga. Bendradarbiaujama su *Visuomenės sveikatos biuro* specialistais, organizuojami renginiai.

Jaunimo pilietiškumas. Pilietiškumas ugdomas pasitelkiant *Klaipėdos jaunimo organizacijų asociaciją „Apskritasis stalas“*, organizuojami teminiai renginiai.

Savanorystė. Savanoriais dirba tiek vietiniai savanoriai, sudarę savanoriškos veiklos sutartį, tiek tarptautiniai (iš Armėnijos, Ukrainos).

Jaunimo verslumas. Siekiama sudominti jaunuolius bendradarbiaujant su *profesinėmis mokyklomis*, pristatant įvairias profesijas, kviečiami verslininkai į diskusijas, susitikimus.

Jaunimo laisvalaikis ir užimtumas. Didžiausia problema jaunimą kažkuo sudominti, paskatinti kažkuo užsiimti. Jie nenori sudaryti sutarčių, įsipareigoti, nori pabandyti, bet nenori prisirišti prie būrelių. Bandoma tartis su *profesinėmis mokyklomis*, kad jos galėtų priimti jaunus žmones vienai dienai išbandyti save kažkurioje profesijoje, o vėliau galbūt sudaryti sutartis metams ar keliems mėnesiams.

Narkomanija ir kitos priklausomybės formos. Sprendžiant šias problemas kviečiami specialistai iš *Visuomenės sveikatos biuro, Priklausomybių centro*.

Jaunimo socialinės psichologinės problemos. Nuolat bendradarbiaujama su *Pedagogine psichologine tarnyba*. Vykdomos atvejo analizės, keičiančios požiūrį į darbą ir santykių sukūrimą su jaunimu.

Jaunimo nusikalstamumas. Vyksta nuolatinis bendradarbiavimas su *Policija, Probacijos tarnyba*.

Klaipėdos jaunų žmonių dalyvavimo situacijos analizėje teigiama, kad „Jauni žmonės ir ekspertai pabrėžia fizinių erdvių prieinamo visą parą poreikį. Tai aprėpia tiek paslaugų prieinamumą, kuri tradiciškai užtikrina verslas, tiek erdves mokymuisi, kaip, pvz., bibliotekos, veikiančios per naktį“ (Ulozas ir Miginis 2019, 25). Klaipėdos mieste veikia įvairios bendradarbybės erdvės, tokios kaip „Kultūros fabrikas“, „Qtime“, „Light-house“, Mokslo ir technologijų parkas. Tai erdvės, tinkamos motyvuotam jaunimui plėtoti ir realizuoti savo kūrybines, verslo idėjas.

Darbas su jaunimu gatvėje yra darbo su jaunimu forma, orientuota į didžiųjų miestų jaunimą, vietas, kuriose yra didelė koncentracija jaunuolių, susiduriančių su socialinėmis problemomis. Jaunimo darbuotojai gatvėje ieško jaunų žmonių jų susibūrimo vietose (gatvėse, prekybos centruose ir pan.), mezga su jais santykius, padeda teikdami socialinę ar kitą pagalbą, palydi į reikalingas jiems institucijas. Darbas su jaunimu vykdomas vadovaujantis Darbo su jaunimu gatvėje vykdymo rekomendacijomis (JRD, 2019/3).

Klaipėdos AJE vykdo pagalbą jaunimui gatvėje. Tikslinė šio darbo grupė: 14-29 m. jaunuoliai, kurie, kurie pažeidžia nusistovėjusias socialines normas ir kelia nesaugumo jausmą visuomenei. Svarbu pažymėti, kad tai jaunuoliai, kurių neveikia kitos tradicinės ugdymo ar socialinio darbo priemonės. Klaipėdos AJE su jaunimu gatvėje dirba dvi darbuotojos po 0,5 etato. 4 lentelėje pateikta informacija apie jaunuolių, su kuriais dirbama gatvėje, amžiaus kategorijas ir skaičius.

4 lentelė. Jaunuolių, su kuriais dirbama gatvėje, struktūra pagal amžiaus kategorijas

Jaunuolių kategorijos pagal amžių	Dalyvių skaičius
Bendras individualių dalyvių skaičius (<i>neskaičiuojant, kiek kartų vienas dalyvis apsilankė projekto veiklose</i>)	105
asmenys iki 14 m.	6

4 lentelės tęsinys

jauni žmonės (14-18 m.)	80
jauni žmonės (19-24 m.)	18
jauni žmonės (25-29 m.)	1
kiti (vyresni nei 29 m.)	–

Šaltinis: Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centro Atvirų jaunimo erdvių 2019 m. III ketvirčio ataskaitos duomenys

Šiai darbo su jaunimu formai įgyvendinti ypač svarbus bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas su įstaigomis ir tarpininkavimas tarp šių įstaigų ir jaunimo suteikia ne tik galimybę greičiau gauti pagalbą sprendžiant darbo, mokslo, sveikatos ir kitas iškilusias problemas, bet skatina šią pagalbą priimti ir pačiam jos ieškoti. 2019 m. atliktoje Klaipėdos miesto aplinkos ir išteklių analizėje prie SSGG analizės silpnųjų pažymėta tai, kad mieste „nėra ir iki šiol nebuvo parengta Klaipėdos jaunimo strategija“.

Apibendrinant darbo su jaunimu sritį, galime teigti, kad Klaipėdos miesto jaunimo projektinei veiklai skiriamas nepakankamas finansavimas iš savivaldybės biudžeto, ji tampa nemotyvuojanti ir nebeefektyvi. Visa koordinuota informacija apie jaunimo veiklą ir jos galimybes teikiama per Jaunimo sostinės 2021 programos platformą „Klaipėda – European Youth Capital 2021“ socialiniuose tinkluose. Jaunimo darbuotojų, išlaikomų iš savivaldybės biudžeto, skaičius per pastaruosius 7 metus nepakito (jų yra tik 3). Socialinio pobūdžio projektai neaktualūs jaunimo NVO, tokios paraiškos nebeteikiamos savivaldybės administracijai daliniam finansavimui gauti, šie projektai vykdomi įgyvendinant Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės 2016-2022 metų vietos plėtros strategiją. Klaipėdos miesto gyventojų apklausa parodė, kad miestiečiai labai pageidauja jaunimo erdvių, ypač pietinėje miesto dalyje. Savivaldybės administracija sėkmingai bendradarbiauja su verslo struktūromis, Klaipėdos teritorine darbo birža, aukštojo mokslo įstaigomis. Klaipėdos miesto savivaldybė, siekdama skatinti ir motyvuoti jaunus, gabius ir talentingus žmones, organizuoja finansinio paskatinimo konkursus Klaipėdos aukštųjų mokyklų absolventams ir I kurso studentams. Mieste vykdomas atvirasis darbas su jaunimu per jaunimo centro ir atvirų jaunimo erdvių veiklas, darbas su jaunimu gatvėje.

Išanalizavus Klaipėdos miesto savivaldybės viešosios politikos kryptis, susijusias su jaunimo politikos įgyvendinimu, paaiškėjo, kad:

1) kultūros, švietimo ir sveikatos srityse nėra išskirta jaunimo amžiaus grupė – nuo 14 iki 29 m. Savivaldybės dokumentuose nurodoma, kad jaunaisiais menininkais laikomi asmenys nuo 14 iki 35 m., o gauti stipendijas turi teisę pilnamečiai kultūros ir meno kūrėjai, t. y. jaunimas nuo 18 m. Švietimo sistemoje jaunimas yra skirstomas ne pagal amžiaus grupes, bet pagal klases, todėl galima tik numanyti, kad moksleiviai nuo 14 m. atitinka 9-12 klases. Sveikatos priežiūros srityje jaunimo grupė (14-29 m.) taip pat atskirai netyrinėjama. Tik sporto srityje išskirtos moksleivių (14-19 m.) ir suaugusiųjų (14-29

m.) grupės: nuo 19 iki 29 m. – aukšto meistriško ir profesionalūs sportininkai, o nuo 14 iki 19 m. – gabių vaikų aukšto meistriško sportininkų pamaina.

2) kultūros, švietimo, sporto ir sveikatos srityse vykdomas dalinis jaunimo projektų finansavimas;

3) Universitetas bendradarbiauja su savivaldybe ir verslo struktūromis – steigia tam tikras, aktualias vietas verslui studijas, bet verslo įmonių išitraukimas į tokį bendradarbiavimą nėra platus, nes dėl įstatyminės bazės ribojimų neišvystyti regioniniai bendradarbiavimo mechanizmai tarp sektorių (savivaldybių-universiteto, kolegijų-universiteto). Siekiant pagerinti į KU stojančių studentų rodiklį ir stojančiųjų pasiruošimo lygį, skatinamas moksleivių domėjimasis universitetinėmis studijomis, steigiamas STEAM centras ir mokslinės laboratorijos, bendrojo ugdymo įstaigose steigiamos universitetinės klasės. Viena iš bendrojo ugdymo problemų yra mažas tarptautiškumas. Auga mokinių, įgijusių pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą dalis nuo besimokiusių, bet kasmet mažėja priimtų studentų į universitetą, skaičius. Gerėja švietimo įstaigų aplinka – atnaujinamos žaidimų aikštelės, stadionai, saugumo priemonės);

4) sportinė veikla vykdoma per fizinio aktyvumo ir aukšto meistriško sporto sistemas. Privačiuose sporto klubuose (NVO) jaunimo amžiaus ir grupių skaičius nėra griežtai ribojamas, bet ugdomi labiau mėgėjai, nepatekę į aukšto meistriško grupes. Didžiausios sporto sistemos problemos – tai, kad sporto įstaigose nevykdomas neformalus ugdymas, o neformalus sportinis vaikų užimtumas vyksta nevyriausybinėse organizacijose. Sporto infrastruktūros objektų (bazių) trūkumas mieste išlieka aktualus. Sudaromos sąlygos siekti aukšto sportinio meistriško gabiams sportui mokiniams – steigiamos sporto klasės gimnazijose. Aukšto sportinio meistriško sportininkams palankios sąlygos siekti sportinės karjeros biudžetinėse sporto įstaigose (iki 29 metų), skiriamos skatinamosios stipendijos talentingiems bei perspektyviems sportininkams nuo 14 iki 29 m.

5) sveikatos priežiūros paslaugos jaunimui teikiamos keturiose pagrindinėse projekte numatytose srityse (algoritmuose) – 1) savižudybių ir savižalos, 2) sveikatos sutrikimų, susijusių su antsvoriu ir nutukimu, 3) lytiškai plintančių infekcijų ir neplanuoto nėštumo bei 4) psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos srityse. Klaipėdos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose nurodyta, kad auga vyresniųjų klasių mokinių (14-21 m.), turinčių antsvorį ir nutukimą, skaičius. Savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose pasigendama rodiklių, vertinančių jaunų žmonių sveikatinimo pasiekimus.

6) Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros 2017–2030 metų strategijoje numatyti strateginiai tikslai įgyvendinami vangiai. Klaipėdos miesto savivaldybė finansuoja skirtingas kultūros ir meno sritis, tačiau mažėja kultūrinių projektų jaunimui finansavimas. Kultūros ekspertų nuomone, mieste, įgyvendinant jaunimo kultūros politiką trūksta tarpsektorinės sąveikos, ugdymo įstaigų ir kultūros darbuotojų komunikacijos, biudžetinio sektoriaus paslaugų ir infrastruktūros kokybė neatitinka šiuolaikinių jaunimo poreikių.

Darbo su jaunimu srities analizė atskleidė, kad Klaipėdos miesto jaunimo projektinei veiklai skiriamas nepakankamas finansavimas. Visa jaunimo informavimo veikla vyksta pasitelkus Europos jaunimo sostinės 2021 m. programos įrankius, pagrinde tai vyksta per socialinius tinklus. Mieste trūksta jaunimo darbuotojų. Socialinio pobūdžio projektai vykdomi tik per Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės 2016-2022 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimą. Klaipėdos miesto gyventojai labai pageidauja jaunimo erdvių, ypač pietinėje miesto dalyje. Savivaldybės administracija sėkmingai bendradarbiauja su verslo struktūromis, aukštojo mokslo įstaigomis. Savivaldybė, siekdama skatinti ir motyvuoti jaunos, gabius ir talentingus žmones, organizuoja finansinio paskatinimo konkursus Klaipėdos aukštųjų mokyklų absolventams ir I kurso studentams. Mieste vykdomas atvirasis darbas su jaunimu per jaunimo centro ir AJE veiklas, darbas su jaunimu gatvėje.

5. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO EKSPERTINIS VERTINIMAS

5.1. Ekspertinio tyrimo metodika

Tyrimo tikslas: išanalizavus antrinius duomenis, įvertinti jaunimo politika įgyvendinama Klaipėdos miesto savivaldybėje atskirose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto, sveikatos, įgyvendinant savarankiškąją savivaldybės funkciją, ir jaunimo veiklos plėtros srityje, įgyvendinant valstybinę funkciją.

Apžvelgus Lietuvoje ir ES naudotas jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo metodikas, šiame darbe vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje, pasirinktas integralus modelis, kuris padės įvertinti jaunimo politiką per dvi pagrindines šiuolaikinės jaunimo politikos plėtojamas kryptis: **jaunimo interesų užtikrinimą** tam tikrose viešosios politikos srityse ir **jaunimo veiklos plėtrą** (darbą su jaunimu) (žr. 11 priedą). Šios sritys bendrai užtikrina rezultatyvią jaunimo politiką. Jaunimo politika bus vertinama keturiose srityse, apimančiose viešosios politikos sritis, kuriose sprendžiami jaunimo socialiniai klausimai (*kultūros, švietimo ir mokslo, sporto ir sveikatos priežiūros*), taip pat srityse, apimančiose pagrindines jaunimo politikos sritis (*dalyvavimas, darbas su jaunimu, jaunimo užimtumas*). Vertinimui pasirinktas 2015-2019 m. laikotarpis. Vertinimui pasirinkti šie 7 indikatoriai (teminės vertinimo sritys):

1) *jaunimo politikos įgyvendinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje*, kuris apima bendrą pasirinkto laikotarpio jaunimo politikos vertinimą per savivaldybės strateginius dokumentus ir įvairias programas; jaunimo politiką įgyvendinančių valstybės tarnautojų ir institucijų bei jaunimo reikalų koordinatoriaus darbą, faktinius jaunimo politikos pokyčius;

2) *Jaunimo reikalų tarybos veikla*, kuris apima jaunų žmonių dalyvavimą ir jaunimo politikos integravimą sprendžiant svarbius jaunimo klausimus;

3) *jaunimo politikos įgyvendinimas atskirose viešosios politikos srityse*, kuris apima jaunimo interesų užtikrinimą kultūros, švietimo ir mokslo, sporto, sveikatos priežiūros srityse;

4) *aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimas*, kuris apima: visų Klaipėdos miesto aukštųjų mokyklų, verslo struktūrų (pramonės) ir vietos valdžios bendradarbiavimą;

5) *jaunimo informavimas*, apimantis jaunimo informavimą ir konsultavimą jaunimo politikos klausimais;

6) *Atvirų jaunimo erdvių darbas*, kuris apima BĮ Klaipėdos Luizės jaunimo centro Atvirųjų erdvių veiklos rezultatus;

7) *jaunimo dalyvavimas*, apimantis jaunimo dalyvavimą savivaldoje, jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo, taip pat sprendimų priėmimo procesuose, ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo).

Surinkus ir susisteminius kiekvieno eksperto atsakymus, atliktas įvertinimas remiantis jaunimo politikos kokybės balų vertinimo skale, intervale (1-5) (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Jaunimo politikos kokybės vertinimo skalė

Balai	1	2	3	4	5
Įvertinimas	Blogai	Silpnai	Vidutiniškai	Gerai	Labai gerai
Įvertinimo apibūdinimas	Vyrauja trūkumai	Trūkumų daugiau nei privalumų	Privalumų ir trūkumų yra po lygiai	Privalumų daugiau, nei trūkumų	Vyrauja privalumai
Išvada	Rekomenduojama imtis radikalių pokyčių, priimant reikalingus sprendimus savivaldybės taryboje ir administracijoje situacijai pagerinti	Keistina situacija. Reikia organizuoti diskusijas jaunimo reikalų taryboje dėl sprendimų padėčiai gerinti	Situaciją būtina tobulinti, stiprinti atskiras sritis, ieškoti efektyvių sprendimų kartu su socialiniais partneriais	Siūloma paskleisti rezultatus savivaldybės lygmenyje ir ieškoti kokybės gerinimo būdų savivaldybėje	Siūloma dalintis gerąja praktika regione, nacionaliniame, tarptautiniame lygmenyse

Tyrimo metodo pagrindimas. Kaip duomenų rinkimo metodas pasirinktas *ekspertų interviu*. Interviu yra vienas iš dažniausiai naudojamų metodų žinioms gauti. Ekspertų interviu suprantamas kaip individualūs interviu naudojant klausimyną, o tyrimo dalyvis yra ekspertas – kokios nors srities profesionalas, turintis išskirtinių (specifinių) žinių ir patirties savo srityje. Siekiant kryptingo interviu, pasirinktas pusiau struktūruotas interviu (angl. interview guide approach) su klausimų sąrašu, kuris leidžia išsamiai apžvelgti jaunimo politikos situaciją Klaipėdos miesto savivaldybėje.

Taigi, pusiau struktūruoto interviu metodas pasirinktas dėl jo lankstumo ir galimybės sužinoti naujus duomenis, nes kaip teigė Flick, „svarbu suformuluoti aiškią tyrimo idėją, tačiau likti atviram naujiems ir galbūt netikėtiems duomenims“ (Flick 2014, cit. iš Gaižauskaitė 2016, 26). K. Kardelis (2005) teigia, kad šio interviu metu galima laisvai formuluoti klausimus (žr. 13 priedą) ir lanksčiau vesti interviu. Atsižvelgiant į atsakymus, galima patikslinti klausimus ir išsiaiškinti įvairius reiškinio aspektus.

Interviu metu pateikta 12 klausimų, kurie buvo iš anksto suformuluoti. Klausimai buvo formuluojami remiantis teorine darbo dalimi (žr. 14 priedą). Pusiau struktūruoti interviu buvo atlikti su jaunimo politikos priemonės įgyvendinančiais specialistais. Vienas ekspertas į interviu klausimus atsakė el. paštu ir vienas – atsakė į klausimus telefonu. Tyrimas vykdytas 2020 metais.

Informantų atranka.

Informantai tyrimui atrinkti netikimybinės atrankos metodu, panaudojant tikslinės atrankos (angl. Purposive /judgemental sampling) būdą, siekiant apklausti būtent tuos asmenis, kurie įgyvendina

jaunimo politikos priemonės Klaipėdos mieste, atsižvelgiant į tyrimo tikslą – **atlikti Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimą**. Taikant šį atrankos būdą „tyrėjas nusprendžia, kurie jį dominančios populiacijos elementai yra informatyvūs tiriamojo požymio atžvilgiu“ (Gaižauskaitė 2014, 38). Informantai pasirinkti neatsitiktinai – apklausti konkrečios srities ekspertai, geriausiai išmanantys jaunimo politikos priemonių problematiką Klaipėdos mieste. Kriterijai, pagal kuriuos buvo pasirinkti informantai – darbas jaunimo politikos srityje ne mažiau 2 metų, įstaigų ir savivaldybės padalinių vadovai bei vidurinėsios grandies specialistai (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. Tiriamųjų charakteristika

Pareigos, santykis su jaunimo politika	Patirtis jaunimo politikos srityje (metais)	Kodas
Savivaldybės jaunimo koordinatorius	>2	J1
Klaipėdos Luizės jaunimo centro Atvirųjų erdvių vadovė	>10	J2
VšĮ „Asmenybės ugdymo kultūros centro“ vadovas	>10	J3
Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatorė	2	J4
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja	2,5	J6
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja	22	J8
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Sporto skyriaus vedėja	>10	J8
Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos ir mero sekretorius, buvęs Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius (2008-2014 m.)	6,5	J9
Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys, Klaipėdos miesto akademinių reikalų tarybos pirmininkas, Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos direktorius Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos prezidentas	27	J10
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus specialistė, dirbanti su švietimo sistemos neformaliu ugdymu	>5	J7

Ekspertai pasirinkti atsižvelgiant į jų santykį su jaunimo politika ar jaunimu Klaipėdos mieste:

1) *Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo koordinatorė* – asmuo, atsakingas už jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, todėl šio eksperto nuomonė yra labai svarbi atliekant tyrimą;

2) *Klaipėdos Luizės jaunimo centro Atvirųjų erdvių vadovė*. Ši informante pasirinkta siekiant pasigilinti į biudžetinės įstaigos išlaikomų AJE veiklą, ji virš 10 metų dirba Jaunimo centre, todėl gali suteikti daug informacijos apie jaunimo problemas ir jų priežastis;

3) *VšĮ „Asmenybės ugdymo kultūros centro“ vadovas* pasirinktas dėl to, kad siekiant įvertinti jaunimo politikos įgyvendinimą mieste, tikslinga išklaudyti ne tik biudžetinės įstaigos, bet ir nevyriausybines organizacijas nuomonę apie vietos valdžios vykdomą politiką ir NVO įtraukimą į šį procesą;

4) *Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja* – asmuo, atsakingas už kultūros politikos įgyvendinimą mieste, be to ji yra Jaunimo tarybos narė;

5) *Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatorė* suteiks informacijos apie jaunimo politikos įgyvendinimą per sveikatos politiką mieste;

6) *Klaipėdos miesto savivaldybės Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė, dirbanti su Švietimo sistemos neformaliu ugdymu* – asmuo, galintis suteikti tyrimui reikalingos informacijos apie jaunimo politikos įgyvendinimą per neformalų ugdymą;

7) *Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja* – asmuo, atsakingas už Švietimo politikos įgyvendinimą mieste, turinti didelį stažą dirbant šioje srityje;

8) *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos ir mero sekretorius*. Šis informantas – politiko ir administratoriaus hibridas, 2008-2014 m. dirbo Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi, įsteigė pirmąjį Klaipėdoje ir vieną pirmųjų Lietuvoje Atviros Erdvės jaunimo centrą. Todėl jo nuomonė įdomi, nes jis gali palyginti kaip buvo ir kaip yra dabar.

9) *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys*. Tyrimo metu naudinga gauti informacijos ne tik iš politikos vykdytojų – biudžetinio sektoriaus atstovų, bet ir politikos formuotojų. Šis ekspertas pasirinktas dėl to, kad jis yra švietimo srities profesionalas, dirbęs daugelį metų vadovaujama darba Lietuvos aukštosios jūreivystės mokykloje, yra Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos prezidentas ir Klaipėdos miesto akademinį reikalų tarybos pirmininkas. Šis informantas gali suteikti svarbios informacijos apie Klaipėdos miesto aukštąsias mokyklas, jų sąveiką tarp savivaldybės ir verslo struktūrų.

10) *Klaipėdos miesto savivaldybės Sporto ir kūno kultūros vedėja* pasirinkta, siekiant sužinoti informaciją apie jaunimo politikos vykdymą per sporto sritį.

Interviu klausimai.

Klausimai sudaryti atsižvelgiant į darbe nagrinėtas Klaipėdos miesto savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos priemonės, kurių pagalba siekiama didinti įtraukimą į jaunimo politikos veiklas. Informantai apklausti tiesiogiai, vienas informantas apklaustas telefonu ir vienas – atsakė į interviu klausimus raštu. Interviu metu pateikti atviri klausimai, siekiant, kad informantas pats išskirtų problemas, su kuriomis susiduria savo veiklos srityje. Ekspertų apklausos tikslas buvo išsiaiškinti, kaip vertina Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo priemonės patys jų įgyvendintojai.

Klausimyną sudaro 3 teminiai blokai:

1. *Jaunimo politikos įgyvendinimo KMS vertinimas – bendri klausimai,*
2. *Jaunimo užimtumo organizavimo per VP sritis KMS vertinimas,*
3. *Jaunimo politikos įgyvendinimas per neformalų jaunimo ugdymą KMS.*

Ekspertams buvo pateikti tapataus turinio klausimai. Pirmasis klausimų blokas nukreiptas į jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos savivaldybėje, siekiant išsiaiškinti, kaip jaunimo politikos įgyvendintojai supranta pačią jaunimo politiką, kaip vertina pastarojo penkmečio laikotarpį ir Jaunimo reikalų tarybos darbą. Antrojo bloko klausimais siekiama sužinoti problemas, su kuriomis susiduriama atskirose jaunimo politikos srityse ir jų priežastis, aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimo vertinimą. Trečiojo bloko pagalba bus siekiama išsiaiškinti, ar tinkamas jaunimo informavimas, dalyvavimas, kaip ekspertai vertina Atvirų jaunimo erdvių darbą, ar pakankamas jaunimo politikos reglamentavimas savivaldybėje.

Tyrimo problemos.

Didelių problemų nebuvo, visi informantai geranoriškai sutiko dalyvauti tyrime.

Interviu metu gautų duomenų analizė.

Analizuojant interviu metu gautus duomenis buvo naudojamas duomenų interpretavimo metodas, siekiant nustatyti jaunimo politikos įgyvendinimo problemas, su kuriomis susiduria politikos priemonių įgyvendintojai. Toliau darbe buvo nagrinėjama jaunimo politikos priemonių įgyvendinimo Klaipėdos mieste problematika, remiantis interviu metu specialistų pateikta informacija. Nėra vieno „teisingo“ būdo, kaip analizuoti tekstinę interviu medžiagą (Roulston 2014). Kaip teigia Patton, „kokybinių duomenų analizė reiškia empirinių duomenų transformavimą į tyrimo išvadas“ (Patton 2002, cit. iš Gaižauskaitė 2016, 313), tačiau formulės šiai transformacijai neegzistuoja, tik gairės.

Kokybinio tyrimo etika

Tyrimo metu buvo laikomasi konfidencialumo ir savanoriškumo principų, prieš pradėdant interviu pabrėžta, kad tyrimas anonimiškas, duomenys bus naudojami tik moksliniams tikslams apibendrinti. Buvo prašoma sutikimo dalyvauti tyrime ir leidimo įrašinėti. Prieš pradėdant interviu buvo pristatytas tyrimo tikslas, jo svarba ir pristatyta atstovaujama organizacija.

5.2. Ekspertinio tyrimo rezultatai

Tiriant įvairių sektorių ekspertų nuomonę ir supratimą apie jaunimo politikos kaip reiškinio vertinimą, ekspertams buvo užduotas klausimas „*Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?*“. Ekspertai apibrėžė jaunimo politiką įvairiai. Jaunimo politika suprantama kaip „<...> visuma priemonių, skirtų užtikrinti palankias sąlygas jaunimui“ (J1), „paslaugų paketas <...> gerinti jaunimo gyvenimą, įtraukiant <...> jaunimą į tą procesą“ (J2), „<...> veiksmų, priemonių, krypčių visuma, kuria siekiama pasiekti kažkokio tikslo“ (J5), „tai <...> yra priemonių visuma, kuriomis <...> sprendžiamos jaunimo problemos“ (J7), „Jaunimo politika tai yra priemonių visuma <...> kuri <...> orientuota į tam tikros tikslinės grupės, šiuo atveju būtent jaunų žmonių, problemų sprendimą“ (J8), „Jaunimo politika tai kryptinga veikla, kuria yra siekiama spręsti

jaunų žmonių problemas ir jiems aktualius klausimus, padėti integruotis į visuomenės gyvenimą“ (J10). Iš esmės atsakymai atitiko JRD tinklalapyje nurodytą apibrėžimą, kad „Jaunimo politika – tai kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei integravimuisi į visuomenės gyvenimą“. Nevyriausybinių sektoriaus ekspertas pasakė, kad jaunimo politika „tiesioginės įtakos pačiai politikai neturi, ji gali tik turėti netiesioginę įtaką įtakoti kažkokius tai sprendimus, bet sprendimų priėmime nedalyvauja, <...> jaunimo politika – tai patariamasis balsas politikams“ (J3).

Paklausus, kokie yra jaunimo politikos tikslai, ekspertai atsakė, kad: „tikslai - užtikrinti jaunimo problemų sprendimą, sudaryti sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą“ (J1), „reprezentuoti jaunimo interesus ir jaunimo nuomonę ir viešai ją išskelti politikams ir visiems kitiems visuomenės nariams“ (J2), „skatinti jaunimą domėtis politika, į ją įsitraukti jau nuo ankstyvo amžiaus ir aktyviai dalyvauti tose veiklose kaip piliečiai, kad būtų tas solidarumas skatinamas“ (J3), „išlikti Klaipėdai miestu, kuriame yra jaunimo apskritys, yra galimybės jiems veikti, dirbti, kurti“ (J5), „užauginti padorų žmogų, kuris sugebėtų toliau savarankiškai gyventi“ (J9).

Į klausimą *kokia gali būti nagrinėjama struktūra ekspertai* atsakė, kad galima būtų nagrinėti per „grupes <...> „informalus“ – tai kas liečia draugai, aplinka. „Formalus“ – tai mokyklos, universitetai ir dar tas neformalus – tai įvairios nevyriausybinių organizacijų“ (J1) bei per „sritis: kultūra, socialiniai klausimai, švietimas“ (J7).

Siekiant sužinoti, kaip informantai vertina jaunimo politiką mieste, buvo užduotas klausimas *„Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?‘‘*

Ekspertų apklausos duomenų analizė parodė, kad pastarųjų penkių metų Jaunimo politiką dauguma ekspertų vertina vidutiniškai ir gerai. Nurodytos pagrindinės priežastys, kodėl jaunimo politika įvertinta *gerai* (4-4,5 balo): „kad jaunimo politika <...> Klaipėdoje yra <...> įgavusi proveržį <...>. Turime nemažai priemonių, esame labai gerai įvertinami nacionaliniu atžvilgiu. Kodėl ne penki, <...> yra dar taisytinų vietų <...>“ (J1), „nes per tuos metus“ įvyko „labai didelis pokytis, labai didelis dėmesys <...> Matau labai didelį susidomėjimą, daug labai pastangų. Sudaromos darbo grupės, įtraukiamos nevyriausybinių organizacijų, *freelancer*'iai. Čia jaunimo reikalų koordinatorės labai didelį indėlį aš matau. <...> labai svarbu yra asmenybė jaunimo reikalų koordinatoriaus. <...> apima labai daug sričių, ypatingas dėmesys skiriamas yra kaip sudaryti sąlygas, kad jaunas žmogus norėtų pasilikti Klaipėdoj. <...> Labai daug skiriama laisvalaikiui. <...> iš savivaldybės pusės labai daug investuota buvo į mūsų Atviras jaunimo erdves. <...> Didelis dėmesys skiriamas *freelancer*'iams, galvojama, kaip juos pritraukti, kad verslą savo vykdytų. <...> yra pasiektas vienas iš labiausiai siektinų tikslų, tai yra tapimas Europos jaunimo sostine. Tai yra trimečio darbo rezultatas. Keitėsi ir žmonės, kurie buvo jaunimo reikalų koordinatoriai. Reiškia, tikslai išsikelti buvo pasiekti“.

Vidutiniškai (3-3,5 balų) įvertinę jaunimo politiką ekspertai teigė, kad mato miesto pastangas, mato, kad „žmonių, kurie dirbtų su jaunimu yra mieste nedaug. Realiai yra vienas ar pusantro, ar du etatai. <...> vertinant visą mastelį ir apimtis, tai yra labai maža komanda ir nors yra kitų grupių, kurios <...> įtraukiamos į jaunimo reikalus, vis tik, krūvis visų ir užimtumas yra toks, kad labai nuosekliai dirbti kasdien <...> yra nelabai įmanoma. <...> esu Jaunimo tarybos narė, bet <...> tas dalyvavimas yra <...> priebėgomis, jeigu taip tiesiai šviesiai, o ne realus gilinimasis“ (J5). Kaip neigiamas dalykas vertinant pastarųjų penkių metų jaunimo politiką buvo paminėta didelė jaunimo koordinatorių kaita: „<...> todėl, kad keitėsi jaunimo reikalų koordinatoriai“ (J7). Ekspertai skirtingai vertino pastangas ir rezultatus: „Pastangas, kurios buvo gimusios kai kurių žmonių iniciatyva <...> įvertinčiau keturiais balais. O rezultatas, trys su minusu“ ir įvardino priežastis, kodėl ne visada pavyksta įgyvendinti planuojamą politiką: „Tai yra <...> demografiniai pokyčiai, jaunimo mažėjimas natūralus ir migracija. Migracija kaip išorinė, taip ir vidinė. Galima tą vidinę pavadinti urbanizacija. <...> Klaipėda yra ant ribos, <...> miestas, kuris pretenduoja tapti trečiąja sostine, ir miestas, kuriam gresia tapti <...> grynai periferiniu, provinciniu miestu“ (J9). Nevyriausybinių sektoriaus atstovas įvertino jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį nuliui, nes nieko apie tai nežino ir iš viso nelabai girdėjo.

Tolimesnėje ekspertinio tyrimo eigoje siekta sužinoti, kaip informantai vertina Klaipėdos miesto savivaldybės **Jaunimo reikalų tarybos veiklą** kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą. Trys ekspertai, gerai įvertinę Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą teigė, kad ji yra pakankamai stipri tuo, kad dažnai į posėdžius susirenka ir politikai, „kas <...> duoda svorį <...> Jaunimo reikalų tarybai“ (J1), „stiprioji pusė, <...> kad yra ir suformuotas ir politinis lygmuo <...> šiuo metu taryboje yra nariai, kuriems tikrai <...> rūpi, tai nėra formalus dalyvavimas, jie linkę padėti, išgylinti. Yra administracija, yra jaunimo atstovų, <...> yra visos tos suinteresuotos pusės surinktos, kurios gali kažką keisti“ (J6). Ekspertai mano, kad veikla gerai organizuojama „todėl, kad yra deleguojami įvairūs žmonės, įvairių sričių“ (J7), „Jaunimo reikalų tarybos veikla yra išvystyta, Klaipėdos miesto jaunimas yra aktyvus, teikia miesto politikams daug ir įdomių idėjų“ (J10).

Patenkinamą balą davę ekspertai paminėjo priežastis, lėmusias tokį įvertinimą:

1) **Informacijos trūkumas apie vykdomą veiklą** (J2: „Kažkiek tos informacijos, kadangi aš pati domiuosi, aš ją ir gaunu, paprastas pilietis, jis galbūt mažiau apie tai žino. Kiek ten jie įtakoja jaunimo politiką, man atrodo visuomenė nelabai žino“, J3: „Aš tik mačiau internetinėje erdvėje, kad Jaunimo taryba išsirinko pirmininką <...> Paskui paskelbė, kad <...> vyksta <...> Jaunimo sostinė – renginių ciklas. Bet ar bus Jaunimo taryba, ar nebus, vis tiek tas ciklas vyks, juk jis nuo jos nepriklauso. Tai vat ką aš sužinojau, tai kad išsirinko pirmininką, o kas toliau?“; J9: „Klaipėdos miesto jaunimas <...> teikia miesto politikams daug ir įdomių idėjų. Nežinoma kaip tos idėjos buvo įgyvendinamos ir toliau plėtojamos“);

2) **Jaunimo tarybos narių kompetencijos trūkumas** (J1: „<...> jaunimo atstovai dažnu atveju nėra kompetentingi ir jiems <...> trunka laiko susipažinti <...> kokie vyksta <...> procesai savivaldybėje, kiek ji turi įtakos, ir jei Taryboje būna moksleiviai, jie tikrai nesigaudo tuose dalykuose, <...> kas liečia savivaldybę, <...> kas kaip veikia, kokie yra sprendimai priimami tai <...> šitoj vietoj su jais reikia dirbti.“; J5: „jie yra jauni žmonės, ambicingi, tačiau <...> jiems trūksta, tiesiog <...> gyvenimiškos <...> ar darbinės patirties. <...> jie <...> neįvertina to, kaip Lietuvoj tarkim yra reglamentuojami dalykai, ir savivalda, ir valstybė, ir kad tiesiog ne visos jų idėjos yra taip paprastai įgyvendinamos. <...> tas šiek tiek lemia, kad jie kartais nusivilia, bet <...> manau, kad čia ne Klaipėdos problema, čia apskritai visur tas pats. <...> trūksta tikrai to pilietinio ugdymo ar <...> suvokimo, kaip veikia, kas priima sprendimus <...>. Ir to nežino ne tik jaunimas, labai daug žmonių iš tikrųjų nelabai suvokia, kaip yra priimami sprendimai, <...> ir tas nežinojimas sukelia nereikalingą įtampą <...> ir <...> mokyklos <...> programos, <...> yra per daug atitrūkusios nuo realaus gyvenimo“);

3) **suinteresuotumo trūkumas** (J3: „<...> žmonės tiesiog neturi <...> intereso kažką tai daryti. Jaunas žmogus tiesiog ateina, pasižiūri, ką jis gali veikti, <...> aš čia nieko neuždirbsiu, niekas man čia nieko nemokės ir aš čia neisiu. Arba jei nueisiu, tai skirsiu labai mažą dalį savo energijos, nes man svarbiau pinigai, negu darbas. Man atrodo, jie nežino, kur eina“);

4) **neiškūs veiklos tikslai** (J3: „nėra aiškūs tikslai iškelti. <...> bet <...> pati iniciatyva yra graži, kad <...> suburti jaunimą, <...> pagerinti jaunimo sąlygas Klaipėdoje, kad jis neišvažiuotų. <...> iniciatyva yra, bet nėra kažkokių tai procesų, etapų, galutinių tikslų“; J8: „<...> šioj kadencijoj jaunimo reikalų taryba kokius uždavinius yra išsikėlusį aš nežinau. Nesu matęs jų veiklos plano. <...> Šiaip turėtų. Bet turbūt neturi. Jie turi tik nuostatus. Kaip visuomenės tarybos ir viskas“);

5) **tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo trūkumas** (J7: „trūksta tokio <...> didesnio bendradarbiavimo, ir jaunimo įtraukimo“; J8: „bendrų posėdžių inicijavimas siekiant išspręsti jaunimo politikos vieną ar kitą klausimą. <...> pavyzdžiui, su akademinė reikalų taryba. <...> su tomis tarpžinybinėmis, kurios yra 36-ios visuomeninės tarybos prie savivaldybės tarybos. Kiek tokių posėdžių įvyko? Atsakymas: neįvyko“, „tarpžinybiškumo kaip ir trūktų. <...> tai yra tikrai resursas jaunimo politikai <...> Pats nevyriausybinis sektorius jis irgi galėtų būti šiek tiek aktyvesnis, žiūrėti sistemiškai, kaip galima įtraukti. Šita platforma, šita visuomeninė taryba, tai yra tam tikro santykio sukūrimas. Tą tarpžinybiškumą, einant per turinį, tarpinstitucinę sandraugą, bendrystę būtų galima tikrai išnaudoti. Aš manau, kad šitas instrumentas jaunimo politikoje nėra išnaudojamas“);

6) **iniciatyvos trūkumas** (J8: „trūktų iniciatyvos. Iš esmės, kaip aš matyčiau darbo organizavimą, tai yra siūlymų teikimas komitetui pagal kompetenciją dėl jaunimo politikos įgyvendinimo. Nes jie pataria komitetui. Tokių nėra siūlymų“);

7) **jaunimo koordinatoriaus iniciatyvumo stoka** (J7: „čia labai priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus. Kaip moka įtraukti į tokias tarybas patį jaunimą“).

Nevyriausybinių sektorių atstovai įvertino Jaunimo tarybos veiklą nuliui, nes jo nuomone, „ten žmonės susirenka <...> pasišnekėti. Ir <...> pasišnekėjimo lygmeny viskas ir baigiasi. Ateina, pasižiūri, jeigu ten nėra kažkokio asmeninio intereso, tai <...> pasišnekėjimo lygmeny ir baigiasi. Gal ir priima sprendimus, bet tai nėra tie sprendimai, kurie kažką keistų“ (J3).

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta įvertinti **jaunimo interesų užtikrinimą per įvairias viešosios politikos sritis – kultūrą, švietimą, sportą ir sveikatą.**

Jaunimo politikos įgyvendinimą **kultūros srityje** per 2015-2019 m. laikotarpį ekspertai vertino nevienareikšmiškai. Vertindami ir komentuodami šią sritį, tyrimo dalyviai atkreipė dėmesį į šias problemas:

1) **trūksta lyderių** (J5: „pagrindinė problema, kad u, <...> būtų kryptingai dirbantys, baigę studijas ar studijuojantys žmonės. Tiesiog jų yra labai nedaug. <...> Kaip ir yra tų jaunų, bet <...> jų nesimato arba nesigirdi <...>. Ar jie nėra įtraukiami <...> aš nematau lyderių. Bet <...> gali būti <...>, kad mes nespėjam jų pamatyti. Tiek laiko negalim skirti, kad įsigilinti kiekvienoj srity“;

2) **žmonių išteklių ir laiko stoka** (J5: „Grįšiu prie tos pačios problemos, prie žmogiškųjų išteklių ir laiko stokos. <...> dabar <...> skyriuj yra vietoj penkių žmonių trys, iš kurių vienas serga. Labai buitinės priežastys. Realiai, aš, kaip skyriaus vadovas, <...> dirbu didžiąją laiko dalį su ataskaitom, skaičiukais, paraiškom. Aš manau, kad mano darbas turėtų būtent <...> kreipti, žiūrėti kas neveikia. Nesibodint tų kasdienių darbų, vis tiksliai, kad įvyktų pokytis į kokybę <...> geresnę, turi tam skirti laiko. Dabar mes tiesiog murkdomės kasdienybėj“);

3) **Klaipėdos universiteto prestižo trūkumas** (J5: „daugelis jaunų, stiprių meninėj ir kultūrinėj srity, <...> palieka, bent jau studijų metams Klaipėdą <...>, nes nėra stiprių studijų programų čia. Aš manau, <...> universiteto ar studijų kryptis labai susideda iš prestižo ir dėstytojų. Aš manau, kad net ne programose, problema. Programų gal ir yra. <...> yra režisūra, choreografija, <...> yra vizualiųjų menų, bet vis tiek, <...>, universiteto vardas svarbus, <...> tu žiūri kas tau dėstys. Ar yra asmenybės. Koncentracija visų geriausių specialistų šioj srity, jeigu kalbam apie Lietuvą, vis tiek yra Vilniuj ar Kaune. Čia yra jų mažiau. <...> Atlyginimas yra ypatingai mažas. <...> kaip jūs tikitės, kad pas jus bus geriausi arba įdomiausi, jeigu jūs nedidinat atlyginimo? <...> Didžiąją dalį pasiima administracija. <...> jie prioritetą finansavimo palieka administraciniam lygmeny, <...> dėstytojams lieka labai nedaug. <...> Iš principo, prisikviesti žvaigždes, tegu jos ir būna Vilniaus ar kito miesto, <...> į Klaipėdą nėra sudėtinga. Žmonės tikrai važiuotų, jeigu jiems pasiūlytum geras sąlygas. Jie nebūtinai čia turi gyventi. Jie gali atvažiuoti savaitę pabūt“;

4) **kultūros prieinamumo jaunimui stoka** (J8: „silpna vieta, tai yra prieinamumas. Mes turime labai daug subjektų ir objektų kultūros, tiek galerijų ir privačių, ir savivaldybės, tiek ir renginių vykstančių savivaldybės teritorijoje kultūrinimo. Aš nekalbu apie popsinčius renginius, <...> tas

prieinamumas per finansinę prizmę iš esmės. <...> kultūra iš esmės yra jau ne jaunimo, o iš tikrųjų prabangos klausimas <...>. Aš manau, kad tai yra labai silpna vieta“.

Vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą **švietimo ir mokslo** srityje per 2015-2019 m. laikotarpį ekspertai jį įvertino vertino ir patenkinamai ir puikiai. Vertindami ir komentuodami švietimo sritį, tyrimo dalyviai atkreipė dėmesį į šias problemas:

1) **pilietinio ugdymo stoka mokyklose** (J2: <...> Jie (*mokytojai*) šneka apie mažą atlyginimą, kad jie mažai uždirba <...>. Visuomenė <...> šneka, kokie maži atlyginimai. Ir <...> jaunas žmogus <...> išsiverčia: taip, Lietuvoj, nėra gerai, <...> Klaipėdoj nėra gerai. Mes darom <...> susitikimus su verslininkais, kurie pasakoja savo sėkmės istorijas, kad čia, Klaipėdoj, tai yra įmanoma. <...> čia reikia daugiau investuoti į tą dalyką. Daugiau šnekėti. Kad garbė būti lietuviu, klaipėdiečiu. <...> Patriotizmo tikrai trūksta. Todėl žmonės ir palieka tą vietą“; J8: „Politinio švietimo <...> pilietiškumo švietimo, stiprinimo nėra mokykloj. Jis yra integruotas į visus dalykus. Į lietuvių kalbą, viską, bet jis tiesiog pranyksta“);

2) **informacijos trūkumas apie jaunimo problemas** (J6: „trūksta informacijos <...> Švietimo skyriui apie jaunimo politikos problemas, <...> kažkokių tai problemų nesam turėję. <...>, kad kažkas kreiptųsi būtent konkrečiai dėl šito. <...> bendrai miesto <...> politikos kaip ir trūksta. Būtent informacijos arba bendradarbiavimą su kažkokiomis institucijomis. Tų problemų yra, bet jie daugiausia kreipiasi tada į jaunimo koordinatore. Arba į socialinį skyrių, nes šitų problemų mes jaunimo nepajėgūs išspręsti“;

3) **studentų mažėjimas aukštosiose mokyklose** (visose aštuoniose aukštosiose mokyklose, kurios yra Klaipėdoje). Eksperto J9 nuomone, tai susiję su Klaipėdos miesto vizija. Klaipėda jo manymu, artėja prie „periferinio miesto įvaizdžio ribos“. Statistika tokia, kad „tie, kurie studavo į universitetus, jų 80% išvažiuodavo iš Klaipėdos, 20% studavo Klaipėdoj. Tai toks santykis. Į kolegines studijas, kas pasirinkdavo <...> iš jų 60-70% likdavo Klaipėdoj.“ Jo manymu tai nėra blogai, jei po studijų jie grįžta į Klaipėdą, tačiau juos reikia patraukti: „Čia jau pramonė ir darbo vietos patrauktų juos“;

4) **prieštaras tarp miesto ir uosto eskalavimas**, kas kelia įtampų uostui reikalingoms profesijoms (J9: „Klaipėdos savitumas <...> kad tai yra uostas, <...> deja, dabar <...> tendencija tokia negera, eskaluoti; tas surišta su politiniais interesais, bet išėjo į <...> prieštarą tarp miesto ir uosto. Tai yra nesąmonė. Labai pavojingas dalykas, nes tada mes ugdome <...> tokią idėją, kad mums nereikia uosto, reikia pliažo, arba paplūdimio“;

5) **mokytojo autoriteto ir kompetencijos svarba** (J2: „Svarbus autoritetas jaunimui yra mokytojai. Jeigu jie transliuos tai, kad kaip blogai Lietuvoj ir kaip jiems mažai moka, o iš jaunuolių ateina informacija, kaip tyčiojasi mokytojai iš jų <...> dalis mokytojų yra nekompetentingi. <...> Tada jaunuolis pyksta, ir nebeklauso kitų mokytojų. Vienas mokytojas išjuokė, jis jau susidarė mąstymą, kad mokytojai yra niekšai ir visa kita“; J7: „Nelabai turėtų būti, bet gali pasitaikyti, nes kiekvieno virš trijų

tūkstančių pedagogų, iš tikrųjų, mes netyrinėjame, neklausiam ar čia jau Jūs nuteikiate prieš ir panašiai. Bet aš tikiuosi, kad taip nėra. Yra vieno kito žmogaus kokio nors pasisakymai, padejavimai, bet nemanau, kad yra masinis kažkoks reiškinys ir kad yra nuolat daroma“);

6) *socialinių ir pedagoginių darbuotojų stoka* (J7: „<...> reikėtų socialinių darbuotojų, ne vien tik tai mūsų, kaip pedagogų, kurie sprendžia pedagoginių darbuotojų klausimus, bet ir socialinių darbuotojų. <...> daugiau galbūt įtrauktis turėtų <...> būti, <...> to jaunimo, pasyvaus labai jaunimo, kad jiems būtų irgi sukuriama įvairesnė veiklos. Tai manau, kad praverstų tokie būtent socialiniai darbuotojai. Menų mokyklose, jaunimo erdvėse. Mūsų darbuotojų socialinių nėra mokyklose, tik yra socialiniai pedagogai. <...> O darbui su jaunimu, <...> kurį vykdo atviros jaunimo centro erdvės, <...> galėtų būti ir daugiau socialinių darbuotojų, galbūt netgi didesnis pedagoginių darbuotojų skaičius“);

7) *neformalus švietimo ugdymas daugiau aktualus vaikams iki 14-15 m.* (J6: „<...> iki 14-os metų yra pati didžioji grupė vaikų. <...> vasaros poilsiai <...> nuo 14-os iki 18-os metų nėra praktiškai. <...> specialiai skirta programa <...> universitetas dailės, organizuoja būtent tokio amžiaus, 18-os, 16-os, 17-os metų mokiniams, kurie ruošiasi stoti į Dailės Universitetą, jiems vasarą organizuoja stovyklas, plenerus. Jie važiuoja su profesionaliais dėstytojais. <...> čia daugiausia galima pamatyti sportininkus, kurie žino, kad jie bus profesionalūs sportininkai-- O visa kita <...> orientacija yra daugiau <...> iki 14-os metų“; J7: „<...> dėl neformaliojo mokinių ugdymo <...> procentaliai <...> pagal amžių, mes turime tyrimą atlikę, tai, jau tokių vyresnių, kaip nuo 16-os, tarkim, 18-os metų, mažiau lanko. Mažesnis procentas lankančių“.

Ekspertė J7 atsakė, kad Švietimo sistemoje, kuri apima tik jaunimo dalį iki 19-os metų, neišvelgia labai didelių problemų, o mano, kad „didesnės problemos yra vyresnio amžiaus jaunimo <...> nuo 19-os metų ir baigusius mokyklas jau arba baigusius studijas. <...> mūsų kuruojamoje srityje problemų <...> nėra. Mes jas išsisprendžiame.“

Jaunimo politikos įgyvendinimą **sporto srityje** per 2015-2019 m. laikotarpį didžioji dalis ekspertų vertino gerai. Jaunimo politika per sporto sritį ekspertų įvertinta gana palankiai: „Sportas galbūt savo įtrauktimi, krepšelių sistema, kuri yra viena moderniausių Lietuvoj, turint omeny infrastruktūrą visą sporto bazių ir naują baseiną, statomas sporto sales, areną, <...> situacija bene <...> stabiliausia, <...> prieinamumo prasme“ (J8). Tačiau ekspertė J10 paminėjo, kad „Yra problemų fizinio aktyvumo skatinimo srityje. Nėra fiziškai aktyvaus gyvenimo būdo diegimo programos, atsižvelgiant į įvairaus amžiaus ir socialines grupes. Nenustatyti kriterijai bazinių sportuojančiųjų krepšelių įdiegimui siekiantiems didesnio fizinio aktyvumo. Nėra galimybių sportuoti silpnos sveikatos, nesportuojantiems, turintiems tam tikrų sveikatos sutrikimų jaunimui sporto įstaigose. Fizinio ugdymo organizavimas švietimo sistemoje taip pat yra tobulintinas“. Aukšto meistriškumo sporte ji paminėjo šias silpnybes: „neaiškiai reglamentuota miesto sporto šakų federacijų veikla, jų atsakomybių ribos bei finansavimas; nusidėvėjęs ilgalaikio naudojimo inventorių sporto bazėse, būtinas nuolatinis atnaujinimas; nėra

pakankamai galimybių <...> sportuoti, kurie yra iš nepasiturinčių šeimų ar patiria socialinę atskirtį; atotrūkis tarp privačių ir biudžetinių įstaigų, keliami skirtingi reikalavimai ir skirtingas finansavimas; sporto bendruomenės mažas įsitraukimas, didelis susiskaldymas, konkurencija, nepasitikėjimas vieni kitais.“ Taip pat buvo paminėta, kad „reikalingas vieningos motyvuojančios sistemos modelio sukūrimas, patvirtinimas ir kryptingas jos įgyvendinimas, šiai dienai pasigendama nuoseklumo ir įsigilinimo. Daugelio supratimas apie gabių sportui jaunimo išsaugojimą, pagalbą jiems yra tik paviršutiniškas“ (J10).

Vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą **sveikatos srityje** per 2015-2019 m. ekspertai jį įvertino gerai ir labai gerai. Ekspertai pabrėžė šiuos teigiamus dalykus ir problemas sveikatos srityje:

1) **aktyvi Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatore**

2) **glaudus bendradarbiavimas su Atviromis jaunimo erdvėmis** (J2: „<...> mažiausiai devynis metus vyksta nepaprastai glaudus bendradarbiavimas ir niekados dar neapvylė jie mūsų.“)

3) **didėjantis ir jaunėjantis psichoaktyvių medžiagų naudojimas** (J3: „pagrindinės problemos iš sveikatos pusės – tai daugėja jaunimo, kurie naudoja psichoaktyvias medžiagas. <...> jų vartojama daug. <...> jau yra keli jaunuoliai 12 m., kurie laukia motyvacinio pokalbio. Tai rodo tendenciją, kad jaunėja <...> amžius“; J8: „kiek man teko matyt, prieš kelis metus darytą ECAD'o tyrimą, tai situacija yra tokia, kas liečia žalingus įpročius ir būtent narkotinių medžiagų vartojimą, tai jinai <...> viena prastesnių Lietuvoje“);

4) **nepakankama žalingų įpročių prevencija** (J8: „savivaldybė turi tam instrumentų. Vienas iš tokių pagrindinių, <...> visuomenės sveikatos biuras. <...> tai ir prevencija <...> tam būtų galima dar paieškoti resursų, jie dabar <...> eina <...> per visuomenės sveikatinimą, per sportą, per įtrauktį, bet prevencija šituo visu atžvilgiu, prašosi prioritetų peržiūrėjimo“);

5) **jaunimo nutukimas** (J3: „dar viena didelė problema yra vaikų ir jaunimo nutukimas. Jo priežastys – netinkama mityba ir per mažas fizinis aktyvumas. Laisvas laikas leidžiamas namuose, prie kompiuterio, prie TV, tiesiog sėdint, gulint“);

6) **tėvų, šeimos pavyzdžio svarba** (J4: „Mes viską atsinešame iš šeimos, esame tėvų atspindžiai. <...> viskas turi prasidėti nuo namų, nuo tėvų, nuo šeimos, <...> laisvas laikas kartu <...> gamtoje ar kitur aktyviau fiziškai judant, ne namuose prie TV“);

7) **fizinio parengimo specialistų mokyklose iniciatyvumo stoka** (J4: „ne visi mokiniai mokyklose sportuojantys, <...> Faktas, kad ne visos veiklos jiems yra įdomios, ypatingai vyresnės kartos fizinio parengimo specialistai mokyklose.. numeta kamuolį ir „žaiskit kvadrata“. <...> ne visada tai yra rodiklis, bet jaunas žmogus turi <...> ugnelės ir stengiasi atiduoti daug savęs“);

8) **neprofesionalaus fizinio aktyvumo svarba** (J4: „Biure jaunimui nemokamus <...> darome <...> renginius. <...> Tenka vesti paskaitas apie valgymu sutrikimą, <...> fizinis aktyvumas <...> tikrai yra

per mažas, <...> Varžybos <...> būna sportinės, bet ne dėl medalio. Yra ne tik antsvorio, yra ir per mažo svorio problemos, ypatingai pas paaugles merginas“).

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta įvertinti **horizontalios politikos taikymą** jaunimo politikoje. Visi ekspertai patvirtino, kad jų dirbamoje srityje taikoma horizontalioji politika, bet susiduriama su šiomis problemomis:

1) **tarpinstitucinės komunikacijos trūkumas** (J1: „tenka bendrauti tiek su mokyklomis, tiek su kitom įstaigom, <...> su tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorė, kuri dirba <...> su jaunimu, kuris linkęs nusikalsti, <...> nelankyti mokyklos <...> aišku, ta komunikacija tarpinstitucinio bendradarbiavimo galėtų būti didesnė. <...> mes dažnu atveju stringam <...> dėl komunikacijos dėl to, kad norint gauti tam tikrus duomenis ne visada gali, nes apriboja kiti įstatymai, pavyzdžiui, duomenų apsauga“;

2) **nepakankamas savivaldybės dėmesys NVO** (J3: „einam į Savivaldybę, prašom paramos <...> bet <...> toks ėjimas ir prašymas <...> neveikia, nes <...> visą laiką Savivaldybė sako: „oi mes negalim tiesiog paimti jūsų ir paremti <...> ir <...> kai tau pasako 20 ar 30 kartų „ne, negalima“, „ne, neišeis“, tai tu paskui nustoji prašyti, nes <...> nebematai prasmės, <...> galvoji – geriau aš tą savo energiją skirsiu kažkur kitur: tarkim, ieškosiu rėmėjų“.

Du iš dešimties ekspertų atsakė, kad jų srityje taikomas horizontalios politikos principas yra minimalus (J6: „Kol nesusiduriam su kažkokia problema, tai kaip ir to bendradarbiavimo <...> konkretaus ar nesisteminio <...> neturim. Aišku, mes bendradarbiaujam ir su sveikatos priežiūra, ir su kultūros, bet tai vis tiek daugiau <...> orientuota <...> į kažkokių bendrų renginių. Daugiau <...> probleminių dalykų, <...> nebuvo niekada iškilę su šitom struktūrom“; J10: „Labai ribotas, trūksta nuoseklumo, bendros strategijos ar principų nustatymo“).

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta įvertinti **aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą**. Ekspertų apklausos duomenų analizė parodė, kad aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą vertina skirtingai. Ekspertai nurodė kaip pagrindinę integruojančią struktūrą **Akademinių reikalų tarybą** prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos (J1: „iš principo turime Akademinių reikalų tarybą, kur siejasi verslas, aukštosios mokyklos, profesinės mokyklos, vidurinės mokyklos ir savivaldybė. <...> taryboje mes bandome diskutuoti <...> kaip mums bendradarbiauti kartu ir vykdyti tam tikras priemones. <...> iš šitos tarybos <...> priemonės gimė trys: stipendijos I kurso studentams, <...> premijos Klaipėdos universitetui ir premijos visom kitom aukštosioms mokykloms, <...> jie susitinka reguliariai posėdžiuose, sprendžia tam tikrus klausimus“).

Ekspertai nurodė šias problemas, kylančias iš Aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimo:

1) **aukštųjų mokyklų ir verslo struktūrų motyvacijos bendradarbiauti trūkumas** (J1: „kartais man atrodo, kad pritrūksta motyvacijos iš pačių aukštųjų mokyklų. Jos <...> su gerais pasiūlymais, su

gerom idėjom, bet jos tarsi laukia, kol kažkas ims už juos ir padarys, ir visada pasisuka į <...> savivaldybę“; J5: <...> kamuoliuko mėtymas. Mes metam universitetui, kad čia dėl jūsų jaunimo nebėra. Jie tada atgal sako, „Tai jūs padėkit arba jūs nesuprantat, kodėl pas mus taip yra.“ <...> Verslas žiūri per savo prizmę, jie niekada nesakys, kad mums staiga dabar reikėtų kultūros studijas stiprinti. Nes tiesiog kita logika, kita sritis. <...> Toks truputį užburtas ratas, bet tai yra realybė, kasdienybė“; J10: „Trūksta bendradarbiavimo, vieningos sistemos ar programos sukūrimo, priežastinių ryšių atradimo“);

2) *komunikacijos trūkumas tarp mokslo ir verslo įstaigų* (J1: „Kai kalbama <...> apie šėšėliavimą, praktikų atlikimą <...> vėlgi yra didžiulis noras <...> iš vidurinių <...> vidurinės labai nori ateiti į verslo įmones, bet jos <...> nepagalvoja, kad <...> negalima tiesiog ateiti į kai kuria įmones <...> ir būti, nes <...> neleidžia darbo taisyklės ar apsauga ir tai yra tiesiog nesaugu jaunam žmogui.. ir jie labai pyksta.. tai vėl kažkokios komunikacijos yra trūkumas“; J9: „kai kurie skundžiasi, <...> kad tų ryšių neužtenka, kad jiems neužtenka dėmesio <...>. Tai jūs sudominkit savo produkcija. Tai noras rasti, kad kaltas ne tu, o kažkas tai“);

3) *aukštųjų mokyklų iniciatyvos trūkumas* (J1: <...> Jaučiasi, kad aukštosios mokyklos ateina ir jos nori gauti kažką. Jos nenori pačios prisidėti, <...> jos <...> bando daryti įtaką savivaldybei, verslui, nori, kad mes kažką darytumėm, bet jos lygtai nori viską gauti. <...> visi šneka, kaip čia prisitraukti į Klaipėdą jaunimą ir kaip <...> atvyktų studijuoti, bet pačios aukštosios nenori pokyčių. <...> jos įsivaizduoja, kad <...> labai gerai dirba, viskas yra labai gerai <...>, jų vykdomos programos yra įdomios, bet skaičiai rodo <...> ką kita – kad tiesiog nestoja, nes yra tam tikrų nuomonių apie mūsų aukštąsias mokyklas, kurios sklendo Lietuvoje ir savivaldybė jų iš principo nepakeis“);

4) *aukštosios mokyklos neprirenka studentų* (J2: „<...> profesinės mokyklos prirenka. Sunkiau kolegijoms, universitetams“);

5) *nepakankamas tarpžinybiškumas ir tarptautiškumas* (J8: „Gerųjų pavydžių praktinių <...> yra, įvyksta tam tikri tyrimai bendradarbiaujant, verslui perkant iš Universiteto, bet <...> jie <...> galėtų būt intensyvesni. Tiek ir universiteto paieškos regione <...> į regioną pažiūrėjus kaip į Baltijos regioną, tiek Švedija, tiek Latvija, tiek Estija, ypatingai Skandinavijos šalys, kurios turi pinigų tyrimams, jūriniam tyrimams <...> ypatingai, kai mes kalbam apie universitetą kaip apie ekosistemą, <...> Baltijos regiono kontekste. <...> čia reikėtų tobulėti <...>. Ir <...> ne tik tarpžinybiškumo, bet ir tarptautiškumo ieškant verslo, universiteto, <...> mokslo ir visuomenės bendradarbiavimo kontekste. Čia yra resursas, kuris dar galėtų būt išnaudojamas“).

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta išsiaiškinti, kaip ekspertai vertina **jaunimo informavimą apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje**. Didžioji dalis informantų atsakė, kad informacijos jaunimui pateikiama pakankamai. Ją teikia Apskritasis stalas, asociacija, vienijanti 26 jaunimo organizacijas, Eurodesk taškas, daugiausiai informacijos sklaidžiama per Facebook reklamas, Facebook grupes, internetines svetaines, žiniasklaidą, televiziją, per tėvus, per

elektroninius laiškus, renginius, radijo laidas, mokyklose per sveikatos specialistus, socialinius pedagogus, per Atviras jaunimo erdves, daromi plakatai, lankstinukai. Ekspertai pastebėjo, kad „jaunimas geriau pastebi tai, kas atspausdinta ar pakabinta, negu internete, nes ten informacijos daug, ji greitai dingsta“ (J4), todėl informacija spausdinama ir vežama į mokyklas. Informacijos užtenka, „gal tik jaunimas nežino, kuris yra kelias pats trumpiausias“ (J5). J8: „Niekada nebus pakankamai, aš manau. Visi jaunimo sociologiniai tyrimai, į klausimą užduodamą, „kodėl jūs nedalyvaujate“ <...> atsakymas – „man trūksta informacijos, aš nežinau kur ieškoti, nemačiau, nežinojau“.

Tyrimo metu paaiškėjo šios jaunimo informavimo problemos:

1) **socialiniai pedagogai neperduoda informacijos jaunimui** (J1: „Atviros jaunimo erdvės <...> eina labai daug į mokyklas, gyvai kalbasi su socialiniais pedagogais, bet <...> problema, kad socialiniai pedagogai neperduoda tos informacijos jaunimui“; J6: „<...> jeigu socialiniai darbuotojai gaudami iš savo metodinių pasitarimų, iš kažkokių konferencijų, susirinkimų neperduoda, tai <...> mokyklos administracijos kažkokie trūkumai“);

2) **informavimo konsultavimo centro trūkumas** (J1: „jaunimo politikoje dabar yra kalbama apie jaunimo informavimo ir konsultavimo centrą, bet mes tokio kol kas neturime ir <...> galvojame apie tą centrą, bet dar iki galo nesame išsiskutavę“);

3) **jaunuolių pasyvumas** (J2: „Yra dalis jaunuolių, kuriems visiškai niekas neįdomu, jie vis tiek nevažiuos. Bet jie vis tiek informuojami. <...> Mes labai suinteresuoti, kad jie kuo daugiau įsiliėtų į <...> Klaipėdos miesto gyvenimą“; J7: „<...> kas suinteresuotas, tą informaciją susiranda, bet jei tas pasyvusis jaunuolis tos informacijos galbūt neieško, nesidomi, <...> gal turėtų būti įvairesnės priemonės. Daugiau galbūt afišuojama stenduose, parduotuvėse, viešose tokiose vietose labiau lankomose“);

4) **per didelės informacijos srautas** (J5: „<...> informacijos priemonių kanalų yra klaikiai daug. Tas gal ir apsunkina gyvenimą, nes tiesiog per daug, ir tu nebežiūri arba pradedi ignoruoti“);

5) **„numarintas“ jaunimo galimybių žemėlapis** (J8: „<...> dabar jo likimas, <...> neaiškus. Kur tas žemėlapis. 3D, dabar jį vėl tikrai reikia atgaivinti ir padaryti <...> Apie visas jaunimo galimybes“; J9: „jauni žmonės nežino, <...> kur jiems rasti, kur nueiti ar kuo užsiimti, kokie yra būreliai, kokios mokyklos visokiausios pakraipos ir taip toliau. <...> buvo toksai galimybių žemėlapis sukurtas. <...> dabar jo likimas, <...> neaiškus“).

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta įvertinti **Atvirų jaunimo erdvių darbą**.

Ekspertai nurodė, kad AJE „veikia gerai, turi savo kryptį, <...> atlieka <...> atvirą darbą su jaunimu, turi darbuotojus gatvėje“ (J1), „<...> labai stengiasi. Ir ateina ten to jaunimo. <...> ir dabar jau pusę metų į priekį <...> yra suderinta, kada vyks, su kokia tema ir kaip.“ (J4), „koks dabar vyksta darbas Atvirose jaunimo erdvėse, tai tikrai jis yra labai aukštam lygy. Intensyvus, puikūs labai darbuotojai ir labai matomi darbai. Nuo pačios erdvės įkūrimo, pritaikymo jaunimui, nuo ten dirbančių darbuotojų ir nuo darbuotojų gatvėj, kurie dirba su jaunimu, tai labai stiprios programos, labai puikus

bendradarbiavimas“ (J4), „<...> dirbama daug, įdomiai. <...> Ir renginiai <...> skirti pietinės miesto dalies bendruomenei pasiteisino, ir pakankamai iniciatyvus mūsų <...> jaunimo centras.“ (J7).

Tyrimo metu išaiškėjo šios jaunimo erdvių problemos ir poreikiai:

1) **nepakankamas darbuotojų gatvėje skaičius** (J1: „darbuotojų gatvėje vienareikšmiškai nepakanka, 2 darbuotojai yra be galo mažai tokiam miestui kaip Klaipėda“);

2) **jaunimo centrų ir erdvių trūkumas** (J1: <...> mums reikia <...> ne tiek jaunimo darbuotojų, bet <...> daugiau erdvių ir centrų. Minimum 2 centrai turėtų būti, nes mūsų miestas yra pailgas ir turėtų būti <...> pietinėj ir šiaurinėj miesto dalyje. Na, o erdvės galėtų atsirasti centre <...>“; J9: „<...> erdvių trūksta. <...> kiekviena biblioteka turi turėti, <...> ten būtinai turi būti šitokios ir šiuolaikinės media erdvės atviros.“;

3) **didelė AJE darbuotojų kaita** (J1: „mes negalim rasti tinkamų darbuotojų dėl to, kad Jaunimo centras priklauso Švietimo skyriui, o jie turi turėti <...> pedagoginį išsilavinimą <...> nerandam jaunų perspektyvių specialistų plus nėra didelės algos“; J2: „<...> darbo sąlygos nėra labai palankios. Reikia dirbti nuo antradienio iki šeštadienio. Iki aštuonių vakaro. <...> kai tik šeimos atsiranda, maži vaikai <...> antros pusės nelabai palankiai žiūri į <...> vėlyvą darbą. Atlyginimai nėra dideli. Nors esam pedagogai, bet neformalaus ugdymo <...>. Kai <...> mokytojai ateidami <...> sužino mūsų atlyginimus, jie iš karto sako „Geriau aš mokykloj dirbsiu.“ Šitie faktoriai <...> įtakoja kaitą pačių darbuotojų. Tai apsunkina darbą“);

4) **nepakankamas finansavimas** (J6: „Didžiausia problema būtent Jaunimo erdvėse, tai, kad kaip visada trūksta finansavimo, o finansavimas atsiremia <...> ne į pačią erdvę, ne į pačias priemones, ką jie ten turi puikiai įsirengę, bet į žmogiškuosius tuos resursus, tai yra žmonės, kurie dirba gatvėj“;

5) **mažas AJE prieinamumas** (J8: „tai etapiškai turėjo persikelti į aukštesnį lygmenį. <...> jaunimo politika greitėja, mes sugaištam per daug <...> laiko <...> jauną žmogų atsivesti į atviros erdvės jaunimo centrą. Daug kursavimo valandų gatvėse. Sąnaudos yra per didelės. Jaunimo politika turi didinti apsukas. Pasitelkiant inovacijas. Naujausius metodus. <...> Autobusas <...> turėtų važinėti po visus kvartalus. Aprūpintas visa geriausia ekipuote. Dviaukštis, kaip angliškas autobusas. Kur jauni žmonės iš karto gali ateiti ir jie tampa savi. Jau nebe žmonės turi tuos dalykus daryti“;

6) **inovatyvumo trūkumas** (J8: „<...> jaunimo politika, jeigu ji neina per inovacijas, <...> yra bevertė. Ji neadaptivi <...>. Jaunas žmogus nepriima. Priėjimas toks, konservatyviaisiais metodais, jis neduoda norimos grąžos <...>. Grąža yra per maža, per lėta, ir per brangiai kainuoja. Visas etatų išlaikymas. Per brangu. <...> atviros erdvės jaunimo centras buvo platforma. Ta, kuri atėjo prieš dešimt metų. Tada ji buvo naujiena. Dešimtmetis praėjo. Ji turi keistis, ji turi evoliucionuoti. <...> Jaunimo centras užrašytas kažkur, autobusai jau prieš septynis metus. Ta kryptim reikia judėti“;

7) **trūksta jaunimui patrauklių erdvių miesto centre** (J9: „tokių erdvių trūksta. <...> gražiausia būtų kažkokia centrinė erdvė, tai Memelio mieste. <...> Sudėtinga yra, nėra investuotojų. <...> turi būti

<...> kažkoks tai centras jaunimui tokioj patraukloj vietoj <...>. Jiems reikia triukšmo. Kad būtų judėjimas. <...> reikia atvirų erdvių tokių ir visam mieste, ir centre ypatingai, patraukliose vietose, kaip pavyzdys, <...> Tiltų 10, <...> Memelio miestas. Ir ten aplinkui bus koncertai visokie, parodos“).

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta įvertinti **jaunų žmonių dalyvavimą sprendimų priėmimo procese**. Ekspertų nuomone jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese yra nepakankamas. Išvardintos šios priežastys:

1) **jaunimui nėra įdomi politika** (J1: „Mes nesugebame pateikti įdomiu formatu <...> šito dalyko ir jie labai mažai domisi apskritai apie <...> savo miestą, gal nežino, kur reikia kreiptis, gal tiesiog nėra tokio poreikio. Informacijos tikrai pakanka ir <...> pats jaunimas nelabai nori veikti ir jiems nelabai yra įdomu tuos sprendimus priiminėti“; J5: „manau, kad čia užkoduota, kad jaunimui tai dar nėra įdomu. Natūraliai. Tokiam amžiuj domėjimasis politika, kryptingai, realiai tikrai yra mažumai žmonių“);

2) **išankstinis negatyvus nusistatymas ir nusivylimas** (J1: „jie <...> įsitikinę, kad jų niekas neklausys, neišklausys“; J2: <...> jie nerodo noro, iniciatyvos <...> „vis tiek niekas nesikeis“. <...> vidinis nusivylimas, dar nežinant kas būtų ir ką jie galėtų padaryti. Tas „vis tiek nieko neišeis“ kažkoks keistas pas juos yra <...> Jie turi suprasti, kad yra žmonės, kurie juos palaiko. Jeigu jie neturi ramsčio, žmonių kurie pasakys: „Pabandom, bet jeigu neišeis, tu neprisiimsi tos atsakomybės, aš būsiu su tavim kartu.“ Tada jie kažką daro“); J3: „jaunimas „absoliučiai neturi jokios sprendimo teisės. <...> Tų iniciatyvų jaunimas rodo <...> balsas jų gal ir išgirstas, bet jis neturi jokios įtakos tiesiogine prasme. Jie negali jokių sprendimų priimt. <...> jeigu mes ir bandysim kažkokią tai savo nuomonę išreikšti, į ją nebus atsižvelgta. Tai mes to ir nedarome. <...> bandėm kreiptis į Klaipėdos miesto savivaldybę su prašymais, kad suteiktų panaudai jaunimui pastatą, bet <...> visi prašymai buvo atmesti, bandėm šnekėtis, bet nieks nepavyko“);

3) **lyderystės trūkumas** (J1: <...> nes kai <...> nėra vieno lyderio, jie <...> tiesiog nesusiburia);

4) **pamokų apie valstybės valdymą nebuvimas** (J1: <...> būdas pagrindinis – tai yra ėjimas per švietimo sistemą ir integravimas būtent į švietimo sistemą pamokų, kurios mokytų apie tai, kaip <...> valstybė yra valdoma. Nes dažnu atveju <...> jaunas žmogus išėjęs iš mokyklos <...> neturi <...> elementarių žinių kas kaip vyksta mūsų mieste. <...> tada <...> jie žinotų, kad gali kažkur kreiptis ir sakyti savo nuomonę. <...> mažuosiuose miestuose turbūt <...> dar blogesnė situacija“);

5) **jaunimo nėra miesto taryboje** (J5: „<...> Sprendimus priima, realiai, miesto taryba. <...> Ten tu gali atsirasti, <...> mažiausiai <...> 18 <...> Jaunų, tokio amžiaus, tikrai pas mus nėra“; J6: „trūksta iš tikrųjų jaunimo dalyvavimo tarybos sprendimuose. Tai to, aš galiu pasakyti, praktiškai išvis nėra“);

6) **jaunimo kompetencijos trūkumas** (J5: „jaunimo, ir kitose srityse, žmonės, kurie dalyvauja tose grupėse darbo, arba tarybose, neretai neturi kompetencijos toje srityje“);

7) **žemas pilietiškumo lygis** (J8: „Iš šešiasdešimt savivaldybių Klaipėdos miesto savivaldybės rodiklis balsuojančių asmenų yra antras nuo galo, kartais būna trečias nuo galo. <...> Jaunų žmonių

balsuojančių savivaldos rinkimuose <...> nuo septynių iki vienuolikos procentų. Tai reiškia, mažas įtraukimo lygis, net ir atliekant pilietinę pareigą, numatytą įstatymo galimybę eit balsuot. Žemas pilietiškumo lygis <...>. Tie instrumentai, kurie <...> turėtų traukti, siurbti <...> jauną žmogų, jie nebeatitinka lūkesčių. <...> jie pernelyg biurokatiški, <...> statiški. Trūksta inovatyvių metodų, kaip pritraukti <...> jaunus žmones, kaip juos sudominti“);

8) *mokyklų administracijos iniciatyvos trūkumas* (J6: „Kiti nori labai dalyvauti, bet <...> pačios mokyklos iniciatyvos trūksta, administracijos. Nes tada jie vėl lieka <...> tik grupelėj, tarpusavy mokyklai pavadovauja, o tai galbūt neturėtų vien tik mokykla apsiriboti. Jie savo problemas galėtų ir su kitom mokyklom išsakyti. Surasti bendrų sąsajų. Po to jau daryti bendrus sprendimus ir ieškoti, kas galėtų padėti, mokyklos savivaldai, mokiniams“).

Eksperto J7 nuomone, „visą laiką <...> bus dalis žmonių, kuriems niekas neįdomu. Jie turi savo laisvalaikio praleidimo formas, jie turi savo gyvenimo būdą ir <...> kad <...> galima <...> šimtą procentų visus pripratinti ar įtraukti <...> tokių priemonių <...> nėra, ir <...> negali būti“.

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta sužinoti ekspertų nuomonę, kaip jie vertina **atskiro dokumento - Klaipėdos jaunimo strategijos patvirtinimo reikalingumą**.

Trys iš dešimties ekspertų galvoja, kad tokia jaunimo strategija reikalinga (J10: „Reikalinga bendra kelias sritis apimanti strategija. Labiau išgirsti jaunimo poreikius ir stengtis atrasti kryptis, būdus ir metodikas jiems įgyvendinti“). Tam prieštaraujantys ekspertai savo nuomones pagrindė taip:

1) *daug strategijų nereikia*, „nes mes ir šiaip savivaldybėje turim jų daug, su kuriom kartais <...> patys nežinom, ką daryti. <...> Europos jaunimo sostinės programoje <...> vienas iš dalykų bus parengta strategija, bet <...> vis dėlto, <...> ta strategija turėtų atsidurti bendrai strateginiame plane“ (J1); „miestas jau turi ilgalaikę strategiją, strateginį planą „tos papildomos, lydinčios strategijos, jos <...> niekada nebus pagrindinės. <...> geriau <...> stengtis, kad jaunimui aktualios priemonės atsirastų. <...> Mes paskęstam <...> tarp savų popierių, gairių, strategijų“ (J5); „Tai nėra svarbu, jis atskiras ar neatskiras. Netgi atskiras yra blogiau, <...> nes tai turi būti bendram judėjime, <...> Klaipėdos progreso link. <...> jaunimo klausimas ir darbo vietų klausimas, tai viskas kartu. Atskiras, <...> būtų deklaracijos, <...> jis vis tiek išeitų į kitas sritis“ (J9);

2) *ne dokumentuose esmė, o asmenybėse* (J2: <...> labai svarbu asmenybės, kurios imasi tą strategiją vykdyti, <...> jaunimo politiką. <...> dokumentai nieko neišspręs. <...> Svarbiausia žmogiškieji išteklių <...>, lyderystė duoda įkvėpimą ieškoti išeities. <...> Turi būti <...> įkvėpėjas, vedlys“);

3) *svarbiausia yra finansavimas* (J7: „<...> valstybės lygmens dokumentų yra, jais galima vadovautis, o strateguoti reikėtų turint finansavimo šaltinius. <...> Pirmiausia turėtų būti susitarta dėl nuolatinio finansavimo“);

4) *diskutuotinas klausimas* (J8: „Jeigu <...> dar vieno dokumento atsiradimas kažkaip pagyvintų ir įpūstų inovacijų į jaunimo politiką, tai tada, *why not*, tada taip“.

Tolimesniame ekspertinio tyrimo etape siekta sužinoti kaip ekspertai vertina veiksnius, trukdančius įgyvendinti jaunimo politiką, kurie nebuvo aptarti ankstesniuose etapuose. Ekspertai išsakė šias savo įžvalgas:

1) *per mažas jaunimo darbuotojų skaičius* (J1: „<...> vienareikšmiškai koordinatorių po vieną didžiuosiuose miestuose neužtenka, čia tikrai yra didelė bėda. Vilniuj gerai, Vilnius turi skyrių, <...> ir pati ministerija <...> turėtų daugiau finansuoti, negu 1 etatą“; J5: „<...> kuo toliau, tuo daugiau valstybė kišasi ir į verslą. <...> kad tos paslaugos būtų teikiamos, reikia daugiau žmonių. <...> Tam, kad tos paslaugos būtų geros. Politiniam lygmeny sakyti, kad trūksta valdininkų <...> yra klaidingai nepopuliaru. Niekas to nenori ir nedaro. <...> čia yra užburtas ratas. <...> sprendimas galėtų būti žmonių, dirbančių didinimas. <...> jaunimo srity <...> du žmonės. Miestas tampa Europos jaunimo sostine, negali tiek mažai žmonių, net ir perduodant kažkokius darbus <...> agentūrom, ar kitom įmonėm, <...> kokybiškai suvaldyti šito proceso. Tada arba nedaryk, arba daryk tinkamai. <...> reikėtų didinti komandą. <...> jeigu mes norime kokybiškų paslaugų iš miesto, mes turim suprasti, kad ten turi dirbti pakankamas kiekis žmonių, su pakankamu atlyginimu. Tada mes galim tikėtis sėkmės. Kitaip neapsimetinėsim“);

2) *trūksta pozityvios miesto reklamos* (J2: kad „Klaipėdoj blogai gyventi, sako tie, kurie neturi informacijos. <...> aš žinau, kad yra daroma, kad yra vykdoma, <...> matau, kad judėjimas yra. Bet kiti galbūt to nelabai mato. <...> Žmonės tiki televizija. Manau, kad reikia daugiau investuoti į <...> Balticum, <...> Reikia per respublikinę televiziją eiti. Kad būtų nors kartą mėnesy, mažiausiai, žinutė apie tą renginį (*Jaunimo sostinę*). <...> įžvelgčiau <...> per mažą patriotizmą. <...> klaipėdiečių. <...> Miestas <...> turėtų <...> mokėt pasigirti. Kad būti klaipėdiečiu tai yra labai faina. <...> yra daina <...>, kad Klaipėdoj labai blogai gyventi. Tai yra antireklama Klaipėdai <...>. Visi su džiaugsmu reklamuoja šitą dainą. Per jaunimo apdovanojimus irgi ta daina skamba. <...> tai yra šaržas, parodija, bet šiuo metu <...> reikėtų kažko kito. <...> jaunimo sostinė, tai mums yra didelis dalykas, bet tai turėtų skambėt per visą Lietuvą. Kad Klaipėda yra jaunimo sostinė. <...> kad klaipėdiečiu būti ypatinga garbė, kad ypatingas miestas, kad čia vien dėl to verta gyventi, kad tai yra Klaipėda. Šito dalyko man trūksta iš pačių politikų, galbūt iš savivaldybės“);

3) *trūksta jaunimo skatinimo priemonių* (J2: „<...> jie tiesiog norėtų daugiau dėmesio sau. Jie tikrai daug dirba, <...> mano, kad nėra tiek įvertinti. Dėmesio visi mes norim. <...> reikia dažniau žmones pagirti. Mes nemokam girti žmonių. <...> labai daug duoda pagyrimas, pasakymas, kad yra tokie, jie šaunūs, jie faini. <...> Aš žinau, kad jie yra geri, bet tas žinojimas jiems nieko neduoda. <...> Reikia viešai išsakyti nuopelnus kitų žmonių“);

4) *reikalinga darbo gatvėje plėtra* (J2: „<...> reikėtų <...> atskiro centro <...>, kuris <...> vienyty darbuotojus darbo gatvėje. Tada jie <...> išskirstyti būtų po visą miestą. Kokių dešimties žmonių <...>

centriuko. <...> būtų žmonės, kurie <...> dirbtų su įstaigom, nes labai yra svarbu informaciją pateikti, kviesti tuos jaunuolius. <...> jie nepasitiki galbūt mokytojais, o pasitikėtų tokiais darbuotojais. <...> palydėjimo <...> paslaugas iki psichologo, iki sveikatos specialisto, iki užimtumo tarnybos būtų <...>. Pats darbas gatvėj, tai nebūtinai <...> turi kiekvieną dieną vykti, gali būti <...> porą kartų savaitėj tam rajone, <...> bet turi būti nuolat, kad jaunuolis žinotų“);

5) **trūksta bendradarbiavimo su bendruomenėm ir seniūnaitijom** (J2: „Kiek prisileidžia, tiek. Seniūnaičių visokių yra, vieni labai geranoriškai ir nori tos informacijos, kiti net nesistengia suprasti, kas tai per darbas, bet informaciją teikiame, kad žinotų“);

6) **savanorystė – svarbus jaunimo saviraiškos įrankis** (J3: „labai gerai veikia toks dalykas, kaip savanorystė, jie gali atsiskleisti <...> per darbą <...>, jiems tas labai patinka.<...> nes tas pripažinimas, jausmas, kad esi kažkam reikalingas ir kuri vertę tiesiog savo buvimu, laiku, tai labai jiems svarbu yra. <...> Savanorystė yra labai įdomus reiškinys <...> Jaunimui nebeįdomu būreliai, ten kažkur eiti siekti rezultato, jau jiems tai nebėra tiek svarbu, kai pajaučia tą savanorystės naudą, tai visi nori eiti daryti <...> jausti tą reikalingumą, kad reikalingi kažkam“; J6: „Jiems įdomesnis tas užsiėmimas, praplečia akiratį, pažintis žmonių“);

7) **trūksta jaunimo dalyvavimą skatinančių projektų** (J6: „<...> specialių projektų, kur jaunimas galėtų pasireikšti. Ne apie renginius miesto ir pramoginius šneku, bet projektai, kurie aktyvintų jaunimą įsitraukti į miesto veiklą. Savivaldybės politikoj dalyvautų. <...> Aš manau, kad pas mus būtent to ir trūksta“);

8) **reikalingas inovacijų taikymas** (J8: „Tik inovacijų taikymas ir diegimas jaunimo politikoje, tiek sisteminiame valdyme, tiek ir viešiniame, tiek ir komunikacijoje, tiek ir įtrauktyje jaunų žmonių į sprendimų priėmimus, įmanoma tik per jaunimo politikos greitinimą ir greitėjimą, <...> ir inovacijų pasitelkimą. <...> gali ir jaunimo reikalų koordinatorius, <...> jaunimo reikalų taryba, ir žmogus iš šono, ir iš nevyriausybinės organizacijos. Ir iš skyriaus kažkurio, nėra skirtumo“);

9) **suburbanizacija** (J8: „<...> Keturiasdešimt tūkstančių gyvena dešimties kilometrų spinduliu aplink Klaipėdą. Ar čia jie kažkur pabėgo? Ar čia yra iš tikrųjų didmiesčio sindromas, kuris gajus visuose vakarų pasaulio miestuose? <...> žmonės išsikelia į užmiestį gyventi ne dėl to, jog nusigyveno. O galbūt dėl to, kad prasigyveno ir keičiasi gyvenimo būdas? <...> todėl ir mažėja, tai su vaikais, ne su tėvais išvažiuoja“);

10) **reikalinga kompleksinė infrastruktūra, pritaikyta jaunimui** (J9: „<...> čia viskas yra kartu. Yra ir stovėjimo vietos senamiestyje, ir ten patekimas, ir tas judėjimas <...>. Statistika rodo, kad mažėja, tai čia atspindi bendrą Klaipėdos klausimų sprendimo lygį. <...> judėjimas jaunimo, <...> paprastai surištas su gyvenamąja vieta. <...> Jeigu tai būtų Kaune, jeigu tai būtų kažkoks tai *campus*'as kur to jaunimo daug, tai ten savaime turi būti ir visi atributai. Tai turi būti ir atviros erdvės centras, ir <...> pagal interesus infrastruktūra ir visa kita. Dabar viskas išbarstyta“);

11) *Klaipėdos savivaldybė – pavyzdys kitoms savivaldybėms* (J1: „Mes turim Europos jaunimo sostinę, kuo <...> Klaipėda iš tiesų išsiskiria iš kitų Lietuvos miestų savivaldybių, <...> esame labai ambicingi, iš tiesų, tikrai daug atsižvelgiame į jaunimo politiką ir turėtų įvykti daug pokyčių <...> mes esame ta savivaldybė, kuri rodo pavyzdį kitoms, nes jeigu <...> lyginant finansavimus ir lėšas, tai mes tikrai turime veną didžiausių, patį didžiausią renginį“);

12) *jaunimo poreikiai priklauso nuo kartos* (J7: „<...> jaunimas keičiasi, kiekvieną kartą turi savo charakteristiką, <...> dabar jaunimas nori čia ir dabar, viską greitai ir kad būtų labai pasiekimai tokie. <...> jei kas nori pasilikti ir yra apsisprendęs, jis ir pasilieka. Kuris <...> ieško daugiau, geriau, gražiau, jis visada rinksis kitokį gyvenimo būdą ir galbūt net kitas valstybes“);

13) *teigiamas vietos valdžios veiksmų jaunimo politikos srityje įvertinimas* (J8: „Jeigu <...> imtumėme politinę valią, politikų palaikymą, politikų požiūrį į jaunimo politikos įgyvendinimą, tai aš vertinčiau labai palankiai. Iš esmės, politikai laikėsi savo pažado. Patvirtino rekordinį finansavimą, kuris siekia kelis milijonus per kelis metus. Tai yra Europos jaunimo sostinė, išsilaikymas duotas aukščiausiu lygiu. Tas pažadas jaunimui ištesėtas. To dar nėra buvę jokiuose lygmenyse, jokiose savivaldybėse. Nei mūsų mieste, nei mūsų regione, nei, išvis, nacionaliniam lygmeny, t. y. Lietuvoje. <...> kalbam, <...> apie milijonines sumas. Skiriamas būtent Europos jaunimo sostinei, kuris yra procesas, kaip raktas, kuris turėtų užvesti, visai pakelti į visiškai kitą kokybinį lygmenį. <...> Jis yra <...> orientuotas į išliekamąją vertę. Per kompetencijas, per žmogiškąjį faktorių, kurios lieka. Per sutelkimą tam tikrų sprendimų ieškant. Čia yra tęstinis projektas.“

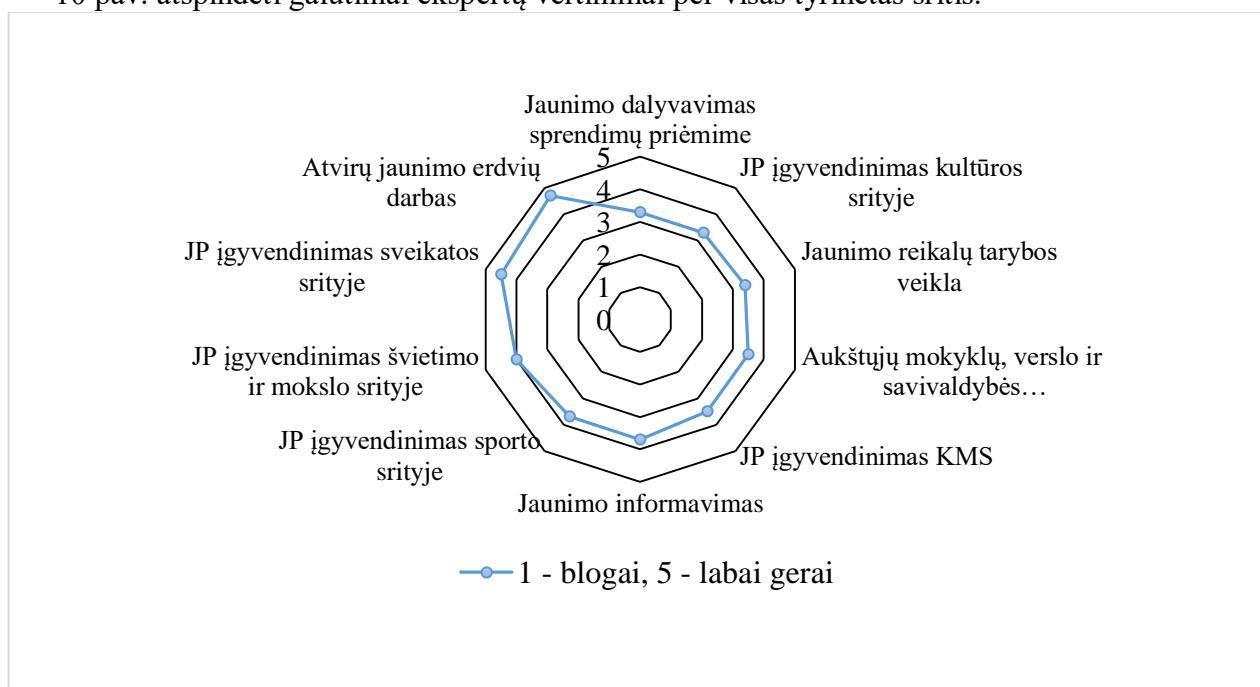
Apibendrinant ekspertinio tyrimo rezultatus, į 7 lentelę suvesti atsakymų įverčiai ir vidurkiai.

7 lentelė. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo skalė

Ekspertai	Vertinimas balais (1-5)						Vidurkis	
1. Jaunimo politikos įgyvendinimo Klaipėdos miesto savivaldybėje vertinimas:								
J1					4		3,5	
J2					4			
J5			3					
J6				3.5				
J7			3					
J8						4.5		
J9			3					
J10			3					
Iš viso:		0	12	3,5	8	4,5		28
2. Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklos vertinimas:								
J1					4		3,4	
J2			3					
J5			3					
J6					4			
J7					4			
J8			3					
J10			3					
Iš viso:			12		12			24

3. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas kultūros politikos srityje:								
J2							5	3,3
J5			3					
J8	2							
Iš viso:	2		3				5	10
4. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas švietimo politikos srityje:								
J2							5	4
J8			3					
Iš viso:			3				5	8
5. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas sporto politikos srityje:								
J2					4			3,7
J8			3					
J10					4			
Iš viso:			3		8			11
6. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas sveikatos politikos srityje:								
J2							5	4,5
J4					4			
Iš viso:					4		5	9
7. Aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimo vertinimas:								
J2					4			3,5
J7					4			
J8		2,5						
J9					4			
J10			3					
Iš viso:		2,5	3		12			17,5
8. Jaunimo informavimo vertinimas:								
J3			3					3,7
J7					4			
J10					4			
Iš viso:			3		8			11
9. Atvirų jaunimo erdvių darbo vertinimas:								
J1							5	4,7
J2							5	
J3							5	
J4							5	
J5					4			
J6						4,5		
J7							5	
J8				3,5				
J10							5	
Iš viso:				3,5	4	4,5	30	
10. Jaunų žmonių dalyvavimo sprendimų priėmimo procese vertinimas:								
J1			3					3,3
J2			3					
J5			3					
J7					4			
J8			3					
J9					4			
Iš viso:			12		8			20

10 pav. atspindėti galutiniai ekspertų vertinimai per visas tyrinėtąsias sritis.

10 pav. Jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį, vidurkiai

Surinkus ir susisteminius kiekvieno eksperto atsakymus, atliktas įvertinimas remiantis jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės balų vertinimo skale (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės tyrimo vertinimo skalė

Balai	3	4
Įvertinimas	Vidutiniškai	Gerai
Įvertinimo apibūdinimas	Privalumų ir trūkumų yra po lygiai	Privalumų daugiau, nei trūkumų
Išvada	Situaciją būtina tobulinti, stiprinti atskiras sritis, ieškoti efektyvių sprendimų kartu su socialiniais partneriais	Siūloma paskleisti rezultatus savivaldybės lygmenyje ir ieškoti kokybės gerinimo būdų savivaldybėje
Sritis	Jaunimo politikos įgyvendinimas sporto politikos srityje (3,7 balo)	Atvirų jaunimo erdvių darbas (4,7 balo)
	Jaunimo informavimas (3,7 balo)	Jaunimo politikos įgyvendinimas sveikatos politikos srityje (4,5 balo)
	Jaunimo politikos įgyvendinimas KMS (3,5 balo)	Jaunimo politikos įgyvendinimas švietimo politikos srityje (4 balai)
	Aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimas (3,5 balo)	
	Jaunimo reikalų tarybos veikla (3,4 balo)	
	Jaunimo politikos įgyvendinimas kultūros politikos srityje (3,3 balo)	
	Jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (3,3 balo)	

5.3. Ekspertų interviu rezultatų apibendrinimas

Ekspertinio tyrimo metu nustatyta, kad savivaldybės viešojo sektoriaus darbuotojai ir miesto politikai, supranta, kas yra jaunimo politika ir išmano jaunimo problematiką, kas lemia sėkmingą jaunimo politikos įgyvendinimą ir priimamų bei įgyvendinamų sprendimų atitikimą jaunimo poreikiams (pagal Kraft ir Furlong 2013).

Tai, kad laiku neįgyvendinamos kai kurios strateginių dokumentų priemonės, patvirtina Parsons mintį, kad sprendimų priėmėjams nedera barstyti pažadais, kurių jie negali tesėti ir geriau tenkintis kuklesniais, lengviau tęsimais pažadais (Parsons 2001). Tačiau tai, kad tikslai kartais nepasiekia rezultatų, o rezultatai neturi tikslų, nereiškia, kad nėra įgyvendintojų atsiskaitomybės ir politikų bei tarnautojų atsakomybės (Lane 2001). Tyrimas parodė, kad savivaldybės administracijos darbuotojai fiziškai nespėja kokybiškai atlikti savo darbo dėl darbuotojų trūkumo ir tai patvirtina Parsons mintį, kad politinių sistemų nesugebėjimą paversti idėjas efektyviais faktais daugiausia lemia biurokratija, nors paprastai tai būna ne dėl jos piktavališkumo, o daugiau dėl struktūroje glūdinčio nelankstumo (Parsons 2001). Iš dalies patvirtintas ir Denhardt teiginys, kad viešosios politikos įgyvendinimas gali nepavykti dėl ribotų išteklių, blogo komunikavimo, netinkamos organizacinės struktūros ar kitų priežasčių, kurioms esant suformuota politika neįvykdoma taip, kaip planuota (Denhardt 2001).

Nustatytas nepakankamas, pasyvus jaunimo dalyvavimas sprendimų priėmimo procese atitiko teorinę prielaidą, kad jaunimo dalyvavimas politikos įgyvendinime yra problemiškas, nes jauni žmonės paprastai dar nėra susipažinę nei su politiniu procesu, nei su dalyvavimo šiame procese galimybėmis (Dilytė ir Lazutka 2016).

Nustatytas viešojo ir nevyriausybinio sektorių jaunimo ir su jaunimu dirbančių darbuotojų skirtingas požiūris į jaunimo politikos įgyvendinimą. Tai patvirtina teorinę prielaidą, kad atliekant vertinimą reikėtų užtikrinti piliečių ar suinteresuotųjų grupių dalyvavimą, taip didinant viešojo administravimo skaidrumą ir skatinant piliečių bei viešosios administracijos bendradarbiavimą (Vilpišauskas ir Nakrošis 2005). NVO atstovai jaunimo politikos įgyvendinimą vertino labiau neigiamai, to priežastys – informacijos trūkumas apie vykdomą jaunimo politiką, susiformavusios nuostatos dėl neigiamos patirties su savivaldybės atstovais ir politikais. Tai patvirtina Lane išvalgą, kad įgyvendinimo procesas yra atsakomybės ir pasitikėjimo derinys nustatant santykius tarp piliečių ir viešojo sektoriaus (Lane 2001).

Jaunimo reikalų tarybos veikla vertinta labiau neigiamai, nei teigiamai. Išvelgtos šios silpnosios pusės: tarybos narių kompetencijos stoka, jauni žmonės ateina į tarybą nepasirengę darbui, jiems trūksta žinių apie valstybės valdymo, savivaldos principus. Kaip silpnybė įvardintas aiškių veiklos tikslų, veiklos plano nebuvimas. Tai patvirtina teoriją, kad sėkmingam politikos įgyvendinimui yra svarbūs aiškiai ir tiksliai suformuluoti tikslai ir uždaviniai, kurių nebuvimas mažina efektyvias kontrolės galimybes (Vilpišauskas ir Nakrošis 2003). Visuomenė nepakankamai informuojama apie tarybos

veiklą, dėl to atsiranda neigiamas požiūris į ją. Neišnaudojamas tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo instrumentas, nepakankamai įtraukiamas jaunimas, mažas Jaunimo koordinatoriaus indėlis.

Tyrimas parodė, kad jaunimo politikos „horizontalumas“ vykdomas įvairioms žinyboms įsitraukiant į veiklą su jaunais žmonėmis per AJC ir AJE, antrinių duomenų analizė tai patvirtino.

Tyrimas parodė, kad Klaipėdos miesto savivaldybės administracijoje priešingai, nei nurodyta Lietuvos kultūros politikos strategijoje („kultūros įstaigų įgyvendinamos edukacijos veiklos retai derinamos su bendrojo lavinimo programomis. Švietimo sektorius neišnaudoja visų kultūros įstaigų kuriamų verčių ugdymo procesuose“ (2019, 30.2)) Klaipėdos miesto savivaldybėje kultūros įstaigų įgyvendinamos edukacijos veiklos yra derinamos su bendrojo lavinimo programomis, siekiama plėtoti partnerystę su kultūros organizacijomis: į programą įtrauktos 8 institucijos, dalyvauja 20 edukatorių.

Tyrimas su antriniais duomenimis paneigė 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos Horizontaliųjų principų įgyvendinimo vertinimo galutinės ataskaitos (2019) išvadą, kad didelė dalis jaunimo nedalyvauja neformaliojo ugdymo veiklose dėl to, kad neformalusis jaunimo švietimas nėra išplėtotas. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos neformalaus ugdymo priemonės nukreiptas labiau į jaunesnius nei 15 m. vaikus ir paauglius, o 16-24 m. jaunimui šių priemonių nepakanka. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijoje netrūksta neformalaus ugdymo priemonių jaunimui. Ekspertinio tyrimo metu nustatyta, kad vyresniųjų klasių mokiniai rečiau renkasi neformalaus ugdymo užsiėmimus, nes: 1) jie skiria daugiau laiko stojamiesiems egzaminams ir 2) jaunuolius labiau domina savanorystė, nes ji leidžia patenkinti saviraiškos ir savirealizacijos poreikius.

Tyrimo metu nustatyta, kad miesto valdžia neįgyvendina 2012–2020 metų valstybinėje sporto plėtros strategijoje numatytų tikslų: „sudaryti teisinės ir ekonominės sąlygas aktyvaus ir sveiko gyvenimo būdo bei universalių sporto klubų (...) sparčiam vystymuisi“, „skatinti jų indėlį į neformalųjį sportinį vaikų ir jaunimo ugdymą ir užimtumą, įvairių sporto šakų plėtrą, mėgėjų ir profesionaliojo sporto sąveiką“ (2011, 4). Ekspertai nurodė, kad savivaldybėje nėra fiziškai aktyvaus gyvenimo būdo diegimo programos, atsižvelgiant į įvairaus amžiaus ir socialines grupes; nenustatyti kriterijai bazinių sportuojančiųjų krepšelių įdiegimui siekiantiems didesnio fizinio aktyvumo; nėra galimybių sportuoti silpnos sveikatos, nesportuojantiems, turintiems tam tikrų sveikatos sutrikimų jaunuoliams sporto įstaigose; fizinio ugdymo organizavimas švietimo sistemoje taip pat yra tobulintinas.

Mieste sėkmingai įgyvendinama Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programa, kurioje paminėta tarpžinybinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo svarba, įgyvendinant principą „Sveikata visose politikos srityse“. Ekspertai patvirtino, kad sveikatos prevencija aktyviai vykdoma Sveikatos biuro darbuotojų, ypač Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatoriaus dėka, visose ugdymo įstaigose, Atvirose jaunimo erdvėse, bendradarbiaujant su kitomis miesto sveikatos bei sporto įstaigomis, vykdomos tarpsektorinės programos, savivaldybės institucijos dirbdamos tarpusavyje,

įtraukia patį jaunimą, jaunimo bei su jaunimu dirbančias organizacijas. Tačiau antrinių duomenų analizė atskleidė, kad mieste didėja jaunuolių, vartojančių psichoaktyvias medžiagas skaičius, taip pat aktuali nutukimo problema, taigi, galime teigti, kad šių sričių prevencija yra nepakankama.

Tyrimas patvirtino teorinės dalies išvadą dėl jaunimo centrų trūkumo („Lietuvoje trūksta jaunimui skirtų erdvių (nebūtinai naujų, bet tam skirtų) vietos lygmeniu“ (Horizontaliųjų principų įgyvendinimo vertinimo galutinė ataskaita 2019, 73). Tai patvirtino ir antrinių duomenų analizė – Klaipėdoje trūksta jaunimo centrų ir erdvių arti jaunų žmonių gyvenamųjų vietų, kur jie būtų lengvai prieinami jaunimui ir teiktų pagalbą ten, kur ji reikalingiausia, trūksta fizinių erdvių, prieinamų visą parą (pvz., bibliotekos, veikiančios per naktį).

Tyrimas patvirtino jaunimo darbuotojų trūkumo problemą: trūksta su jaunimu gebančių dirbti žmonių, darbuotojų gatvėje. Ekspertai atskleidė ir darbe netyrinėtą problemą – darbui su jaunimu trūksta socialinių ir pedagoginių darbuotojų neformalaus ugdymo įstaigose ir atvirose jaunimo erdvėse.

Ekspertų nuomone, vykdant jaunimo veiklos plėtrą (darbą su jaunimu) susiduriama su tarpinstitucinės komunikacijos ir tarpžinybiškumo trūkumu. Tai patvirtino teorinės dalies išvadą, kad sėkmingas jaunimo problemų sprendimas priklauso nuo skirtingų sričių specialistų bendradarbiavimo bei problemų sprendimo vientisumo. Nors antrinių duomenų analizė parodė, kad miesto Atviros jaunimo erdvės pakankamai aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis.

Tyrimas patvirtino Lietuvos politiniame diskurse nusistovėjusį „ekonominį“ požiūrį į jaunimo politiką. Valdžios institucijos, verslo struktūros suinteresuotos investuoti į jaunimą, siekiant didesnio ekonomikos augimo ir sumokėtų mokesčių. Antriniais duomenimis patvirtino sąveiką tarp miesto aukštųjų mokyklų, verslo struktūrų ir valdžios. Savivaldybė aktyviai dalyvauja šiame procese, naudoja priemones, siekdama skatinti žinių perdavimą iš akademinės į verslo sektorių, kas patvirtina teorinę prielaidą, kad „trigubos spiralės“ modelyje labai svarbus aktyvios valdžios politikos vaidmuo (Etzkowitz ir Zhou 2018).

Tyrimas parodė, kad savivaldybė turi pakankamai jaunimo sritį reglamentuojančių dokumentų. Ekspertų nurodyta jaunimo politikos įgyvendinimo problema – asmenybių, lyderių, inovacijų ir finansavimo trūkumas. Tai patvirtina ketvirtąją P. A. Sabatier efektyvaus politikos įgyvendinimo modelio sąlygą, kad sėkmingam politikos įgyvendinimui reikalingi ryžtingi ir kvalifikuoti įgyvendintojai, asmeniškai suinteresuoti pasiekti politikos tikslus. Taip pat svarbi yra interesų grupių parama bei tinkamos socialinės-ekonominės sąlygos (Parsons 2001).

Apibendrinant ekspertų interviu rezultatus, galime teigti, kad jie didžiąja dalimi patvirtino teorines viešosios politikos įgyvendinimo prielaidas bei problemas, su kuriomis susiduriama įgyvendinant jaunimo politiką nacionaliniame lygmenyje. Ekspertai įvertino jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje „vidutiniškai“ ir „gerai“ (žr. 10 lentelę), t. y. stiprybių daugiau, nei trūkumų, tačiau situaciją būtina tobulinti, stiprinti atskiras sritis ir ieškoti kokybės gerinimo būdų.

IŠVADOS

1. Išnagrinėjus viešosios politikos įgyvendinimo ir vertinimo mechanizmų teorines prielaidas, galime teigti, kad viešoji politika yra viešojo valdymo struktūrinė dalis, pasireiškianti procesu, reguliuojančiu gyventojų santykius ir orientuota į jų gyvenimo kokybės gerinimą, socialinių, švietimo, sveikatos ir kt. problemų sprendimą, prevenciją. Pažymėtina, kad įgyvendinant jaunimo politiką Lietuvoje yra naudojama politikos įgyvendinimo teorijų sintezė – pasitelkiant tam tikrus hierarchinių ir žemutinės grandies politikos įgyvendinimo teorijų elementus ir sukuriant labiau realybę atspindinį modelį. Viešosios politikos vertinimą galima apibrėžti kaip politikos arba jos sudėtinės dalies (programos, projekto, priemonės) vertės analizę, kuri skirta tobulinti viešąją politiką ir už ją atsiskaityti. Vertinant viešąją politiką taikytini „iš viršaus žemyn“, „iš apačios aukštyn“ ir „mišrūs“ metodai. Lietuvos vertinimo sistemai daugiau būdingi „iš viršaus žemyn“ vertinimo metodo bruožai, viešojo sektoriaus institucijų vertinimui naudojamas stebėsenos (monitoringo) instrumentas.

2. Išnagrinėjus jaunimo politikos įgyvendinimo struktūrą bei mechanizmus galime teigti, kad ji neturi baigtinio sričių sąrašo, apibrėžto teisės aktuose, tačiau yra įgyvendinama per politikos tarpsektoriškumą ir horizontalų įgyvendinimo principą, kuris siejamas ne su konkrečiomis politikos sritimis, o su jauno žmogaus galimybe dalyvauti įvairių sričių politikos priemonėse, taip siekiant jo socialinės ir profesinės integracijos. Jaunimo politikos įgyvendinimo struktūrą reglamentuoja LR jaunimo pagrindų įstatymas. Pažymėtina, kad jaunimo politika nėra „šakinė“, o integruojama vyriausybės dokumentuose, pabrėžiant visapusišką jaunimo ugdymą ir glaudų bendradarbiavimą tarp įvairių sektorių. Pagrindinė integruojanti jaunimo politiką organizacija yra Jaunimo reikalų taryba. Jaunimo politika įgyvendinama per strateginius veiklos planavimo dokumentus. Savivaldybės institucijoms formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką padeda Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius. Efektyviausi sprendimai, susiję su jaunimu, yra priimami vietos lygmenyje, t.y. savivaldybės institucijose.

3. Ištyrus jaunimo politikos įgyvendinimo metodus Klaipėdos miesto savivaldybėje, galime teigti, kad Klaipėdos miestui būdingos tos pačios problemos ir tendencijos, kurios yra ir kituose Lietuvos miestuose bei Europoje (demografinės, nedarbo, geresnio gyvenimo paieškos ir kt.). Pažymėtina, kad Klaipėdos miestas siekia išnaudoti visas galimybes, kurios padėtų išlaikyti jaunimą mieste – skatina tarptautiškumą, verslumą, tobulina švietimo sistemą, didina atvirų jaunimo centrų skaičių, kuria naujas paslaugas ir kt. Vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą nustatyta, kad jaunimo politika formuojama ir įgyvendinama pagal visus teisinės bazės reikalavimus ir rekomendacijas. Klaipėdos jaunimas įtraukiamas į nacionalinių ir tarptautinių projektų vykdymą. Miesto jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo įrankiai – tiek vietinio, tiek ir nacionalinio lygmens, tačiau jų nėra daug.

4. Atlikus antrinių duomenų analizę ir ekspertinį tyrimą, galime teigti:

4.1. antrinių duomenų tyrimo ir ekspertų interviu tyrimo rezultatai iš esmės sutampa, tačiau ekspertinis tyrimas atskleidė didesnę jaunimo politikos įgyvendinimo problemų spektrą. Pažymėtina, kad ekspertai aukščiausiai vertina Atvirų jaunimo erdvių darbą, žemiausiai – jaunų žmonių dalyvavimą sprendimų priėmimo procese. Savivaldybės administracijos veikla ir iniciatyvos jaunimo politikos srityje įvertintos labiau palankiai;

4.2. Atvirų jaunimo erdvių darbą ekspertai vertina teigiamai: jų darbe užtikrinamas įvairių sektorių (švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros, socialinės apsaugos) įstaigų bendradarbiavimas, daug dėmesio skiriant visapusiškai sveikos jaunos asmenybės formavimui, skatinant nemotyvuotų jaunų žmonių aktyvumą ir dalyvavimą visuomeniniame gyvenime, kas atitinka pagrindiniuose šalies strateginiuose dokumentuose išskeltus uždavinius. Tačiau atskleista, kad mieste trūksta jaunimo darbuotojų, jaunimui patrauklių erdvių. Pastebėtas pasyvus jaunimo dalyvavimas sprendimų priėmimo procese, lyderystės trūkumas, žemas jaunuolių pilietiškumo lygis, t. y. problemos, būdingos daugumai Lietuvos savivaldybių;

4.3. Sąveiką tarp universiteto, verslo ir valdžios ekspertai įvertino labiau palankiai, negu neigiamai. Galime teigti, kad savivaldybė ir Universitetas stiprina abipusį bendradarbiavimą, sprendžiant miesto patrauklumo jaunimui klausimą: steigiamos universitetinės klasės gimnazijose, skiriamos skatinamosios stipendijos ir premijos studentams, steigiamos aktualios verslui studijos, tačiau bendradarbiavimas tarp mokslo ir verslo yra vangus, ir tai atspindi bendrą šalies tendenciją;

4.4. jaunimo politikos įgyvendinimą per kultūros sritį ekspertai įvertino nelabai palankiai. Nors ji įgyvendinama pagal numatytą Lietuvos kultūros strategiją (įstaigos derina įgyvendindamas edukacines veiklas su bendrojo lavinimo programomis, švietimo sistemoje plėtojama partnerystė su kultūros organizacijomis ir kt.), tačiau išlieka aktuali jaunimui kultūros renginių prieinamumo problema;

4.5. jaunimo politikos įgyvendinimą per sportą ekspertai įvertino labiau palankiai, nei neigiamai, bet pažymėjo nepakankamai spartų pagrindinių valstybės sporto strateginių uždavinių įgyvendinimą vietos lygmenyje: nesudarytos teisinės ir ekonominės sąlygos aktyvaus ir sveiko gyvenimo būdo diegimui, įvairių sporto paslaugų prieinamumo jaunimui didinimui;

4.6. jaunimo politikos įgyvendinimą sveikatos apsaugos srityje ekspertai vertina labiau palankiai, nei neigiamai, nors įžvelgta nepakankama jaunimo žalingų įpročių prevencija.

REKOMENDACIJOS

Vadovaujantis darbe surinkta teorine medžiaga ir apibendrintais antrinių duomenų tyrimo ir ekspertų interviu tyrimo rezultatais, siūloma:

1. Miesto savivaldybės tarybos nariams ir kitiems politikams, atstovaujantiems Klaipėdos miesto gyventojus:

– inicijuoti bei siūlyti tobulinti teisinį reglamentavimą dėl Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo (žr. 19 priedą);

– sudaryti sąlygas jaunimui įsitraukti į savivaldybės įvairių sprendimų priėmimą per dalyvaujamąjį biudžetą.

2. Savivaldybės administracijai:

– *Urbanistikos ir architektūros skyriui:*

- parengti Memelio miesto teritorijos išvystymo veiksmų planą pagal Klaipėdos miesto Jūrinės kultūros koordinacinės tarybos parengtą rezoliuciją. Ši teritorija – potencialus ateities jaunimo traukos centras, jei teritorija taptų laisvai prieinama žmonėms. Čia galėtų būti įrengtos patrauklios jaunimui erdvės, organizuojami renginiai.

– *Kultūros skyriui:*

- aktyvinti miesto kultūros ir kitų sektorių bendradarbiavimą organizuojant renginius (konferencijas, seminarus, apskritojo stalo diskusijas, mokymus, kūrybines dirbtuves).

– *Sporto skyriui:*

- parengti fiziškai aktyvaus gyvenimo būdo diegimo programą, atsižvelgiant į įvairaus amžiaus ir socialines jaunimo grupes;
- nustatyti kriterijus bazinių sportuojančiųjų krepšelių įdiegimui jaunuoliams, siekiantiems didesnio fizinio aktyvumo;
- sudaryti galimybes sportuoti silpnos sveikatos, nesportuojantiems, turintiems tam tikrų sveikatos sutrikimų jaunimui sporto įstaigose;
- sukurti vieningos motyvuojančios sistemos modelį, jį patvirtinti ir kryptingai įgyvendinti.

– *Sveikatos skyriui:*

- ieškoti instrumentų didesnei jaunimo žalingų įpročių prevencijai. Kaip pavyzdys galėtų būti aktyvesnis BĮ Klaipėdos sveikatos biuro dalyvavimas prevencinio pobūdžio ES struktūrinių fondų ar įvairių ministerijų inicijuojamuose projektuose.

3. Jaunimo koordinatoriui, jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijų vadovams:

– užtikrinti, kad Jaunimo reikalų taryba labiau planuotų ir viešintų savo veiklą;

– skatinti jaunimo savanorius priimančias ir planuojančias tai daryti organizacijas teikti paraiškas gauti akreditacijai ir skleisti informaciją apie savanorystę jaunimo tarpe;

– teikti Savivaldybei programas ir projektus, skirtus jaunimo lyderiams ugdyti iš Savivaldybės biudžeto lėšų;

– inicijuoti Jaunimo informavimo ir konsultavimo taško įsteigimą Klaipėdos savivaldybėje.

4. Klaipėdos aukštųjų mokyklų bendruomenei:

– aktyviau bendradarbiauti taikomųjų teritorinių tyrimų srityje, įgyvendinant bendrus projektus tarp Klaipėdos universiteto, Klaipėdos pramoninkų asociacijos, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos, Švietimo, Kultūros skyrių;

– telkti pastangas padedant miestui tapti akademinės traukos centru, įgyvendinant miesto proveržio planą „Klaipėda 2030“, nes tai sunku padaryti be vieningos akademinės bendruomenės;

– stiprinti tarptautiškumą bendradarbiaujant su Baltijos jūros regiono šalimis, pavyzdžiui inicijuoti jūrinius tyrimus, tarpdisciplininį bendradarbiavimą.

Kačerauskaitė S. Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas: Klaipėdos miesto savivaldybės atvejis / Viešojo administravimo magistro baigiamasis darbas. Vadovas prof. dr. Andrius Stasiukynas. – Klaipėda: Mykolo Romerio universitetas, Viešojo administravimo institutas, 2020.

SANTRAUKA

Viešojo administravimo magistro baigiamojo darbo tema aktuali Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos nariams, Savivaldybės administracijai, jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms, Klaipėdos aukštųjų mokyklų bendruomenei. Daugelis mokslininkų, nagrinėjančių viešąją politiką, pastebi, kad analizuojant viešąją politiką, dėmesys dažniau koncentruojamas ne į pačią viešąją politiką, bet į valdžios ir valdymo institucijas, o geriausiai viešosios politikos turinį išreiškia priimami sprendimai. Sėkmingas jaunimo politikos įgyvendinimas priklauso ir nuo to, kiek priimami bei įgyvendinami sprendimai atitinka jaunimo poreikius ir kiek politikai ir viešojo sektoriaus darbuotojai išmano jaunimo problematiką. Klaipėdoje pastaraisiais metais pastebima jaunimo mažėjimo tendencija, todėl buvo iškelta pagrindinė tyrimo problema – kokią įtaką šiam procesui turi vietos valdžios sprendimų įgyvendinimas ir kaip vertinamas jaunimo politikos įgyvendinimo procesas Klaipėdos miesto savivaldybėje? Tyrimo objektas - Jaunimo politikos įgyvendinimas. Šio tyrimo tikslas yra įvertinus Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą, pateikti siūlymus situacijai gerinti. Taip pat buvo iškelti ir tyrimo uždaviniai: išnagrinėti viešosios politikos įgyvendinimo ir vertinimo mechanizmų teorines prielaidas, išnagrinėti jaunimo politikos įgyvendinimo struktūrą bei mechanizmus, ištirti jaunimo politikos įgyvendinimo metodus Klaipėdos miesto savivaldybėje ir atlikti antrinių duomenų analizės ir ekspertinį tyrimus, įvertinant savivaldybės administracijos jaunimo politikos įgyvendinimą. Tyrimo metodika: mokslinės literatūros analizė, teisinių dokumentų analizė, statistinių duomenų analizė, antrinių duomenų analizė, ekspertinis vertinimas.

Empirinio tyrimo metu buvo siekta išsiaiškinti Jaunimo politikos įgyvendinimo problemas Klaipėdos mieste. Atlikus 2015-2019 m. antrinių dokumentų analizę, paaiškėjo, kad savivaldybė vykdo priemones, skatinančias jaunimui palankias sąlygas gyventi ir dirbti savivaldybėje. Ekspertinis tyrimas leido išsiaiškinti ekspertų nuomonę apie 2015-2019 m. vykdytos jaunimo politikos įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje, išskiriant Jaunimo reikalų tarybos veiklą, aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą, jaunimo informavimą, Atvirų jaunimo erdvių darbą, jaunimo dalyvavimą. Ekspertinio tyrimo metu buvo išryškintos silpnosios jaunimo įgyvendinimo politikos pusės ir atskleisti antrinių duomenų analizėje nenagrinėti aspektai.

Magistro baigiamojo darbo pabaigoje pateikiamos išvados bei siūlymai dėl jaunimo politikos įgyvendinimo tobulinimo Klaipėdos miesto savivaldybėje.

Kačerauskaitė S. Evaluation of Youth Policy Implementation: The Case of Klaipėda City Municipality / Master's thesis of Public Administration. Supervisor Professor PhD. Andrius Stasiukynas. – Klaipėda: Mykolas Romeris University, Institute of Public Administration, 2020.

SUMMARY

The Subject of the Master's Thesis of Public Administration is relevant to the members of the Council of the Klaipėda City Municipality, the Municipality Administration, youth organizations and those that work with youth, as well as the community of Klaipėda higher schools. Many scholars that study public policy observe that the focus during the analysis of the public policy is more on government and governance institutions rather than on public policy itself, and that the content of public policy is best expressed through the decisions that are made. The successful implementation of youth policy also depends on the extent to which the decisions made and implemented meet the needs of youth and the extent to which politicians and public sector employees are aware of youth issues. In recent years, a trend in the decrease of youth numbers has been observed in Klaipėda, therefore the main problem of the study was set - what influence does the implementation of local government decisions have on this process and how is the process of implementing youth policy assessed in Klaipėda city Municipality? The object of the research is the implementation of youth policy. The aim of this study is to evaluate the implementation of the youth policy of Klaipėda City Municipality and to present suggestions for improving the situation. The study objectives were set as well: to examine the theoretical preconditions of public policy implementation and assessment mechanisms, to examine the structure and mechanisms of youth policy implementation, to study the methods of youth policy implementation in Klaipėda City Municipality, and to perform secondary data analysis and expert research by evaluating the implementation of the municipal administration youth policy. Research methodology: analysis of scholarly literature, analysis of legal documents, analysis of statistical data, analysis of secondary data, and the expert evaluation.

The Aim of the empirical research was to find out the problems of youth policy implementation in Klaipėda city. After analysis of secondary documents of 2015-2019, it became clear that the municipality is implementing measures that promote favourable

conditions for young people to live and work in the municipality. The expert study allowed to find out the opinion of experts about the implementation of the youth policy that was implemented in Klaipėda City Municipality in 2015-2019, distinguishing the activities of the Council of Youth Affairs, cooperation between higher schools, business, and the municipality, informing of youth, work of Open Spaces for Youth, and youth participation. The expert study highlighted the weaknesses of the implementation of youth policy and revealed aspects not analysed during the secondary data analysis.

At the end of the master's thesis, conclusions and suggestions on the improvement of the implementation of youth policy in Klaipėda city municipality are presented.

LITERATŪRA

MOKSLINIAI ŠALTINIAI:

1. Arimavičiūtė, Malvina 2005. *Viešojo sektoriaus institucijų strateginis valdymas*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
2. Bileišis, Mantas, Andrius Stasiukynas, Jonas Laniauskas, Ugnė Lasevičiūtė. 2015. *2005-2014 m. jaunimo ir jaunimo politikos apžvalga*. Vilnius: Lietuvos jaunimo organizacijų taryba.
3. Bitinas, Bronislovas., Liudmila Rupšienė ir Vilma Žydžiūnaitė. 2008. *Kokybinių tyrimų metodologija*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė.
4. Braslauskas, Justinas. 2006. *Politologija: paskaitų ir seminarų konspektas*. Vilnius: Vilniaus teisės ir verslo kolegija. Vilnius: BMK.
5. Breul Jonathan D., 2007. „Three Bush Administration Management Reform Initiatives: The President’s Management Agenda, Freedom to Manage Legislative Proposals, and The Program Assessment Rating Tool“. *Public Administration Review* 67(1): 21-26.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1540-6210.2006.00692.x>
6. Denhardt, Robert B. 2001. *Viešųjų organizacijų teorijos*. Vilnius: Algarvė.
7. Dilytė, Asta ir Romas Lazutka. 2016. „Jaunimo dalyvavimas politikoje: Lietuvos atvejis“. *Socialinė politika*. Žiūrėta 2020-01-20.
https://www.researchgate.net/profile/Asta_Dilyte/publication/314129228_Jaunimo_dalyvavimas_politikoje_Lietuvos_atvejis/links/5979f22caca272e8cc0c2bf1/Jaunimo-dalyvavimas-politikoje-Lietuvos-atvejis.pdf
8. Dye, Thomas R. 2017. *Understanding Public Policy*. 15th edition. Florida State University.
9. Dunn William N. 2006. *Viešosios politikos analizė: įvadas*. Vilnius, Mykolo Romerio universitetas.
10. Etzkowitz, Henry, Chunyan Zhou. 2018. *The triple helix. University-Industry-Government and Entrepreneurship*. Second edition by Routledge 2 Park Square, Milton Park, Abington, Oxon Ox14 4RN.
https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=2Cs2DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT13&ots=o0idPUrIEY&sig=9IQpC1h7mtSuDrVDMnakJUsj-8w&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
11. Furman, Erika ir Anželika Šerikova. 2007. „Viešosios politikos darbotvarkė: samprata, elementai ir formavimo modeliai“. *Viešoji politika ir administravimas* 21: 102-111. Kaunas: Kauno technologijos universitetas
12. Gaižauskaitė, Inga, ir Natalija Valavičienė. 2016. *Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
13. Gaižauskaitė, Inga, ir Svajonė Mikėnė. 2014. *Socialinių tyrimų metodai: apklausa*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
14. Grimmer, Bettina ir Jennifer Hobbins. 2014. „Active entrepreneurs and blue-collar workers. Cultural understanding mirrored in European youth employment policies“. *International Journal of Sociology and Social Policy* 34(7/8): 559-576.
<https://ezproxy.biblioteka.ku.lt:4419/doi/full/10.1108/IJSSP-07-2013-0084>.
15. Goodnow, Frank Johnson. 1990. *Politics and Administration: A Study in Government*. New York: Russell Russell.
16. Hix, Simon. 2006. *Europos Sąjungos politinė sistema*. Vilnius: Eugrimas.
17. Howlett, Michael P. And M. Ramesh. 2003. „*Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*“ (2nd ed.). Toronto: Oxford University Press.
18. Imbrasaitė, Jūratė, Vaida Auglytė, Ieva Naudžiūtė. 2015. *Jaunimo įgalinimo galimybės Lietuvoje*. Vilnius: Lietuvos jaunimo organizacijų taryba.
19. Jaunimo politika Lietuvoje. 2010. Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Vilnius. https://jrd.lt/jaunimo-politika/jaunimo_re...a_lietuvoje.pdf
20. Jesiulevičienė, Regina. 2006. *Politikos mokslai*. Mokomoji knyga. Kaunas: VDU leidykla.

21. Kakar, Rafiullah. 2018. „Financing for Youth Development“. *Commonwealth Secretariat Discussion Paper*. Number 25.
https://www.academia.edu/37329177/Financing_for_Youth_Development.
22. Kardelis, Kęstutis. 2005. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai: edukologija ir kiti socialiniai mokslai*. Šiauliai: Lucilijus.
23. Kraft, Michael E. & Furlong, Scott R 2012. *Public policy: politics, analysis and alternatives*, CQ Press
24. Lane, Jan Eric. 2001. *Viešasis sektorius*. Vilnius: Margi raštai.
25. Leydesdorff, Loet ir Michael Fritsch. „Measuring the Knowledge Base of Regional Innovations Systems in Germany in terms of a Triple Helix Dynamix“. 2006.
<https://core.ac.uk/download/pdf/6849707.pdf>
26. Lever W. F. 1993. Competition within the European Urban System. *Urban Studies*. 30(6): 935-948.
27. Luobikienė, Irena. 2002. *Socialinių tyrimų metodika*. Kaunas: Technologija.
28. Miginis, Nerijus ir Marius Ulozas. 2010. *Tarpžinybinis bendradarbiavimas nacionaliniu lygmeniu jaunimo politikos srityje* https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/metodiniai-leidiniai/el-biblioteka/leidinystaisyta_2014.10.07.pdf
29. Määttä Mirja ir Sanna Aaltonen. 2016. „Between rights and obligations – rethinking youth participation at the margins“. *International Journal of Sociology and Social Policy*. 36(3/4): 157-172. <https://ezproxy.biblioteka.ku.lt:4400/10.1108/IJSSP-09-2014-0066>
30. Nakrošis, Vitalis. 2008. *Strateginis valdymas Lietuvoje: ar turime rezultatų Vyriausybei?*, Vilniaus universitetas.
31. Olsson, Ulf, Kenneth Petersson, John B. Krejsler. 2011. „Youth‘ Making Us Fit: on Europe as operator of political technologies“. *European Educational Research Journal*. 10(1).
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.2304/eej.2011.10.1.1>
32. Peters B. Guy. 2002. *Biurokratijos politika*. Vilnius: Pradai.
33. Parsons, Wayne. 2001. *Viešoji politika: Politikos analizės teorijos ir praktikos įvadas*. Vilnius: Eugrimas.
34. Patapas, Aleksandras ir Vainius Smalskys. 2010. „Viešojo administravimo studijų krypties savarankiškumo problema“. *Viešoji politika ir administravimas*. 32: 85-93. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
35. Puškorius, Stasys. 2007. „Bendradarbiavimo efektyvumas“. *Viešoji politika ir administravimas*. 20: 25.
36. Raipa, Alvydas. 2001. *Viešasis administravimas*. Kaunas.
37. Raipa, Alvydas. 2002. „Viešoji politika ir viešasis administravimas: raida, struktūra ir sąveika“. *Viešoji politika ir administravimas*. 1: 11-19. Kaunas: Kauno technologijos universitetas.
38. Raipa, Alvydas. 2010. „Metodologiniai viešojo valdymo demokratizavimo aspektai“. *Viešoji politika ir administravimas*. 32: 7-18. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
39. Roulston, Kathryn. 2014. „Analysing interviews“. *The SAGE handbook of Qualitative Data Analysis*. 297-313. Flick U. (ed). London: SAGE Publications Ltd. SAGE: Research Methods.
40. Sakalauskienė, Jolanta, ir Eglė Celešienė. 2015. „Jaunimo politika sumanosios socializacijos kontekste“. *Socialinis ugdymas* 40 (1): 6–24.
<file:///E:/MBD/Sakalauskienė%20straipsnis%202015.pdf>
41. Segalovičienė, Irena. 2011. „Vertinimas viešajame valdyme: samprata ir modeliai“. *Viešoji politika ir administravimas* 10(3): 437-450.
42. Šerikova, Anželika. 2013. „Viešoji politika ir jos formavimas“. *Viešasis valdymas: koncepcijos ir dimensijos* (23-39). Vilnius: BMK leidykla.
43. Rakauskienė, Ona Gražina, Dalia Štreimikienė, Inga Žalėnienė, Ilona Kiaušienė, Vaida Servetkienė ir Eglė Krinickienė. 2014. *Lyčių ekonomika*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
44. Stake Robert E. 2005. *Multiple case study analysis*. Boston: Guilford Publications.
45. Stufflebeam, Daniel L., Coryn Chris L. S. 2007. „Evaluation Theory, Models, and Applications“. 2007.
<https://books.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=SbnlBQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR17&dq=stufflebea>

- m+d.+l.+%26+shinkfield+a.+j.+(2007).+evaluation+theory+models+and+applications&ots=ajGzjDP51T&sig=vJ_Fo868U1AO2XRBp_Wt2e-2ySY&redir_esc=y#v=onepage&q=stuffbeam%20d.%20l.%20%26%20shinkfield%20a.%20j.%20(2007).%20evaluation%20theory%20models%20and%20applications&f=false
46. Žukauskienė, Rita. 2008. „Kokybiniai ir kiekybiniai metodai“. rzukausk.home.mruni.eu/wp.../kokybiniai-ir-kiekybiniai-tyrimai1.ppt
 47. Žukauskienė, Rita, Saulė Raižienė, Oksana Malinauskienė, Ingrida Gabrielavičiūtė, Renata Garckija, Rimantas Vosylis, Goda Kaniušonytė, Inga Truskauskaitė-Kunevičienė, Ilona Kajokienė. 2015. *Pozityvi jaunimo raida Lietuvoje. Mokslo studija*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
 48. Vaisiūnaitė, Daiva ir Alvydas Raipa. 2007. „Viešųjų programų ir projektų valdymas įgyvendinant jaunimo politiką Lietuvoje“. *Jaunųjų mokslininkų darbai*. 1 (12), p. 210-219.
 49. Vilpišauskas, Ramūnas ir Vitalis Nakrošis. 2002. *Politikos įgyvendinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungos įtaka*. Vilnius: Eugrimas.
 50. Vilpišauskas, Ramūnas ir Vitalis Nakrošis. 2003. *Viešosios politikos įgyvendinimas Lietuvoje: „trūkstamos gairės“ analizė*. Vilnius, Margi Raštai.
 51. Vilpišauskas, Ramūnas ir Vitalis Nakrošis. 2005. *Ko verta politika? Viešosios politikos vertinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje*. Vilnius.
 52. Visuotinė lietuvių enciklopedija. 2003. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas. Vilnius.
 53. Weil, Stephen E. „Vertinimas pagal rezultatus“. Žiūrėta 2019-08-24. <http://www.bms.edu.lv/resources/Rezultatu-vertinimas.pdf>.

TEISĖS IR KITI NORMATYVINIAI AKTAI:

54. „Adult learning statistics“. *Eurostat*. Žiūrėta 2020-01-10. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Adult_learning_statistics
55. „Atvejo studija: 2014-2020 m. ES fondų investicijų į mokymąsi visą gyvenimą tinkamumo ir suderinamumo vertinimas“. 2018. Finansų ministerija. <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/atvejo-studija-2014-2020-m-es-fondu-investiciju-i-mokymasi-visa-gyvenima-tinkamumo-ir-suderinamumo-vertinimas>
56. „Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos aprašas“. 2012. *Valstybės žinios* 146-7548 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.439705/asr>
57. „Country Report Lithuania“. 2018. European Union, European Commission. Commission Staff Working Document. Brussels, 7.3.2018, SWD (2018) 2013 final. <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-report-lithuania-en.pdf>
58. „Darbo su jaunimu gairės“. 2019. Jaunimo reikalų departamentas prie SRD Nr. 2V-40(1.4). <https://www.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/rekomendacijos/Darbo%20su%20jaunimu%20gairės.pdf>
59. „Darbo su jaunimu gatvėje vykdymo rekomendacijos“. 2018. Jaunimo reikalų departamentas prie SRD Nr. 2V-46(1.4). <https://www.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/rekomendacijos/darbas%20gatveje%20jrd%20lt.pdf>
60. „Europos jaunimo sostinei 2021 m. skirtų projektų dalinio finansavimo iš Klaipėdos miesto savivaldybės biudžeto lėšų tvarkos aprašas“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2019-07-25 sprendimas Nr. T2-251.
61. „Europos jaunimo sostinės tarybos nuostatai“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2019-07-25 sprendimas Nr. T2-252.
62. „Jaunimo darbuotojų veiklos aprašas“. 2013. *Valstybės žinios*, 2013-05-17, Nr. 51-2593 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.448855>
63. „Jaunimo garantijos. Jaunimo tendencijos darbo rinkoje“. Žiūrėta 2019-06-06. <https://jaunimogarantijos.lt/lt/statistika/jaunimo-tendencijosdarbo-rinkoje/96>
64. „Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 m. programa“. 2017. *Valstybės žinios* 95-3825. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.303657?jfwid=5sjolfxyz>
65. „Jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėse kokybės vertinimo metodika“. 2008. *Valstybės žinios* Nr. 60-2273. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.320796/dfaZGJsel>

66. „Jaunimo savanoriškos tarnybos organizavimo tvarkos aprašas“. *TAR*, 2018-06-26, Nr. 10472 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/aa3158f2797711e89188e16a6495e98c?jfwid=14f2281hod>
67. „Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros 2017–2030 metų strategijos įgyvendinimo priemonių planas“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2017-10-19 sprendimas Nr. T2-50.
68. „Klaipėdos miesto savivaldybės paraiška Europos jaunimo sostinės 2021 titului gauti“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2018-01-25 sprendimas Nr. T2-16.
69. „Klaipėdos miesto savivaldybės stipendijų gabiems ir talentingiems Klaipėdos aukštųjų mokyklų I kurso studentams skyrimo nuostatai“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2019-02-21 sprendimas Nr. T2-53 <https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2019/07/t1-237pr2.pdf>
70. „Klaipėdos miesto savivaldybės strateginio plėtros plano įgyvendinimo priežiūros metodika“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2016-06-23 sprendimas Nr. T2-157.
71. „Klaipėdos miesto ekonominės plėtros strategijai ir įgyvendinimo veiksmų planui iki 2030 metų“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2018-04-26 sprendimas Nr. T2-86.
72. „Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
73. rekomendacijos atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos kokybės užtikrinimui“. *Klaipėdos miesto administracijos direktoriaus* 2018-08-23 įsakymas Nr. AD1-2044.
74. „Klaipėdos miesto savivaldybės biudžetinių sporto mokymo įstaigų sportinio ugdymo organizavimo tvarkos aprašas“. *Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus* 2019-08-28 įsakymas Nr. AD1-1151 <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/95b69b25c9ca11e9a56df936f065a619/>
75. „Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2019-05-30 sprendimas Nr. T2-132.
76. „Klaipėdos miesto savivaldybės premijų už miestui aktualius ir pritaikomuosius darbus Klaipėdos aukštųjų mokyklų absolventams skyrimo nuostatai“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2017-12-21 d. sprendimas Nr. T2-337 (nauja redakcija nuo 2019-03-21).
77. „Klaipėdos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2014 metų ataskaita“. 2015. Klaipėdos miesto sveikatos biuras. <https://www.sveikatosbiuras.lt/files/Main/files/Stebesena/Bendruomenes%20sveikata/KLAIP%C4%96DOS%20VISUOMEN%C4%96S%20SVEIKATOS%20STEB%C4%96SENA%20II%20variantas.pdf>
78. „Klaipėdos miesto savivaldybės lėšomis iš dalies finansuojamų kultūros ar meno sričių ir programų finansavimo sąlygų aprašai“. *Klaipėdos miesto administracijos direktoriaus* 2017-10-19 įsakymas Nr. AD1-2601.
79. „Klaipėdos miesto savivaldybės stipendijų skyrimo perspektyviems sportininkams tvarkos aprašas“. *Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos* 2018-09-27 sprendimas Nr. T2-211.
80. „Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairės“. *TAR*, 2017-08-25, Nr. 13668 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/973a694089d011e78939acf99f6e54eb?pos>
81. „Lietuvos kultūros politikos strategija“. *TAR*, 2019-07-03, Nr. 10879 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4bafb6019d4d11e9aab6d8dd69c6da66?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=e259811f-e751-451c-8b60-71a280a97f01>
82. „Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas“. *TAR*, 2018-06-11, Nr. 9738.
83. „Lietuvos Respublikos Sporto įstatymas“. *TAR*, 2018-10-31, Nr. XIII-1540. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.23317/asr>
84. „Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas“. 1999. *Valstybės žinios* 60-1945 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.83679/asr>
85. „Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas“. *TAR*, 2017-03-13, Nr. 4172 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/efe9ff4107be11e78352864fdc41e502?jfwid=q8i88lp51>
86. „Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos įgyvendinimo 2017–2019 metų veiksmų planas“. *TAR*, 2017-04-14, Nr. 6420 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a905d6a0214d11e79f4996496b137f39/asr>

87. „Nacionalinė jaunimo savanoriškos veiklos programa“. 2013. *Valstybės žinios* 22 (1100). <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.443631/asr>
88. „Naujos iniciatyvos siekiant padidinti jaunimo, švietimo ir kultūros politikos vaidmenį“. 22/05/2018 <https://ec.europa.eu/lithuania/new%20initiatives%20to%20further%20boost%20role%20of%20youth%20education%20and%20culture> lt Žiūrėta 2019-11-16
89. „Norms for Evaluation in the UN System“. Žiūrėta 2019-04-25 <http://www.uneval.org/document/detail/21>
90. „Supporting Youth Entrepreneurship In Lithuania. A Review Of Policies And Programmes“. 2015. OECD/European Union. Žiūrėta 2019-06-07. <http://invega.lt/wp-content/uploads/2016/05/V-Lithuania-Youth-Entrepreneurship-Report-2015.pdf>
91. „Strateginio planavimo metodika“. 2002. *Valstybės žinios* 57 (2312) (nauja redakcija 2019-02-13). <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.168206/asr>
92. „Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo“. 2013/C 120/01. Europos Sąjungos oficialus leidinys [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426(01)&from=EN)
93. The Global Innovation Index. 2019. <https://lithuaniatribune.com/global-innovation-index-lithuania-2019/> Žiūrėta 2019-10-10.
94. „The Missing Entrepreneurs“. 2017. Policies for Inclusive Entrepreneurship. OECD Publishing: Paris Žiūrėta 2019-06-07. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264283602en.pdf?expires=1546527183&id=id&accname=guest&checksum=F9C2FE255651E23195ACFA6ED419B54F>
95. „Tipinis Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašymas“. TAR, 2019-01-25, Nr. 1150. <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=ee149d801fde11e9875cdc20105dd260>
96. „Unemployment rates by sex, age and citizenship (%)“. Eurostat. Žiūrėta 2019-06-06. <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
97. „Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. 2012. *Valstybės žinios* 61-3050. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>
98. „2011–2020 metų valstybinė sporto plėtros strategija“. 2011. *Valstybės žinios* 41-1942. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.395701>
99. „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa“. Dokumentas priimtas: 2018-09-24 Europos Komisija <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programa>
100. „2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa“. 2012. *Valstybės žinios* 144-7430 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.439028>
101. „2019 metais Klaipėdos miesto savivaldybei rekomenduojamos įgyvendinti jaunimo politikos sritys, užduotys ir rezultatų vertinimo kriterijai“. 2019. Jaunimo reikalų departamentas prie SRD 2S-66(5.3). <https://jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/Klaip%C4%97dos%20m.%20d%C4%97l%20JP%20%C4%AFgyvendinimo%202019.pdf>

TYRIMAI IR KITI INTERNETINIAI ŠALTINIAI:

102. Cikatavičiūtė, Rimantė ir kt. 2014. „Darbo su jaunais nedarbančiais žmonėmis programa“. Metodinė kvalifikacijos kėlimo programa. http://www.esparama.lt/documents/10157/490675/Darbinis_metodika_gal_ESF_1.pdf/172e3d31-1c78-4c26-ad80-f7157a77b051
103. „Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions“. 2011. Brussels, Com(2011) 568 Final. https://ec.europa.eu/citizenship/pdf/doc1311_en.pdf
104. Higienos institutas. 2018. Tyrimas „Atvirose jaunimo centruose ir erdvėse besilankančio jaunimo gyvensena bei sveikatos stiprinimo ir atvirojo darbo su jaunimu integralumo raiška“.

- [http://hi.lt/uploads/pdf/projektai/Ivykdyti%20projektai/112.Tyrimo ataskaitos santrauka AJC AJ E.pdf](http://hi.lt/uploads/pdf/projektai/Ivykdyti%20projektai/112.Tyrimo_ataskaitos_santrauka_AJC_AJ_E.pdf).
105. Higienos institutas. 2019. Tyrimas „Jaunimo gyvenama ir kaip kurie sveikatos priežiūros paslaugų aspektai“.
[http://hi.lt/uploads/pdf/projektai/ivykdyti%20projektai/2019/122.jaunimo gyvenama ataskaitos santrauka.pdf](http://hi.lt/uploads/pdf/projektai/ivykdyti%20projektai/2019/122.jaunimo_gyvenama_ataskaitos_santrauka.pdf)
106. Jaunimo informacinis tinklas Eurodesk. „Jaunimo organizacijos“. Žiūrėta 2019-10-28.
<http://www.zinauviska.lt/lt/jaunimo-organizacijos/klaipedosmiestas>.
107. Jaunimo politikos kokybės vertinimų apžvalga 43 Lietuvos savivaldybėse. 2016.
[https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/apzvalgos/jaunimo politikos kokybės vertinimas 43 savivaldybėse.pdf](https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/apzvalgos/jaunimo_politikos_kokybs_vertinimas_43_savivaldybse.pdf)
108. Klaipėdos miesto gyventojų apklausa. 2018 m. liepa. UAB „ProBaltic Consulting“. Žiūrėta 2019-11-10 <https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2018/09/klaipedos-miesto-gyventoju-apklausa.pdf>
109. Klaipėdos universiteto Socialinių pokyčių studijų centras. 2018 m. „Klaipėdos kultūra miestiečių akimis sociologinio tyrimo ataskaita“. <https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2019/10/2018-m.-klaipedos-kultura-miestieciu-akimis.-ataskaita.-1-dalis.pdf>
110. Krupovič, Gabrielė ir Julius Mitė. 2016. „Regioninės jaunimo politikos stiprinimas, atsižvelgiant į verslumo skatinimo, socialinės politikos, kultūros ir švietimo aspektus“. Jaunimo politikos reguliacinės aplinkos analizė. JPP Kurk Lietuvai. <http://kurkl.lt/wp-content/uploads/2016/10/Jaunimo-politikos-reguliacin%C4%97s-aplinkos-analiz%C4%97.pdf>
111. Lietuvos statistikos departamentas. 2018. „Oficialiosios statistikos portalas“. https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?hash=40d37dbc-00c4-41f5-bea1-7854258c959e#.
112. „Lietuvos sveikatos statistika“. 2018. Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras.
http://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Statistikos/LT_sveik_stat_health/la_2018.pdf
113. Petronytė, Ieva, Maryja Šupa ir Agnė Markauskaitė. 2015. Tyrimas „Valdžios ir nevyriausybių sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo stiprinimas“.
http://www.civitas.lt/wp-content/uploads/2015/08/VRM-tyrimo-ataskaita_final.pdf
114. Stasiukynas, Andrius, Mantas Bileišis, Aldona Jociutė, Barbara Stankevič, Jolanta Urbanovič. 2014. Tyrimas „Jaunimo nevyriausybių organizacijų kuriama socialinė vertė“. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba.
115. Strakšienė, Giedrė. 2017. Tyrimas „Living conditions and future preferences of youth in Klaipėda municipality“, CaSYPoT. Interreg Baltic.European Regional Development Fund. Klaipėda University.
116. Švietimo ir mokslo srities sektorių strateginės analizės galutinė ataskaita. 2013 m. gruodžio 9 d. Viešosios politikos ir vadybos institutas.
https://www.smm.lt/uploads/documents/es_parama/SMM%20galutine%20ataskaita%2012%2009.pdf
117. Ulozas, Marius ir Nerijus Miginis. 2019. Tyrimas „Klaipėdos jaunų žmonių dalyvavimo situacijos analizė“. VšĮ Politikos tyrimų ir analizės institutas.
118. Valstybinio audito ataskaita „Jaunimo politikos strateginis planavimas ir priemonių įgyvendinimas socialinės apsaugos ir darbo srityje“. 2016-09-12 Nr. VA-P-10-4-11.
119. Valstybės kontrolė. „Programinio biudžeto sistema: strateginių veiklos planų sudarymas ir įgyvendinimo stebėseną. Valstybinio audito ataskaita“. 2016-10-10 Nr. VA-P-60-2-17.

PRIEDAI

**JRD PRIE SADM REKOMENDUOJAMOS ĮGYVENDINTI JAUNIMO POLITIKOS
VEIKLOS SRITYS, UŽDUOTYS IR REZULTATŲ VERTINIMO KRITERIJAI**

**JAUNIMO REIKALŲ DEPARTAMENTAS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 5, LT-03162 Vilnius, tel. 8 634 08299
El. p. info@jrd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188681478

Klaipėdos miesto savivaldybės merui 2019-01-25 Nr. 2S-66 (5.3)
Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriui
Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriui

Kopija: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriui

DĖL JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO SAVIVALDYBĖJE 2019 M.

Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas), pažymi, jog, remiantis Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymu, jaunimo politikos įgyvendinimas yra valstybinė (perduota savivaldybėms) funkcija, kuriai atlikti savivaldybėje steigiamą savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė. Departamentas, vadovaudamasis Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. A1-757 „Dėl įgaliojimų suteikimo“, pagal kurį Departamentas įgaliotas įgyvendinti jaunimo politiką, bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) 2018 m. lapkričio 19 d. raštu Nr. (17.13.24) SD – 5841 „Dėl jaunimo politikos prioritetinių ir kitų veiklos sričių įgyvendinimo 2019 metais“, teikia jaunimo politikos įgyvendinimo Klaipėdos miesto savivaldybėje (toliau – Savivaldybėje) 2019 m. prioritetines ir kitas veiklos sritis, užduotis ir siektinų rezultatų vertinimo kriterijus. Informuojame, jog užduotys buvo derinamos su SADM ir Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi. Prašome atsižvelgti į pridedamoje lentelėje pateiktus siūlymus atliekant Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus tarnybinės veiklos vertinimą ir nustatant einamųjų metų užduotis bei pagal galimybes įtraukti į Savivaldybės 2019 m. veiklą ir strateginio planavimo dokumentus.

Informuojame, jog, siekiant sklandaus atsiskaitymo už savivaldybėms deleguotos valstybinės funkcijos įgyvendinimą bei siekiant užtikrinti nuoseklią jaunimo politikos įgyvendinimo Lietuvoje stebėseną, kiekvienam ketvirčiui pasibaigus Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (arba asmens, kuriam pavesta vykdyti jaunimo reikalų koordinatoriaus funkcijas) bus prašoma SADM ir Departamentui pateikti Jaunimo politikos įgyvendinimo Savivaldybėje veiklos ataskaitą (pagal Departamento parengtą formą). Veiklos ataskaitas prašome pateikti kiekvienam ketvirčiui pasibaigus **iki kito mėnesio 20 d.** (imtinai), išskyrus 2019 m. IV ketv., už kurį ataskaitą prašome pateikti ne vėliau kaip **iki 2020 m. sausio 13 d.** (imtinai).

Primename, jog Departamento darbuotojai yra pasiruošę konsultuoti jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėje ir kitais jaunimo politikos klausimais.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

PRIDEDAMA. 2019 metais rekomenduojamos įgyvendinti jaunimo politikos veiklos sritys, užduotys ir rezultatų vertinimo kriterijai, 3 lapai.

Direktorius

Jonas Laniauskas

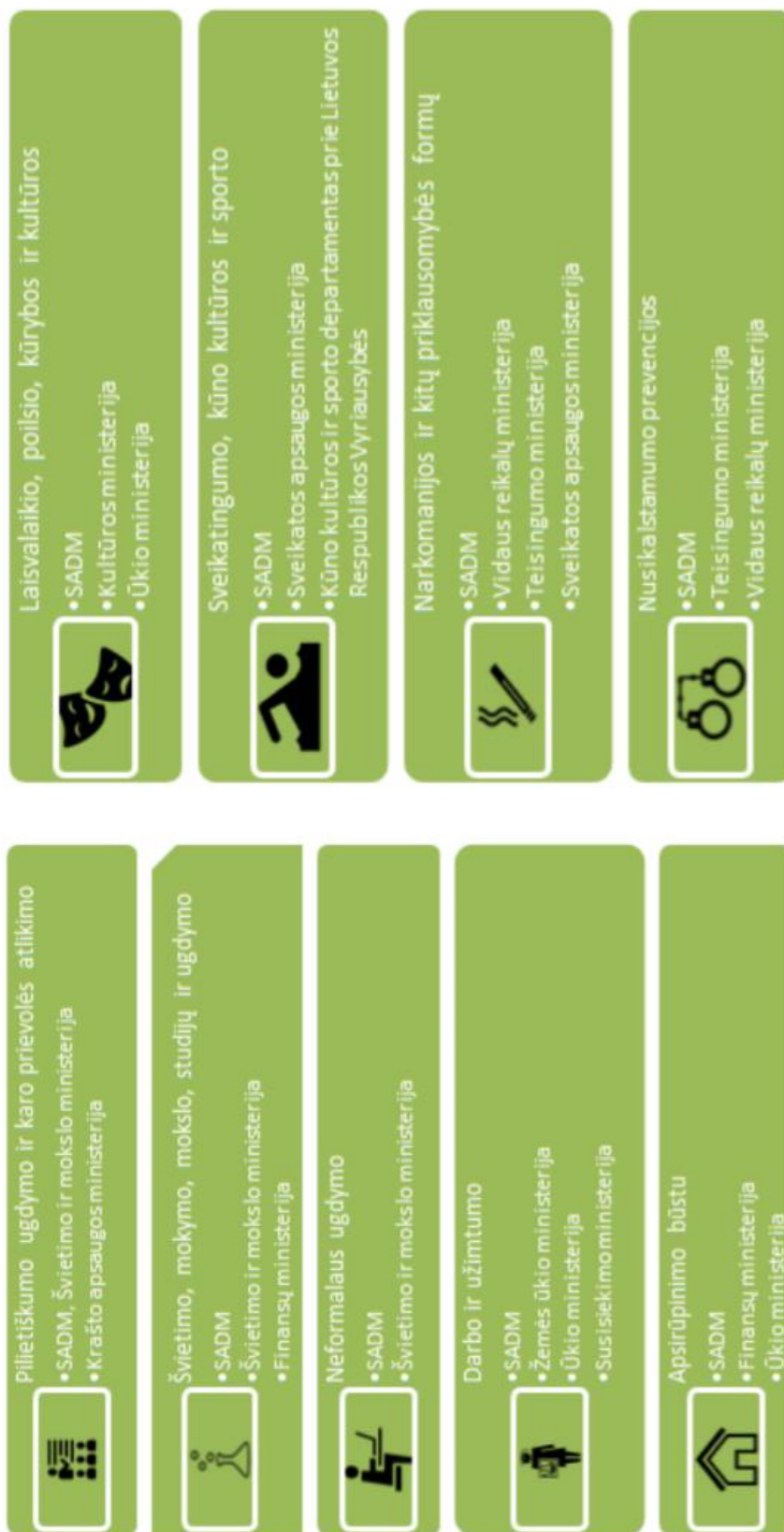
Asta Tiškutė, tel. 8 634 53842, el. p. asta.tiskute@jrd.lt

2019 METAIS KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBEI REKOMENDUOJAMOS ĮGYVENDINTI JAUNIMO POLITIKOS SRITYS, UŽDUOTYS IR REZULTATŲ VERTINIMO KRITERIJAI

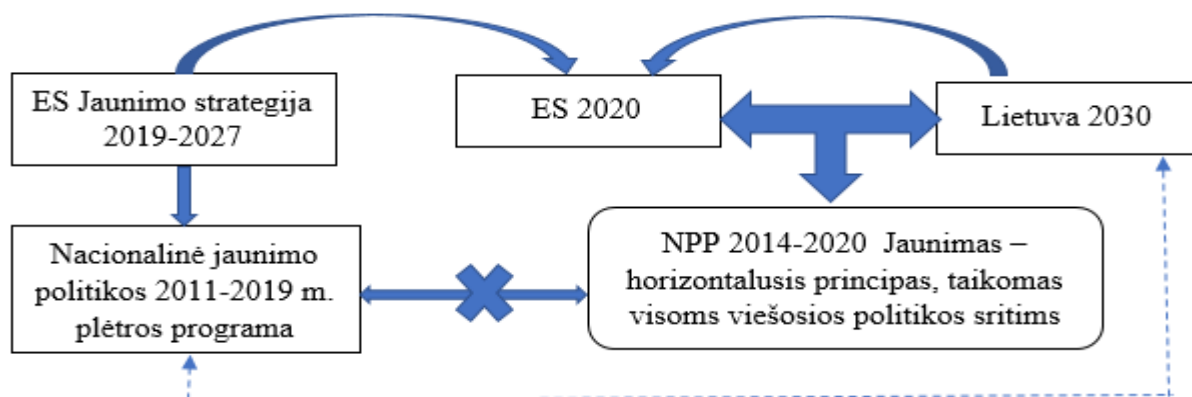
<i>Nacionaliniu mastu išskirtos prioritinės veiklos sritys</i>	
1. Jaunimo savanoriškos tarnybos modelio įgyvendinimas.	
Užduotys	Rezultatų vertinimo kriterijai
1.1. Stiprinti jaunimo savanorius priimančias organizacijas.	1.1.1. Jaunimo savanorius priimančiomis arba galinčiomis priimti organizacijomis stiprinti skirti susitikimai, diskusijos, konferencijos, informaciniai renginiai, mokymai ar kt. (4); 1.1.2. Per metus naujai akredituotų jaunimo savanorius priimančių organizacijų skaičius (mažiausiai 8 organizacijos); 1.1.3. Bendras akredituotų jaunimo savanorius priimančių organizacijų skaičius Savivaldybėje metų gale (mažiausiai 15 organizacijų).
1.2. Stiprinti jaunimo savanorišką veiklą organizuojančias organizacijas.	1.2.1. Jaunimo savanorišką veiklą organizuojančioms organizacijoms arba galinčioms tokiomis tapti organizacijoms stiprinti skirti susitikimai, diskusijos, konferencijos, informaciniai renginiai, mokymai ar kt. (mažiausiai 1 renginys).
1.3. Skatinti jaunimo dalyvavimą savanoriškoje veikloje.	1.3.1. Parengtas ir patvirtintas jaunimo savanoriškos veiklos organizavimo ir finansavimo Savivaldybėje aprašas (jaunų žmonių savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimo tvarka); 1.3.2. Skirtas Savivaldybės finansavimas jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų iniciatyvoms ir projektams, skatinantiems ilgalaikės jaunimo savanoriškos veiklos vystymą ir įgyvendinimą – 2 projektai, 1500 Eur; 1.3.3. Jauniems žmonėms supažindinti, paskatinti dalyvauti ir į(si)traukti į savanorišką veiklą skirti susitikimai, diskusijos, konferencijos, informaciniai renginiai, mokymai ar kt. (4 renginiai, 200 jaunų žmonių); 1.3.4. Trumpalaikę savanorišką veiklą atliekančių jaunų žmonių skaičius - 50; 1.3.5. Ilgalaikę (ne mažiau nei 3 mėnesius) savanorišką veiklą, ne pagal jaunimo savanoriškos tarnybos modelį, atliekančių jaunų žmonių skaičius – 50.
2. Darbo su jaunimu formų plėtros ir kokybės užtikrinimas.	
2.1. Sudaryti sąlygas atvirųjų jaunimo centrų / atvirųjų jaunimo erdvių veiklai (užtikrinti finansavimą, įtraukti į planavimo dokumentus).	2.1.1. Užtikrintas nuoseklus Savivaldybėje veikiančių atvirųjų jaunimo centrų / atvirųjų jaunimo erdvių finansavimas. Iš Savivaldybės biudžeto lėšų skirta finansavimo suma: apie 35 665 Eur; 2.1.2. Savivaldybės biudžeto lėšomis nuosekliai (lėšos skiriamos nepriklausomai nuo projektinių veiklų) finansuojamų jaunimo darbuotojų, dirbančių Savivaldybės atvirose jaunimo centruose ir atvirose jaunimo erdvėse tiesiogiai su jaunu, etatų skaičius metų pabaigoje – 4; 2.1.3. Įsteigta (nauja) atviroji jaunimo erdvė, vykdanči atvirąjį darbą su jaunu – 1; 2.1.4. Metų pabaigoje Savivaldybėje veikiančių atvirųjų jaunimo erdvių, vykdančių atvirąjį darbą su jaunu, bendras skaičius – 1.
2.2. Užtikrinti atvirųjų jaunimo centrų / atvirųjų jaunimo erdvių teikiamą	2.2.1. Įvertinta Savivaldybės atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veikla pagal Departamento patvirtintą Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių identifikavimo ir veiklos kokybės priežiūros tvarkos aprašą. 2.2.2. Patvirtintas ir naudojamas Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos kokybės vertinimo tvarkos aprašas (pagal Departamento parengtas rekomendacijas);
paslaugų įvairovę ir kokybę.	2.2.3. Su Savivaldybėje veikiančiais atviraissiais jaunimo centrais ir atvirose jaunimo erdvėse, finansuotais arba kofinansuotais iš Savivaldybės biudžeto lėšų, aptartas ir suderintas metinis veiklos planas bei planuojami pasiekti rezultatai ir jų kiekybiniai ir kokybiniai rodikliai; 2.2.4. Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių, finansuotų arba kofinansuotų Savivaldybės biudžeto lėšomis, numatomi pasiekti metiniai rodikliai (šie rodikliai turėtų būti programuojami numatant finansavimą / rengiant viešųjų pirkimų procedūras): - unikalių lankytojų skaičius – 250; - nuolatinį lankytojų skaičius (lankytojai, kurie lankosi bent 1 kartą per savaitę) – 100; - jaunimo inicijuotų / suorganizuotų veiklų skaičius - 10.
2.3. Sudaryti sąlygas darbo su jaunu gatvėje veiklai ir / ar jos plėtrai (užtikrinti finansavimą, sukurti teisinę bazę, įtraukti į planavimo dokumentus ir t.t.).	2.3.1. Atliekta darbo su jaunu gatvėje vietos (-ų) / aplinkos, kur galėtų vykti darbas su jaunu gatvėje analizė (gyventojų skaičius, vietų skaičius, jaunų žmonių / dalyvių galimas skaičius ir pan.); 2.3.2. Darbo su jaunu gatvėje plėtra uždavinio arba priemonės forma įtraukta į Savivaldybės strateginio planavimo dokumentus (trimečiai strateginiai veiklos planai, savivaldybės strateginis plėtros planas); 2.3.3. Užtikrintas nuoseklus darbo su jaunu gatvėje įgyvendinimo Savivaldybėje finansavimas (pavyzdžiui, skirtas finansavimas jaunimo darbuotojo darbo užmokesčiui, veiklos priemonėms, kuriai ir kt). Iš Savivaldybės biudžeto lėšų darbu su jaunu gatvėje skirta finansavimo suma: 17 600 Eur; 2.3.4. Įsteigtas ir nuosekliai finansuojamas ne mažiau kaip 1 jaunimo darbuotojo etatas (ne mažiau kaip du jaunimo darbuotojai), darbu su jaunu gatvėje; 2.3.5. Savivaldybės biudžeto lėšomis nuosekliai finansuojamų jaunimo darbuotojų, vykdančių darbą su jaunu gatvėje, etatų skaičius metų pabaigoje - 1; 2.3.6. Savivaldybės biudžeto lėšomis nuosekliai finansuojamų jaunimo darbuotojų, vykdančių darbą su jaunu gatvėje, skaičius metų pabaigoje - 2.
2.4. Užtikrinti darbo su jaunu gatvėje teikiamą paslaugų įvairovę ir kokybę.	2.4.1. Komandų, vykdančių darbą su jaunu gatvėje (<i>pastaba: komandų sudaro ne mažiau nei du jaunimo darbuotojai; jeigu reikalinga, komanda gali papildomai pasitelkti savanorius</i>) skaičius -1; 2.4.2. Seniūnijų, miestelių, miestų, gyvenamųjų rajonų, kuriuose vykdomas darbas su jaunu gatvėje skaičius (mažiausiai 1 į vietovę, gyvenamąjį rajoną).
3. Jaunimo įgalinimo ir įtraukimo į pilietinę veiklą galimybių kūrimas ir plėtra.	
3.1. Skatinti jaunų žmonių aktyvumą ir dalyvavimą jaunimo, jaunimo organizacijų veikloje.	3.1.1. Savivaldybėje įgyvendinamos ir iš Savivaldybės biudžeto lėšų finansuojamos programos ir projektai, skirti jaunimo lyderiams ugdyti, jaunimo lyderystės įgūdžiams stiprinti - 2 programos ir 2 projektai; 3.1.2. Iš savivaldybės biudžeto lėšų skirtas finansavimas nevyriausybinį jaunimo ir nevyriausybinių su jaunu dirbančių organizacijų bei pagal galimybes neformalių jaunimo grupių jaunimo veikloms (programoms, projektams, iniciatyvoms ir pan.) įgyvendinti, suma: 50 000 Eur; 3.1.3. Savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotų nevyriausybinių jaunimo ir nevyriausybinių su jaunu dirbančių organizacijų bei pagal galimybes neformalių jaunimo grupių įgyvendintų jaunimo veiklų (projektų, iniciatyvų ir pan.) skaičius – 16.
3.2. Užtikrinti jaunų žmonių interesų atstovavimą, sprendžiant	3.2.1. Įvertinta Savivaldybėje registruota, Savivaldybės jaunimo organizacijų taryba, jos atitikimas teisės aktuose numatytiems reikalavimams bei vykdoma veikla (pagal Departamento parengtas rekomendacijas);

Savivaldybės jaunimo politikos klausimus.	3.2.2. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudėtis atitinka teisės aktuose numatytus reikalavimus (sudaryta laikantis pariteto, į sudėtį kaip narys neįtrauktas savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius); 3.2.3. Savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos ir / arba Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos jaunimo atstovai įtraukti į Savivaldybės tarybos komisijų, darbo grupių veiklą. Komisijų, darbo grupių, į kurių veiklą įtraukti jaunimo atstovai, skaičius - 2 ir jaunimo atstovų, kurie įtraukti į savivaldybės komisijų, darbo grupių veiklą, skaičius - 2; 3.2.4. Įvertinta, ar į Savivaldybės teritorijoje veikiančios vietos veiklos grupės valdybą yra įtraukti jaunimo atstovai ir susipažinta, kokia tvarka jie yra deleguojami ir tampa vietos veiklos grupės valdybos nariais.
3.3. Užtikrinti efektyvų Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą.	3.3.1. Užtikrintas Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklos planavimas ir viešinimas (pavyzdžiui, yra rengiami metiniai veiklos planai, posėdžių protokolai, veiklos ataskaitos, kurie viešinami internete); 3.3.2. Įvertintas Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklos atitikimas teisės aktuose numatytiems reikalavimams bei Departamento pateiktoms rekomendacijoms; 3.3.3. SJRT pateikti pasiūlymai Savivaldybės tarybai, administracijai dėl rengiamų teisės aktų projektų, susijusių su jaunimo politikos klausimais. Pateiktų pasiūlymų skaičius - 1; 3.3.4. SJRT pateikti pasiūlymai dėl jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių įtraukimo į Savivaldybės ilgalaikius (arba vidutinės trukmės) strateginio planavimo dokumentus. Pateiktų pasiūlymų skaičius - 1.
<i>Kitos veiklos sritys</i>	
4. Faktais ir žiniomis grįstas jaunimo politikos įgyvendinimas.	
4.1. Skatinti efektyvų jaunimo politikos įgyvendinimą Savivaldybėje.	4.1.1. Renkami ir Departamentui pateikiami Savivaldybės duomenys dėl jaunimo politikos įgyvendinimo vietos lygmeniu (pagal Departamento parengtą Jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėje vertinimo kriterijų sąrašą); 4.1.2. Remiantis Departamento patvirtintomis rekomendacijomis, renkama ir Departamentui teikiama informacija apie Savivaldybėje gyvenamąją vietą deklaravusius neaktyvius jaunos žmones. 4.1.3. Savivaldybėje atlikti jaunimo situacijos, jaunimo problematikos tyrimai, analizės - 1.
5. Jaunimo politikos stiprinimas vietos lygmeniu.	
5.1. Užtikrinti nuoseklų ir efektyvų jaunimo politikos įgyvendinimą Savivaldybėje.	5.1.1. Remiantis Departamento patvirtintomis rekomendacijomis, renkama ir Departamentui teikiama informacija apie Savivaldybėje gyvenamąją vietą deklaravusius neaktyvius jaunos žmones; 5.1.2. Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius vykdo funkcijas pagal SADM įsakymu patvirtintą Tipinį Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymą bei Departamento rekomendacijas.
5.2. Skatinti jaunimui palankias sąlygas gyventi ir dirbti Savivaldybėje.	5.2.1. Įgyvendinamos priemonės (programos, projektai ar pan.), skirtos jauniems žmonėms paskatinti gyventi ir dirbti savivaldybėje (pavyzdžiui, būstui Savivaldybėje nuomoti ar įsigyti, atvykti dirbti į Savivaldybės įstaigas ir pan.). Iš Savivaldybės biudžeto lėšų jauniems žmonėms skiriamos finansinės paskatos, suma: 40 000 Eur, stipendijos.
5.3. Europos jaunimo sostinės 2021 m. projekto įgyvendinimas	5.3.1. Paruošti ir įgyvendinti 2019 metų programą, skirta Europos jaunimo sostinei 2021. (1 programa, 100 proc. įgyvendinimas) 5.3.2. Organizuoti nuolatinius Europos jaunimo sostinės 2021 m. darbo grupės susitikimus (ne mažiau 3 susitikimų per metus) 5.3.3. Parengti su Europos jaunimo sostinės programos administravimu susijusius Savivaldybės tarybos sprendimų projektus bei kitus reikalingus dokumentus.

HORIZONTALAUS JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO SRITYS LIETUVOS RESPUBLIKOJE

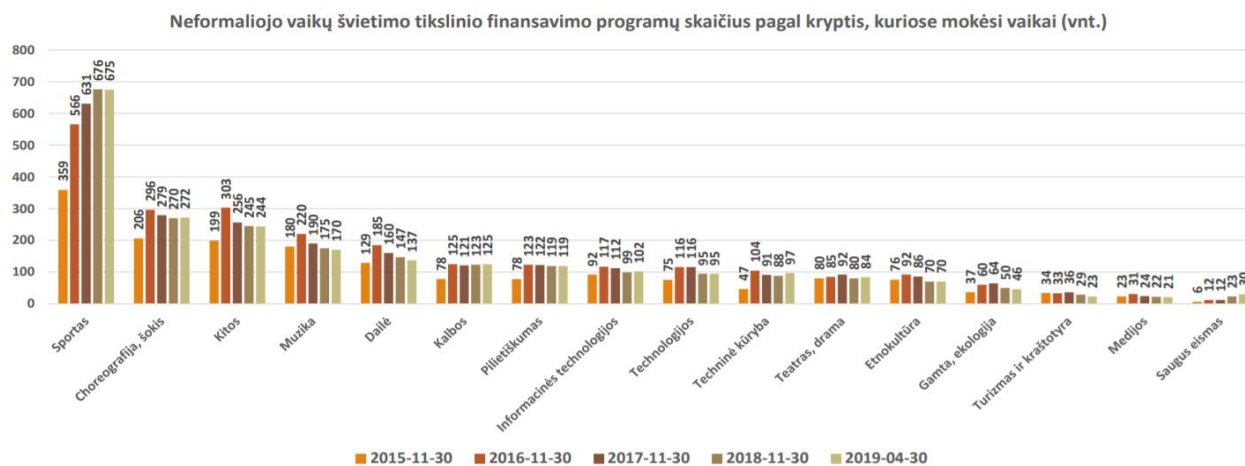

Šaltinis. Gabrielė Krupovič ir Julius Mitė, 2016

STRATEGINIŲ DOKUMENTŲ, REGLAMENTUOJANČIŲ JAUNIMO POLITIKĄ,
SĄSAJŲ TRŪKUMAI

Šaltinis: adaptuota autorės pagal Valstybinio audito ataskaitą „Jaunimo politikos strateginis planavimas ir priemonių įgyvendinimas socialinės apsaugos ir darbo srityje“ (2016)

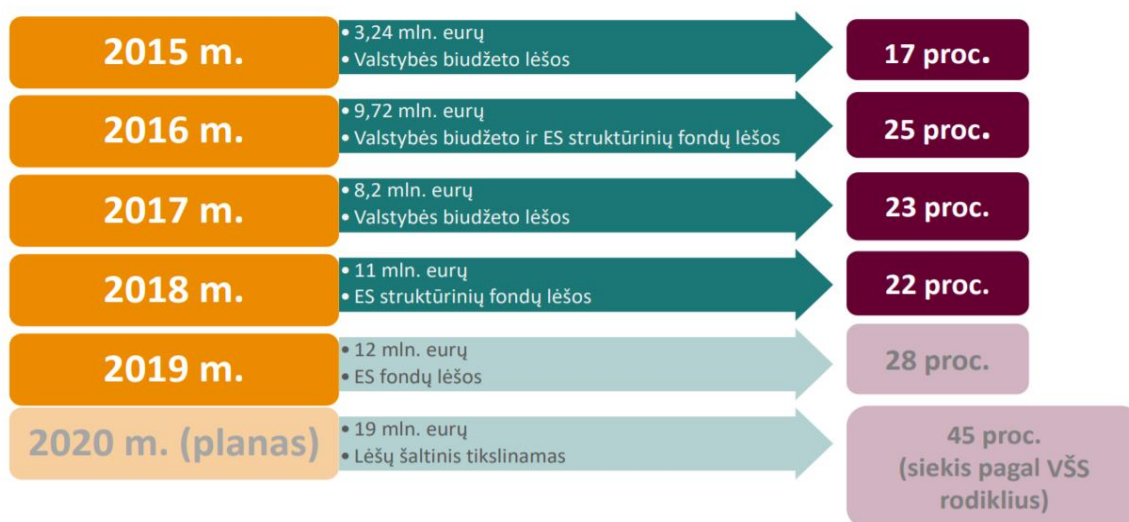
NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO FINANSAVIMO LIETUVOJE ANALIZĖ

1 pav. Neformaliojo vaikų švietimo tikslinio finansavimo programos 2015-2019 m.

Šaltinis. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro Neformaliojo vaikų švietimo programų tikslinio finansavimo duomenų apžvalgoje 2015-2019 m. Prieiga internetu:

[https://www.lmnsc.lt/uplfiles2/NV%C5%A0%20program%C5%B3%20tikslinis%20finansavimas_\(2019%2005%2027\).pdf](https://www.lmnsc.lt/uplfiles2/NV%C5%A0%20program%C5%B3%20tikslinis%20finansavimas_(2019%2005%2027).pdf)

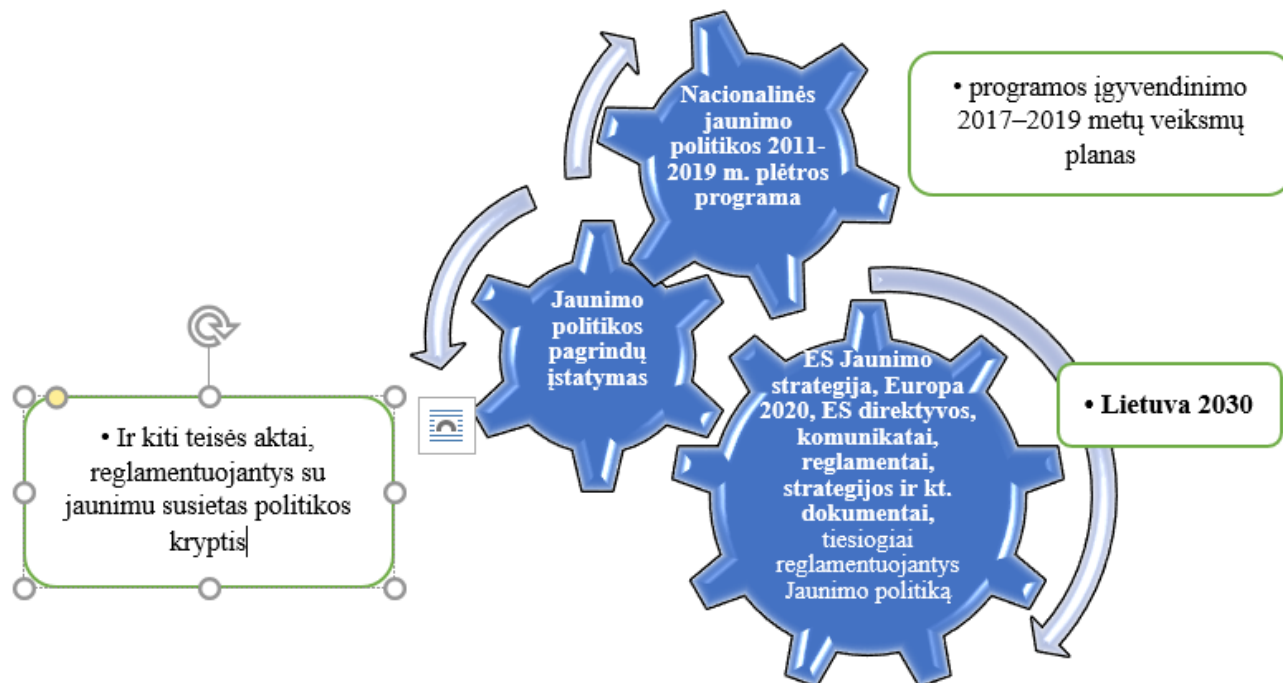

2 pav. Neformaliojo vaikų švietimo tikslinio finansavimo lėšos ir pasiekti rezultatai

Šaltinis. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro Neformaliojo vaikų švietimo programų tikslinio finansavimo duomenų apžvalgoje 2015-2019 m. Prieiga internetu:

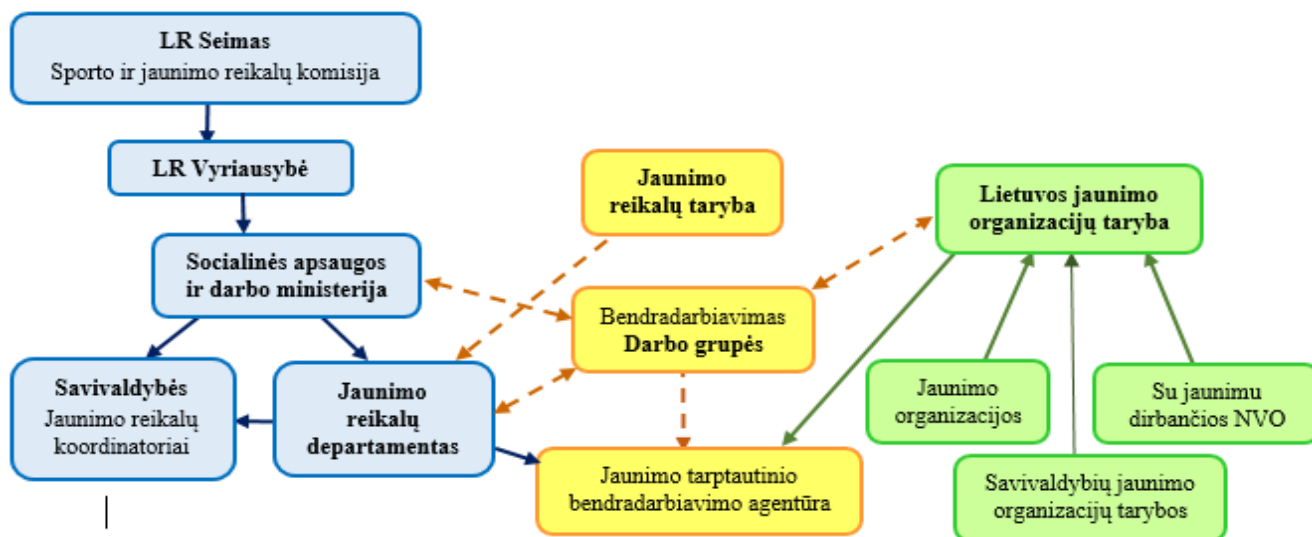
[https://www.lmnsc.lt/uplfiles2/NV%C5%A0%20program%C5%B3%20tikslinis%20finansavimas_\(2019%2005%2027\).pdf](https://www.lmnsc.lt/uplfiles2/NV%C5%A0%20program%C5%B3%20tikslinis%20finansavimas_(2019%2005%2027).pdf)

**LIETUVOS JAUNIMO POLITIKOS FORMAVIMO IR ĮGYVENDINIMO
TEISINIS REGLAMENTAVIMAS**

1 pav. Jaunimo politiką formuojantys dokumentai
Šaltinis: sudaryta autorės pagal galiojančius teisės aktus

**SUBJEKTAI, FORMUOJANTYS IR ĮGYVENDINANČIŲ JAUNIMO POLITIKĄ
NACIONALINIAME LYGYJE**

1 pav. Jaunimo politikos valdymo schema nacionaliniame lygmenyje

Šaltinis. Adaptuota pagal www.jrd.lt tinklapio informaciją internetinė nuoroda <https://jrd.lt/jaunimo-politika/nacionaliniu-lygmeniu>

**KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS 2013–2020 METŲ
STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS (JAUNIMO POLITIKOS DALIS)**

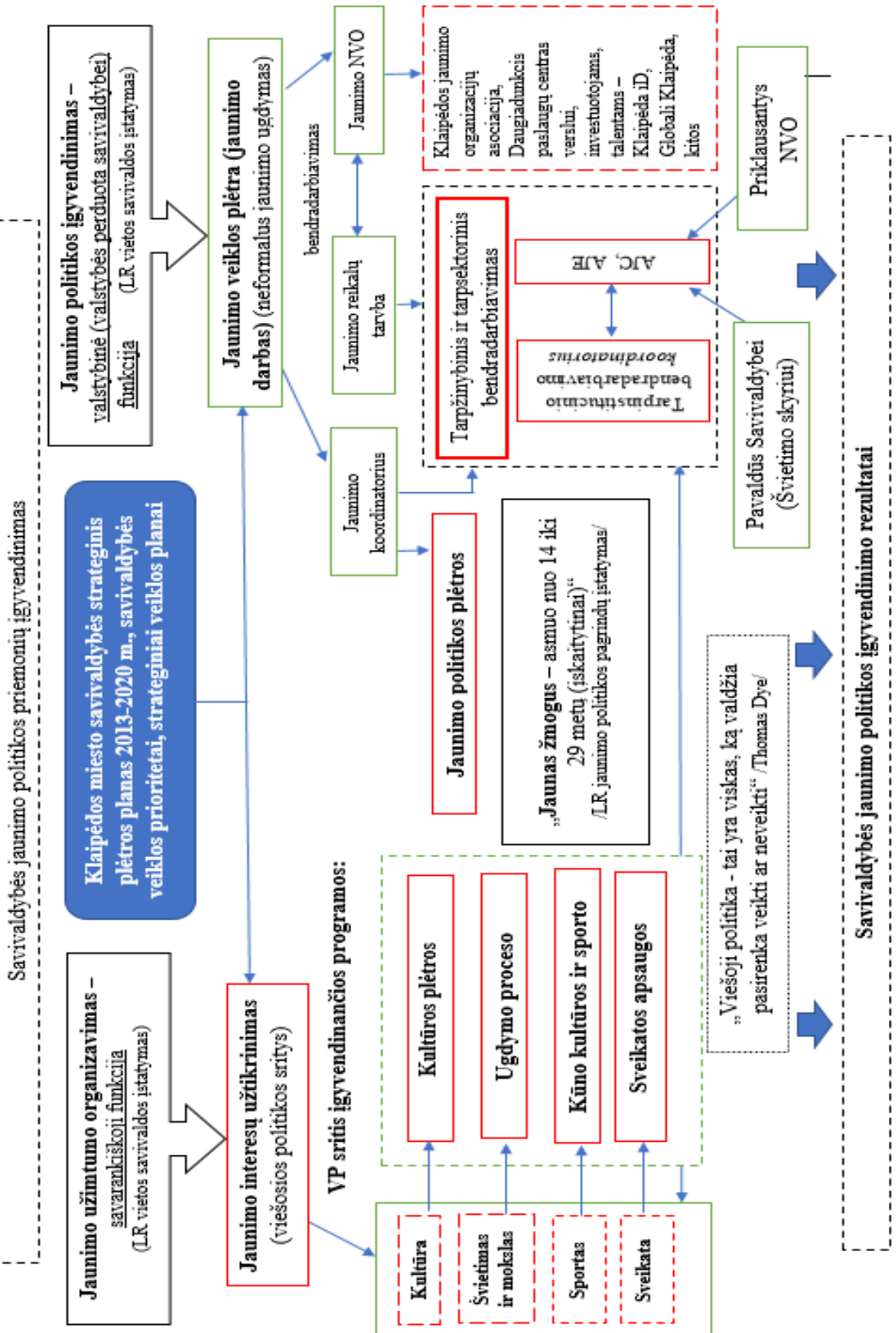
1.1.2. UŽDAVINYS. Sudaryti sąlygas kokybiškai jaunimo saviraiškai				
1.1.2.1.	Remti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuolatinę ir ilgalaikę programinę veiklą, jaunimo iniciatyvas, skatinti jaunimą užsiimti savanoriška veikla	Pateikta paraiškų, vnt. Paremtų programų (organizacijų), iniciatyvų skaičius	2013 – 2020	KMSA jaunimo reikalų koordinatorius, Ugdymo ir kultūros departamentas, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos
1.1.2.2.	Koordinuotai teikti informaciją apie jaunimo veiklą ir jos galimybes	Išleistų leidinių, spaudoje arba interneto erdvėje paskelbtų straipsnių ir kitų reprezentacinių priemonių skaičius ir sąrašas Suorganizuota jaunimo renginių, vnt. Atliktas jaunimo užimtumo poreikių tyrimas	2013 – 2020	KMSA jaunimo reikalų koordinatorius, Ugdymo ir kultūros departamentas, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, socialiniai partneriai
1.1.2.3.	Didinti jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų skaičių, gerinti jų kompetencijas ir gebėjimus	Įdarbinta darbuotojų Suorganizuotų mokymų skaičius Mokymų dalyvių skaičius	2013 – 2020	KMSA jaunimo reikalų koordinatorius, Ugdymo ir kultūros departamentas, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos
1.1.2.4.	Kurti ir įgyvendinti projektus, siekiant įtraukti socialiai pažeidžiamą ir neaktyvų jaunimą	Paremtų ir įgyvendintų projektų skaičius	2013 – 2020	KMSA jaunimo reikalų koordinatorius, Ugdymo ir kultūros departamentas, Socialinių reikalų departamentas, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos
1.1.2.5.	Taikyti Atviros erdvės jaunimo centro veiklos principus ir patirtį BĮ Klaipėdos vaikų laisvalaikio centro struktūroje, įsteigiant atviras erdves jaunimui įvairiuose miesto rajonuose	Įkurtų jaunimo erdvių skaičius	2013 – 2015	KMSA jaunimo reikalų koordinatorius, Ugdymo ir kultūros departamentas, Socialinių reikalų departamentas, Atviros erdvės jaunimo centras, jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos

2019–2021 M. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS														
JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS PROGRAMOS NR. 09														
TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ, PRIEMONIŲ, PRIEMONIŲ IŠLAIDŲ IR PRODUKTO KRITERIJŲ SUVESTINĖ														
Programos tikslas kodas	Uždavinio kodas	Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Priemonės požymis	Asignavimų vykdymo kodas	Finansavimo šaltinis	2019-ųjų metų asignavimų planas	2020-ųjų metų lėšų projektas	2021-ųjų metų lėšų projektas	Produkto kriterijus				
										Pavadinimas	Planas			
											2019-ieji metai	2020-ieji metai	2021-ieji metai	
03 Strateginis tikslas: Ufaktiški gyventojams aukštą fveitimo, kultūros, socialinių, sporto ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybę ir prieinamumą														
09. Jaunimo politikos plėtros programa														
01 Karti pažangią ir pūbetiką visuomenę, skatinant jaunimo ir su ja susijusią dirbančių organizacijų veiklą, iniciatyvas ir dalyvavimą visuomeninėje veikloje														
01 01 Aktyvinti jaunimo ir su ja susijusią dirbančių organizacijų veiklą														
01	01	01	Jaunimo ir su ja susijusią dirbančių organizacijų bei jų iniciatyvų skatinimas:	1	SB		50,0	42,5	40,0					
			Institucinių ir iniciatyvų projektų dalinis finansavimas	P.1.1.2.1							Iš dalies finansuota projektų skaičius	16	16	16
			Projektų, teikiamų nacionaliniams ir tarptautiniams konkursams, bendrasis finansavimas								Bendrai finansuota projektų skaičius		1	
			It viso priemonėi:				50,0	42,5	40,0					
01	01	02	Klaipėdos jaunimo įvairdfio stiprinimas:	1	SB		24,2	24,2	24,2					
			It viso:				24,2	24,2	24,2					
01	01	03	Jaunimo pritraukimas į Klaipėdos miestą:	1	SB		40,7	55,0	47,0					
			Stipendijų skyrimas gabems ir talentingiems Klaipėdos aukštųjų mokyklų I kurso studentams								Paskirta piniginių stipendijų skaičius	40	40	40
			Dalyvavimas Vakarų Lietuvos regiono renginyje „Jaunimo vasaros akademija“								Dalyvių skaičius švažiuojamajame renginyje, vnt.	14	200	14
			It viso priemonėi:				40,7	55,0	47,0					
01	01	04	Tarptautinio ir nacionalinio bendradarbiavimo plėtojimas:	1										
			Europos jaunimo sostinės 2021 m. programos įgyvendinimas		SB		144,2	1 005,0	1 005,0		Įgyvendinta programos platformų skaičius	9		
			Klaipėdos miesto atstovavimas tarptautiniuose ir nacionaliniuose jaunimo renginiuose								Įgyvendinta programa, proc.	10	50	100
			It viso priemonėi:				144,2	1 005,0	1 005,0		Renginių skaičius	2	3	3
			It viso priemonėi:				144,2	1 005,0	1 005,0		Dalyvių skaičius	6	10	10
01	01	05	Premijų už miestai aktualius ir pritaikomuosius darbus skyrimas Klaipėdos aukštųjų mokyklų absolventams	1	SB		7,9	7,9	7,9		Paskirta premijų skaičius	15	15	15
			It viso:				7,9	7,9	7,9					
01	01	06	Klaipėdos jaunimo situacijos tyrimo parengimas	1	SB		4,0				Atlikti tyrimų skaičius	1		
			It viso:				4,0							
01	01	07	Atvira jaunimo erdvių steigimas	1	SB			7,2	7,2		Įsigyta atviro jaunimo erdvių paslauga		1	1
			It viso:				0,0	7,2	7,2		Įsteigta atvira jaunimo erdvė		1	
01	01		It viso uždaviniui:				271,0	1 141,8	1 131,3					
01			It viso tikslui:				271,0	1 141,8	1 131,3					
09			It viso programai:				271,0	1 141,8	1 131,3					

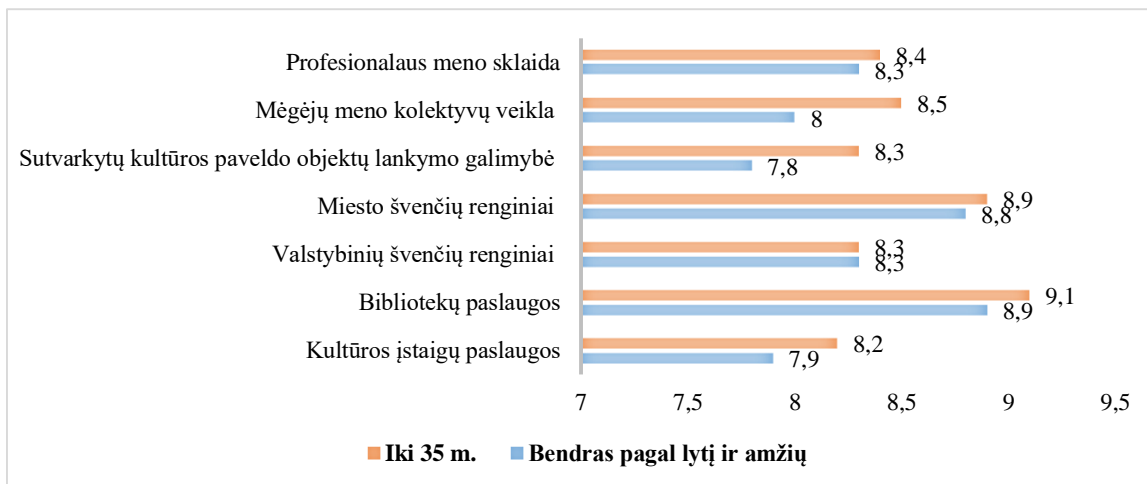
KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE TEIKIAMOS SVARBIOS JAUNIMUI PASLAUGOS

- Mieste veikia 1 atviras jaunimo centras, finansuojamas Klaipėdos miesto savivaldybės lėšomis. Šis centras dirba su NEET atstovais ir kitomis ~~marginaliomis~~ grupėmis. Mieste veikia 2 atviros jaunimo erdvės, Eurodesk informacinis/konsultacinis centras;
- 14-29 m. jaunimui teikiama pagalba Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinaciniame centre;
- Savivaldybė palaiko jaunimo organizacijas suteikdama patalpas susirinkimų, diskusijų, renginių vykdymui; įtraukia jaunimo atstovus į strategines darbo grupes, komitetus, veikiančius savivaldybėje; teikia tarpininkavimo paslaugas sprendžiant jaunimui svarbius klausimus. Jaunimo organizacijų atstovai įtraukiami į jaunimo politikos kokybės vertinimą;
- Neformaliojo švietimo krepšelis užtikrina nemokamas arba už simbolinį mokestį prieinamas neformalaus švietimo paslaugas jaunimui;
- „Socialinis taksi“ - paslauga, užtikrinanti judėjimo negalią turinčių žmonių kelionių organizavimą į darbą, ligoninę, universitetą, teatrą, parduotuvę ir kt.;
- ESN KUK padeda integruotis atvykusiems studentams iš užsienio šalių;
- Vykdoma prieglobstį gavusių užsieniečių socialinė integracija, teikiamos socialinės, individualios teisinės, profesinio orientavimo, psichologinės konsultacijos, vykdomi lietuvių kalbos, pilietinio orientavimo mokymai ir pan.;
- Diegiamas savanorystės modelis, skatinant neformalųjį mokymąsi ir jo pripažinimą;
- Savivaldybės institucijos teikia konsultacijas dėl įsidarbinimo, profesinio orientavimo, įgūdžių nustatymo ir kt.;
- Nemokama emocinė pagalba telefonu teikiama jaunimui, vaikams ir tėvams;
- Paslaugas, orientuotas į jaunimo verslumo skatinimą (įskaitant ~~mentorystės~~ ~~akseleravimo~~ paslaugas) teikia Klaipėdos mokslo ir technologijų parkas, aukštojo mokslo institucijos, nevyriausybinės ir verslą vienijančios organizacijos;
- Mokiniamis ir studentams taikoma 100 proc. nuolaida verslo liudijimo įsigijimui

Teorinis jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo modelis Klaipėdos miesto savivaldybėje

**KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE ĮGYVENDINAMOS JAUNIMO POLITIKOS
ATSKIROSE SRITYSE ANTRINIŲ DUOMENŲ ANALIZĖ**

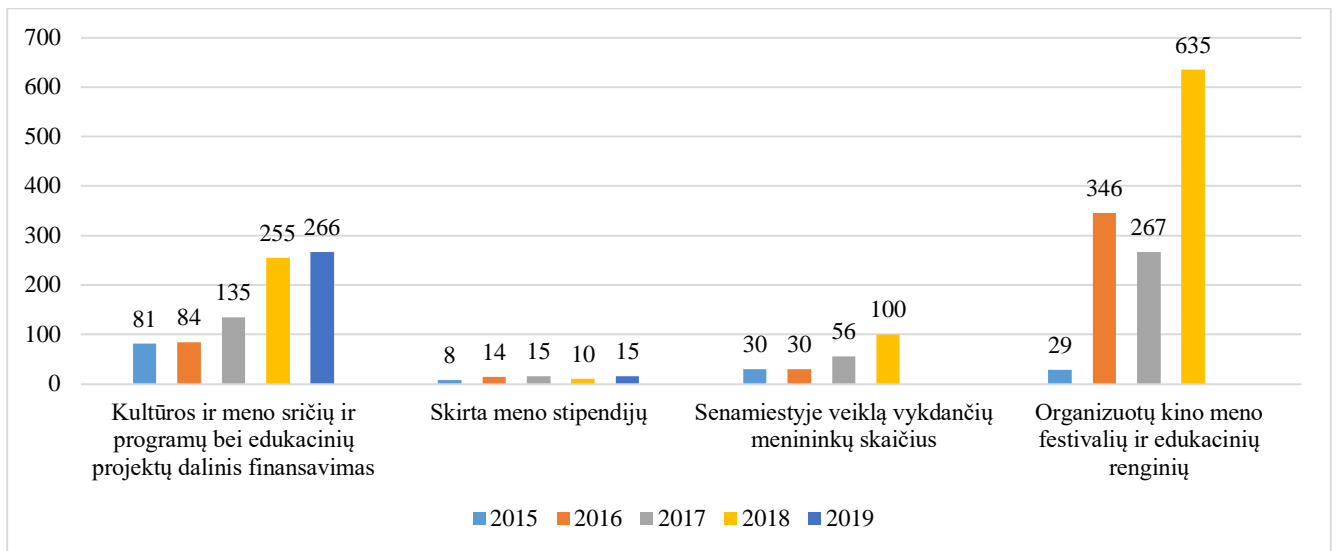
1 pav. Savivaldybės teikiamų kultūros paslaugų vertinimas

Šaltinis. UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa.
<https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2018/09/klaipedos-miesto-gyventoju-apklausa.pdf>

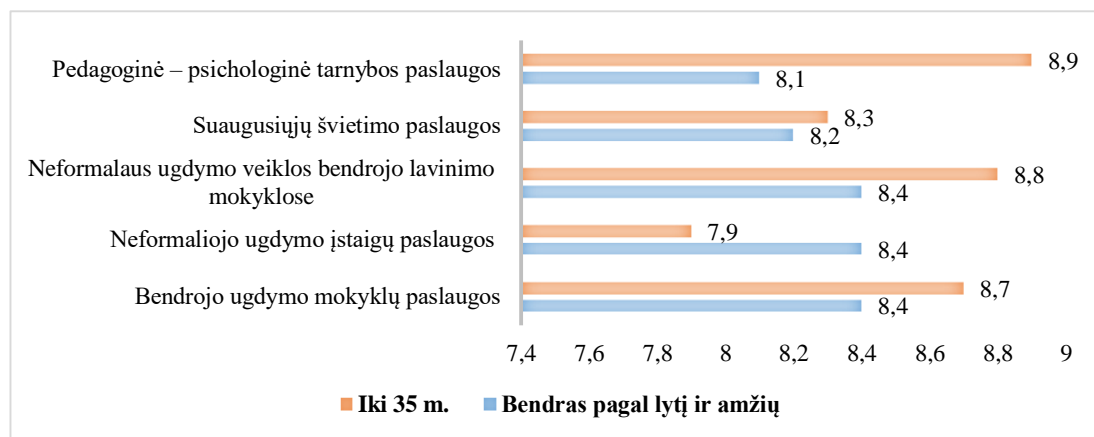
1 lentelė. Kultūros srities vertinimo priemonės ir rodikliai

Programos priemonių pavadinimai	Vertinimo kriterijus	Metai				
		2015	2016	2017	2018	2019
Kultūros ir meno sričių ir programų projektų dalinis finansavimas	Iš dalies finansuota programų projektų, skaičius	81	84	135	89	86
Edukacinių projektų dalinis finansavimas	Įgyvendinta projektų, skaičius				166	180
Meno stipendijų kultūros ir meno kūrėjams mokėjimas	Skirta meno stipendijų, skaičius	8	14	15	10	15
Regeneruoti Klaipėdos senamiestį, skatinant kultūros ir verslų veiklą vystymą*	Senamiestyje veiklą vykdančių verslininkų ir menininkų skaičius	10 ir 30	91 ir 30	95 ir 56	51 ir 100	n.d.
Sudaryti palankias sąlygas kino meno plėtotei įkuriant kino biurą ir kino centrą Kultūros fabrike	Organizuotų kino meno festivalių ir edukacinių renginių skaičius	29	346	267	635	n.d.

* Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano rodikliai

2 pav. Jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas Kultūros srityje 2015-2019 m.
 Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

3 pav. Švietimo įstaigų teikiamų paslaugų vertinimas
 Šaltinis. UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa.
<https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2018/09/klaipedos-miesto-gyventoju-apklausa.pdf>

ŠVIETIMO ĮSTAIGOS

- Karalienės Luizės jaunimo centras
- Vaikų laisvalaikio centras
- Moksleivių saviraiškos centras
- Jeronimo Kačinsko muzikos mokykla
- Juozo Karoso muzikos mokykla
- Adomo Brako dailės mokykla

SPORTO ĮSTAIGOS

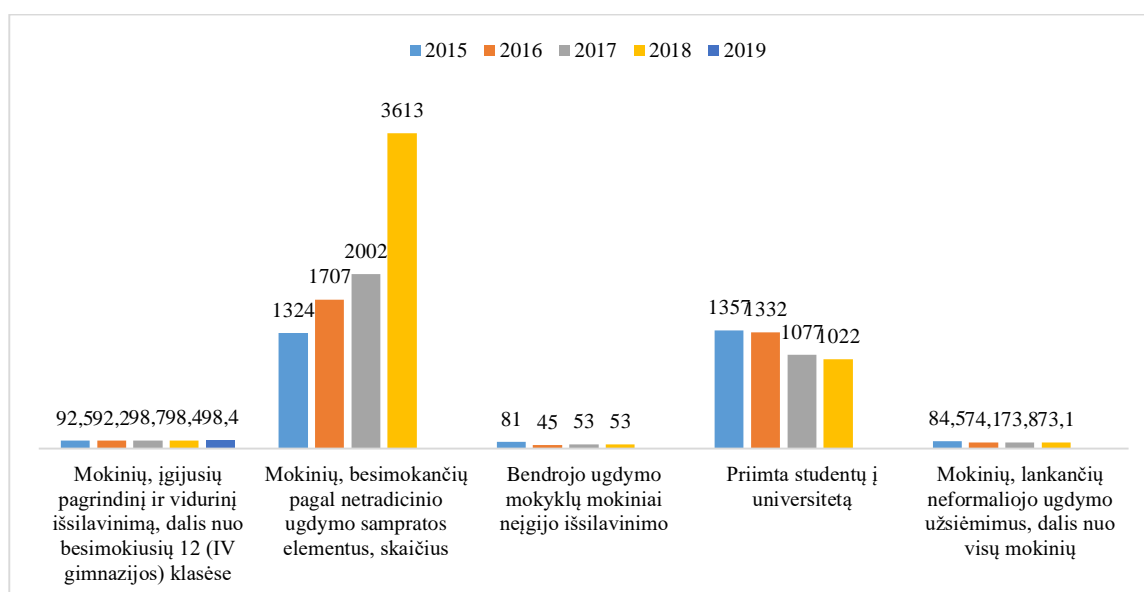
- Klaipėdos "Gintaro" sporto centras
- Klaipėdos "Viesulo" sporto centras
- Klaipėdos futbolo sporto mokykla
- Klaipėdos miesto lengvosios atletikos mokykla
- Klaipėdos Vlodo Knašiaus krepšinio mokykla

4 pav. Neformaliojo vaikų ir jaunimo švietimo įstaigos Klaipėdos miesto savivaldybėje 2019 m.
 Šaltinis. Sudaryta autorės pagal Klaipėdos miesto savivaldybės duomenis

2 lentelė. Švietimo ir mokslo srities vertinimo priemonės ir rodikliai

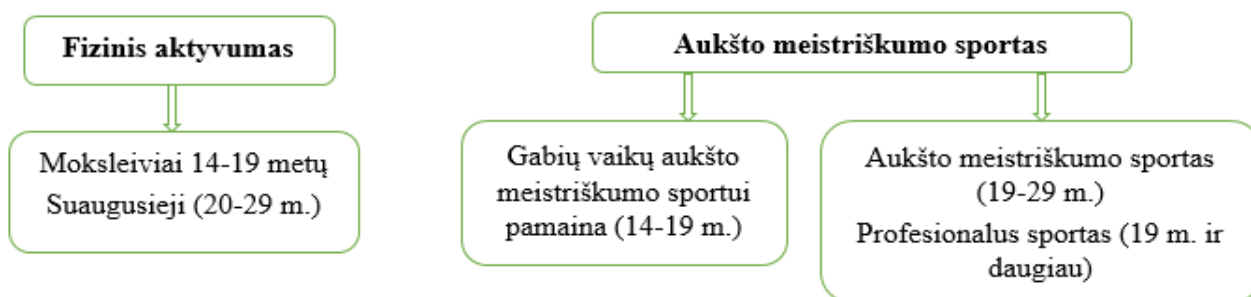
Programos priemonių pavadinimai	Vertinimo kriterijus	Metai				
		2015	2016	2017	2018	2019
Ugdymo proceso ir aplinkos užtikrinimas gimnazijose, progimnazijose, pagrindinio ir nevalstybinėse bendrojo ugdymo mokyklose	Ugdoma mokinių, skaičius tūkst.	17128	17072	17438	17423	17423
Mokinių, įsigijusių pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą, dalis nuo besimokiusių 10 (I gimnazijos) / 12 (IV gimnazijos) klasėse	Proc.	92,6/ 92,5	92,3/ 92,2	98,2 / 98,7	99,25/ 98,4	99,4/ 98,4
Vaikų, dalyvaujančių neformaliojo vaikų švietimo programose, dalis nuo bendro miesto mokinių skaičiaus	Proc.	31,2	74,3	57,1	59	60
Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai neįgijo išsilavinimo*	Asmenys	81	45	53	53	n.d.
Priimta studentų į universitetą*	Asmenys	1357	1332	1077	1022	n.d.
Nuotolinio mokymo diegimas ir plėtojimas	Įstaigų sk.	3	2	4	4	4
Mokyklinio amžiaus vaikai, nesimokantys mokykloje („iškritusių“ iš švietimo sistemos skaičius 1000-iui mokinių)*	Proc.	0,02	0,011	0,02	0,006	n.d.
Mokinių dalykinių pasiekimų didinimas (mokinių, užėmusių prizines vietas šalies dalyko olimpiadose, skaičius)*	Asmenys	50	45	33	35	n.d.
100-ui mokinių tenka kompiuterių*	Vnt.	22	22	22,9	21	n.d.
Švietimo įstaigų, kurių aplinka per 10 m. yra kompleksškai sutvarkyta (įrengtos / iš esmės atnaujintos žaidimų aikštelės, stadionai, saugumo priemonės), dalis*	Proc.	12	13	15,2	23,8	n.d.
Švietimo įstaigų pastatų ar jų dalių, kurioms per pastaruosius 15 metų atliktas esminis pagerinimas, dalis*	Proc.	41,2	52,85	55,4	57,6	n.d.

* Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano rodikliai

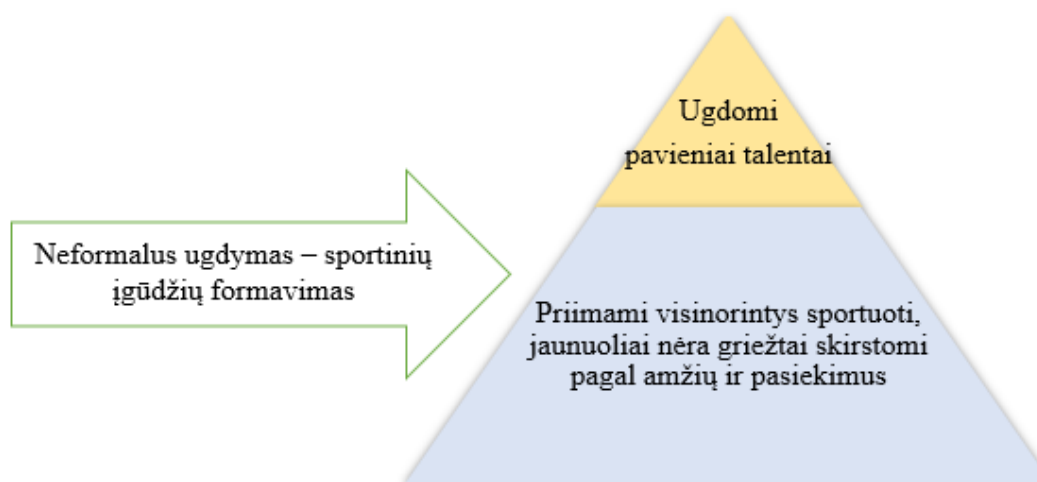

5 pav. Jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas Švietimo ir mokslo srityje 2015-2019 m.

Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

6 pav. Sporto sistema, išskiriant Jaunimo (14-29 m.) amžiaus tarpsnio grupę
Šaltinis. Sudaryta autorės

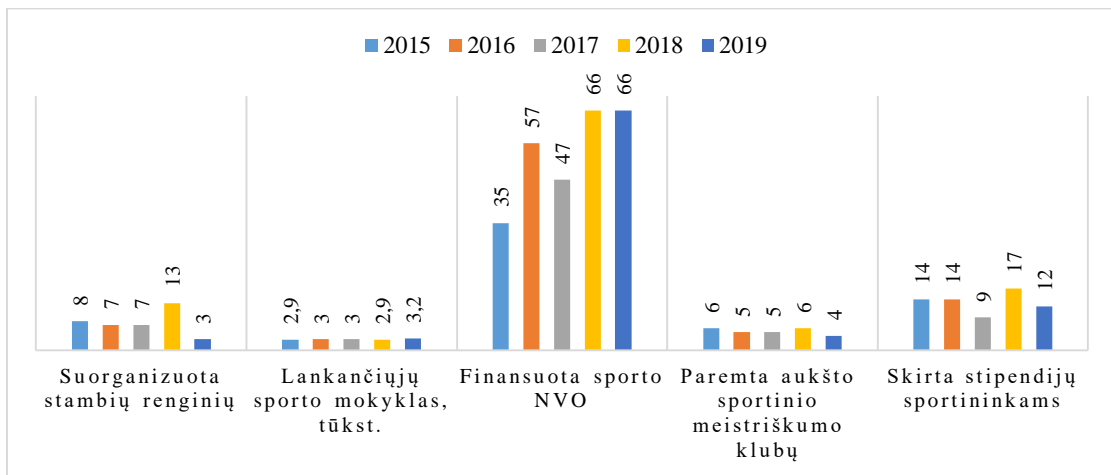

7 pav. Nevyriausybinės sporto organizacijos
Šaltinis. Sudaryta autorės

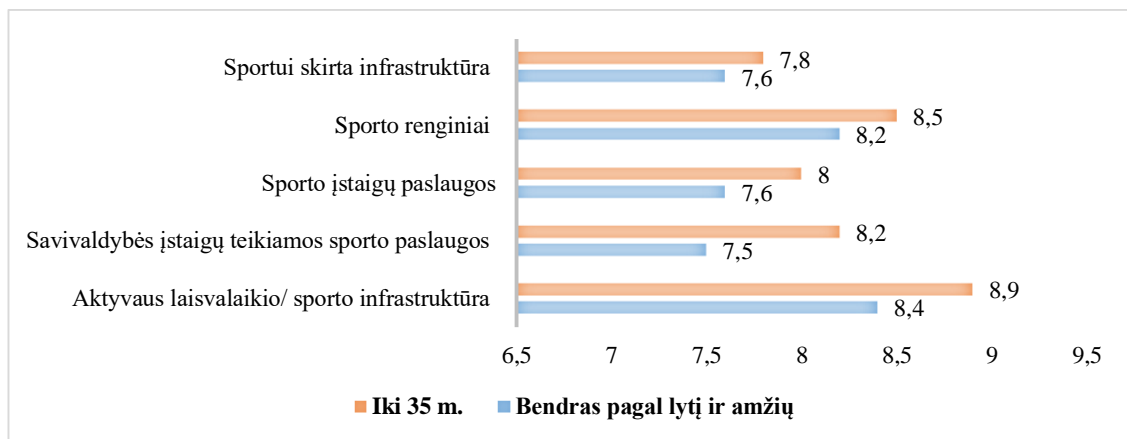
3 lentelė. Sporto srities vertinimo priemonės ir rodikliai

Programos priemonių pavadinimai	Vertinimo kriterijus	Metai				
		2015	2016	2017	2018	2019
Sporto renginių organizavimas (prestižinių tarptautinių, miesto bendruomenei aktualių sporto renginių ir pan.)	Suorganizuota renginių, skaičius	8	7	7	13	3
Sąlygų ugdytis biudžetinėse sporto įstaigose sudarymas	Asmenų, lankančių sporto mokyklas, sk.	2929	3000	3000	2930	3171
Sportinės veiklos programų dalinis finansavimas (NVO)	Finansuota programų, skaičius	35	57	47	66	66
Prioritetinių sporto šakų didelio sportinio meistriskumo klubų veiklos dalinis finansavimas	Iš dalies finansuota programų, skaičius	6	5	5	6	4
Individualių sporto šakų sportininkų pasirengimas dalyvauti atrankos varžybose dėl patekimo į nacionalines rinktines	Skirta stipendijų sportininkams, skaičius	14	14	9	17	12
Mokinių, lankančių sporto mokyklas ir klubus, dalis nuo viso mokinių skaičiaus*	Proc.	26,5	30	32,7	31	n.d.
Sporto infrastruktūros objektų (bazių), tenkančių 10 000-ių gyventojų, skaičius*	Vnt.	1,06	1,06	1,06	1,06	n.d.
Vidutinis savivaldybės įstaigų teikiamų sporto paslaugų vertinimas*	Balai (iš 10)	n.d.	n.d.	n.d.	8,2	n.d.

* Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano rodikliai

8 pav. Jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas Sporto ir kūno kultūros srityje 2015-2019 m. Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

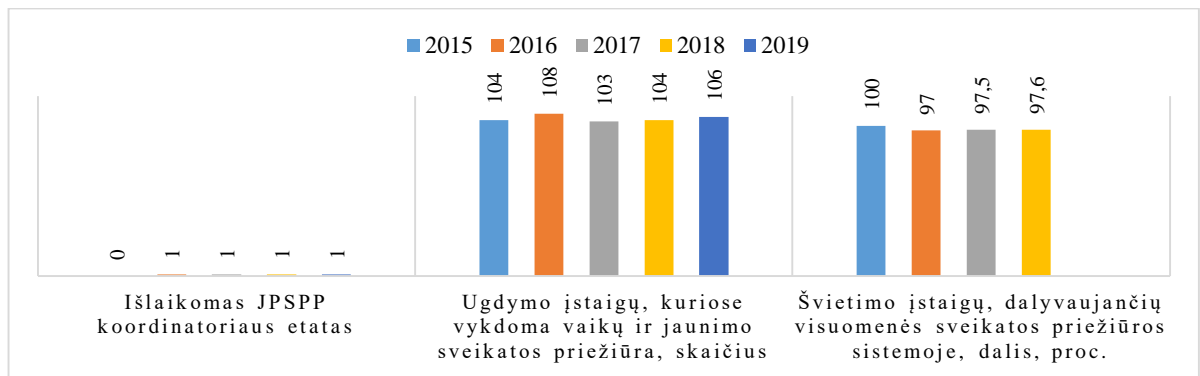

9 pav. Savivaldybės teikiamų sporto paslaugų vertinimas Šaltinis. UAB „ProBaltic Consulting“ 2018 m. atlikta Klaipėdos miesto gyventojų apklausa. <https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2018/09/klaipedos-miesto-gyventoju-apklausa.pdf>

4 lentelė. Sveikatos srities vertinimo priemonės ir rodikliai

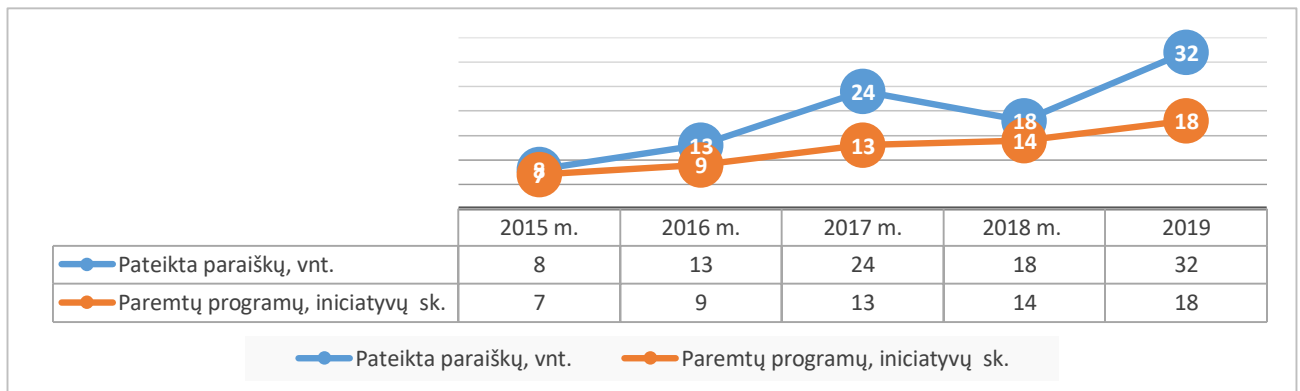
Programos priemonių pavadinimai	Vertinimo kriterijus	Metai				
		2015	2016	2017	2018	2019
BĮ Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro veiklos organizavimas, vykdamant visuomenės sveikatos stiprinimą ir stebėseną	Išlaikomas Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo koordinatoriaus etatas		1	1	1	1
Mokinių visuomenės sveikatos priežiūros įgyvendinimas savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose	Ugdymo įstaigų, kuriose vykdoma vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūra, skaičius	104	108	103	104	106
Švietimo įstaigų, dalyvaujančių visuomenės sveikatos priežiūros sistemoje, dalis (bendrojo ugdymo)*	Proc.	100	97	97,5	97,6	n.d.

* Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano rodikliai

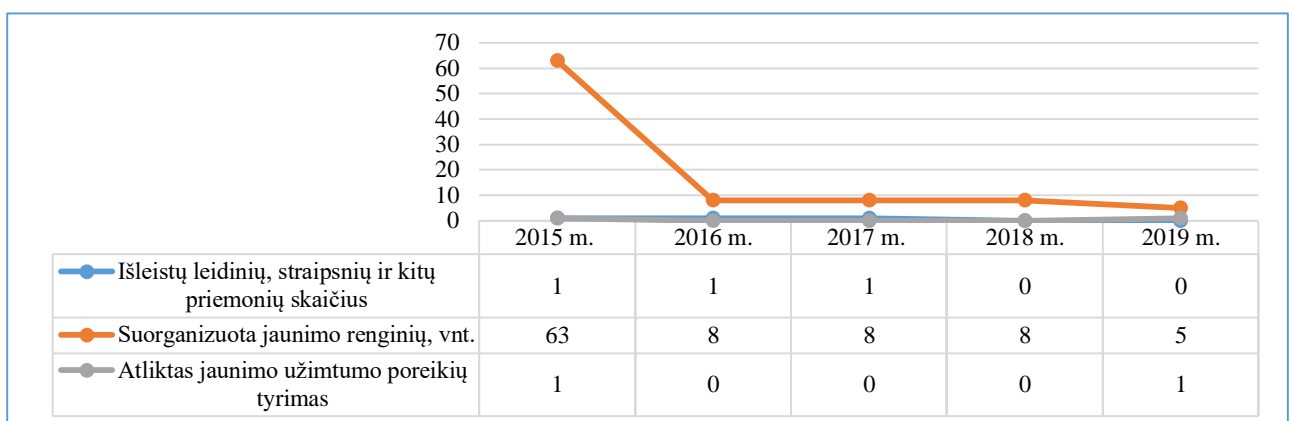
10 pav. Jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas Sveikatos srityje 2015-2019 m.

Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

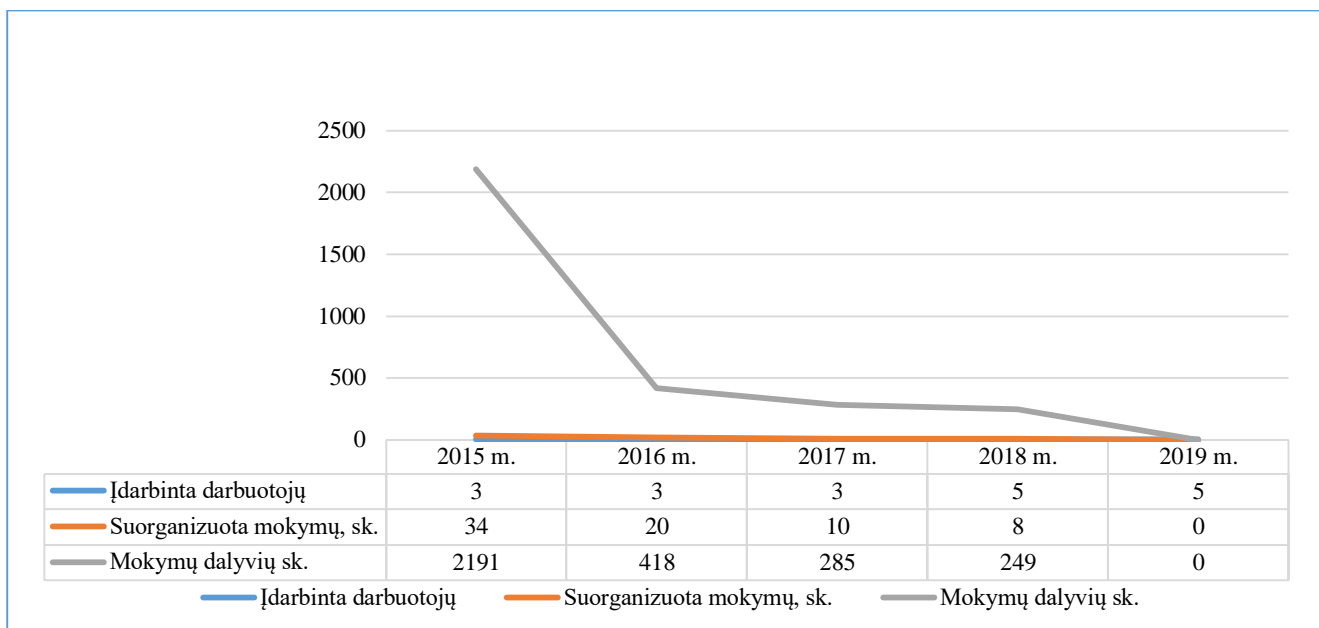
11 pav. Jaunimo iniciatyvų rėmimas 2015-2019 m.

Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

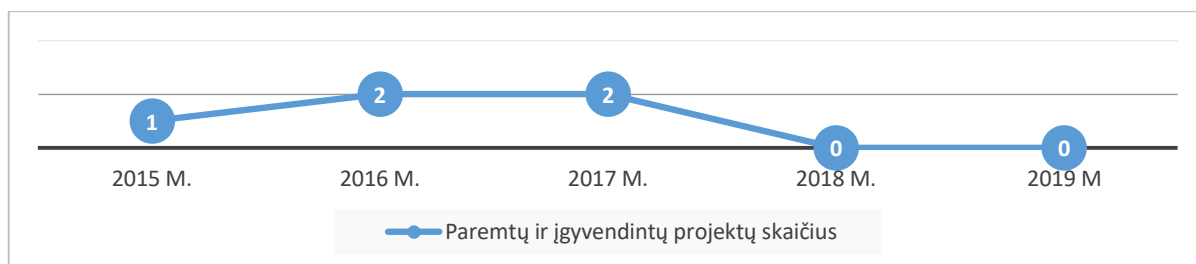

12 pav. Informacijos apie jaunimo veiklą ir jos galimybes teikimas 2015-2019 m.

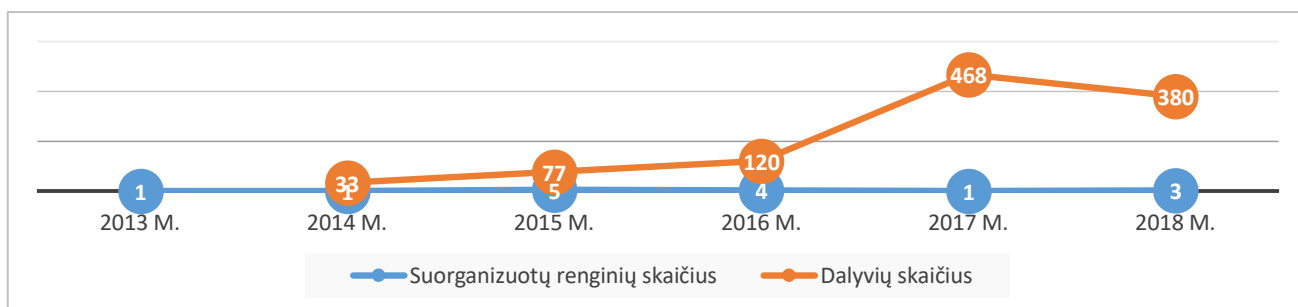
Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

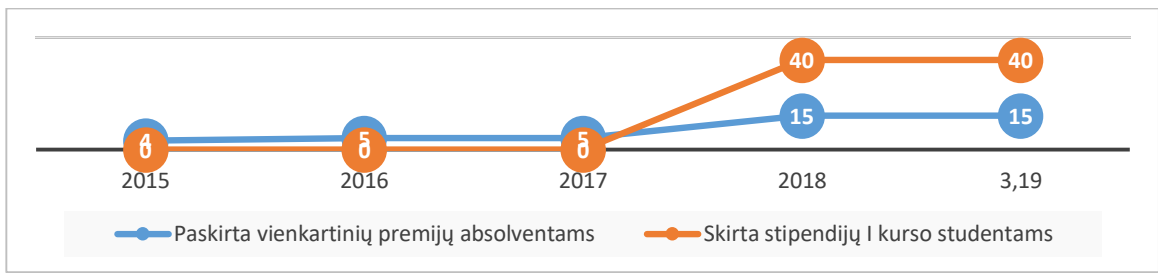
13 pav. Jaunimo darbuotojų skaičius, jų kompetencijų ir gebėjimų gerinimas 2015-2019 m.
 Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

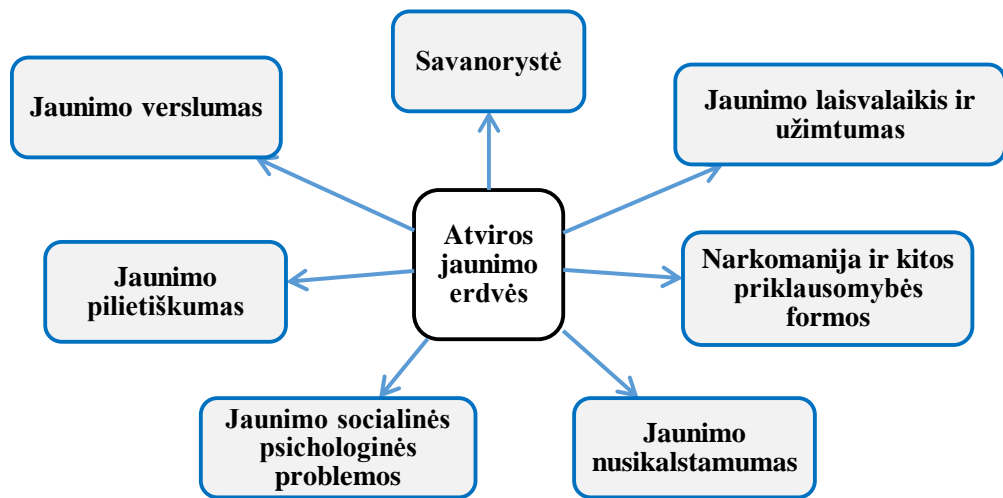
14 pav. Paremta ir įgyvendinta projektų 2015-2019 m.
 Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita ir veiklos planų 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-2/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

15 pav. Suorganizuota verslumą skatinančių renginių ir dalyvių skaičius juose 2014-2018 m.
 Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 m. strateginio plėtros plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaita (<https://www.klaipeda.lt/lt/tarybos-sprendimai/2019-m.-tarybos-sprendimai/2019-07-25/6579>)

16 pav. Konkursų organizavimas Klaipėdos universiteto studentams 2015-2019 m.
 Šaltinis. Klaipėdos miesto savivaldybės strateginio veiklos plano 2015-2019 m. ataskaitos (<https://www.klaipeda.lt/lt/-/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/281>)

17 pav. Klaipėdos AJE institucinio bendradarbiavimo sritys
 Šaltinis. Sudaryta autorės

TYRIMO KLAUSIMYNAS

A. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS – BENDRI KLAUSIMAI

1. Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
2. Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2014-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
3. Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?

B. JAUNIMO UŽIMTUMO ORGANIZAVIMAS PER VIEŠOSIOS POLITIKOS SRITIS

4. Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant JP Jūsų kuruojamoje srityje? Kiek balų duotumėte (iš 5)?
5. Kas gali padėti geriau įgyvendinti JP Jūsų kuruojamoje srityje, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
6. Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas? (įvairių sektorių (švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros) įstaigų bendradarbiavimas)
7. Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?

C. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS PER NEFORMALŲ JAUNIMO UGDYMĄ

8. Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
9. Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
10. Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
11. Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
12. Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?

TYRIMO INSTRUMENTARIJAUS PAGRINDIMAS

Eil. Nr.	Klausimai	Sąsajos su nagrinėta literatūra
A. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS – BENDRI KLAUSIMAI		
1.	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?	Sėkmingas jaunimo politikos įgyvendinimas priklauso ir nuo to, kiek priimami bei įgyvendinami sprendimai atitinka jaunimo poreikius ir kiek politikai ir viešojo sektoriaus darbuotojai iš tiesų išmano jaunimo problematiką (Kraft ir Furlong 2013).
2.	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?	Surinkus ir susisteminius kiekvieno eksperto atsakymus, bus atliekamas įvertinimas remiantis jaunimo politikos kokybės lygių skale, intervale (1-5)
3.	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?	Klaipėdos miesto savivaldybėje, kaip ir kitose Lietuvos savivaldybėse, pagrindinė jaunimo politiką integruojanti struktūra yra <i>Jaunimo reikalų taryba</i> . Joje dirba jaunimo organizacijų atstovai, kurie dalyvauja savivaldybėje svarstant jaunimui aktualius klausimus ir priimant sprendimus. Jaunimo organizacijų atstovai turi teisę dalyvauti savivaldybės tarybos ir administracijos komisijų bei darbo grupių posėdžiuose, bet retai naudojasi šia galimybe, paprastai bendradarbiavimas vyksta rengiant bendrus, jaunimui skirtus, projektus.
B. JAUNIMO UŽIMTUMO ORGANIZAVIMAS PER VIEŠOSIOS POLITIKOS SRITIS		
4.	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant JP Jūsų kuruojamoje srityje? Kiek balų duotumėte (iš 5)?	„Savarankiška viešojo politika – tai valstybės institucijų veikla, kai tos institucijos gali savarankiškai atlikti su politikos įgyvendinimu susijusias funkcijas, pavyzdžiui, tiesiogiai paskirstyti lėšas interesų grupėms, nustatyti kainas ir kt.“ (Raipa 2002, 12). Jaunimo politika Lietuvoje yra plėtojama dvejomis kryptimis. Pirma, jaunimo interesų užtikrinimas atskirose <i>viešosios politikos srityse</i> – <i>švietimo ir mokslo, kultūros, sporto, sveikatos apsaugos</i> ir kitose.
5.	Kas gali padėti geriau įgyvendinti JP Jūsų kuruojamoje srityje, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?	
6.	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas? (įvairių sektorių (švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros) įstaigų bendradarbiavimas)	Jaunimo politika laikoma horizontalia, nes ji orientuota į tam tikrą žmogaus amžiaus tarpsnį ir į jį lydinčias įvairias gyvenimo sritis – nuo mokyklos, darbo ar kitokios veiklos iki sveikatos, būsto, pilietiško ir t. t. <i>Jos formavime ir įgyvendinime dalyvauja įvairios tarpusavyje bendradarbiaujančios ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos.</i>

7.	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?	Klaipėdoje atsiranda nauja sąveika tarp universitetų, pramonės ir valdžios, kurią mokslininkai H. Etzkowitz ir L. Leydesdorff pavadino „triguba spirale“ (angl. Triple helix), kuri suvokiama kaip sutampančių sferų struktūra ir „hibridinių“ organizacijų formos
C. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS PER NEFORMALŲ JAUNIMO UGDYMĄ		
8.	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?	Jaunimo politika Lietuvoje įgyvendinama, vadovaujantis šiais principais: - <i>dalyvavimo ir informavimo</i> – tai reiškia, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos informuoja jaunimą jam aktualiais klausimais priimtina ir prieinama forma, o su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant (Jaunimo politikos pagrindų įstatymas 2018).
9.	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?	Siekiant veiksmingos jaunimo politikos įgyvendinimo būtina sąlyga yra ir jaunimo dalyvavimas, priimant, įgyvendinant ir vykdant politinius sprendimus, susijusius su jaunimu. O dalyvavimas politikoje priklauso nuo žinių apie politiką, politinių vertybių, socialinės aplinkos (Petronytė, Šupa ir Markauskaitė 2015). Lietuvoje jaunimo galia dalyvaujant sprendimų priėmimo procese yra menka, nes paprastai yra susijusi tik su informacijos teikimu (Dilytė, Lazutka 2016).
10.	Kaip vertinate AJC ir AJE darbą? Kiek balų (iš 5)?	Į Atvirus jaunimo centrus (toliau - AJC) ir Atviras jaunimo erdves (toliau - AJE) ateinantys jaunuoliai gauna visą spektrą paslaugų: nuo informavimo ir švietimo, iki psichologinės pagalbos, sporto ar sveikatinimo. Taip vyksta jaunimo politikos „horizontalumas“ pagal principą „iš apačios“ – kai įvairios žinybos, norėdamos pasiekti sau svarbių rezultatų, veikdamos per AJE ir AJC gali ištraukti į veiklą su jaunais žmonėmis.
11.	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?	Klaipėdos miesto savivaldybėje Jaunimo politikos įgyvendinimas atsispindi visų lygių strateginio planavimo dokumentuose. <...> Trejų metų strateginiame veiklos plane numatyta atskira Jaunimo politikos plėtros programa. 2019 m. atliktoje Klaipėdos miesto aplinkos ir išteklių analizėje prie SSGG analizės silpnybių priskirta tai, kad mieste „nėra ir iki šiol nebuvo parengta Klaipėdos jaunimo strategija“.
12.	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?	„Svarbu suformuluoti aiškią tyrimo idėją, tačiau likti atviram naujiems ir galbūt netikėtiems duomenims“ (Flick 2014, cit. iš Gaižauskaitė 2016, 26).

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 1

Interviu numeris: 1
Pareigos: Jaunimo koordinatore
Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė
Apklauso vieta: Klaipėdos savivaldybės administracija
Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 16.10 Lietuvos laiku
Interviu data: 2020-02-11
Interviu trukmė: 30 min.

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J1

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J1	Jaunimo politika, galima teigti, kad tai yra visuma priemonių, skirtų užtikrinti palankias sąlygas jaunimui priemonės, kurios na, kurios na gerina jaunimo buvimą pačio mieste ir leidžia jam formuotis.
T	O tikslai kokie galėtų būti?
J1	Tikslai – tai užtikrinti jaunimo problemų sprendimą, sudaryti sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą. O kas liečia struktūrą, tai nežinau dabar kurią čia dabar.
T	Na aš čia esu padariusi teorinį modelį..
J1	Jeigu žvelgiant per tai, ką sako jaunimo reikalų departamentas, tai ten struktūrą jie skirsto dar į kai kurias grupes, tai tenais yra tas, kaip jie vadina „informalus“ – tai kas liečia draugai, aplinka. „Formalus“ – tai mokyklos, universitetai ir dar tas neformalus – tai įvairios nevyriausybinės organizacijos, nežinau, galima ir per šią prizmę nagrinėti.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J1	Aš duočiau 4,5. Man sunku vertinti visų pirma 5 metus, nes aš pati dirbu tik 2,5 metų, bet aš manyčiau, kad 4,5.. kodėl 4,5, nes 4 kad jaunimo politika iš tiesų Klaipėdoje yra tikrai įgavusi proveržį, galima taip sakyti. Turime nemažai priemonių, esame labai gerai įvertinami nacionaliniu atžvilgiu. Kodėl ne 5, jeigu visiškai taip gerai, yra dar kur siekti tobulumo, yra dar taisytinų vietų būtent pas mumis, gal kas liečia atvirų jaunimo erdvių plėtojimą Klaipėdos mieste, bet šiaip apskritai sakyčiau, kad jaunimo politika, na, mano nuomone atrodo tikrai gana gerai.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J1	Hmm. Aš sakyčiau, kad 4 balai. Šiaip Jaunimo reikalų taryba pas mumis yra pakankamai stipri tuo, kad dažnai į posėdžius susirenka ir politikai, kas na duoda svorį pačiai Jaunimo reikalų tarybai. Tikrai yra nagrinėjami klausimai, žmonės domisi tais klausimais, susijusiais su jaunimo politika. Kokios yra problemos, tai kad jaunimo atstovai dažnu atveju nėra kompetentingi ir jiems na trunka laiko susipažinti su pačia esme kaip viskas vyksta ir apskritai kokie vyksta įvairūs procesai savivaldybėje, kiek inai turi įtakos, dar irgi labai priklauso nuo to koks yra pirmininkas pačios tarybos, kadangi pas mumis Jaunimo tarybos pirmininkas yra iš jaunimo atstovas, tai kiek jis ir stengiasi, bet kartais na ne visada jam užtenka laiko.
T	O pirmininkas nuolatinis, ar renkamas?
J1	Pirmininkas yra renkamas kadencijai, bent pas mumis.

T	Tarybos kadencijai?
J1	Jo, bet kadangi jie pas mus rotuojasi, jaunimas kas du metus, tai jeigu dabar iš jaunimo atstovas yra, tai jis po 2 metų keisis.
T	Pirmininkas?
J1	Jo, tai kas du metai praktiškai. Taip, tai ir dar kas turi įtakos, tai kad kas du metus keičiasi jaunimas ir jei Taryboje būna moksleiviai, jie tikrai nesigaudo tuose dalykuose, nes kas liečia savivaldybę, nu pavyzdžiui kas kaip veikia, kokie yra sprendimai priimami tai vat šitoj vietoj su jais reikia dirbti.
T	O kokio amžiaus jaunimas yra Taryboje?
J1	Dabar pas mumis yra sąlyginai aš kaip sakau senstelėję (juokiasi). Mes turime tikrai dvi moksleives, tai yra man atrodo joms yra 17-18 metų, o visi kiti yra na jau taip 25+, yra ir 30-ties metų.
T	Tai žodžiu, tokie suaugę..
J1	Jo, tiesiog yra neribojama, nu kaip jie yra deleguoti nuo Savivaldybės jaunimo organizacijos tarybos, bet amžiaus nėra ribų, galima taip sakyti.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką šiose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto bei sveikatos? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J1	Nors šiaip jaunimo politika yra horizontalus dalykas ir turėtų apimti visas sritis, bet kaip dirbant jaunimo reikalų koordinatorium mes apimam na ne visas tas sritis, nors galbūt turėtumėm, bet didžiąją dalį priemonių turi kiti skyriai, tai man yra sunku vertinti bendrai, bet aš sakyčiau vėlgi, kad 4, nes vėlgi yra visada kur tobulėti. Na pavyzdžiui, kultūra – jie turi stipendijas jauniems menininkams, tai čia va jau atsispindi jaunimas. Sportas – jie finansuoja įvairius sportinius būrelius, žodžiu, kad ir tas pačias mokyklas (<i>sporto</i>), kur lankosi jaunimas. Švietimas – tai yra visas neformalus švietimas, tai stipendijos aukštosioms mokykloms (mano yra programoje), grynai, kas yra su jaunimo politika susiję gal daugiau aš pavyzdžiui dirbau va su tais studentais, su vyresniu jaunimu, nevyriausybinėm organizacijom, tai vat, bet aš manau, kad bendrai paėmus yra visai gera situacija, nes kiekvienas turi tam tikrų veiklų. Aišku strateginiam (<i>veiklos plane</i>), jeigu taip pasižiūrėtum, jaunimo politikai skiriamos lėšos yra pakankamai mažos, bet taip atrodo tik dėl to, kad dalis nuo tų priemonių pasislepia tiesiog po kitais skyriais.
T	Visam jaunimui, ar apie 9 programą (<i>jaunimo plėtros</i>) dabar kalbam?
J1	Būtent apie 9 programą
T	Gerai. Dėkui. Gal kažką apie sveikatos sritį?
J1	Sveikatos iš tiesų turime irgi nemažai, bet kažkaip pas mumis savivaldybėje susidėliojo taip, kad su ta sveikata daugiau dirba tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore, galbūt pačios erdvės dirba daugiau, visuomenės sveikatos biuras, kuri yra atskira įstaiga, tai tiesiog, nes aš pati savo kaip priemonių Jaunimo politikos plėtros programoje neturiu.
T	Tai gerai ar blogai?
J1	Aš manau, kad gerai, nes viską nereikia, nes yra tam tikros įstaigos, kurios nuolat dirba su tuo ir specializuojasi, jų yra tikslas teikti ten su sveikata susijusią informaciją, kaip pavyzdžiui Visuomenės sveikatos biuras, tai tenais ir turi nugulti šitos priemonės ir jie tai labai puikiai daro ir turi labai puikių priemonių.
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J1	Taip taip, tai nuolat yra daroma dėl to, kaip ir sakiau yra politika horizontali ir dažnu atveju man tenka bendrauti tiek su mokyklomis, tiek su kitom įstaigom, kad ir kas susijusios su sveikata, tas pats su tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore, kuri dirba pavyzdžiui su jaunimu, kuris linkęs nusikalsti, tarkim nelankyti mokyklos, tai vėlgi dar su kitom įstaigom, tai visada yra aišku ta komunikacija tarpinstitucinio bendradarbiavimo galėtų būti didesnė. Čia galbūt mes dažnu atveju stringam, bet būtent dėl komunikacijos dėl to, kad norint gauti tam tikrus duomenis ne

	visada gali, nes apriboja kiti įstatymai, pavyzdžiui, duomenų apsauga ir tada, na sėdi ir neturi ką padaryti.
T	Paminėjot, kad dažnai tenka bendrauti su mokyklomis, koks čia santykis su jomis?
J1	Su mokyklomis aš asmeniškai dirbu su moksleivių parlamentais, moksleivių sąjunga, dažnu atveju dalinuosi informacija su Švietimo skyriumi apie įvairius renginius, pašau jų, kad pasidalintų su mokyklomis, taip pat dalinamės informacija su mokyklomis, kai organizuojame Studijų parodą, tai na jisai nėra toks glaudus, čia reikėtų gal daugiau padirbėti, nes nu pas mus irgi vėl gal susiformavę savivaldybė, kad su mokyklom tiesiogiai daugiau bendrauja Švietimo skyrius, negu aš, pavyzdžiui, tai vat--
T	O renginių šiaip užtenka moksleiviams?
J1	Sunku pasakyti dėl to, kad moksleiviai labai išsirenka kur eiti.. dabar yra tiesiog toks laikas, kada visko yra labai daug ir nepaisant to, ar savivaldybė kažką papildomi organizuoja ar ne, ir jie tiesiog turi dabar didžiulę laisvę pasirinkimo.. nu ir tiesiog yra labai sunku nuspėti kokie jų bus norai ir ką.. bet aš manau, kad tų renginių yra pakankamai, tik klausimas ar jie sugeba moksleiviai susirasti tuos renginius.. ant kiek yra apskritai jų pačių noras kažką veikti ir eiti.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J1	Aš vertinčiau 4 irgi dėl to, kad mes.. iš principo turime Akademinių reikalų tarybą, kur siejasi verslas, aukštosios mokyklos, profesinės mokyklos, vidurinės mokyklos ir savivaldybė. Ir toje taryboje mes bandome diskutuoti būtent apie tuos klausimus kaip mums bendradarbiauti kartu ir vykdyti tam tikras priemones. Pavyzdžiui iš šitos tarybos mums kaip priemonės gimė trys: stipendijos I kurso studentams, po to – premijos Klaipėdos universitetui ir premijos visom kitom aukštosioms mokykloms, nes aš žinau, kad šitos, bet manęs aišku dar nebuvo, kai jie dėliojo visą šitą programą kaip turėtų būti, kokios turėtų būti priemonės ir jie sugalvojo vat tokias priemones ir integravo į mūsų strateginį planą, ir tada atsirado finansavimas ir mes jas vykdom. Kaip dabar vyksta, jie susitinka reguliariai posėdžiuose, sprendžia tam tikrus klausimus, bet kartais man atrodo, kad pritrūksta motyvacijos iš pačių aukštųjų mokyklų. Jos žvelgia į tai, kad jos labai, jos na su gerais pasiūlymais, su gerom idėjom, bet jos tarsi laukia, kol kažkas ims už juos ir padarys, ir visada pasisuka į mus savivaldybę.
T	Ar planuojamas pasirašyti konsorciumas tarp aukštųjų mokyklų kažką pakeistų?
J1	Aš nežinau, ar jis daug ką pakeistų dėl to, kad na ir dabar yra tas bendradarbiavimas, tik tai tiek, kad kas jaučiasi? Jaučiasi, kad aukštosios mokyklos ateina ir jos nori gauti kažką. Jos nenori pačios prisidėti, nu bent jau toks susidaro įspūdis.. ir jos tada bando daryti įtaką savivaldybei, verslui, nori, kad mes kažką darytumėm, bet jos lygtai nori viską gauti.
T	O ką jos nori gauti? Finansavimą ar ką?
J1	Aš manau, kad ne, ne finansavimą.. čia yra įvairiausių priemonių.. tai kas liečia, pavyzdžiui tam tikrus tenais galimybes, kaip palauk pasakojo man čia reikia prisiminti iš posėdžių ką mes aptarinėjom tai.. nu pavyzdžiui, kad galėtų, kad būtų integruota mokyklose vidurinėse bakalaureatai, universitetinės klasės. Bet aš kaip suprantu norisi daugiau ir tada aišku yra atsisukama į savivaldybę ir šiaip jos visą laiką kalba apie tą pačią studijų parodą. Kai kalbama, kalbama apie šešėliavimą, praktikų atlikimą.
T	Kas yra šešėliavimas?
J1	Šešėliavimas tai yra, kai moksleiviai gali ateiti pasižiūrėti į verslo įmonę kaip ji veikia, ekskursijos, pabuvimas, vieną dieną galima pabūti kartu, bet jie daug nori, bet dažniausia, kad patys pasiūlytų va kaip tiksliai turėtų būti, kažkokias viešas tvarkas, nu nėra tokio.
T	O tai šešėliavimo iniciatyva turi būti gal iš verslo struktūrų pusės?
J1	Kažkiek yra suinteresuotų, kažkiek ne.. vėlgi yra didžiulis noras pavyzdžiui, bet čia jau yra iš vidurinių.. pavyzdžiui vidurinės labai nori ateiti į verslo įmones, bet jos kartais nepagalvoja, kad nu negalima tiesiog ateiti į kai kuria įmones ir stovėti ir būti, nes tai neleidžia darbo taisyklės ar apsauga ir tai yra tiesiog nesaugu jaunam žmogui.. ir jie labai pyksta.. tai vėl kažkokios

	komunikacijos yra trūkumas. Jie taipogi visi šneka, kaip čia prisitraukti į Klaipėdą jaunimą ir kaip čia vat atvyktų studijuoti, bet pačios aukštosios nenori pokyčių. Ta prasme, jos įsivaizduoja, kad iš tiesų labai gerai dirba, viskas yra labai gerai pas jų, jų vykdomos programos yra įdomios, bet skaičiai rodo visai ką kita – kad tiesiog nestoja, nes yra tam tikrų nuomonių apie mūsų aukštąsias mokyklas, kurios sklendo Lietuvoje ir savivaldybė jų iš principo nepakeis. Papildomo finansavimo aš nematau, kad savivaldybė galėtų skirti, nes ir taip jau yra stipendijos, premijos, o tiesioginio nu nelabai čia..
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J1	Aš manau, kad tai yra visapusiškai 5, nes mes viešinam per visur, kur tik galim.. Tai aš žinau tikrai, kas liečia darbą su jaunimu, Atviros jaunimo erdvės, tai nu jos skaitos kaip centras, tai yra vienas geriausių veikiančių Lietuvoje ir jie tikrai eina labai daug į mokyklas, gyvai kalbasi su socialiniais pedagogais, bet čia yra problema, kad socialiniai pedagogai neperduoda tos informacijos jaunimui.
T	Kodėl?
J1	Nežinau..
T	O kokios būtent neperduoda?
J1	Nu apie renginius vykstančius, apie apskritai, kad yra..
T	O tai yra socialinių pedagogų funkcija?
J1	Šiaip jo-- ir atrodo mes tikrai viešiname Facebooke, Instagrame, nežinau.. visuose atrodo šaltiniuose ir plakatai būna kaba mokyklose ir šiaip ta informacija yra, bet tiesiog turbūt dabar yra toks amžius ir toks laikotarpis, kada informaciją yra labai sunku iškomunikuot, nes inai paskęsta tarp daugybės kitų informacijos šaltinių ir aš manau, kad geriausia yra iš lūpų į lūpas ir pavyzdžiui, kas liečia Jaunimo erdves, jie tikrai turi visada lankytojų ir tikrai jose lankosi jaunimas..
T	Tai būtų toks pagrindinis informacijos centras (Atviros erdvės)?
J1	Iš dalies taip, mes nors jaunimo politikoje dabar yra kalbama apie jaunimo informavimo ir konsultavimo centrą, bet mes tokio kol kas neturime ir nes pas mumis dar daug informacijos suteikia tas pats Apskritasis stalas, kuris yra asociacija, vienijanti 26 jaunimo organizacijas, yra Eurodesk taškas taip pat, kurioje gali suteikti visą informaciją, susijusią su jaunimo užimtumu ir mobilumu, tai kol kas nežinau, kol kas galvojame apie tą centrą, bet dar iki galo nesame išsidiskutavę.
T	O kieno jis turėtų būti?
J1	Palei viską informavimo konsultavimo centras arba jis gali būti savivaldybės arba tai gali būti perkama paslauga, tiesiog gali kažkas ir kitas vykdyti, nebūtinai.. Čia turėtų atsirasti papildomas finansavimas, nes tada yra galimybė arba pirkti paslaugą, kad būtų tiesiog kad kažkuri organizacija galėtų tai įgyvendinti ir teikti tokias paslaugas arba tada reikia na kažkur kurti naują padalinį, naują įstaigą ir įdarbinti darbuotojus.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J1	Tai aš vienareikšmiškai įvertinu 5. Jie veikia gerai, turi savo kryptį, pas mumis daugiau ta kryptis yra su švietimu susijusi, jie turi tenais įvairias veiklas, daro projektus, daugiau toks kaip ir neformalus ugdymas, bet jie tikrai atlieka darbą, atvirą darbą su jaunimu, turi darbuotojus gatvėje. Aš manau, kad jie dirba tikrai gerai.
T	Pakanka darbuotojų gatvėje?
J1	Ne, darbuotojų gatvėje vienareikšmiškai nepakanka, 2 darbuotojai yra be galo mažai tokiam miestui kaip Klaipėda ir tai, kad jie šiuos du metus dirbo iš projekto, tai vėlgi nėra geras dalykas, bet mes jau savivaldybėje tai aptarėm ir turėtų šiais metais atsirasti jau 2 nuolatiniai etatai ir jie nepriklausytų nuo to, ar bus finansavimas iš Departamento ar nebus, o aišku vėliau yra planuojama didinti šį skaičių. Pas mumis tikrai yra grupuočių, gaujų, kurios buriasi ir prie

	mokyklų ir buvo nutikimas, kai jie terorizavo vaikus, tai būtent po šito ir pradėjo eiti kalba apie tai, kad reikalingi darbuotojai gatvėje, nes jie identifikuoja, kur tos grupės gali būti. Su vyrukais pas mus kol kas yra sunkiai, nes čia reikia labai specifinių žmonių, labai sunku rasti tokių.
T	Bet ko gero, ir jaunimo darbuotojų trūksta?
J1	Kol kas jaunimo darbuotojų pačiose Erdvėse pagal etatų skaičių, ką mes turime, kaip ir netrūksta, bet trūksta jų dėl to, kad mes negalim rasti tinkamų darbuotojų dėl to, kad Jaunimo centras priklauso Švietimo skyriui, o jie turi turėti tam tikra prasme pedagoginį išsilavinimą – arba tai turi būti grynai pedagoginis, arba kažkoks kitas, bet su pedagogine specializacija. Ir čia mes pasirenkam, nes nerandam jaunų perspektyvių specialistų plius nėra didelės algos.
T	Ulozas ir Miginis savo atliktame Klaipėdos jaunų žmonių dalyvavimo situacijos tyrime teigia, kad „atsižvelgiant į jaunų žmonių skaičių Klaipėdos mieste, šių paslaugų apimtį reikėtų didinti nuo 5 iki 10 kartų“. Ar sutinkat?
J1	Gal 10 kartų – ne, bet pora – tai tikrai. Bet mums reikia galbūt ne tiek jaunimo darbuotojų, bet mums reikia daugiau erdvių ir centrų. Minimum 2 centrai turėtų būti, nes mūsų miestas yra pailgas ir turėtų būti ir pietinėj ir šiaurinėj miesto dalyje. Na, o erdvės galėtų atsirasti centre arba dar kažkur į šoną labiau miesto.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J1	Įvertinčiau 3 dėl to, kad jis tikrai yra nepakankamas. Kodėl tai vyksta, tai labai sunku pasakyti, gal dėl to, kad jaunimui nėra įdomi politika. Mes nesugebame pateikti įdomiu formatu viso šito dalyko ir jie labai mažai domisi apskritai apie patį savo miestą, gal nežino, kur reikia kreiptis, gal tiesiog nėra tokio poreikio.
T	Informacijos pakanka?
J1	Informacijos tikrai pakanka ir mes tikrai turim labai daug įvairių veiklų ir apskritai viską darome su darbo grupėmis, su jaunimu, dabar ta pati Jaunimo sostinė, kur visą programą turi įgyvendinti jaunimas, turime Choose Klaipėda ambasadorius, ten jau yra organizuotas jaunimas susirinkęs ir norintis tiesiog veikti, bet dažnu atveju čia ir įstringam, kad pats jaunimas nelabai nori veikti ir jiems nelabai yra įdomu tuos sprendimus priiminėti. Gal jie vėlgi yra įsitikinę, kad jų niekas neklausys, neišklausys. Vėlgi tas lyderystės yra trūkumas, nes kai pavyzdžiui nėra vieno lyderio, jie nu tiesiog nesusiburia į vieną būrį. Norėtusi, kad būtų daugiau to atstovavimo, tada Jaunimo politikos vertė pakyla.
T	Ar yra kažkokių būdų tai pakeisti?
J1	Aš manau, kad būdas pagrindinis – tai yra ėjimas per švietimo sistemą ir integravimas būtent į švietimo sistemą pamokų, kurios mokytojų apie tai, kaip ta valstybė yra valdoma. Nes dažnu atveju nu tikrai jaunas žmogus išėjęs iš mokyklos nieko nežino, neturi net labai paprastų elementarių žinių kas kaip vyksta mūsų mieste. Ir tada gal kai jie žinotų, kad gali kažkur kreiptis ir sakyti savo nuomonę. Nes dabar, jie tiesiog nesusiduria su tam tikrais dalykais, ir susidurs kai išeis iš mokyklos, kai jiems reikės patiems tam tikrus dalykus daryti.
T	Bet čia Klaipėdos problema ar čia visoj Lietuvoj taip yra?
J1	Manau, kad visoj Lietuvoj, mažuosiuose miestuose turbūt yra dar blogesnė situacija.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J1	Aš nesu linkusi daryti daug strategijų, nes mes ir šiaip savivaldybėje turim jų daug, su kuriom kartais mes patys nežinom, ką daryti.. (juokiasi) Tai aš sakyčiau, kad nereikėtų.. Nors mes ir esame pasirašę Europos jaunimo sostinės programoje, kad mūsų vienas iš dalykų bus parengta strategija, bet mes dabar esam pergalvoję vis dėlto, kad ta strategija turėtų atsidurti bendrai strateginiame plane, bet taip, ten turėtų atsirasti ne 2 eilutės, ne vienas sakiny, bet bent jau pora lapų.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?

J1	Aš noriu pasakyti, kad bus įdomūs metai (juokiasi), laukia daug iššūkių. Mes turim Europos jaunimo sostinę, kuo vat Klaipėda iš tiesų išsiskiria iš kitų Lietuvos miestų savivaldybių, kad esame labai ambicingi, iš tiesų, tikrai daug atsižvelgiame į jaunimo politiką ir turėtų įvykti daug pokyčių manau ir aš galvoju, kad mes esame ta savivaldybė, kuri rodo pavyzdį kitoms, nes jeigu taip lyginant finansavimus ir lėšas, tai mes tikrai turime veną didžiausių, patį didžiausią renginį.
T	O darbuotojų (pagalbininkų) netrūksta?
J1	Trūksta, vienareikšmiškai koordinatorių po vieną didžiuosiuose miestuose neužtenka, čia tikrai yra didelė bėda. Vilniuj gerai, Vilnius turi skyrių, Kaune kiek žinau pats vienas žmogus irgi dirba ir aš kol kas esu viena, bet man jau pažadėjo dar vieną žmogų duoti, bet jo, čia tikrai neužtenka ir čia turėtų ir pati ministerija man atrodo, atsižvelgti, na, kad turėtų daugiau finansuoti, negu 1 etatą.

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 2

<p>Interviu numeris: 2</p> <p>Pareigos: Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centro Jaunimo erdvių vadovė</p> <p>Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė</p> <p>Apklauso vieta: Klaipėdos karalienės Luizės jaunimo centro Jaunimo erdvės</p> <p>Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 10.30 Lietuvos laiku</p> <p>Interviu data: 2020-02-14</p> <p>Interviu trukmė: 45 min.</p>
--

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J2

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J2	Nepasiruošiau.. ☺ Bet mano suvokimu tai yra paslaugų paketas tam tikras, kuris pateikiamas gerinti jaunimo gyvenimą, įtraukiant tą patį jaunimą į tą procesą. Jeigu trumpai, jeigu jaunimui reikėtų taip papasakoti, kas tai yra. Tai va, ir visa ta politika apima jo visą tą gyvenimo procesą, pradedant nuo mokyklos, ugdymo įstaigų, laisvalaikio, užimtumu ten tarkim.. Jo gyvenimu, kažkokiu, kur jis gali gyventi, dirbti, apima visas tas sritis.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2014-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J2	„4“ duočiau. Duočiau dėl pokyčių. Nes per tuos metus labai didelis pokytis, labai didelis dėmesys buvo skiriamas. Duočiau tą vertinimą dėl to, kad aš pati dalyvauju tam tikrose darbo grupėse ir aš matau, kiek yra įdedama pastangų, kad ta jaunimo politika būtų vykdoma.
T	O dėmesys iš kieno pusės?
J2	Iš savivaldybės. Matau labai didelį susidomėjimą, daug labai pastangų. Sudaromos darbo grupės, įtraukiamos nevyriausybinės organizacijos, <i>freelancer</i> 'iai. Čia jaunimo reikalų koordinatorės labai didelį indėlį aš matau. Aš manau, kad labai svarbu yra asmenybė jaunimo reikalų koordinatoriaus. Nuo to kaip yra vykdoma visa veikla. Tai, kad apima labai daug sričių, ypatingas dėmesys skiriamas yra kaip sudaryti sąlygas, kad jaunas žmogus norėtų pasilikti Klaipėdoje. Jam sąlygas. Gyvenimo sąlygas, mokymosi sąlygas. Labai daug skiriama laisvalaikiui. Netgi, mes tai pajutom, kad iš savivaldybės pusės labai daug investuota buvo į mūsų „Atviras jaunimo erdves“. Mes veikiame kaip atviras jaunimo centras. Tai remontai visi, įranga. Didžioji dalis, kad jaunimas galėtų būti pritraukiamas čia ir turėtų laisvalaikį. Didelis dėmesys skiriamas <i>freelancer</i> 'iams, galvojama, kaip juos pritraukti, kad verslą savo vykdytų.
T	Tai ir verslo galimybės čia yra kažkokios?
J2	Čia, šitoj patalpoj, tai ne. Mes tik tiek, kad galima daryti paskaitas. Per paskaitas. Bet jis gali mokytis. Kadangi yra muzikos erdvė, tai gali čia groti. Mūsų jaunuoliai, muzikinės grupės, koncertuoja ir iš to uždirba. Čia šokių erdvė šokėjai yra, kurie netgi, tarkim, viena iš šokėjų čia ateidavo repetuoti ispaniškus šokius, pati dabar dirba vienoj studijoj, veda pamokas. Sportininkai, kurie čia treniruojasi, užima kažkokias vietas. Yra tie dalykai kur jie gali.. Foto, video. Gali montuoti, gali mokytis kaip fotografuoti. Tuos įgūdžius, kuriuos čia išmoksta, jie paskui.. Mes turim jaunuolių, kurie jau dabar dirba iš to. Jie tiesiog pabando.. Čia yra pradžia, kur jis pabando, jam tinka, patinka tas būtent, kuo nori užsiimti. Nemokamai. Po to jis jau gali užsiimti savo verslu. Man tiko, patiko, tada aš galiu jau užsiimti.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?

J2	Prie jaunimo reikalų tarybos aš gal kiek mažiau, tačiau irgi.. Kadangi negaliu vertint, tiek, kiek šiaip visą tą veiklą, tai..
T	Šiaip nekontaktuojat labai?
J2	Yra, taip, buvę čia, atvykę, susipažinę, dėlioje, bet galbūt tos informacijos tiek negaunam. „3“ galiu sakyti, kad yra ji, yra dirbama, yra kažkas daroma. Kažkiek tos informacijos, kadangi aš pati domiuosi, aš ją ir gaunu. Bet paprastas pilietis, jis galbūt mažiau apie tai žino. Kiek ten jie įtakoja jaunimo politiką, man atrodo visuomenė nelabai žino.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką Jūsų kuruojamoje srityje?
J2	Aš galvoju, kad šiaip, jaunimui gyventi Klaipėdoje yra gerai. Jeigu jis domisi, jeigu jis galvoja.. Netgi tie, kurie nesidomi, juos mes bandom pritraukti. Tuos, kurie turi su policija, su probacija-kaip ir vaiko gerovės komisija, pritraukia, kad jie būtų užimti. Laisvalaikis būtų turiningas. Aš išvelgčiau gal kitą. Per mažą patriotizmą. Pačių, kaip klaipėdiečių. Pačio miesto.. Miestas pats turėtų investuoti į savo.. mokėt pasigirti. Kad būti klaipėdiečiu tai yra labai faina. Man skaudžiausia buvo, kai yra daina, iš tų jaunimo grupių, kad Klaipėdoj labai blogai gyventi. Tai yra antireklama Klaipėdai, kad pranykęs miestas, ten vienu žodžiu nieko nėra. Visi su džiaugsmu reklamuoja šitą dainą. Per jaunimo apdovanojimus irgi ta daina skamba. Galvoju, „Wow. Palaukit, chebra.“ Buvo ta kviesta grupė. Taip, tai yra šaržas, parodija. Šiuo metu, kaip tik reikėtų kažko kito. Kažkokių kitokių dalykų. Nors bando, žinoma, jaunimo organizacijos bando antrą kvėpavimą įkvėpti Klaipėdai. Kažką įdomesnio. Dabar, kaip jaunimo sostinė, tai mums yra didelis dalykas, bet tai turėtų skambėti per visą Lietuvą. Kad Klaipėda yra jaunimo sostinė. Čia, chebra, tas dalykas, kad klaipėdiečiu būti ypatinga garbė, kad ypatingas miestas, kad čia vien dėl to verta gyventi, kad tai yra Klaipėda. Šito dalyko man trūksta iš pačių politikų, galbūt iš savivaldybės. Taip, daroma, taip, yra krutama. Taip, yra tikrai labai daug programų įvairiausių. Tai, kad aš domiuosi.. Tarkim, 17-18 metų. Kokia yra dabar kalba kiekvieno to jaunuolio, kuris ateina ir pasakoja, kad jis išvažiuos į užsienį. Mes negalim sakyti, kad tu nevažiuok, bet mes tiesiog su juo sėdam ir diskutuojam, kodėl. Maži atlyginimai. Reiškia, jaunam žmogui, atėjusiam.. Bet mes ir klausiam, kaip tu įsivaizduoji tą atlyginimą, tu ateisi ir gausi direktoriaus atlyginimą? Visur taip yra. Tu nuvažiavęs į užsienį jo negausi. Mes diskutuojam apie tai.. Ne apie tai, kad tu išdavikas, išvažiuosi iš Klaipėdos ar iš Lietuvos, ne. Tiesiog ką tu gali, kokios galimybės yra Klaipėdoj. Jis nežino, pasirodo. Informacijos, vadinasi, iš mokyklos negauna. Arba jis nesiklauso tos informacijos. Jis mano, kad čia nesąmonės šneka mokytojos. <i>Tipo</i> užsieny geriau. Nėra autoritetas.
T	Reiškia ir mokytojai taip pat galvoja.
J2	Taip. Jie šneka apie mažą atlyginimą, kad jie mažai uždirba, tą diegia ir apie tai yra kalbama pastoviai. Visuomenė apie tai šneka, kokie maži atlyginimai. Ir ką? Jaunas žmogus, girdėdamas jis išsiverčia. Taip, Lietuvoj, nėra gerai, taip, Klaipėdoj nėra gerai. Mes darom tokius susitikimus su verslininkais, kurie pasakoja savo sėkmės istorijas, kad čia, Klaipėdoj, tai yra įmanoma.
T	Reiškia, informacijos kažkokia spraga.
J2	Kažkokių dalykų, taip. Aš matau čia, sakau, čia reikia daugiau investuoti į tą dalyką. Daugiau šnekėti. Kad garbė būti lietuviu, klaipėdiečiu. Gal per tuos dalykus. Patriotizmo tikrai trūksta. Todėl žmonės ir palieka tą vietą.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti jaunimo politiką jūsų kuruojamoje srityje? Ar tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J2	Čia viskas prasideda nuo šeimos. Tada pradėkim nuo pradžių pradžios. Nuo Adomo ir Ievos, kaip sakoma.
T	Ugdymas prasideda nuo šeimos..
J2	Taip. Ta šeimas, tas į šeimą jaunuolis ateina vėl iš šeimos. Tai užsuktas ratas yra. Kažkuriuo metu turi vis dėl to pradėti, perkeisti tuos žmones labai yra sudėtinga. Ypač tuos, iš tų sovietinių laikų, atėjusių, kurie su nostalgija prisimena.. Man buvo savotiškai gal buvo geriau, nes mano tėvai su

	<p>nostalgija šnekėjo apie Smetonos laikus. Nors jie ten negyveno praktiškai beveik, gal buvo vaikai tik, bet jie girdėjo iš savo senelių, kaip buvo gerai prie Smetonos. Ar gerai, ar negerai, nežinau. Mes tą girdėjom. Dabartiniai tėvai iš savo senelių jau girdi apie sovietinius, tarybinius laikus, kaip ten buvo gerai ir viskas nemokama. Jie gauna šitą dozę, tai vadinasi dabar nėra gerai. Jeigu nesikeis visuomenės visas mąstymas, nieko tu nepadarysi. Čia reikia pradėti. Čia yra labai sudėtingas dalykas, kol nepasikeičia tie visi dalykai. Reikia galvoti apie tai. Mes po truputėlį darom, šnekam apie tai, kaip yra smagu gyventi Lietuvoj. Apie galimybes. Dabar mūsų projektas yra apie profesinį ugdymą. Susipažint su daugiau profesijų, kokios galimybės, ką tai reiškia turėti išsilavinimą, kaip tu tada kitaip- net ir užsieny tu geresnį darbą gausi. Ne tik Lietuvoj. Tokius dalykus-- Mes darome labai mažiukus žingsnelius, bet tikimės, kad tai paveiks kažkiek jaunimo politiką. Suvokimą jauno žmogaus, jo galimybes. Dabar labai toks savęs gailėjimas, koks aš vargšas, nelaimingas, neturiu pinigų.</p>
T	O mokytojai tada šitoj vietoj ką?
J2	Čia irgi jų autoritetas. Jeigu jie transliuos tai, kad kaip blogai Lietuvoj ir kaip jiems mažai moka, o iš jaunuolių ateina informacija, kaip tyčiojasi mokytojai iš jų. Žinoma, atmet reikia, jie visą laiką padaugina tuos dalykus, bet dalis mokytojų yra nekompetentingi.
T	Kaip ir bet kokioje srityje.
J2	Taip. Visą laiką rasi tokių žmonių, bet šaukštas deguto visą bačką medaus sugadina. Ateina ir guodžiasi, kaip išsityčiojo mokytojas. Tada jaunuolis pyksta, ir nebeklauso kitų mokytojų. Vienas mokytojas išjuokė, jis jau susidarė mąstymą, kad mokytojai yra niekšai ir visa kita. Susigadina ta visa--
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J2	Paaiškinkite prašau, ką jūs--
T	Tai būtų įvairių sektorių, švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros-- Bendradarbiavimas įvairių įstaigų.
J2	Pas mus tuo ir remiasi. Mūsų darbas-- Nes šitas projektas buvo kaip projektas, kaip atviras jaunimo centras. Vienas iš tų projektų, dalių, buvo apie tarpsektorinį bendradarbiavimą perimant jaunimo politiką. Tai ir išliko tai, kad mes turim kažkokią problemą, rūpestį dėl jauno žmogaus, ir mes tada per visas institucijas einam, kaip pagelbėti. Tarkim, jeigu jis ateina ir guodžiasi, kad neturi darbo, tai ne tik mes išsiaiškinam per pokalbį, per aktyvų klausymą, tą metodą naudojame-- Tai pasirodo, kad gali būti ir šeimoj, santykiuose, savivertė maža. Labai daug dalykų. Jis įvardina tik, kad neranda darbo. Žinoma, yra darbas su psichologais, su pedagogine psichologine tarnyba mes visą laiką konsultuojamės, kartą mėnesy einam pas darbuotojus ir atvejo analizės turim, supervizijas turim, kur išnagrinėjame tam tikrus dalykus. Mes įtraukiame-- Viskas tvarkoj. Mes įtraukiam juos į savanorystę, jeigu jie to nori. Į renginius, kur jų savivertė augtų. Yra tada žinios apie kažkokių kultūros renginius, mieste kažkokie dalykai yra. Tada mes bendradarbiaujam su įstaigom, klausiam ką jūs veikiat, ką jūs darot, kad mes galėtumėm tą jauną žmogų įtraukti ir jis pamatytų, kad yra labai smagu mieste gyventi. Lygiai taip pat su darbo-- Užimtumo tarnyba irgi taip pat pastoviai gaunam informaciją apie laisvas darbo vietas. Kviečiamės juos, apie įdarbinimo galimybes. Tiesiog yra problema. Pateikiam jam tas nemokamas, Jaunimo linijos, kur paskambinti, jeigu tau yra problema. Mes visą puokštę paslaugų jam išskleidžiam ir žiūrim, kur jis galėtų kuom pasinaudoti.
T	Čia taip su kiekvienu individualiai ir dirbat?
J2	Praktiškai vis tiek yra paliečiamas kiekvienas. Kai jis įgyja mumyse pasitikėjimą. Čia yra svarbiausia, kaip jis pasitiki mumis ar ne. Jeigu mes įgyjam pasitikėjimą, mes labai daug galim padėti jam.
T	Aišku. Aš visgi norėčiau paprašyti įvertinti, vis tiek, nors ir ne jūsų sritis, bet atskirai galima būtų įvertinti kultūros, švietimo, sporto, sveikata, jaunimo politikos įgyvendinimo srityse? Ar visiškai? Kažkiek vis tiek gal susidūrėt?

J2	Tarkim su sporto, man džiugu yra, kad ir olimpiados kažkokios-- Dabar daroma tie renginiai iš Sporto skyriaus. Palankumą aš pajutau sporto skyriaus, kai mes galvojom kaip daryti su salės futbolo turnyru. Tikrai jie palaikė mus tada, tuomet kai dirbo vienas iš pavaduotojų, man atrodo dabar jis jau miręs yra. Su futbolo mokykla mus suvedė. Nes turėjo būti vis tiek iš sporto skyriaus nukreipimas. Šiaip nepaima mokyklos, pasiimsim ir darysim. Visokius turnyrus ar kažkokius sporto renginius. Sporto skyrius mums pagelbėjo tuo. Su kultūros skyriumi gal mes mažiausiai turim reikalų, iš tikrųjų.
T	Tai Sporto skyriui kiek rašom? Sportui?
J2	Penki tai būtų idealu, tai aš manau, kad keturis galim nuo mūsų duoti. Matai, matosi, kad yra palankumas, noras kažką pagelbėti.
T	O švietimo?
J2	Švietimo, tai yra mūsų nuolatiniai. Švietimo, aš manau, kad ramiai penkis galiu duot, nes tikrai, tarkim, dabartinė inspektorė yra Sigita Muravjova mūsų. Ir tas susidomėjimas, ir tas paskatinimas. Ji tikrai-- Kuo aš džiaugiuosi, kai buvo čia projektai dėl savivaldybės finansavimo, duodamo edukaciniams programoms. Ji paskambino, „Violeta, ar jūs norit Pietinėj pusėj--“ Kas aš tokia esu, aš vedėja paprasčiausia esu. Dirbam mes, dirbam, nieko ypatingo toj Pietinėj pusėj, bet vadinas mūsų darbas tinka Švietimo skyriui ir, kitas dalykas, labai didelis dalykas yra pasitikėjimas. Nes nelabai aišku, kas čia vyksta, kaip čia dabar vyksta. Bet pasitikėjimas-- Bet pasitikėjimas yra labai didelis, domėjimasis, dalyvavimas visokiuose renginiuose ir paskatinimas. Tas paskatinimas kažką veikti yra iš Švietimo skyriaus labai didelis.
T	O kultūros srityje vyksta kas nors? Jaunimo politika?
J2	Ne, kad vykti, tai vyksta. Mes tą matom mieste, atsigirsta iš nevyriausybių organizacijų, kad sudalyvauja kažkokiuose renginiuose. Tik galbūt mes mažiausiai į tai įsitraukiam. Mes galbūt einam-- Todėl, kad mūsų didžioji dalis jaunuolių yra vis dėl to vaikinai, mes einam labiau per sportą. Muzika, kas mums yra labai smagu, tai dalyvavimas Gatvės Muzikos Dienoje. Tas dalykas labiau galbūt. Bet tarkim, kažkokie kultūriniai renginiai, pas mus eina daugiau per švietimo skyrių, edukaciniai skaitosi. Per jaunimo reikalų koordinatore. Per tas sritis. Per kultūros skyrių neina. Taip, nesusidūriau, žinau, kad Gatvės muzikos diena yra, bet ar tai jų- jie kuruoja, net neturiu supratimo. Nesidomiu galbūt. Kultūrai aš, jo, duodam, net nežinau, negaliu vertinti.
T	O sveikatos? Su sveikatos biuru jūs daug dirbot?
J2	Taip. Penketą duodu. Ir sveikatos skyrius, kaip savivaldybės, labai mes bendradarbiavom. Prieš tai Janina Asadauskienė, dabar Rožė Perminienė. Labai glaudus ryšys. Visą laiką jeigu paskambini, nueini pas juos, reikia kažką, ką patarsit, visą laiką būdavo-- Bet tai mūsų sritis. Mes užsiimam prevencija. Mums buvo sveikata, sportas. Sportas ir sveikata susiję. Su Visuomenės sveikatos biuru pastoviai yra daroma renginiai. Mes su jais bendradarbiaujam. Vyksta diskusijos, vyksta protmūšiai. Nes ten yra jaunimo koordinatore, Laura Kriščiūnaitė. Ji labai aktyviai-- Ji biure, už jaunimo programas atsakinga. Ten buvo projektas-- Ji labai aktyviai, kaip naujas žmogus, prieš tai buvo Dileta-- Tų pavardžių, matai, aš net neatsirašau, man svarbiausia vardai. Kas yra svarbu, kad pats biuras labai-- Paskambina, pasiūlo, siunčia naujienlaiškius. Bet jau daugelį metų mes su jais bendraujam. Nuo senų seniausių laikų. Kai mes įsikūrėm, mes juos atradom, ir mes praktiškai tuos dešimt metų-- Tai mažiausiai devynis metus vyksta nepaprastai glaudus bendradarbiavimas ir niekados dar neapvylė jie mūsų. Tai jau tikrai labai-- Penki balai.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J2	Savivaldybę aš nelabai galiu įvertinti. Man kiek žinoma, yra kažkokie fondai, apdovanojimai skiriami aukštųjų mokyklų, už tuos darbus. Stipendijos. Kiek man žinoma, ką aš žinau iš Aistės-
T	Nes sakėt, kad verslininkai ateina.
J2	Mes sus universitetais, su kolegijom bendradarbiaujam. Mes patys, kaip įstaiga. Nes praktikas atlieka studentai. Mes einam į pristatymus. Į renginius kviečiamės. Turim <i>Video virdulys</i> festivalį, tai studentus kviečiamės dalyvauti. Yra kolegija padėję organizuoti tą renginį. Sporto renginius

	irgi prisideda arba dalyvauja. Labai aktyviai yra su profesinės mokyklos. Gal ne tiek aukštosios. Renginiai, pristatymai. Dabar, pavyzdžiui, buvom Galvanausko profesinėje mokykloje, susitarėm, kad pristatyti jų profesijas, jie pas mus ateina. Nes jiems reikia mokinių, nors jie prirenka. Šiaip, profesinės mokyklos prirenka. Sunkiau kolegijoms, universitetams. Mes visą laiką jų informaciją dedam, kai yra stojamieji. Į <i>Facebook</i> 'ą įdedam. Pas mus, gali pamatyti, yra stendas kur stoti, kur kokios mokyklos, visą laiką parnešam, visą laiką informacija pasiekiamą, kur yra kokie stojimai. Mes labai juos skatinam. Ketvertą ramų galiu duoti. Nes ir tyrimus padarius kartu su studentais, su universitetais. Jie atsiunčia. Kas yra labai smagu, mes bendradarbiaujam su studentais Erasmus, iš programos. Labai daug užsieniečių pas mus ateina čia. Jie surado erdvę kur nemokamai gali užsiimti, draugiška erdvė ta prasme. Jiems tai yra draugiška atmosfera. Jaunimas labai gražiai su jais bendrauja. Nors kartais ir angliškai--
T	Dabar armėnas kažkoks--
J2	Čia yra kas kita. Čia yra tarptautinė savanorystė. Mes jau rašom projektą ir parsisiuntėm. Turėjom prieš tai ukrainietę, prieš tai rumunę, dabar armėnas. Labai šaunus jaunuolis, labai draugiškas. O tie daugiausia būna turkai, portugalai. Jie čia naudojasi. Žinoma, mūsų nėra tikslas, kad studentijai tai suteikti, bet pagalvojant apie tarpkultūrinį bendradarbiavimą, tai yra labai svarbu, kad jie Klaipėdą irgi mato draugišką miestą.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J2	Yra, žinoma, <i>Facebook</i> 'e. Visą laiką mes stengiamės perduoti visus renginius, kokie tik yra. Tarkim, miesto šviesų festivalis. Programą dar iškabinom, šiandien atšviesim, pakabinsim, tegu tik jie eina. <i>Facebook</i> 'e irgi pasidalinom informacija. Informuojam. Ir žodžiu informuojam. Jeigu geras renginys, kad chebryte, galit nuvažiuoti, pasižiūrėti.
T	Sako, kad geriausia tai gyvai.
J2	Iš lūpų į lūpas. Yra dalis jaunuolių, kuriems visiškai niekas neįdomu, jie vis tiek nevažiuos. Bet jie vis tiek informuojami. Jų klausima „Ar važiuosi? Ar žinot, kad toks renginys yra?“ Mes labai suinteresuoti, kad jie kuo daugiau įsilietų į tą Klaipėdos miesto gyvenimą.
T	Kiek balų įvertintumėt?
J2	Aš manau, kad iš mūsų pusės penketas.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J2	Klausykit, aš, kaip lietuvė, save turėčiau vertinti kokiam trejetui.
T	Kodėl?
J2	Lietuviškas kuklumas. Laukiu kol pagirs. Bet lyginant, per tą dešimtmetį, tikrai labai stengėmės. Darbuotojai, kurie dirbo, nors jie ir labai keičiasi, nes tikrai sąlygos nėra lengvos--
T	Ne tie patys?
J2	Vis keičiasi. Aš čia viena esu oligarchas. Ne. Tikrai darbo sąlygos nėra jos labai palankios. Reikia dirbti nuo antradienio iki šeštadienio. Iki aštuonių vakaro. Yra tas dalykas, kai tik šeimos atsiranda, maži vaikai, žmonės turi palikti. Kuria šeimas, antros pusės nelabai palankiai žiūri į tą vėlyvą darbą. Atlyginimai nėra dideli. Nors esam pedagogai, bet neformalaus ugdymo. Mes neįtelpam į tą. Pamokų neturim. Kai sužino, mokytojai ateidami, ieško kai darbo, sužino mūsų atlyginimus, jie iš karto sako „Geriau aš mokykloje dirbsiu.“ Šitie faktoriai truputėlį įtakoja kaitą pačių darbuotojų. Tai apsunkena darbą. Tie kurie dirba, jie laikosi tos pačios filosofijos ir politikos. Stengiamės nenukrypti nuo jos.
T	O mokyklose kai atostogų daug, tai jūs--
J2	Mes atostogų keturiasdešimt darbo dienų, bet mes dirbam visus metus. Mūsų įstaiga neužsidaro.
T	Vasarą neužsidaro?
J2	Ne. Nors vienas darbuotojas turi dirbti, todėl mes negalim paimti visų keturiasdešimt darbo dienų atostogų. Mes jas skaidom, tas atostogas. Vieną mėnesį pasiimam-- Pagal pastangas, galim, kaip

	lietuviai, <i>trioške</i> , o kaip iš tikrųjų, kaip vertinu aš pati savo darbuotojus, ne save, o matau, kaip yra dirbama. Penketui tikrai. Nes labai daug pastangų įdedama.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J2	Nepakankamas. Nes jie nerodo noro, iniciatyvos. Jų pasakymas „vis tiek niekas nesikeis“. Tai yra vidinis nusivylimas, dar nežinant kas būtų ir ką jie galėtų padaryti. Tas „vis tiek nieko neišeis“. Kažkoks keistas pas juos yra-- Jie, tarkim, jeigu patiria kažkokią atskirtį socialinę, yra tas nusivylimas. Buvo gražus labai pavyzdys, kai jie patys nustebo, kai sugalvojo parkūro aikštelę pasidaryti, parkūristų, neformali grupė. Čia buvo jau senokai, prieš kokius šešis-- Jie atėjo, sako: „Mes matėm, kad Vilniuj yra, ir mes norėtumėm, bet mes žinom, kad nieko neišeis.“ Vėl, nieko neišeis. Tai mes sėdom, pažiūrėkim, ką mes galim padaryt. Žinoma, ten tokie, kaip treniruokliai yra, padaryti. Ir yra kiemo gimnastams padaryta, šalia, pamatysit, naujesnė įranga. Irgi taip pat, atėjo: „Vis tiek čia nieko gero.“ Tai sakom, rašom. Mes parašėm bendruomenės projektą. Mes laimėjom. Pastatė kiemo gimnastams treniruoklių.
T	Reikia juos skatinti, palaikyti.
J2	Jie turi suprasti, kad yra žmonės, kurie juos palaiko. Jeigu jie neturi ramsčio, žmonių kurie pasakys: „Pabandom, bet jeigu neišeis, tu neprisiimsi tos atsakomybės, aš būsiu su tavim kartu.“ Tada jie kažką daro.
T	Baimė, kad nepavyks kažkas.
J2	Taip. Esam taip vedę jaunuolius į universitetą, tiesiog papasakoti apie erdves. Su kokia baime jie ėjo. Mes sakom: „Jūs tik pabūkit.“ O tas tik pabūkit, žiūrėk, kitas jau pradėjo kažką pasakyti, trečias vėl. Toms studentėms buvo labai įdomu, kaip diskusija gavosi. Grįžo tokie—„Ir kitąkart nueitumėm.“ Jie išeit iš tų erdvių, iš saugios, komforto zonos, jie labai nenori. Turi būti kažkokia, labai-- Užmotyvuoti juos reikia.
T	Pastumti juos reikia.
J2	Taip. Bet taip, kad jie paims ir savarankiškai nueis, labai retas kuris taip padarys.
T	Tai kiek balų galėtumėm įvertinti tą dalyvavimą?
J2	Trejetui tik.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J2	Nežinau. Nežinau, ar pakeistų kažką.
T	Ne dokumentuose esmė?
J2	Manau, kad ne. Asmenybėse. Ką aš matau, kad tai yra labai svarbu, asmenybės, kurios imasi tą strategiją vykdyti. Tą jaunimo politiką. Aš jau tų jaunimo reikalų koordinatorių mačiau ir matau, ką netgi, būdama nevyriausybinė organizacijoje, dar tada dirbdama, aš sužinojau, kad yra toks jaunimo reikalų koordinatorius, tik dėl to, kad kažkokį projektą darėm. Iš viso nieko nebuvo daroma. Kai atėjo Modestas ir įkūrė tą centrą, aš supratau, kad pasirodo yra jaunimo reikalų koordinatorius. Nes kažkas daroma miestui dėl jaunimo. Paskui pakeitė vėl kita. Choromanskytė praktiškai viską pradėjo judinti. Labai daug mokymų, labai daug susibūrimo. Ji įkvėpė tokį. Bet ji labai trumpai buvo. Metus. Taip. Bet ji davė labai gerą postūmį. Kiek žinau, ji pradėjo dėl tų atvirų jaunimo centrų visą reikalą judinti. Kur perėmė paskui Modestas. Tokį gerą startą Modestas gavo. Taip. Tada jau įsivažiavo ir tikrai, mes buvom labai įtraukti, bent jau tuos keturis metus. Kol perdavė Jaunimo centrą į visą jaunimo politikos kūrimą. Mes visur, kur galėjom, kartu su Modestu kažką organizavom, darėm. Tada pajutom. Paskui, kai perima žmogus vėl pasyvesnis, kuris žiūri tik dokumentų, tada supranti, kad dokumentai nieko neišspręs. Turi būti žmonės. Kai ateina žmonės vėl, uždega visus, veda su vėliava į priekį, tada labai daug gražių dalykų atsiranda.
T	Žodžiu, svarbiausia ištekliai?
J2	Žmogiškieji. Taip, nes, netgi, žmogiškieji, lyderystė, duoda įkvėpimą ieškoti išeities. Kartais finansai būna ant tiek maži, bet jeigu tu turi dėl ko tai daryti, tu ištersi tam tikrą laiko tarpą be

	finansų. Nesakau, kad visą laiką, bet tu gali kažkiek, tikėdamas tuo lyderiu, kad kažką jis padarys. Jeigu jis dabar nepadaro. Turi būti labai įkvėpėjas, vedlys.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J2	Aš manau, kad viskas yra gerai.
T	Viską aptarėm.
J2	Taip. Yra vykdoma, yra daroma, bet nepatenkintų visą laiką bus, ir nepatenkinti yra tie, kurie neturi informacijos. Kai aš bendrauju su tam tikrais pedagogais, labai daug, dažnai bendrauju, arba žmonėmis, kurie galbūt nesidomi, kas vyksta mieste, nors atrodo ir dirba su jaunimu, bet nesidomi. Jie labai nusivylę, Klaipėdoj nieko nėra. Kai pradedi vardinti, kad yra tas, tas padaryta, tokie dalykai vyksta, kad čia yra tam tikra strategija vykdoma, jiems sunku patikėti.
T	Tai kas turėtų tą informaciją jiems--
J2	Informacijos yra gausiai, daug, bet ją reikia mokėti susirasti. Pas mus net jaunimas nemoka susirasti informacijos. Išfiltruoti. Taip. Jeigu tau manai, kad yra blogai, tu susižinok ar tikrai yra blogai. Žmogus turi ne taip, kad viena boba sakė. Kažkas papletkino. Tu turi faktais remtis. Ar tikrai taip yra? Sakyti, kad Klaipėdoj blogai gyventi, sako tie, kurie neturi informacijos.
T	Kaip Jaunimo sostinė?
J2	Ji kruta. Kadangi aš žinau, kad yra daroma, kad yra vykdoma, tai aš matau, kad judėjimas yra. Bet kiti galbūt to nelabai mato. Aš nežinau kaip žmonių širdis pasiekti tam tikrais dalykais. Žmonės yra--
T	Gal daugiau viešinti reikia? Per televiziją, per spaudą?
J2	Daugiau galbūt reikia.
T	Nes aš kiek mačiau <i>Facebook</i> 'e labiau visa ta informacija.
J2	Žmonės tiki televizija. Manau, kad reikia daugiau investuoti į-- Pas mus Balticumas, ne vien tik. Reikia per respublikinę televiziją eiti. Kad būtų nors kartą mėnesy, mažiausiai, žinutė apie tą renginį.
T	Žodžiu, jaunimas įtrauktas yra. Išjudins kažkiek?
J2	Aš manau, kad taip.
T	Bus naudos? Tiek investuosim milijonų. Kažkokį žinomumą gal duos Klaipėdai?
J2	Čia viskas priklauso nuo tų žmonių, kurie daro.
T	O daro praktiškai viena Aistė. Sunku jai ten. Jai padeda, aišku
J2	Matau. Apskritasis Stalas labai džiaugiuosi, kad jie labai daug ką judina, bet jie yra ganėtinai kritiški. Tas jų kritiškumas gali pakirpti Aistei sparnus. Nes jai irgi reikia labai didelio palaikymo. Vienas žmogus.
T	Kodėl jie tokie kritiški?
J2	Matyt, jie tiesiog norėtų daugiau dėmesio sau. Jie tikrai daug dirba, gal jie mano, kad nėra tiek įvertinti. Dėmesio visi mes norim. Visi mes norim. Kai yra kažkoks įvertinimas, kažkoks išskėlimas, reikia dažniau žmones pagirti. Mes nemokam girti žmonių.
T	Mes kaip lietuviai santūrus labai.
J2	Tave nuvertina. Bet aš tikrai pastebėjau, kad labai daug duoda pagyrimas, pasakymas, kad yra tokie, jie šaunūs, jie faini. Reikia daugiau. Jiems sudėtinga. Aš žinau, kad jie yra geri, bet tas žinojimas jiems nieko neduoda.
T	Pasakyt reikia visada žmogui.
J2	Būtinai reikia. Pasakyti viešai. Neužtenka jiems asmeniškai. Reikia viešai išsakyti nuopelnus kitų žmonių. Tada jie tai vertins labiau tavo pastangas ir tavo jaunimo reikalų koordinatorius.
T	Dar, ką galvojat apie gatvės darbuotojų veiklą?
J2	Kad ji tikrai reikalinga yra. Nes yra dalis jaunuolių, kurie niekad neateis į jokių centrų, į jokių renginių neateis. Jie gyvena savo gaujose, savo chebrose, savo rajonuose, jie netgi neina

	į kitą rajoną, nes tai yra ne jų teritorija. Jie turi savo teritorijas ir jie tose savo erdvėse ir sukasi. Jie stengiasi--
T	Tie gatvės darbuotojai, čia Pietinėj daly ar jie visam mieste?
J2	Ne, dabar ką mes turim pagal tą situaciją, ką mes du metus turėjom, tai buvo projektas ir buvo du darbuotojai po pusę etato. Tiek, kiek jie galėjo aprėpti, tai tik pietinė pusė ir tai labai nedaug.
T	Tik dėl to fizinio pajėgumo.
J2	Taip, dėl fizinio pajėgumo. Jeigu taip iš tikrųjų, reikėtų kaip atskiro centro steigti, kurie dirbtų, vienytų darbuotojus darbo gatvėje. Tada jie dirbtų, išskirstyti būtų po visą miestą.
T	Kiek jų reikėtų?
J2	Kokių dešimties žmonių, nes--
T	Centriuko tokio.
J2	Centriuko su dešimt žmonių. Iš kurių būtų žmonės, kurie eitų ir dirbtų su įstaigom, nes labai yra svarbu informaciją pateikti, kviesti tuos jaunuolius. Tą dalį jaunimo, kuris lanko mokykloje arba kažkokias įstaigas. Pritraukti, kad žinotų, kad yra tokie darbuotojai. Nes jie nepasitiki galbūt mokytojais, o pasitikėtų tokiais darbuotojais yra tie, kurie palydėjimo kažkokias paslaugas iki psichologo, iki sveikatos specialisto, iki užimtumo tarnybos būtų, nes irgi tai yra nukreipimas, palydėjimas yra kaip paslauga tokia. Pats darbas gatvėj, tai nebūtinai jisai turi kiekvieną dieną vykti, gali būti ten porą kartų savaitėj tam rajone, jie žino, bet turi būti nuolat, kad jaunuolis žinotų.
T	Kad galima ateit į tą vietą.
J2	Taip, ir tai yra bendradarbiavimas su bendruomene, su seniūnaitija. T. y. tas darbas yra labai platus.
T	Bet kol kas dar nelabai bendraujat?
J2	Kiek prisileidžia, tiek. Seniūnaičių visokių yra, vieni labai geranoriškai ir nori tos informacijos, kiti net nesistengia suprasti, kas tai per darbas, bet informaciją teikiame, kad žinotų, kad tokie žmonės vaikšto, kad jie gali prieit prie to jauno žmogaus, užšnekinti, kad nėra kažkas. Jie turi savo aprangą, darbo pažymėjimus-- bet šiap tai su asociacija netgi bendruomenių bendradarbiaujam. Mes kviečiamės, informaciją teikiame. O pats tas darbas gatvėje šaltuoju sezonu vyksta prekybos centruose; einam į prekybos centrus, į vietas, kur renkasi jie daugiausia. O vasarą jau einam į tuos aikštynus visokiausius; daromas žemėlapis, kur daugiausia renkasi, per jaunimą susižinom ir jie jau, kas smagiausia, susirašo per facebook'ą, prasineša kur jie bus, jau kai pasitikėjimas tais darbuotojais ir tiesiog tas bendravimas gali būt ir kažkokios veiklos netgi vedimas. Atsineša ir kamuolių, žaidimų, ten arbatos, kavos gali atsinešti, tiesiog pasidaryt pikniką vos ne su jais.
T	Gerai, dėkoju už dalyvavimą ekspertiniam tyrime ir linkiu sėkmės.

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 3

Interviu numeris: 3
Pareigos: VšĮ Asmenybės ugdymo kultūros centro direktorius
Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė
Apklauskos vieta: Telefonu
Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 13.55 Lietuvos laiku
Interviu data: 2020-02-14
Interviu trukmė: 43 min.

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J3

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J3	Jaunimo politika man asocijuojasi kaip patariamasis balsas, kuris yra sukurtas jaunimo seniūnų klasės kaip ten būna, kurie yra išrinkti ir jie pasako nuomonę. Tai būna tiesiog atskira grupelė žmonių, kuriems rūpi politika ir su politika susiję dalykai. Ir kurie sukuria tiesiog tokį jaunimo atgarsį, ką jaunimas galvoja, bet šita vat jaunimo politika jinai tiesioginės įtakos pačiai politikai neturi, ji gali tik turėti netiesioginę įtaką įtakoti kažkokius tai sprendimus, bet sprendimų priėmimo nedalyvauja..
T	Jaunimas nedalyvauja?
J3	Nu ta jaunimo politika kaip aš suprantu ją, neįtakoja ją. Jau tikri politikai, kurie priima sprendimus, o jaunimo politika – tai patariamasis balsas politikams. Aš taip suprantu.
T	O tikslai kokie būtų jaunimo politikos?
J3	Jaunimo politikos tikslai tai turbūt yra reprezentuoti jaunimo interesus ir jaunimo nuomonę ir viešai ją iškelti politikams ir visiems kitiems visuomenės nariams. Ir turbūt tikslas dar būtų skatinti jaunimą domėtis politika, į ją įsitraukti jau nuo ankstyvo amžiaus ir aktyviai dalyvauti tose veiklose kaip piliečiai, kad būtų tas solidarumas skatinamas. Nu koks dar tikslas būtų – švietėjiška veikla ir taip pat manau dar puiki galimybė yra ir puiki terpė tiems jauniems lyderiams save pristatyti ir pradėti tą kelią, savo karjeros kelią, išbandyti save toje veikloje ir paskui, jeigu gerai tenai sekasi, patinka, tai galbūt tas jaunuolis toliau gali tuo užsiimti, jiems tokia kaip praktika.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2014-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J3	Šiaip sunku vertinti, aš nieko apie tai nežinau. 0 duodu. Ir iš viso nelabai girdėjau, tai - 0.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J3	Tai irgi 0.
T	O kodėl?
J3	Todėl, kad manau aš nesakyčiau, kad čia yra būtent kaip jaunimo tarybos problema, aš manyčiau, kad tai yra.. aš pats esu kitos tarybos atstovas, tai galiu pasakyti, esu buvęs Socialinių reikalų taryboj, tai tenai žmonės susirenka ir pasišnekėti. Ir tas vat pasišnekėjimo lygmeny viskas ir baigiasi. Ateina, pasižiūri, jeigu ten nėra kažkokio asmeninio intereso, tai ten pasišnekėjimo lygmeny ir baigiasi. Ten nusistato kažkokius tai, ateina.. ir realiai vat tie sprendimai, kuriuos priima tos tarybos, jie tiesioginės įtakos kaip sakiau, neturi. Jie tik gali būti kažkoks patariamasis balsas realioms sprendimams. Nes pavyzdžiui, kai aš esu Sporto taryboj, tai ką mes nusprendžiam – patariam miesto tarybai, nupiešiam situaciją, kokia ji yra. Mano akim tai – pilstymas iš tuščio į kiaurą. Sporto taryboj biški rimčiau yra, nes ten yra vienas žmogus

	<p>Rasa Rumšienė, kuri yra vedėja sporto, ji ateina į Sporto tarybą ir ji yra žmogus, kuris skiria visą savo laisvą laiką sportui ir ji daro darbus ir jau tada yra rezultatai, kai ji daro darbus. O kai prieš tai buvau Socialinių reikalų taryboj, tai tenai realiai mes nei vieno darbo nepadarem.. ką mes ten padarem, tai ten nu nebuvo kažkokių tai iniciatyvų, kažkokių tai darbų, renginių. Tiesiog ta situacija, šnekam apie situaciją – žmonės skundžiasi – va tas blogai, tas blogai, tiesiog pašneka kas yra blogai. Gal ir priima sprendimus, bet tai nėra tie sprendimai, kurie kažką keistų. Tiesiog toksai mano akim žiūrint jis nesudaro kažkokio tai įtakos ir realiai.. aš nežinau, kaip jaunimo taryboj, bet vat Socialinių reikalų taryboj. Aš tik mačiau internetinėj erdvėj, kad Jaunimo taryba išsirinko pirmininką, paskelbė, kad išsirinko pirmininką, ok, išsirinko pirmininką. Paskui paskelbė, kad dar ten viešoj erdvėj, kad tenai vyksta tas.. Jaunimo sostinė – renginių ciklas. Bet ar bus Jaunimo taryba, ar nebus, vis tiek tas ciklas vyks, juk jis nuo jos nepriklauso. Tai vat ką aš sužinojau, tai kad išsirinko pirmininką, o kas toliau? Nežinau, ką padaryt, kad ta situacija pasikeistų.</p>
T	Ten labai didelė kaita yra..
J3	<p>Bet ne tik šitoj, Socialinių reikalų taryboj tas pats.. Aš manau, kad patys žmonės tiesiog neturi kažkokio tai intereso kažką tai daryti. Jaunas žmogus tiesiog ateina, pasižiūri, ką jis gali veikti, aha, dabar vis tiek tie pinigai visiems svarbu, aha, aš čia nieko neuždirbsiu, niekas man čia nieko nemokės ir aš čia neisiu. Arba jei nueisiu, tai skirsiu labai mažą dalį savo energijos, nes man svarbiau pinigai, negu darbas. Man atrodo, jie nežino, kur eina. Ir dar manau problema, kad nėra aiškūs tikslai iškelti. Pavyzdžiui susirenka taryba – ką mes norim daryti, ką mes norim pasiekti? Ok, norim pasiekti, kad šiais metais būtų ten jaunimo ten kažkokia mugė ten tarkim arba šiais metais išrinkti 10 atstovų, kurie nuvyktų į Lietuvos Respublikos Seimą ir pristatytų kažkokią tai situaciją Klaipėdoje jaunimo, nu kažkokius tokius realius apčiuopiamus dalykus. Arba ten nežinau, padaryti kažkokį ten renginį arba sukurti projektą tarkim kažkokį tai.. bet štai gal „0“ nereikėtų vertinti, bet reikėtų įvertinti pačią iniciatyvą, nes pati iniciatyva yra graži, kad vat suburti jaunimą, kad pagerinti jaunimo sąlygas Klaipėdoje, kad jis neišvažiuotų. Ta pati iniciatyva yra, bet nėra kažkokių tai procesų, etapų, galutinių tikslų. Dėl to gal iniciatyvą įvertinčiau „4“, bet vat realų darbą, realius rezultatus tai vertinčiau „0“.</p>
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti JP Jūsų kuruojamoje srityje, ar, tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J3	<p>Aš galiu pasakyti, kad aš kažkokios tai jaunimo politikos nelabai darom apart to, kad mes ten minim visas valstybės šventes. Dabar vat vasario 16 švęsim, filmuką padarysim, renginį ir darom su savanoryste susijusius dalykus ir tos kažkokios tai politikos, kur ten būtų politikuojama, mes išvis to nedarom. Tai irgi galima būtų vertinti tenai mažais balais. O kaip padaryti taip, kad mes pradėtumėm šnekėt apie politiką.. mes tuo tiesiog neužiimam ir nematom, kodėl mes tuo turėtumėm užsiimti, nes mes galvojam, kad būtų didesnė nauda, jeigu mes su jaunimu užsiimtumėm tarkim sportu, stovyklas darytumėm, neformalią ugdymo veiklą, savanorystę, darytumėm renginius, žygius, kad užsiimti tuo politikavimu, tai nelabai matom tos prasmės, nes aš manau, kad mūsų politikai negirdi. Ir kad jeigu mes ir bandysim kažkokią tai savo nuomonę išreikšti, į ją nebus atsižvelgta. Tai mes to ir nedarome.</p>
T	Bet ar bandėt tai daryti?
J3	<p>Iš tikrųjų nebandėm, iš tikro nelabai žinom, ką mes čia tokio su sprendimu galėtumėm pasiūlyti, tai-- Nu pavyzdžiui mums dabar labai reikia Skate parką susitvarkyti, kiek gavome iš VVG, tai mums visam pastatui sutvarkyti neužtenka. Su jaunimu dabar buvom padarę tokią akciją – miesto centre padarėm varžybas, kur ten jaunimas kalba, kad tikrai reikalingas riedlenčių parkas, pasakojo apie savo problemas. Buvom va nuėję pas vicemerą, bet vat kad būtume susivieniję, tai dar tokio nedarėm.. nežinau, gal iš tikro reikėtų tai daryti, bet dar nedarėm.</p>
T	Tai problemos labiau būtų finansinės?
J3	<p>Jaunimas Klaipėdos miesto centre realiai neturi ką veikti, neturi kur susirinkti, kur burtis, tai vat mes norim kurti tą erdvę, kur būtų I aukšte riedlenčių parkas, II a. – sporto salė, erdvės, kur jie galėtų rinktis ir III a. – dar 10 miegamų vietų (Bangų g. 27), kur pradžioj jie galėtų.. tai va, pirmoj eilėj mes norim įkurti šitą erdvę. O tam, kad įkurtumėm šitą erdvę, mums reikalingi</p>

	finansai. O daugiau iš jaunimo pusės.. tai vat ir yra daugiausiai ta problema, kad nėra ką veikti. Tai vat mes patys apsiėmėm ir spręsti. Mes nupirkom pastatą, dabar norim jį sutvarkyti. Mes iš pradžių bandėm kreiptis į Klaipėdos miesto savivaldybę su prašymais, kad suteiktų panaudai jaunimui pastatą, bet tie visi prašymai buvo atmesti, bandėm šnekėtis, bet nieks nepavyko.
T	O su kuo šnekėjot?
J3	Su Turto skyriumi, su Sporto skyriumi, Švietimo skyriumi.. ir po to dėl to nusipirkom pastatą patys, tai dabar prašom tik kad mum paremtų jo įkūrimą, sutvarkymą. Tai vat dabar iki vicemero daėjom. Tai tokia yra situacija.. Manau, kad turi keistis žmonių mentalitetas.
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J3	Mes daugiau su sportu, va stovyklom. Tarkim mes rengiam stovyklas dabar irgi žiemos metu vieninteliai Klaipėdoj, kurie rengiam stovyklą žiemos metu. Mes daugiau, mūsų pagrindinė užduotis – jaunimo ir vaikų neformalus ugdymas ir mes viską darom, kad tas ugdymas būtų.. galimybė kiekvienam vaikui ar lankyti treniruotes, ar dalyvauti stovykloje, užsiiminti riedlenčių sportu ar lankyti kitą būrelį. Mes norim, kad vaikai po pamokų būtų užimti mėgstama veikla ar tai savanoryste. Ir mūsų tai yra pagrindinis uždavinys ir siekiame to visais būdais. Ir vienas iš tų būdų – kad einam į Savivaldybę, prašom paramos, kai būna projektai, dalyvaujam, bet vat tas toks ėjimas ir prašymas jisai nu neveikia, nes dabar visą laiką Savivaldybė sako: „oi mes negalim tiesiog paimti jūsų ir paremti.. turi būti projektai, turi būti konkursai“, nu tai mes ir dalyvaujam tuose konkursuose ir žinai, kai tau pasako 20 ar 30 kartų „ne, negalima“, „ne, neišeis“, tai tu paskui nustoji prašyti, nes paskui nebematai prasmės, nes galvoji – geriau aš tą savo energiją skirsiu kažkur kitur: tarkim, ieškosiu rėmėjų. Kai mes dabar vat turim rėmėjų, kurie mus remia. Kai mums reikia pagalbos spręsti kažkokią problemą, tai mes neinam kažkokius politinius veiksmus nedarom, o mes ieškom rėmėjų, tariamės su savo rėmėjais, tėvais vaikų, kurie lanko užsiėmimus ir tai atneša daugiau naudos.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J3	Tai turim keletą rėmėjų, o su Klaipėdos universitetu kažkaip nelabai dirbam, Kauno Ignaco Lojolos kolegija pataria mums. Įvertinti negalėčiau, mes tiesiog neformaliai pasišnekam kaip ką daryti, padeda mums.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J3	Aš manau, kad Facebookas suteikia jaunimui viską, ką jaunimui reikia žinoti
T	Kaip pats informuojai?
J3	Irgi.. per Facebook reklamas, daugiausiai per tėvus, per elektroninius laiškus, renginiuose, va dabar radijo laidą turim. Rašom straipsnius, Delfi yra buvę, Vakarų eksprese, 15 min. O šiaip dėl jaunimo informavimo, nu tai renginiai, Memelio žirafos visai gal nieko, paėmė iš manęs interviu Choose Klaipėda. Jie daugiau kaip privatūs yra. Vertinu „3“ balais.
T	Ne optimistas Jūs..
J3	Nu vat dabar, jei aš Jūsų paklausčiau, kas dabar jaunimui vyksta šią savaitę? Ką jaunimas gali veikti šią savaitę?
T	Šviesų festivalis, daugiau nežinau..
J3	Bet čia ne jaunimui skirtas renginys.. tai vat būtent, tai jeigu aš ir Jūs nežinom, reiškia yra bloga situacija.. arba, ką jaunimas gali veikti kitą savaitę? Dar dėl ko ne „0“, tai dėlto, kad man pavyzdžiui labai patiko Studijų mugė, man labai patiko Sporto mugė, tie renginiai Švyturio arenoj nemokami, „Z vaikai“ paskui tas privatus renginys, paskui Studijų regata, Jūros šventė arba pats tas Šviesų festivalis. Yra tų renginių, bet galėtų būti jų ir daugiau.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J3	Aš tai manau, kad vertinčiau „5“, nes aš žinau, kaip jų tas darbas yra sunkus ir dar koks yra finansavimas nedidelis jų, ir kaip jie stipriai yra įsprausti į kampą ir jie vis tiek sugeba išspausti nemažai, tai „5“ įvertinu.

T	O savo AJE kaip įvertintumėt?
J3	Vertinu „5“, nes labai stengiasi visi darbuotojai, pritrauktų vaikų skaičius jau atitinka VVG reikalavimus.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J3	Visiškas „0“, nes absoliučiai neturi jokio sprendimo teisės. Aš jau pačioj pradžioj įvardinau šią problemą, kalbant apie tarybą nefunkcionuojančią. Tų iniciatyvų jaunimas rodo ir panašiai, bet jie tiesiog.. balsas jų gal ir išgirstas, bet jis neturi jokios įtakos tiesiogine prasme. Jie negali jokių sprendimų priimt..
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J3	Nu tai va, aš manau, kad tas atskiras dokumentas turėtų būti toksai, kuriame būtų normaliai įvardintos atsakomybės.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J3	Aš tai manau, kad pagrindinė problema jaunimo yra, kad jiems nėra kur išreikšti save, saviraiškai nėra vietos. Galbūt jie ir turi tų idėjų, galbūt ir nori ten kažką padaryti, bet įrankių toms idėjoms įgyvendinti nėra. Jie tiktai gali apie jas pasikalbėti, pasišnekėti ir viskas, bet tuo pasišnekėjimu viskas ir baigiasi.
T	O kas galėtų būti tie įrankiai?
J3	Tie įrankiai aš manau, galėtų iš pačios Jaunimo tarybos ateiti. Ir per tą Jaunimo tarybą galėtų būti daromi renginiai ir tiesiog jie galėtų susitikinėti. Dabar įsivaizduokime, kad esame būrelis 15-mečių, kur norim eiti savo idėjas išsakyti, susijusias su politika ar šiaip, ir me norime tai padaryti, tai kur mes einame? Tai vat, tai turi būti vieta, kur jaunimas gali būti išgirstas. Tai vat mes tokią vietą mes ir norim padaryt. Dar mes pastebėjom, kad labai gerai veikia toks dalykas, kaip savanorystė, jie gali atsiskleisti, jie gali per darbą padaryti, prisidėti savo darbais, jiems tas labai patinka.. padėti tenais stovyklose ar tai gyvūnų globos įstaigos..
T	Bet jie tai daro nuoširdžiai, ar dėl stojimo balų?
J3	Ne ne, jie tai daro nuoširdžiai-- pradžioj jie ateina dėl balų, bet po to jie pasikeičia, tikrai, nes tas pripažinimas, jausmas, kad esi kažkam reikalingas ir kuri vertė tiesiog savo buvimu, laiku, tai labai jiems svarbu yra. VŠĮ Asmenybės ugdymo centras yra akredituota savanorišką veiklą organizuojanti ir priimanti įstaiga, kiekvieną dieną susitinka sus savanoriais ir su jais dirba. Savanorystė yra labai įdomus reiškinys ir man atrodo, kad labai teisinga linkme ir einam mes. Jaunimui nebeįdomu būreliai, ten kažkur eiti siekti rezultato, jau jiems tai nebėra tiek svarbu, kai pajaučia tą savanorystės naudą, tai visi nori eiti daryti kažkur, jausti tą reikalingumą, kad reikalingi kažkam..

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 4

<p>Interviu numeris: 4</p> <p>Pareigos: Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatorė</p> <p>Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė</p> <p>Apklauso vieta: Klaipėdos m. savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras</p> <p>Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 10.30 Lietuvos laiku</p> <p>Interviu data: 2020-02-17</p> <p>Interviu trukmė: 24 min.</p>
--

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J4

T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate Jūsų kuruojamoje viešosios politikos srityje? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J4	Balų duočiau 3-4. Pagrindinės problemos iš sveikatos pusės – tai daugėja jaunimo, kurie naudoja psichoaktyvias medžiagas. Tai kalbant apie Klaipėdos miestą, tai psichoaktyviosios medžiagos: tabakas, elektroninės cigaretės ir <i>Aikos</i> (iQOS) elektroninės <i>cigaretės</i> populiarėja. Dar pradėjo populiarėti ir tualetų gaivikliai, tie visi aerozoliai – jais svaiginasi, ten pradaužia kažkaip ir įtraukia visą tą turinį. Tai irgi yra prasiūsta informacija mokykloms, kad pašalintų iš mokyklų tualetų tuos gaiviklius, kad nebūtų šitų problemų.. Tai čia pirmoji tokia problema, ir antroji gal problema – tėvų, nežinau, baimė, nemalonumas, ar kaip įvardinti – kalbėti apie lytiškumą ir su lytiškumu susijusiomis temomis. Nes irgi labai daug mokyklų sveikatos specialistų prašo, kad pasikalbėti ta tema.
T	Bet taigi ir privaloma mokyklose..
J4	Taip, ir per biologiją jie tenai mokinasi, yra ir sveikatos specialistė, bet vėlgi, kai ateina tas iš šalies žmogus, tai būna truputėlį visai kitaip. Aš visą laiką prašau, kad sveikatos specialistė surinktų anoniminius klausimus iš mokinių, kokie klausimai jiems yra aktualiausi, tai – aišku lytiškai plintančios ligos, apsaugos priemonės, jeigu tai yra jaunesnis, tai ir klausimai, kaip atsiranda vaikai..
T	Tai nuo kokio amžiaus jau tos pamokos būna?
J4	Šiaip aš imu nuo 14 m., nes dirbu nuo 14 iki 29 m., bet būna, kad paimu ir septintokus, nes ten irgi yra 14 metų, nu tai „prikabinu“ ir juos šalia.. Septintokai jau yra jauniausi žmonės, su kuriais aš dirbu. Tai manau tokios dvi pačios pagrindinės.. Na tas lytiškumas ne tiek problema, kiek na tėvų mažas indėlis į šį reikalą. Bet pagrindinė problema tai psichoaktyviosios medžiagos, nes jų vartojama daug. Aišku, turime tą ankstyvosios intervencijos programą. Jinai vykdoma visoje Lietuvoje ir kitose šalyse..
T	Kas tai yra?
J4	Ši programa yra skirta asmenims nuo 14 iki 21 m., kurie eksperimentuoja su aktyviomis medžiagomis, išskyrus tabaką ir jie, kad patektų į šią grupę, jie dar neturi būti priklausomi. Šią programą vykdomė kartu su psichologine tarnyba, visuomenės sveikatos biuras kartu su PPT (<i>peagogine psichologine tarnyba</i>) vykdo. Motyvacinis pokalbis vyksta PPT tarnyboje, taip tai pasidalinam: vieną grupę praveda jie, kitą grupę pravedame mes. Ta dabar bus mūsų eilė. Tai vat, renkami yra asmenys ir žiūrėsime.. Aišku daug kas patenka į tą grupę jau priklausomi, tai automatiškai jie nebetinkami ir tada jau siunčia, duoda rekomendacijas, kur kreiptis toliau, į rimtesnes įstaigas. Mes tikrai prevencinę veiklą vedame. Tai va, ir tas amžius aišku.. nuo 14 metų yra priimami pagal visus aprašus, bet yra vienas 13 m. asmuo, bet jis yra labiau subrendęs

	nei 13 m., tai jis yra priimamas į grupę. Dabar jau yra keli jaunuoliai 12 metų laukia motyvacinio pokalbio. Tai rodo tendenciją, kad jaunėja tas amžius ir reikėtų šiek tiek aprašus keisti.
T	Aišku, tai problemos didžiausios psichoaktyvių medžiagų vartojimas ir lytiškumo?
J4	Lytiškumo čia ne problema, čia daugiau gal tėvų per mažas indėlis. Nežinau, kaip reikėtų įvardinti, nes kiek klašiu mokinių, aišku vėlgi jie ten gali atsakyti, neatsakyti, bet, jei klašiu na vat iš kur jūs gaunat informaciją, ar jūs kalbat su tėvais, internete, ar kaip? Tai labai retas, kuris pasako, kad na vat, aš kalbu su tėvais. Gal jiems nedrašu prie klasiokų sakyti ir nu gal „ne lygis“ pasakyti, kad „aš su tėvais apie tai kalbu“. Čia gal ne problema, bet gal populiarius dalykas – paskaitos, diskusijos šia tema. Tai tokios dvi pagrindinės problemos.
T	O psichoaktyvių medžiagų vartojimo kokios priežastys? Ką jaunuoliai patys sako?
J4	Vieni sako: „skanu, patinka“, kiti, ryškiai matosi, kad dėl draugų, nu vat kaip aš čia atsiliksiu.. taigi „ne lygis“, aš irgi turiu būti su draugais. Aišku, daug kas pasako, kad „taip susirandu draugų“, nes nu vat išeina kompanija, dar kažkas tai ten rūko.. O šiaip pagrindinis tai – smalsumas, smalsu išbandyti kažką naujo, patirti ir pakui pasidalinti ta patirtim.
T	O Jūs pasakojat apie žalą?
J4	Taip, pagrinde važiuoju į mokyklas su protmūšiu, ten yra daug įvairių klausimų: nuo tokių klausimų kaip „nuo kokios medžiagos gali tapti priklausomas“ iki tokių kaip „iki kiek ten kokia kanapė išsilaiko šlapime“, tokių vat įvairiausių. Aišku, važiuoju ir su įvairiais muliažais, su metodinėm priemonėm.
T	O kaip yra su vaikų fiziniu aktyvumu?
J4	Taip, dar viena didelė problema yra vaikų ir jaunimo nutukimas. Jo priežastys – netinkama mityba ir per mažas fizinis aktyvumas. Laisvas laikas leidžiamas namuose, prie kompiuterio, prie TV, tiesiog sėdint, gulint..
T	Kaip tą pakeisti?
J4	Mes viską atsinešame iš šeimos, esame tėvų atspindžiai. Aš įsivaizduoju, kad viskas turi prasidėti nuo namų, nuo tėvų, nuo šeimos, o toliau – laisvas laikas kartu kažkur gamtoje ar kitur aktyviau fiziškai judant, ne namuose prie TV. Aišku, yra tėvų, kurie tai daro. Žinoma, ne visi mokiniai mokyklose sportuojantys, kodėl, sunku pasakyti.. Faktas, kad ne visos veiklos jiems yra įdomios, ypatingai vyresnės kartos fizinio parengimo specialistai mokyklose.. numeta kamuolį ir „žaiskit kvadrata“. Aišku, ne visada tai yra rodiklis, bet jaunas žmogus turi savo ugnelės ir stengiasi atiduoti daug savęs.
T	Tai privalomos trys fizinio lavinimo pamokos per savaitę negelbėja?
J4	Mes darome ir tas treniruotes Biure jaunimui nemokamas ir su fizinio aktyvumo specialiste darome ir renginius. Darome ir Biuro patalpose ir išvažiuojamuosius renginius, kartu su maniežu (<i>BI Lengvosios atletikos mokyklos bazė</i>). Aišku, tos mūsų varžybos niekada nebūna į stiprumą, greitį, kad tiktų visiems. Tenka vesti paskaitas apie valgymu sutrikimą, irgi gan populiaru. Jo, tai fizinis aktyvumas jis tikrai yra per mažas, net ir Pasaulio sveikatos organizacija turi projektą „Sveikata 2020“, kad iki 2025 m. nori padidinti
T	„Sportas visiems“ labiau?
J4	Jo, buvo pas mus ir kurčnebylių vaikų ir jaunimo, kuriems kai kurios užduotys yra sunkesnės, bet niekada nedarom labai stiprių, daro komandines, kad ta komandos dvasia labiau būtų. Varžybos aišku būna sportinės, bet ne dėl medalio. Yra ne tik antsvorio, yra ir per mažo svorio problemos, ypatingai pas paaugles merginas yra..
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J4	Šiuo metu taip, bendradarbiauju realiai su visom ugdymo įstaigom, ypatingai mokyklom ir profesinėm mokyklom, kur yra jaunimo nuo 14-iki 29 metų. Ir su Atvirom jaunimo erdvėm bendradarbiauju, su Dienvidžio vaikų dienos centru, Probacijos tarnyba.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?

J4	Kiek susidūrusi, tai vertinčiau tikrai „5“ balais, nes niekur man nebuvo dar užkirstas kelias, kur kreiptis, tai su mokyklom visom puikiai. Klaipėdos universitete yra mano koordinacinis centras, kuriame savaitėj pora kartų aš būnu, ten irgi vykdu savo veiklas, kažkokius susitikimus, ten gali ateiti ir studentai.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J4	Iš tikrųjų sunku atsakyti, kiek tų balų.. bet faktas, kad nevisą jaunimą pasiekia informacija, nors ji yra viešinama ir per internetą ir per biuro internetinę svetainę, Facebook puslapį. Aš turiu savo asmeninį „Man rūpi“ puslapį, kur irgi skirtas tik jaunimui, per įvairias grupes, mokyklų Facebook grupes, per sveikatos specialistą, kuris viešina informaciją per Tamo dienyną, per Atviras jaunimo erdves, jei tai yra kažkoks didesnis renginukas, Apskritą stalo (KLASS). Darom lankstinukus.
T	Ar efektyvūs tie lankstinukai?
J4	Šiaip pastebėjom, kad jaunimas geriau pastebi tai kas atspausdinta ar pakabinta, negu internete, nes ten informacijos daug, ji greitai dingsta. Tai stengiuosi visą laiką daryti ir atspausdinti, vežti į mokyklas.
T	Dar minėjote, kad planuojate susitikimą su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu. Gal galima būtų detaliau apie tai?
J4	Taip, planuojamas susitikimas su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu dėl ankstyvosios intervencijos programos tobulinimo. Vėlgi, kad daugiau jaunimo dalyvautų, keistų savo požiūrį.
T	Kažkokių tai teisės aktų keitimą inicijuosite?
J4	Yra parašai būtent šios programos, kuriuos bandysime ne tai, kad pakeisti, bet pasakysime, pateiksime savo pasiūlymus Departamentui, na kad mūsų akimis reiktų kai ką pakeisti, nes ši programa nevyksta taip kaip norėtusi.
T	Tai kiek balų įvertintumėt jaunimo informavimą?
J4	Kai aš čia dirbu, tai man atrodo, kad mes labai gerai viešiname, bet jei aš nebūčiau susijusi, tai būtų sunku įvertinti kiek čia tų balų.. „4“-„5“.. nu mano akimis..
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J4	Oi, „5“ balai“, šaunuoliai tikrai.. Kiekvieną savaitę vis po tas kelias veiklas didesnes daro, kiek matau Internete, kiek pačiai teko sudalyvauti.. tikrai šaunuoliai, labai stengiasi. Ir ateina ten to jaunimo. Kiekvieną mėnesį, kartą per mėnesį aš vykstu su savo kažkokia tai veikla ir visą laiką pasiderinam ir dabar jau pusę metų į priekį jau yra suderinta, kada vyks, su kokia tema ir kaip.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J4	Nelabai su tokiu jaunimu susiduriu. Čia labiau į šį klausimą galėtų atsakyti tos merginos, kurios dirba su jaunimu gatvėje. Mokyklose paskaitose dažniausiai būna klasės valandėlių metu vyksta veiklos arba, jei tai kaip pavyzdys, yra lytiškumo pamoka, tai vyksta biologijos pamokos metu. Tai dažniausiai 100 proc. visi dalyvauja
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J4	Šiai akimirkai, ką aš darau ir kiek mes gaunam kaip biuras ir aš pati, mano akimis yra pakankamai, bent jau šiuo metu.

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 5

Interviu numeris: 5
Pareigos: Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja, Jaunimo tarybos narė
Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė
Apklauso vieta: Klaipėdos miesto savivaldybės administracija
Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 10.00 Lietuvos laiku
Interviu data: 2020-02-20
Interviu trukmė: 29 min.

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J5

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J5	Politika apkritai yra veiksmų, priemonių, krypčių visuma, kuria siekiama pasiekti kažkokio tikslo, tai šiuo atveju tai ir kalbėtume tikriausiai apie priemones, programas, kažkokias kryptis, susijusias su jaunimu Klaipėdoj, kas ir būtų Klaipėdos jaunimo politikos strategija. Tikrai tiek, kad jina matyt gali būti rašytinė ir gali būti oficialiai neuždokumentuota, neužfiksuota, bet tiesiog susidedanti iš skirtingų savivaldybės programų. Kas visumoje vis tiek yra tam tikra politika.
T	O tikslai kokie būtų?
J5	Manau, kad tikslas yra išlikti Klaipėdai miestu, kuriame yra jaunimo apskritai, yra galimybės jiems veikti, dirbti, kurti. Bet žinoma, kad tai nėra paprasta, įvertinant visą kontekstą, globalizaciją, galimybes Klaipėdos mieste siūlomą švietimo studijų programų pasiūlą. Čia jau yra užprogramuota esminė problema, kurią miestas kažin ar pats vienas gali išspręsti.
T	O kokie vat, gal galima detaliau--
J5	Aš tai sakau, kad Klaipėdai matyt reikėtų galvoti, kokios galėtų būti specialybės, kurios būtų išskirtinai tik Klaipėdos. Greičiausiai tai reikėtų sieti su jūra, jūrine visa struktūra, uostu ir pan. Ir pozicionuoti ir dėmesį telkti į šitas puses, nes faktas, kad visose srityse miestas nebus pajėgus pasiūlyti pačių patraukliausių studijų. Nes vėlgi, mes konkuruojame su kitais Lietuvos miestais ir su visa Europa ir gal net pasauliu, tai, tarkim, tikėtis, kad mieste bus geriausi dėstytojai visose įmanomose studijų kryptyse, tai yra tiesiog neįmanoma, tam nėra lėšų. Nu tai tiesiog yra nerealu. Tai vienas momentas yra specializuotis ten, kur mes galim būti nišiniai visiškai Lietuvoje ar regione; kitas momentas yra dirbti su tais, kurie galbūt išvažiuoja studijuoti į užsienį ar į Vilnių, ar į Kauną, nesvarbu. Kur yra tiesiog geresni pasiūlymai, tai klausimas, kaip dirbti, kad jie grįžtų. Jeigu jie baigė ten studijas, ką miestas gali padaryti, kad tie žmonės grįžtų dirbti čia. Tai čia jau tada mes kalbam ir apie socialinę aplinką, apie priemones, kurios galėtų būti patrauklios šeimoms, bet Klaipėda, iš principo, man atrodo jau yra toks miestas, kuris yra patrauklus šeimoms, iš dalies, ta prasme, kad tai yra jūra, gamta, rekreacija, yra daug galimybių ilsėtis, bent jau aš taip girdžiu, kad šeimos, iš principo, patraukliai vertina. Neigiamas aspektas gal būtų tai ekologinės, užterštumo problemos, kurios, aišku, jaunai šeimai tai yra tikrai probleminis dalykas.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2014-2019 m. laikotarpį ir kodėl?

J5	<p>Nu gal čia svarbu paminėti, kad aš dirbu, nedirbu dar nė dviejų metų, apie pusantrų, tai taip negalėčiau gal apie visą laikotarpį kalbėti, galiu tikrai, manau, kad duočiau kokius tris balus, nes kodėl, nes, iš principo, aš matau miesto pastangas, matau, kad miestui rūpi, nėra taip, kad jie negalvoja ir ignoruoja, bet, vėlgi, gyvenimo realybė koreguoja, kad, vėlgi, žmonių, kurie dirbtų su jaunimu yra mieste nedaug. Realiai yra vienas ar pusanthro, ar du etatai, ar ne, čia galima bus pasitikslinti.</p> <p>Bet, nesvarbu, ar pusanthro ar du ir, iš principo, vertinant visą mastelį ir apimtis, tai yra labai maža komanda ir nors yra kitų grupių, kurios, tarkim, įtraukiamos į jaunimo reikalus, vis tikrai, krūvis visų ir užimtumas yra toks, kad labai nuosekliai dirbti kasdien irgi yra nelabai įmanoma. Galiu iš savo patirties pasakyti, kad esu jaunimo tarybos narė, bet realybė, kaip pasakyti, yra tokia, kad tas dalyvavimas yra toksai, na priebėgomis, jeigu taip tiesiai šviesiai, o ne realus gilinimasis ir--</p>
T	Tai problema didžiausia būtų žmonių ištekliai--
J5	Taip, aš manyčiau, taip. Žvelgiant iš mano pusės man taip atrodo. Laikas ir žmonės.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J5	<p>Tikriausiai irgi duočiau tris ir įvardinčiau tas pačias silpnąsias puses. Tai, vėlgi, yra žmonių užimtumas, krūviai, problemos, bet stiprioji pusė, matau, kad yra, man, kas patinka, kad yra ir suformuota, ir politinis lygmuo dalyvauja, ir šiuo metu taryboje yra nariai, kur tikrai akivaizdu, kad tiems politikams rūpi, tai nėra formalus dalyvavimas, jie linkę padėti, įsigilinti. Yra administracija, yra jaunimo atstovų, tai, manau, kad yra visos tos suinteresuotos pusės surinktos, kurios gali kažką keisti. Kitas momentas, galbūt, vėl kas natūraliai išplaukia iš pačios jaunimo specifikos, jie yra jauni žmonės, ambicingi, tačiau gal pastebiu, kad jiems trūksta, tiesiog, natūraliai gyvenimiškos kažkokios patirties ar darbinės patirties, kad jiems lengviau būtų veikti. Bet vėlgi, tai yra natūralu, ar ne, žmogus jaunas.</p> <p>Gal tas momentas, tai tas jaučiasi kartais, kad jie susidurdami su kažkokiais atsakymais galbūt, ar matydami, kad ne viską įmanoma padaryti, neįvertina to, kaip Lietuvoj tarkim yra reglamentuojami dalykai, ir savivalda, ir valstybė, ir kad tiesiog ne visos jų idėjos yra taip paprastai įgyvendinamos. Tai gal tas šiek tiek lemia, kad jie kartais nusivilia, bet čia, aš manau, kad čia ne Klaipėdos problema, čia apskritai visur tas pats.</p>
T	Tai gal čia problema yra, kad mokyklose nėra dėstomų tų dalykų, kaip valstybės valdymo.
J5	<p>Aš irgi apie tai pradėjau, vat, kai pradėjau dirbt valstybės tarnyboj, pradėjau galvoti, kad, vis tikrai, trūksta tikrai to pilietinio ugdymo ar vat suvokimo, kaip veikia, kas priima sprendimus, galų gale. Ir to nežino ne tik jaunimas, labai daug žmonių iš tikrųjų nelabai suvokia, kaip yra priimami sprendimai, kaip vyksta ir tas nežinojimas sukelia nereikalingą įtampą kartais visiškai ir sutinku ir pati esu nemažai galvojusi, kad, vis tik, mokyklos tos programos, aš suprantu, kad mes turime būt išsilavinę ir turėti tą pagrindą, bet jos man yra per daug atitrūkusios nuo realaus gyvenimo.</p> <p>Tokį gal ir nežinau, ar pats geriausias pavyzdys, bet aš atsimenu, baigus mokyklą, universitete reikėjo rašyti prašymą, dėl kažko; tiesiog prašymo forma, tai aš supratau, kad aš net nežinau, kaip tą daryti, nes mokykloje niekada to nieks neparodė, nepasakė, atrodo, o dabar realiam gyvenime mes iš tikrųjų labai dažnai turim rašyt kažkokius prašymus, pildyt formas, ir tas, toks, sakau, visiškai atotrūkis tarp to, ko tau realiai reikia, arba, vėl gi, kartais ir dabar pagalvoju, smagu, kad mes mokinomės, vėl gi, tokį kosinusai, ar ten tie dalykai svarbūs studijų kryptim, bet, jeigu taip žiūrėti, koks procentas, realiai tų žinių man realiam, praktiniam gyvenime praverčia, tai yra sudėtinga.</p> <p>Tai, aš nesakau, kad to nereikia, aišku, tas mokslas yra svarbus, kai tu mokais mokykloj ir tada jau renkiesi, tarkim, studijų programą, be abejo, tau reikia šitų visų dalykų, tu neįstosi jų nežinodamas. Bet po to tas šuolis arba ta praktika su ta darbine patirtim, su tokia kasdienybe, paimkim tą patį gal, nu čia aš per daug detalai, bet tas pats komunalinių užmokėjimas. Aš</p>

	įsivaizduoju, kad jeigu mes duotumėm jaunimui dabar ir sakytumėm, pabandyk užmokėt, jiems būtų kažkas iš kosmoso srities. Žodžiu, trūksta išgyvenimui reikalingų pamokų ir įgūdžių.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant JP Jūsų kuruojamoje srityje? Kiek balų duotumėte (iš 5)?
J5	Kadangi kalbam apie kultūrą, gal pagrindinė problema, kad profesionaliame lygmenyje, kas ir yra mums labai svarbu, kad tai būtų kryptingai dirbantys, baigę studijas ar studijuojantys žmonės. Tiesiog jų yra labai nedaug. Labai nedaug. Tarkime, toj erdvėj, jeigu mes norėtumėm-- - Kaip ir yra tų jaunų, bet čia sudėtingas dalykas. Jų nesimato arba nesigirdi per daug. Ar jie nėra įtraukiami--
T	Na, žiūrint programose, dalinio finansavimo, tai daug jaunų dalyvauja.
	Taip. Aš ką noriu bandyt pasakyt, kad aš nematau lyderių. Žinot, kaip būna, tokios žvaigždės. Bet čia vėl gali būt ir tai, kad mes nespėjam jų pamatyti. Tiek laiko negalim skirti, kad įsigilint kiekvienoj srity. Kažkur jie truputį pasislėpę, mano galva. Kitas momentas, galim grįžti prie to-nes čia turėtų būti kontrargumentas, tai miestas tegu žiūri, eina, galvoja ir traukia tuos talentus ir su jais dirba. Grįšiu prie tos pačios problemos, prie žmogiškųjų išteklių ir laiko stokos.
J5	Kokia pozicija valdžios, savivaldybės šitoj vietoj?
	Mes kaip ir turim, pavyzdžiui, kultūros srity stipendijas. Kur prioritetas yra išskirtas labai aiškiai, jaunimui. Jeigu tu esi jaunas, gauni papildomai taškų arba tau yra pirmenybė. Dalinio finansavimo konkursuose, kuriuos vistiek yra formuojami, irgi yra prioritetas. Pavyzdžiui, šiais metais, yra sektoriaus stiprinimas, ypač tom organizacijom, kurios dirba su jaunimu. Yra pas mus tas noras, matymas ir palaikymas, negaliu sakyti, bet grįžtu prie to, kad tiesiog daugelis jaunų, stiprių meninėj ir kultūrinėj srity, vis tiktai palieka, bent jau studijų metams Klaipėdą tai tikrai.
T	O kodėl?
J5	Nėra stiprių studijų programų čia.
T	O kodėl?
J5	Šokio jeigu buvo, muzikos. Aš manau, kad visą laiką universiteto ar studijų kryptis labai susideda iš prestižo ir dėstytojų.
T	Kodėl Klaipėdos universitetas nekuria tokių programų?
J5	Aš manau, kad net ne programose, problema. Programų gal ir yra. Jeigu pasižiūrėtumėm, yra režisūra, choreografija, ir dailės akademijos yra vizualiųjų menų, bet vis tiek, man atrodo, jaunas žmogus, apskritai mes, renkamės dažnai studijas-- Žinoma, universiteto vardas svarbus, bet tuo pačiu tu žiūri kas tau dėstys. Ar yra asmenybės. Koncentracija visų geriausių specialistų šioj srity, jeigu kalbam apie Lietuvą, vis tiek yra Vilniuj ar Kaune. Čia yra jų mažiau. Nežinau, kaip Klaipėda atsakytų, bet aš esu domėjusis Lietuvos Muzikos ir Teatro akademijoj, kai man siūlė dėstyti, aš domėjausi tiesiog apie atlyginimą. Atlyginimas yra ypatingai mažas. Aš sakau: „Tai kaip jūs tikitės, kad pas jus bus geriausi arba įdomiausi, jeigu jūs nedidinat atlyginimo?“ Sako: „Didžiąją dalį pasiima administracija.“ Administracija, gal žodis nesuvokia per skambiai, bet nekeičia-- Žodžiu, jie prioriteta finansavimo palieka administraciniam lygmeny, tada dėstytojams lieka labai labai nedaug. Arba yra įkainiai nustatyti, tada gaunasi tokia situacija, kad žmogui siūlo kokį 50 eurų į mėnesį, pagal krūvį, už darbą su magistrantais. Ciniškai tiesiog skamba. Aš per tokį pavyzdį, manau, kad labai panašios problemos ir čia būtų. Iš principo, prisikviesti žvaigždes, tegu jos ir būna Vilniaus ar kito, čia, į Klaipėdą, nėra sudėtinga. Žmonės tikrai važiuotų, jeigu jiems pasiūlytum geras sąlygas. Jie nebūtinai čia turi gyventi. Jie gali atvažiuoti savaitę pabūt.
T	Kiek balų duotumėt, iš penkių, jaunimo politikos įgyvendinimui kultūros srityje?
J5	Tris.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti JP Jūsų kuruojamoje srityje, ar, tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?

J5	<p>Šiandieninėj situacijoje, dabar pas mus skyrių yra, vietoj penkių žmonių, trys, iš kurių vienas serga. Labai buitinės priežastys. Realiai, aš, kaip skyriaus vadovas, aš dirbu didžiąją laiko dalį su ataskaitom, skaičiukais, paraiškom. Aš manau, kad mano darbas turėtų būtent žiūrėti, kreipti, žiūrėti kas neveikia.</p> <p>Nesibodint tų kasdienių darbų, vis tiktai, kad įvyktų pokytis, į kokybę, į geresnę, turi tam skirti laiko. Dabar mes tiesiog murkdomės kasdienybėj. Jeigu per metus komanda jau supilnės, aš tada galėsiu atsakyti arba bus aiškiau, ar šitoj struktūroj, tiek žmonių turint, galima padaryti. Aš manau, kad taip. Turėtų būti galima.</p>
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J5	<p>Taip, iš principo. Daugiausiai su švietimu sąsajos yra, nes mes turim ir vieną programoj priemonę, kur labai tampriai dirba kultūros organizacijos su švietimo įstaigomis. Čia matau labai gerą, sektiną pavyzdį, kada formalus ugdymas atkeliauja į kultūros organizaciją ir integruojasi. Visą laiką kultūrą yra žiūrima kaip į neformalų ugdymą. Kaip papildomą, būrelį, kuris tarsi yra šalutinis. Dabar jau yra Klaipėdoj taikomas modelis, kad formaliojo ugdymo pamokos vyksta kultūros organizacijoj. Arba kultūros organizacija ateina į mokyklą, ir inovatyviau, įdomiau mokosi to, ką jie privalo. Aš manau, kad yra labai geras pavyzdys ir visa Lietuva mumis džiaugiasi šioj vietoj.</p> <p>Su sportu gal mažiau, natūraliai. Su sveikata irgi. Turiu minty, kad nebūtinai- mes nesusiduriam kiekvieną dieną, bet tą galimybę dirbti arba palaikymą, jeigu to reikėtų, tikrai būtų.</p>
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J5	<p>Irgi tikriausiai trejais. Matau, kad yra pastangos dedamos. Yra sutartys. Tarkim, tai formalizuota vienaip ar kitaip. Pastangas aš matau. Mėlynojo proveržio strategijoje jie dalyvauja, dabar kur buvo kuriamas miesto rinkodaros strategija yra iš universiteto ir verslo žmonių. Jų atėjimas, buvimas ir dalyvavimas, vis tiek tai yra jų laikas, kas yra labai brangus dalykas, rodo, kad yra valia arba noras dirbti kartu.</p> <p>Tas labai džiugina. Nėra, kad atskirai. Kiek realiai jie, vėlgi, laiko ir galimybių suprasti ir įsigilinti į kitų sektorių-- Nes aš įsivaizduoju, kad čia yra truputį kamuoliuko mėtymas. Mes metam universitetui, kad čia dėl jūsų jaunimo nebėra. Jie tada atgal sako, „Tai jūs padėkit arba jūs nesuprantat, kodėl pas mus taip yra.“ Čia dar yra kur tobulėti—</p> <p>Verslas žiūri per savo prizmę, jie niekada nesakys, kad mum staiga dabar reikėtų kultūros studijas stiprinti. Nes tiesiog kita logika, kita sritis. Miestui reikia, kad būtų ir kultūros srityje stiprių žmonių. Toks truputį užburtas ratas, bet tai yra realybė, kasdienybė.</p>
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J5	<p>Tikriausiai reikėtų klausti jaunimo.</p> <p>Šiais laikais, kai man žmonės sako, kad jie nežino, mane truputį stebina. Nes informacijos priemonių, kanalų yra klaikiai daug. Tas gal ir apsunkena gyvenimą, nes tiesiog per daug, ir tu nebežiūri arba pradedi ignoruoti. Gal ne jaunimas, gal mūsų karta, kur sąmoningai vengi tų srautų. Visais laikais žmonės, kuriems buvo įdomu, jie visą laiką randa būdų, kaip sužinoti. Yra telefonai, visada gali ateiti, paklausti. Mes turim, ir kultūros srity, labai jaunų žmonių, kurie nelabai žino, kaip daryti, kaip rašyti, bet jie ateina, skambina, klausia, mes su jais šnekamės. Sakom kaip čia ką daryti. Jie klausia. Aš sakyčiau, kad užtenka informacijos, gal tik jaunimas nežino, kuris yra kelias pats trumpiausias. Taip įsivaizduoju.</p>
T	Kiek balų įgverintumėte?
J5	<p>Keturi. Tobulai nebūna. Nežinau, gal koks nors galėtų-- Penkis duočiau, jeigu būtų koks nors vienas portalas tiktai jaunimui skirtas, kur viskas būtų sudėta. Gal tada taip.</p>
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J5	<p>Susiduriam mes su jais labiau per kokias nors valstybines šventes. Tarkim, vasario 16 dabar buvo, per ceremoniją skaitovai iš Jaunimo centro. Aš turėčiau pastabų, bet jos būtų ne centrai,</p>

	o daugiau mokytojoms, kurios dirba ten. Čia yra skonio dalykai, supratimo. Sunkiai galėčiau-- Aš tik galiu labai seniai iš savo asmeninės patirties pasakyti, kad buvau 11-oj, man atrodo, klasėj, ir atėjau į jaunimo centrą, kai vadovavo tas pats direktorius, kuris ir dabar. Aš jo paprasčiau erdvių diskusijoms, susitikimams, kad pabūt kartu. Buvau sutikta labai šiltai, nors visiškai manęs nežinojo, kažkur iš Pietinio rajono vaikas atvažiavo ir nori kažką daryti. Palaikė visur kiek tik buvo galima. Apie vadovą, kas, šiuo atveju, siejasi ir su organizacija, galėčiau tikrai teigiamai atsiliiepti.
T	Kiek balų duotumėt?
J5	Jaunimo centrui keturis.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J5	Čia sukta klausimas. Ta prasme, sprendimų priėmime? Sprendimus priima, realiai, miesto taryba. Savivaldoj. Ten tu gali atsirasti, kiek metų mažiausiai gali būti? 18-a-- Ne, reikėtų pažiūrėti įstatymą. Jaunų, tokio amžiaus, tikrai pas mus nėra. Mes, kai kalbam apie jaunimą, dažniausiai kalbam ir apie paauglius. Jie tiesiog negali būti tam priėmime. Visur jų balsas yra gal patariamasis. Iš principo taip. Pati sistema, kažkuria prasme, taip sudėlioja, kad jie negali dalyvauti tam realiajam sprendimų priėmime. Kita vertus, reikia pastebėti, kad ne tik kalbant apie jaunimą, bet ir apie kitas grupes, kurias dabar mes kviečiam į pasitarimus, dažniausiai žmonės ten nebūna tie, kurie yra geriausi tos srities žinovai arba specialistai. Ekspertai, pavyzdžiui. Ekspertas, jeigu tu kvieti, jų nuomonė yra labai svari, jie išmano tai, jie dažniausiai dirba ne už ačiū ir negaišta, sakykim, savo laiko. Nenoriu kažko labai kritiškai, neigiamai pasakyti, kad taip visur yra, bet matau atvejus, kada ir jaunimo, ir kitose srityse, žmonės, kurie dalyvauja tose grupėse darbo, arba tarybose, neretai neturi kompetencijos toj srityje.
T	Ar labai jie nori dalyvauti iš viso toj veikloj?
J5	Aš nemanau, kad jaunam žmogui apskritai tos-- Gal dabar šiuolaikinė karta pasikeitus yra šiek tiek, bet, aš manau, kad čia užkoduoja, kad jaunimui tai dar nėra įdomu. Natūraliai. Tokiam amžių domėjimasis politika, kryptingai, realiai tikrai yra mažumai žmonių. Kaip ir mums visiems. Kada mes politika pradėdam domėtis? Jau baigę, apie 30-imt, tada kažkas prasideda. Dažniausiai moterys. Bet aktyviausi rinkėjai ir dalyvautojai yra vidutiniai ir vyresnio amžiaus moterys. Tai natūraliai, jaunimas taip žiūri į tai.
T	Kiek balų vertintumėt?
J5	Sprendimų- dalyvavimą? Trim.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J5	Ne, ir pasakysiu kodėl. Ką mes turėjom kultūros srity, kur buvo reikalinga paruošti, kai Klaipėda norėjo būti Europos kultūros sostine. Kadangi dabar tik dalis yra integruota-- Ką noriu pasakyti, miestas vis tiek gyvena viena strategija, strateginiu planu, ilgalaikiu ir trumpalaikiu, ir trimečiu. Dalis priemonių yra integruotos iš tos kultūros strategijos, bet ne viskas. Dėl to, kad nelaimėjom, dėl to kažkas keitėsi. Tos papildomos, lydinčios strategijos, jos tarsi niekada nebus pagrindinės. Man atrodo, geriau yra, tai sudėtinga padaryti, bet stengtis, kad jaunimui aktualios priemonės atsirastų. Ar horizontaliai, ar integruotųsi, bet liktų susijus su pagrindiniu dokumentu. Tada jos bus- realiau jas įgyvendinti ir užtikrinti, kad jos tikrai įvyktų, negu dar bus kažkur atskirai. Po to gali išrankioti, susidėti sau kaip dokumentą, kas yra daroma jaunimo srity. Čia aš sakau <i>okay</i> . Bet taip, kad atskirą, ne. Mes paskęstam ir taip tarp savų popierių, gairių, strategijų.
T	Ką Jūs pati, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J5	Galiu tik provokaciją tokią. Ką aš pradėdu galvoti, kad valstybė- visuomenė, kuo toliau, tuo labiau tikisi iš valstybės vis daugiau kišimosi į savo gyvenimą įvairiose srityse. Realiai, valstybė tai daro. Mes kaip ir liberalioji, bet kuo toliau, tuo daugiau valstybė kišasi ir į verslą. Kas pagal tą, liberalų modelį, valstybė visiškai turėtų nereguliuoti. Mes dabar Klaipėdoj turim-- Turim ir

	<p>lengvatų verslui, ir dirbam. Aš čia visiškai, net nediskutuojant ar to reikia, ar nereikia, ir ką aš apie tai galvoju. Mintis man yra ta, kad jeigu valstybė daugiau kišasi, reiškiasi, kad tos paslaugos būtų teikiamos, reikia daugiau žmonių. Daugiau institucijos, kurios-- Jeigu mes norim apie tą kokybę. Yra ne vieną kartą rimti žmonės, ekspertai, pasakę, kada reikia didinti valdininkų skaičių. Tam, kad tos paslaugos būtų geros. Politiniam lygmeny sakyti, kad trūksta valdininkų ir didinti, yra klaikiai nepopuliaru. Niekas to nenori ir nedaro.</p> <p>Aš manau, kad čia yra užburtas ratas. Visi kaip ir suvokia, kad sprendimas galėtų būti žmonių, dirbančių didinimas. Gal ne visur, kai kur tikrai nereikia. Šiuo atveju, jaunimo srity, ką aš minėjau pradžioj, du žmonės. Miestas tampa Europos kultūros sostine, negali tiek mažai žmonių, net ir perduodant kažkokius darbus ar agentūrom, ar kitom įmonėm, tu negali kokybiškai suvaldyti šito proceso. Tada arba nedaryk, arba daryk tinkamai. Čia mano būtų toks, kad reikėtų didinti komandą. Šitoj vietoj būtų pagrindinė mano problema, kad jeigu mes norime kokybiškų paslaugų iš miesto, mes turim suprasti, kad ten turi dirbti pakankamas kiekis žmonių, su pakankamu atlyginimu. Tada mes galim tikėtis sėkmės. Kitaip neapsimetinėkim.</p>
T	<p>Aišku. Labai gera mintis. Dėkoju už dalyvavimą ekspertiniame tyrime ir linkiu sėkmės.</p>

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 6

<p>Interviu numeris: 6 Pareigos: Švietimo skyriaus vyr. specialistė Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė Apklauso vieta: Klaipėdos savivaldybės administracija Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 11.00 Lietuvos laiku Interviu data: 2020-02-20 Interviu trukmė: 35 min.</p>
--

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J6

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J6	Iš bendro tai tiesiog pas mus dėl jaunimo politikos daugiau yra savivaldybėj dirbama kaip kitas padalinys, tai galbūt iš tikrųjų apie jaunimo politiką neapsakysiu labai tikslų tikslų ir kaip tai būtų galima nagrinėti, bet Klaipėdos karalienės jaunimo centras turi padalinį, kur atviros jaunimo erdvės, kur būtent jaunimas įtraukiamas į neformalias veiklas, sudaromos sąlygos, kad nelankantiems mokyklos arba-- Čia gal daugiau žinokit būtų tos iš jaunimo koordinatorės, nes mes su jaunimu nedirbam.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J6	Tikrai ne penki būtų, nes dabar tik pradėdam, kaip pasakyti, labai stiprinti tą jaunimo visą politiką. Nu jei čia taip įvardinti, kaip jūs sakot, politiką. Ir galima sakyti, kad tai yra galbūt trys su puse. Bet iš tikrųjų labai stipriai dabar dirbama ta kryptim. Organizuojami įvairūs projektai, būtent atviros jaunimo erdvės labai stipriai dirba su jaunimo politika, tai galbūt siūlyčiau kreiptis į juos ir jie tikrai jums tikslesnius duomenis duotų.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J6	Taip. Teko susidurti daugiau dėl mokyklų parlamento, dėl Lietuvos mokinių savivaldos organizacijų ir kiekvienais metais galima įvertinti pagal mokinių aktyvumą. Vienais metais labai aktyvus yra mokinių parlamentas ir Lietuvos mokinių sąjungos grupė, kitą kartą mažiau aktyvūs tai-- Gal irgi kokie keturi. Nes kiekvienoje mokykloje tikrai aktyviai veikia, o mokinių Lietuvos sąjungos aktyvas stipriai dirba.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką šiose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto bei sveikatos? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J6	Gal iš tikrųjų trūksta informacijos, būtent Švietimo skyriui apie jaunimo politikos problemas, nes kaip ir mes va tai tokių kažkokių tai problemų nesam turėję. Ta prasme, kad kažkas kreiptųsi būtent konkrečiai dėl šito. Mūsų vat būtent atviros jaunimo erdvės, kurios yra konkrečiai į tai orientuotos, kurios dirba pagal specialią programą, kurios turi tam atitinkamus darbuotojus parengtus. Apie šituos dalykus žinome ir esant problemoms jie kreipiasi. Bet bendrai miesto tos politikos kaip ir trūksta. Būtent informacijos arba bendradarbiavimo su kažkokiomis institucijomis.
T	Tai jiems iš švietimo skyriaus nelabai kažko tai reikia, jie nesikreipia?

J6	Dėl ko jie pas mus kreipiasi, tai dėl mieste organizuojamų renginių. Dėl to, kad mes turime edukacinių renginių programą, kuri yra finansuojama ir jie tiesiog pateikia paraiškas dėl jaunimui skirtų renginių ir tai tiktais toks mūsų bendradarbiavimas.
T	O kitų problemų nėra?
J6	Tų problemų yra, bet jie daugiausia kreipiasi tada į jaunimo koordinatorę. Arba į socialinį skyrių, nes šitų problemų mes jaunimo nepajėgūs išspręsti. Daugiau su ugdymu susieta.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti jaunimo politiką jūsų kuruojamoje srityje? Ar tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J6	Tai kaip ir sakiau tikriausiai reikėtų galbūt organizuoti kažkokius susitikimus, forumus, galbūt diskusijas, apskriti stalai, susikviesti visas Klaipėdoje veikiančias jaunimo organizacijas, tai kaip ir apskritas stolas- mokyklų galbūt kažkokius aktyvus, atviras jaunimo erdves ir galbūt mes tiesiog nežinom, gal kažkokių dar organizacijų yra jaunimo; nebūtinai kažkokių probleminių, bet galbūt šiaip jaunimas yra susikūręs kažkokias politines galbūt organizacijas. Tai galbūt ieškoti- Bet aš, kaip pasakyti, kad kažkur būtų iškilę tokių klausimų, tai kaip ir nei su jaunimo koordinatorė nesu girdėjusi. Kad vat būtent kreiptųsi ir sakytų: „Reikia jūsų pagalbos ir ką galime bendrai padaryti?“.
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J6	Jis labai minimalus. Kol nesusiduriame su kažkokia problema, tai kaip ir to bendradarbiavimo tokio konkretaus ar nesisteminio mes ir neturim. Aišku, mes bendradarbiaujam ir su sveikatos priežiūra, ir su kultūros, bet tai vis tiek daugiau vėl orientuota yra tiktais į kažkokius bendrus renginius. Daugiau kažkokių tokių, kad probleminių dalykų, tai kaip mes nebuvo niekada iškilę su šitom struktūrom.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J6	Taip, kad įvertinti labai negalėčiau, nes čia galbūt kiti specialistai galėtų papasakoti, nes su aukštosiomis mokyklomis, t. y., universitetais, kai kurios mokyklos turi ir bendradarbiavimo sutartis, kur konkrečios yra programos vykdomos aukštųjų mokyklų ir-- Taip universitetinės klasės ir įvairūs galbūt irgi ten projektai, bet apie tai tiktais galėtų papasakoti galbūt Vida Bubliskienė. Ką patarčiau daugiau iš verslo tai, na galbūt bendradarbiavimas stipriausias su „Mano miestas Klaipėda“ asociacija, jeigu tai galima įvardinti kaip verslą. Mokyklų, jie, pavyzdžiui, finansuoja renginį, kuriame dalyvauja mokiniai. Tiktais galbūt toksai, kaip priėmimas daugiau galbūt. Bet tai yra ir jų iniciatyva, būtent verslininkų iniciatyva, pavyzdžiui, skatinti vaikų literatūrinius skaitinius, arba tokius konkursus jie organizuoja.
T	O koks jiems tikslas verslininkams tie literatūriniai konkursai?
J6	Tiesiog skatinti vaikų kultūrą, augimą ir kažkokias vertybes galbūt stiprinti.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J6	Visa informacija, kokią mes turime ir ką mes organizuojame, jinau skelbiama, aišku, mokyklose. Mokyklos jau savo iniciatyva viešina informaciją, kuri susieta būtent su jaunimu. Toliau, įvairios organizacijos, kurios irgi dirba su jaunimu. Kviečia dalyvauti renginiuose ar projektuose, tai tiesiog siūsdami informaciją mums, mes tą informaciją persiunčiam į atitinkamas mokyklas arba atitinkamas tas organizacijas.
T	O dėl mokyklos socialinių darbuotojų neturite informacijos, ar ne, nes aš girdėjau, kad jie neperduoda tiesiog?
J6	Tai jau čia žinot kaip yra, mes informaciją bendrą siunčiam į bendrą viešąją mokyklos erdvę ir visada parašom tokį prierašą, kad prašome pasidalinti- Prašome pasidalinti ta informacija su savo bendruomene per e-dienyną, nes ką jie turi e-dienyne, mato tada ir tėvai, vieni vienokius turi, kiti kitokius. Tai manau, kad iš tikrųjų galbūt ta informacija jeigu ir nukeliauja, galbūt jau čia mokyklų administracija nepaskirsto jos atitinkamiems struktūriniais padaliniais, kuriems būtų aktuali ta informacija, jinau, matyt, bendra tokia, ir neišsisijoja arba neatskiria ten tos

	informacijos. Nors aš prierašuose visada rašau, kad informacija skirta muzikos mokytojams, informacija skirta kūno kultūros mokytojams, bet tai yra tik mano- bendra ta informacija mokyklai. Kaip mokykla ten viduj struktūriškai pateikia, tai jau čia reikėtų kažkokį tyrimą padaryti. Tai vat, o jeigu nesidalina jau konkrečiai kažkokie specialistai, va, kaip jūs sakot, jeigu socialiniai darbuotojai gaudami iš savo metodinių pasitarimų, iš kažkokių konferencijų, susirinkimų, tai vėl, mokyklos administracijos kažkokie trūkumai-
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J6	Bendradarbiaujam glaudžiai, nes tai yra mano kuruojamos įstaigos, tai jaunimo centras yra kaip pagrindinė įstaiga, kurios padalinys yra Atviros jaunimo erdvės. Tai aišku, tai yra du vadovai-- jų darbą aš įvertinčiau tikrai netgi, gal negaliu penkiais balais, bet tikrai keturiais ir su puse, nes koks dabar vyksta darbas Atvirose jaunimo erdvėse, tai tikrai jis yra labai labai aukštam lygy. Intensyvus, puikūs labai darbuotojai ir labai matomi darbai. Nuo pačios erdvės įkūrimo, pritaikymo jaunimui, nuo ten dirbančių darbuotojų ir nuo darbuotojų gatvėjų, kurie dirba su jaunimu, tai labai stiprios programos, labai puikus bendradarbiavimas-
T	Man įdomu, priežastys labiau domintų, ko trūksta?
J6	Tai kaip visada, trūksta- Didžiausia problema būtent Jaunimo erdvėse, tai, kad kaip visada trūksta finansavimo, o finansavimas atsiremia į būtent ne į pačią erdvę, ne į pačias priemones, ką jie ten turi puikiai įsirengę, bet į žmogiškuosius tuos resursus, tai yra žmonės, kurie dirba gatvėjų. Tai yra vis dėlto- jau ne švietimo darbuotojai. Dabar va, turime patvirtintus du etatus pilnus, tai kaip ir tokia viltis, kad jau truputį bus galbūt paskata ir tiems darbuotojams dirbti, nes iš tikrųjų ne dėl to, kad jie blogai dirba, bet tiesiog dėl atlyginimų ir dėl sąlygų, sąlygos yra iš tikrųjų sudėtingos gatvėjų dirbti. Dar vienas dalykas, labai kartais daug kas maišo Jaunimo erdvėse, kad tie gatvės darbuotojai tiesiog tuos vaikus traukia ir ten į tą darbo rinką, kad integruotų. O čia iš tikrųjų yra, kad jaunimui sudarytos sąlygos neformalaus to ugdymo. Tai yra sporto kažkokie užsiėmimai, muzikavimo, meno, užimtumo daugiau tiesiog neformalaus, kad tie vaikai, kur nenori jie lankyti tų neformalių būrelių ir sąlygų galbūt nėra, nes tai yra mokama. Tai ten tiesiog yra sudarytos sąlygos, kad ne gatvėje, o tiesiog šiltoje patalpoje, ten dirba specialistai-- Jie iš tikrųjų labai daug renginių organizuoja, Jaunimo erdvės kartu su mokiniais, konferencijos gana didelės. Vaikų įtraukimas yra tikrai labai didelis. Tai kaip ir galima įvertinti penkiais balais, bet žinot, kaip pasakyti, čia reikėtų vis dėlto irgi kažkokius tyrimus pasidaryti, kurioj vietoj galbūt silpniau, kurioj vietoj-
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J6	Tai galbūt toje pačioje įstaigoje jie tikrai labai stipriai bendradarbiauja su tais vaikais ir jie dalyvauja ten. Tiek, kiek jie ten turi tų kažkokių bendrų sprendimų, tikrai vaikai dalyvauja, bet tai vėl yra ten tas, tie drąsesni, aktyvesni, ir kiek ten bendrus miesto renginius kai organizuojam, ir būna tos darbo grupės, nes tai būna dideli renginiai, tai tikrai jie įsijungia. Jie galbūt labai aktyvūs yra tada, kada jie galbūt pasilieka ten Jaunimo erdvėse ir prisideda prie tų visų procesų, bet savo nuomonę išreiškia ir jų nuomonės yra paisoma, ir tikrai atsižvelgiama. Jeigu bendrai paėmus savivaldybės lygmeny, tai trūksta iš tikrųjų jaunimo dalyvavimo tarybos sprendimuose. Tai to, aš galiu pasakyti, praktiškai išvis nėra. Vakar buvau vienam posėdyje, kur planuojamas toks projektas įtraukti jaunimą į būtent savivaldybės įvairių sprendimų priėmimą. Ten vienas bus iš tų finansavimo šaltinių, ir viena eilutė būtent skirta šitam projektui įtraukti, aktyvinti jaunimą į būtent tuos procesus. Ten vakar mes tik susirinkom, kad kaip pristatė, bet ten to tokio pilno projekto, kad aš galėčiau papasakoti, ką Aistė galbūt galėtų pašnekėti, kas ten yra per tas lygmuo, ir kaip ten tas jaunimas įsitrauks. Bet šiaip tai pati idėja labai gera.
T	Reikalinga.
J6	Jo, reikalinga ir galbūt nuo to pradėjus, galbūt mes tą jaunimą ir turėsime tokį aktyvesnį. Tai čia juos mokys priimti sprendimus, patiems planuoti biudžetą. Per šitą projektą. Tai ko iš tikrųjų mūsų jaunimui galbūt trūksta.

T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J6	Galvočiau, kad taip. Aš, kai nelabai galbūt susidūrusi, bet manau, tokios reikėtų. Galbūt tada mes ir pamatytumėm problemas jaunimo, ko trūksta. Jeigu būtų finansavimas, tai ir organizacijos sustiprėtų, jos galėtų dalyvauti plačiau. Aš manau, kad reikėtų.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J6	Kaip ir sakiau, kad strategijos reikėtų, stiprinimo, aktyvinimo. Galbūt specialių projektų, kur jaunimas galėtų pasireikšti. Ne apie renginius miesto ir pramoginius šneku, bet projektai, kurie aktyvintų jaunimą įsitraukti į miesto veiklą. Savivaldybės politikoj dalyvautų.
T	Reikia politikoje dalyvauti jaunimui?
J6	Būtinai. Aš manau, kad pas mus būtent to ir trūksta. Politinio švietimo.
T	Mokyklose gal trūksta?
J6	Mokyklose. Mes vakar būtent kalbėjom, kad pilietiškumo švietimo, stiprinimo nėra mokykloj. Jis yra integruotas į visus dalykus. Į lietuvių kalbą, viską, bet jis tiesiog pranyksta. Bent jau mano nuomonė, ir mokyklų, ir jaunimo. Aš manau, kad šito reikėtų. Aš galvoju, prieš gana nemažai metų buvo, nes mano dukra kol mokėsi mokykloj, ji buvo labai stipriai įsitraukusi į politiką, ji eidavo ir į savivaldybę. Buvo kažkoks procesas. Gal iš mūsų politikų buvo--
T	Gal čia nuo jaunimo koordinatoriaus priklauso, aktyvumo?
J6	Gal. Aš kai atėjau dirbti, aš dar ne tiek daug čia dirbu, bet buvo Jurgita Činauskaitė, tai praktiškai aš visuose renginiuose dalyvavau jaunimo koordinatorės organizuojamuose. Labai daug diskusijų, labai daug renginių. Aš apie juos žinojau, dabar, negaliu apkalbėti Aistės, bet mes, kaip švietimo skyrius, labiau orientuoti į ugdymo procesą. Į formalųjį. Aš, kad ir kuruoju neformalų, vis tiek jis daugiau į vaikus orientuotas. Jaunimas, aišku, yra toj kategorijoje.
T	Nuo 14-os iki 29-ių metų.
J6	Bet jis kažkaip-- Mes ne į tą sritį žiūrim ir galbūt dėl to mes tų problemų nežinom. Ką su jaunimo erdvėm-- Dar galiu ką pasakyti, tada labai aktyvūs buvo patys mokiniai. Savivalda mokyklų. Jie patys mane susirado, jie kvietėsi--
T	O nuo ko tai priklauso? Aktyvi ar neaktyvi? Jie patys susiburia ar juos kažkas skatina mokyklose gal?
J6	Aš taip įsivaizduoju, kaip ir kiekviena mokykla privalo turėti mokyklų, mokinių savivaldą. Kaip ten vyksta rinkimai, kaip visada tų aktyvistų yra. Kiti nori labai dalyvauti, bet galbūt pačios mokyklos iniciatyvos trūksta, administracijos. Nes tada jie vėl lieka toj tik grupelėj, tarpusavy mokyklai pavadovauja, o tai galbūt neturėtų vien tik mokykla apsiriboti. Jie savo problemas galėtų ir su kitom mokyklom išsakyti. Surasti bendrų sąsajų. Po to jau daryti bendrus sprendimus ir ieškoti, kas galėtų padėti, mokyklos savivaldai, mokiniams.
T	Žodžiu, neišku kodėl čia taip vyksta.
J6	Kodėl taip vyksta, aš negaliu pasakyti. Aš kai atėjau dirbti, aš važiuodavau su jais į Vilnių, į mokinių sąjungos dviejų dienų konferencijos. Su mokymais.
T	Nieko sau, aktyviai dalyvavot visur.
J6	Dabar tiesiog darbų gausa tokia, darbuotojų nėra. Galvoju, dar jeigu kažkokie papildomi dalykai, tiesiog nebeapžiojam. Tada nekokybiškas darbas lieka. Tu nebegali tempt.
T	Kodėl daugėja darbo?
J6	Tiesiog, nežinau, nepaaiškina. Numeta, numeta.
T	Kaip iš tikrųjų, daugėja ar mažėja neformalaus ugdymo?
J6	Daugėja. Tik kai kurios organizacijos-- Sakau, jeigu būtų savivaldybės pinigai-- Buvo toks užmanymas. Ministerija duoda kiekvienai savivaldybei pinigų, ir mes tą neformalųjį susitvarkom taip, kaip-- Na, pagal ministerijos tvarkos aprašą, mes pasirengiam savo ir mes su

	savo tiekėjais vykdom konkursus, skiriam lėšas, vykdom priežiūrą ir žiūrime, ar reikia būrelio, ar tikrai jis kokybiškas, ar vaikų skaičius didelis. Tą tokią kontrolę.
T	O kokios amžiaus daugiau tame neformaliai dalyvauja?
J6	Vis tiek daugiau iki 14-os metų. Jau tie 16-os, 18-os, jau konkrečiai yra sportinis meistriškumas įeina į tas visokias. Kur konkrečiai siekia kažkokių rezultatų ir tos įstaigos gali pastiprinti-- Biudžetinės sporto gauna sportininko krepšelių. Tai yra ne tai. Čia yra tiesiog, tie treneriai turi savo sportininkus, kur gali dalyvauti varžybose ir viską. Jiems tas krepšelis yra labai gerai. Jie gali nusipirkti aprangą vaikui, jie gali susimokėti nuomą už salę. Ne visos įstaigos turi. Čia tik biudžetinės turi savo pastatus, sales, trenerius, etatus. Jie viską tai moka. Krepšinio mokykla samdosi trenerius, jiems reikia mokėti atlyginimą. Aišku, jie renkasi iš tėvų pinigus, bet tam tėvui yra plusas, kad jis vietoj 50 eurų ledo rituly mokės 35, nes 15 ar 17 eurų mes kompensuojam. Tas yra labai gerai. Tas pritraukia vaikus. Tada tėvai žino, kad aš gausiu, man jau ne 50 eurų. Gal jis tris vaikus turi. Vienas vienam būrely, kitas kitam būrely. Tai yra plusas tas, kad tėvus pritrauki su visom kompensacijom. O jiems yra labai gerai, kad jie gautų 1233 eurus, arba 3600, arba kaip krepšininkai, galim pasižiūrėti. Jie turi žiauriai daug vaikų.
T	Tai dabar to amžiaus nuo 14-os metų ir vyresni..
J6	Jie daugiau prasideda egzaminai valstybiniai ir jie susikoncentruoja į tuos. Aš kalbėjus esu su didesniais vaikais, jie sako, tu tada turi žinoti, jeigu tau reikia gerai baigti mokyklą, tu nebegali kiekvieną vakarą eiti plaukti nuo 19:00 iki 21:00, nes treniruotės yra tokios. Tai ir atsisijoya vyresni. Aišku, tas, kuris orientuotas į sportą, jis ir eis į tą sportą. Tai dėl to. O iki 14-os metų yra pati didžioji grupė vaikų.
T	Mažėja dėl to, kad tiesiog užimtumas padidėja?
J6	Taip, pavyzdžiui vasaros poilsiu mes programą finansuojam, yra skirtas dalinis finansavimas. Ir irgi tų nuo 14-os iki 18-os metų nėra praktiškai. Ekstra specialiai skirta programa, pavyzdžiui, kaip universitetas dailės, organizuoja būtent tokio amžiaus, 18-os, 16-os, 17-os metų mokiniams, kurie ruošiasi stoti į Dailės Universitetą, jiems vasarą organizuoja stovyklas, plenerus. Jie važiuoja su profesionaliais dėstytojais. Ten nedalyvaus iš gatvės atėjęs vaikas. Tiems vaikams, kurie ruošiasi. Vis tiek jie eina į universitetus, jie lanko papildomus užsiėmimus. Tai tokie. O tokio amžiaus vaikai vasarą eina dirbti. Čia tik daugiausia galima pamatyti sportininkus, kurie žino, kad jie bus profesionalūs sportininkai-- O visa kita tai orientacija yra daugiau į tuos tokius dalykus, iki 14-os metų.
T	Nes girdėjau tokį dalyką, kad vaikams nelabai įdomu tas neformalus ugdymas, jie labiau į savanorystę eina. Jiems patinka kažką dirbti.
J6	Ir tas, ir tas yra. Taip, mes kaip ir skatinam. Nes, pavyzdžiui, mano dukra visą laiką buvo savanorė. Nuo mokyklos laikų, paskui į universitetą. Jiems įdomesnis tas užsiėmimas, praplečia akiratį, pažintis žmonių--

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 7

<p>Interviu numeris: 7 Pareigos: Švietimo skyriaus vedėja Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė Apklauso vieta: Klaipėdos savivaldybės administracija Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 10.00 Lietuvos laiku Interviu data: 2020-02-21 Interviu trukmė: 17.41 min.</p>

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J7

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J7	Jaunimo politika yra išskirta, tikriausiai, neatsitiktinai į atskirus netgi įstatymus ir teisės aktus. Tai, iš tiesų yra priemonių visuma, kuriais turi būti sprendžiamos jaunimo problemos. Taip aš suprantu. O tai tokie būtų ir pagrindiniai tikslai, kada ne vien tikslai orientuoti į jaunimo švietimo dalykus, bet, ko gero, ir socialinius jaunimo klausimus. Nes jaunam žmogui, be abejo, kuris dar neturi pajamų, gerų pajamų, nes jisai pradeda darbinę karjerą, dažnu atveju, tai čia kalbu apie tuos, kuriems virš 18-os metų, ir, be abejo, yra labai aktualūs socialiniai klausimai. Ir būsto, ir darbo paieškose, ir studijų, ir pan., tai manau, kad iš tiesų tai nėra vien tik kažkoks užimtumas, laisvalaikio praleidimo dalykai, bet kur kas ir plačiau orientuojasi mūsų valstybė, ir dėl to manau, teisingai, kad buvo atkreiptas dėmesys į šitą gyventojų sluoksnį. O dėl pačios struktūros, jaunimo politikos struktūros, tai, man atrodo, turi ir apimti šita sritis. Kultūra, socialiniai klausimai, švietimas.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J7	Manau, kad maždaug būtų vidurkis toks, trejetukas. Todėl, kad keitėsi jaunimo reikalų koordinatoriai. Manau, kad sudėtinga spręsti, kažkokių naujų priemonių, įgyvendinant būtent tą socialinę sritį. Kitose srityse, iš tiesų, Klaipėdos mieste, gražiai vykdoma ta jaunimo politika. Tai yra, ir kultūros, ir švietimo srityje, manau, kad nėra čia didelių problemų.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J7	Jaunimo reikalų taryboje nedalyvauju. Veikla, kiek man yra žinoma, iš tiesų, gerai organizuojama. Todėl, kad yra deleguojami įvairūs žmonės, įvairių sričių ir, be abejo, sprendžiamos tos problemos. Bet, matyt, ne visą laiką viskas pavyksta. Galbūt trūksta tokio ir didesnio bendradarbiavimo, ir jaunimo įtraukimo, kaip čia kam pasiseka; čia labai priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus. Kaip moka įtraukti į tokias tarybas patį jaunimą.
T	Tai kiek įvertintumėt?
J7	Manau, kad kokiu ketvertuku.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką šiose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto bei sveikatos? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J7	Kadangi mes apimame tiksliai tą jaunimo dalį iki 19-os metų ir tokių labai didelių problemų mes neišvelgiame savo srityje, o manau, kad didesnės problemos yra vyresnio amžiaus jaunimo, jeigu taip galima išsireikšti, t.y., nuo 19-os metų ir baigusius mokyklas jau arba baigusius

	studijas netgi. Tai manau, kad mūsų kuruojamoje srityje, problemų kaip ir nėra. Mes jas išsprendžiame.
T	Taip nebūna.
J7	Kaip, problemų? Mūsų srityje? Nėra. Mano srityje nėra.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti jaunimo politiką jūsų kuruojamoje srityje? Ar tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J7	Gerinti visada galima, kad ir labai gerai, dar pagerinti, be abejo, galima. Tai manau, kad reikėtų socialinių darbuotojų, ne vien tiktai mūsų, kaip pedagogų, kurie sprendžia pedagoginių darbuotojų, bet ir socialinių darbuotojų. Tai daugiau galbūt įtrauktis turėtų irgi būti, tada gal būtų geresnė įtrauktis to jaunimo, pasyvaus labai jaunimo, kad jiems būtų irgi sukuriamos įvairesnės veiklos. Tai manau, kad praverstų tokie būtent socialiniai darbuotojai.
T	Čia mokyklose?
J7	Menų mokyklose, jaunimo erdvėse. Mūsų darbuotojų socialinių nėra mokyklose, tik yra socialiniai pedagogai. Tai va, tas skirtumas toksai. O darbui su jaunimu, kuriuos, kurį vykdo atviros jaunimo centro erdvės, aišku tenais galėtų būti ir daugiau socialinių darbuotojų, galbūt netgi didesnis pedagoginių darbuotojų skaičius.
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J7	Žinoma, be šito bendradarbiavimo neįmanoma mūsų veikla. Tai mes bendradarbiaujam ir su sveikatos skyriumi, ir su kultūros skyriumi, ir su jaunimo reikalų koordinatoriumi.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J7	Šiuo metu jis yra sustiprėjęs ir džiaugiamės, kad verslininkai aktyviau įsitraukia į mokyklų gyvenimą, tai yra, ten, kur, pavyzdžiui, inžinerinio ugdymo programos, kur patyriminis ugdymas yra vykdomas ir atkreiptas tas dėmesys, netgi dalyvaujant Lyderių laikas-3 projekte, jau verslo pasisakymus, diskusijas irgi organizuojam, verslo atstovams. Pasisakymus, diskusijas. Puiku, pagerėjęs tas bendradarbiavimas, todėl manau, kad galima rašyti ketvertuką.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J7	Informacijos niekada nebūna per daug. Kas nori, kas suinteresuotas, tą informaciją susiranda, bet jei tas pasyvusis jaunuolis tos informacijos galbūt neieško, nesidomi, ir dėl to, tos informacijos gal kažkaip per mažai, gal turėtų būti įvairesnės priemonės. Šiaip organizuojamos ir mugės jaunimo, ir studijų mugės, ir verslo mugės tokios, verslo bendrovių mugės. Jeigu tas aktyvusis jaunimas, tai informacijos jiems pakanka, bet jeigu jis yra pasyvusis tai, man atrodo, kad gal kažkokios ir kitokios būtų priemonės taikomos. Daugiau galbūt afišuojama stenduose, parduotuvėse, viešose tokiose vietose labiau lankomose. Gal feisbukuose tas puslapis turėtų būt, nes jaunimas nelabai dabar žiūri ir tą televizorių. Jie viską... Feisbukinis jaunimas yra pagrinde. Šiaip tai socialiniuose tinkluose tai turėtų būti daugiau informacijos ir manau, kad ketvertuką galima rašyti.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J7	Manau, kad jaunimo centro yra padalinys atviros jaunimo erdvės, čia atskirai vertinti nereikėtų. Manau, kad iš tiesų, dirbama daug, įdomiai. Penketuku. Ir renginiai tokie skirti pietinės miesto dalies bendruomenei pasiteisino, ir pakankamai iniciatyvus mūsų, iniciatyvus jaunimo centras. O dėl mokinių, ten ne vien tiktai jaunimo centras dėl neformaliojo mokinių ugdymo, kur irgi yra 18-mečiai 19-mečiai. Ir kiti centrai. Tai ir moksleivių saviraiškos centras ir vaikų laisvalaikio centras lygiai taip pat. Yra užimtas. Užimtumo pasiūla yra paprastai visiškai nemažai. Aišku, procentaliai, jeigu mes žiūrėsime pagal amžių, mes turime tyrimą atlikę, tai, jau tokių vyresnių, kaip nuo 16-os, tarkim, 18-os metų, mažiau lanko. Mažesnis procentas lankančių šitas--
T	Vat įdomu, kokios priežastys, iš tikrųjų, kaip, ar daugėja, ar mažėja to neformalaus dalyvavimo?

J7	Bendri skaičiai, jie yra didėjantys. Tačiau būtent tokio amžiaus vaikų, jis yra stabilus. Niekada nebūna daugėja. Jie būna baigę, tarkime, muzikos mokyklas, dailės mokyklą jau pabaiginėja. Tie jau kas ten toliau tęsia, jau po baigimo, jau gavę išsilavinimo dokumentus, pavyzdžiui, muzikos arba dailės mokykloje ir eina, lygtais, į profesionalumą, jų yra jau nedaug. Skaičiai nedideli, tai yra normalu, tai yra visiškai suprantama. O kitose klubuose ir centruose, kaip mes sakome - centruose, tas dalyvavimas, kodėl jisai sumažėja, ypatingai tai jau pasiruošimai dvyliktoje klasėje brandos egzaminams, jau tiesiog laiko užimtumas padidėja vyresnėse klasėse. Bendrojo ugdymo mokyklose, tai be abejo, jau tas pasirinkimas yra- dalyvavimas yra mažesnis. Nesakau, kad nedalyvauja, tai yra ir šokių kolektyvai ir tęsia tokius dalykus, yra ir teatro studijos ir panašiai. Bet jau, matyt, labiau koncentruojasi į mokslus, kurie reikalingi ir tikslingiau viską renkasi. Tai, aišku, kur mūsų moksleivių saviraiškos centras, jisai turi chemijos laboratorijas, fizikos laboratorijas, tenais netgi sudėtinga patekti visiems, nes yra ribotas mokytojų skaičius, yra ribotos, be abejo, erdvės, kuriose galėtų vykti tokie dalykai, tačiau tas paruošimas informatikos srityje, tokių tikslųjų mokslų srityje, tai lankančio jaunimo tikrai daug tokio amžiaus, bet jie jau koncentruojasi į tikslinius dalykus, kurie yra bendrojo ugdymo mokykloje. Tai vat, tiktai pagilinimas, ten vyksta pats žinių pagilinimas ir ruošimasis olimpiadoms, netgi tarptautinėms olimpiadoms.
T	O kokio amžiaus ten moksleiviai?
J7	Nuo devintos klasės iki dvyliktos klasės. Stengiasi dalyvauti būtent tokiuose akademinuose, gal labiau, užsiėmimuose, ne pramoginiuose. O šiaip tai, susieja. Su ateitimi jau sieja.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J7	Jeigu jis neorganizuotas, tai, aišku, to sprendimo priėmimo srityje ir dalyvavimas jame yra nepakankamas ir ne visi sprendimai yra, galbūt, susiję su jaunimu, kur vyksta, kaip jau sakė, kad teisės aktai jau yra išleidžiami. Tai yra tarybos sprendimai, įsakymai ir panašiai. Manau, kad tas dalyvavimas nėra labai didelis ir nėra pakankamas. Ruošiant, kaip jaunimo sostinę, tas paraiškas ir galvojant, kokios priemonės ten turėtų vykti, jaunimas tikrai buvo labai aktyvus. Tai, jeigu tai jį domina, jo srities šitie sprendimo priėmimai, tai aišku - taip. Tačiau tai tokio neorganizuoto jaunimo dalyvavimas netgi ir jiems svarbioje, iš tiesų, pasiruošimas europinis, manau, kad tai nepakankamas organizuoto jaunimo.
T	Kaip suaktyvinti?
J7	Nežinau, neturiu aš idėjų. Matote, visą laiką taip bus. Todėl, kad bus dalis žmonių, kuriems niekas neįdomu. Jie turi savo laisvalaikio praleidimo formas, jie turi savo gyvenimo būdą ir nemanau, kad labai galima čia šimtą procentų visus pripratinti ar įtraukti. Šiaip neužtenka, čia nėra prievartinis dalykas, yra, iš tikrųjų, savarankiškai pasirenkami šitie dalyvavimai ar nedalyvavimai priimant sprendimus. Tai savanoriškai, netgi savarankiškai. Tai manau, kad čia, ko gero, tokių priemonių kažkokių ypatingų ir nėra, ir net negali būti.
T	Tai kiek įvertintumėt?
J7	Ketvertuku kokiū. Neblogai, jeigu dalyvauja jie, jiems svarbiuose procesuose, tai, manau, kad taip, o kas nedalyvauja ir nedalyvaus ir paskui.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J7	Negalėčiau labai tiksliai atsakyti į tą klausimą, tai yra tiktai valstybės lygmens dokumentų yra, jais galima vadovautis, o strateguoti reikėtų turint finansavimo šaltinius. Jeigu yra neišskirta atskirai tas finansavimo kažkoks tai ypatingas ir nuolatinis šaltinis, kuris rūpintųsi ir, be abejo, socialinę atskirtį patiriantiems jauniems žmonėms, tai, manau, kad tai dokumentas būtų tik dėl dokumento. Pirmiausia turėtų būti susitarta dėl nuolatinio finansavimo.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J7	Klausimai labai išsamūs, apimantys viską ir, iš tiesų, neturiu dar kažką tai pasakyti, ko nepasakiau. Viskas gerai su klausimais.

T	Tai kodėl mažėja jaunimo mieste?
J7	Statistiškai tai visų gyventojų skaičius mažėja, tai tuo pačiu ir jaunimo mažėja. Ne visi išvažiuoja į tuos užsienius, iš tiesų, yra dalis apsisprendusių gyventi ir dirbti Lietuvoje ir Klaipėda jau, kaip ir visi kiti miestai, galbūt įsisenėjantis dėl pačios demografinės situacijos.
T	Tai čia Klaipėdos savivaldybės, vietos valdžios gali būti kažkokia tai įtaka ar ne?
J7	Nemanau. Aišku, jaunimas keičiasi, kiekvieną kartą turi savo charakteristiką, kaip aš sakau. Tai dabar jaunimas nori čia ir dabar, viską greitai ir kad būtų labai pasiekimai tokie. Man atrodo, kad jei kas nori pasilikti ir yra apsisprendęs, jis ir pasilieka. Kuris ten ieško daugiau, geriau, gražiau, jisai visada rinksis kitokį gyvenimo būdą ir galbūt net kitas valstybes.
T	Tai čia kažkokios mokyklų įtakos nėra, pedagogų nusistatymas?
J7	Nelabai turėtų būti, bet gali pasitaikyti, nes kiekvieno virš trijų tūkstančių pedagogų, iš tikrųjų, mes netyrinėjame, neklausiam ar čia jau Jūs nuteikiate prieš ir panašiai. Bet aš tikiuosi, kad taip nėra. Yra vieno kito žmogaus kokio nors pasisakymai, padėjavimai, bet nemanau, kad yra masinis kažkoks reiškinys ir kad yra nuolat daroma.

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 8

Interviu numeris: 8
Pareigos: Tarybos ir mero sekretorius
Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė
Apklauso vieta: Klaipėdos miesto rotušė
Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 11.00 Lietuvos laiku
Interviu data: 2020-02-21
Interviu trukmė: 39.40 min.

Sutartiniai kodai:**Tyrėjas:** T**Informantas:** J8

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J8	Žiūrint pagal jaunimo politikos pagrindų įstatymą, labai aiškiai apibrėžiama kas yra jaunas žmogus. Tai yra amžiaus tarpsnis nuo 14-os iki 29-erių, išimtiniais atvejais iki 35-erių ar, netgi, 40-imt. Tai kalbam apie būsto įsigijimo programas, apie jaunojo verslininko, jaunojo politiko statusą, jaunojo ūkininko. Šiuo atveju tai, vis dėlto, yra amžius. Visų pirmiausia, yra tas kriterijus ir taikinyš pačios jaunimo politikos. Jaunimo politika tai yra priemonių visuma. Sistema visa. Ta, kuri būtent yra orientuota į tam tikros tikslinės grupės, šiuo atveju būtent jaunų žmonių, problemų sprendimą. Ne tik problemų sprendimą.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J8	Turbūt rašyčiau penketą. Vienas dalykas yra pasiektas vienas iš labiausiai siektinų tikslų, tai yra tapimas Europos jaunimo sostine. Tai yra trimečio darbo rezultatas. Keitėsi ir žmonės, kurie buvo jaunimo reikalų koordinatoriai. Reiškia, tikslai išsikelti buvo pasiekti. Keturi su puse galiu vertinti?
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J7	Tris. Protokolus matau, skaitau. Kodėl tris? Nes, mano galva, trūktų iniciatyvos. Iš esmės, kaip aš matyčiau darbo organizavimą, tai yra siūlymų teikimas komitetui pagal kompetenciją dėl jaunimo politikos įgyvendinimo. Nes jie pataria komitetui. Tokių nėra siūlymų. Antras dalykas, tai yra bendrų posėdžių iniciavimas siekiant išspręsti jaunimo politikos vieną ar kitą klausimą. Tai yra, pavyzdžiui, su akademinų reikalų taryba. Tai yra su tom tarpžinybinėm kurios yra 36-ios visuomeninės tarybos prie savivaldybės tarybos. Kiek tokių posėdžių įvyko? Atsakymas: neįvyko.
T	Aš tai nemačiau nė vieno.
J8	Na va. Aš manau, kad yra vietos kur tobulėti. Kitas dalykas, yra tarpinstitucinių susitikimų organizavimo inicijavimas. Jaunimo reikalų taryba yra platforma, kur subsidiarumo principu vadovaujant yra ir politikų, ir įstaigų atstovų, ir jaunimo atstovų. To tarpžinybiškumo, tai yra tarpžinybinė darbo grupė. To tarpžinybiškumo, praplečiant tuos taip vadinamus Google ratus, kaip būna. Vienas ratas, antras, trečias. Čia šioje vietoje kaip ir trūktų. Mano galva tai yra tikrai resursas jaunimo politikai šitam-- Pats nevyriausybinis sektorius jis irgi galėtų būti šiek tiek aktyvesnis, žiūrėti sistemiškai. Kaip galima įtraukti. Šita platforma, šita visuomeninė taryba, tai yra tam tikro santykio sukūrimas. Tą tarpžinybiškumą, einant per turinį, tarpinstitucinę

	sandraugą, bendrystę būtų galima tikrai išnaudoti. Aš manau, kad šitas instrumentas jaunimo politikoje nėra išnaudojamas.
T	Tik dabar ar visada taip buvo prastai?
J8	Ką reiškia prastai? Trys įvertinimas nėra visiškai prastai. Prastai būtų jeigu į jaunimo reikalų tarybą niekas nedeleguotų savo atstovo. Nei Apskritis Stalas, nei dar kažkas. Jaunimo reikalų taryba buvo sudaryta--
T	Ta prasme, visada taip buvo?
J8	Man esant jaunimo reikalų koordinatori-- Aš buvau pirmosios jaunimo reikalų tarybos narys. Prie mūsų susidarė ji. Mes vienokius uždavinius kėlėm, čia kitokius kažkaip kelia. Kokie uždaviniai dabar, šioj kadencijoj jaunimo reikalų taryba kokius uždavinius yra išsikėlusi aš nežinau. Nesu matęs jų veiklos plano. Jie jo ir neturi turbūt.
T	Šiaip turėtų turėt.
J8	Šiaip turėtų turėt. Bet turbūt neturi. Jie turi tik nuostatus. Kaip visuomenės tarybos ir viskas.
T	Kokias pagrindines problemas įžvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką šiose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto bei sveikatos? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J8	Mano kuruojamoje srityje tai žiūrėk-- Pabandysiu aš atsakyti, pačiai suformuluoti šiek tiek klausimą. Jeigu kuruojamoje srityje imtumėme politinę valią, politikų palaikymą, politikų požiūrį į jaunimo politikos įgyvendinimą, tai aš vertinčiau labai palankiai. Iš esmės, politikai laikėsi savo pažado. Patvirtino rekordinį finansavimą, kuris siekia kelis milijonus per kelis metus. Tai yra Europos jaunimo sostinė, išsilaikymas duotas aukščiausiu lygiu. Tas pažadas jaunimui ištesėtas. To dar nėra buvę jokiuose lygmenyse, jokiose savivaldybėse. Nei mūsų mieste, nei mūsų regione, nei, išvis, nacionaliniam lygmeny, t.y. Lietuvoje.
T	Šiaip finansavimas padidėjo. Dalinio finansavimo dvigubai padidintas buvo.
J8	Dabar mes kalbam, išvis, apie milijonines sumas. Skiriamas būtent Europos jaunimo sostinei, kuris yra procesas, kaip raktas, kuris turėtų užvesti, visai pakelti į visiškai kitą kokybinį lygmenį.
T	Bet čia toks vienkartinis, vienam renginiu?
J8	Ne. Jis yra būtent orientuotas į išliekamąją vertę. Per kompetencijas, per žmogiškąjį faktorių, kurios lieka. Per sutelkimą tam tikrų sprendimų ieškant. Čia yra tęstinis projektas.
T	Aišku. O per sritis galėtum kažką pasakyti?
J8	Galėčiau. Jeigu reikėtų išskirti silpniausią sritį, iš šitų visų, čia nėra visos.
T	Aš žinau, kad nėra visos, bet per socialinę sritį nelabai mes ką turim su jaunimu.
J8	Kodėl? Būstui kompensacija.
T	Bet čia ne mūsų, čia yra valstybinio lygmens. Ne vietos valdžios.
J8	Taip. Bet perduotas savivaldybei. Ji administruoja tuos dalykus. Kiek ji sugeba jauną žmogų atstovauti. Šitos trūksta. Verslumo trūksta.
T	O kaip verslumas per savivaldybę eina?
J8	Verslumas yra integraliai jau, net pačiame jaunimo politikos pagrindų įstatyme aprašytas. Bet tai yra tam tikri leidiniai ir teisės aktai, ir programos, ypatingai, kurios yra padalintos ne per vieną, o per kelias ministerijas, tai ir per ūkio, ekonomikos ir inovacijų ministeriją, jaunimo reikalų departamentas, socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tai verslumas, kiti dar sako kūrybiškumas, jaunų žmonių įdarbinimas, įveiklinimas yra vienos svarbesnių kryptių ir sričių, kas liečia jaunimo politiką ir dabartinius nacionalinius teisės aktus.
T	Tai kuri silpnusia grandis mūsų savivaldybėje?
J8	Aš manau, pasitempti yra kur ir kultūros plėtros srityje, ir švietime vienareikšmiškai. Sportas galbūt savo įtrauktimi, krepšelių sistema, kuri yra viena moderniausių Lietuvoj, turint omeny infrastruktūrą visą sporto bazių ir naują baseiną, statomas sporto sales, areną, nu, čia sakyčiau,

	galbūt situacija bene tokia stabiliausia, aš manyčiau, prieinamumo prasme. Nu, sveikatos apsauga. Tai turbūt sveikatos apsauga ir kultūra.
T	Kodėl? Kokios priežastys?
J8	Sveikatos apsauga tai yra būtent prieinamumas, ar ne. Jaunoms šeimoms, jauniems žmonėms, jaunimui. Žalingi įpročiai. Per žalingus įpročius. Šita sritis, bent jau man esant jaunimo reikalų koordinatorium. Būdavo ir ECAD tokie tyrimai, ar ne, kur būdavo vieni aštresnių, lyginant rytų Europos bendram kontekste, ir netgi nacionaliniam kontekste. Ir kiek man teko matyt, prieš kelis metus darytą ECAD'o tyrimą, tai situacija yra tokia, kas liečia žalingus įpročius ir būtent narkotinių medžiagų vartojimą, tai jinau yra tokia, kaip sakyti, viena prastesnių. Lietuvoje. Tai aš per šitą pažiūrėdamas, ne per sveikatos įstaigų prieinamumo prizmę, per žalingus įpročius, galėtų būti geriau.
T	O ką gali padaryti savivaldybė šitoj vietoj, kaip pagerinti situaciją?
J8	Na, savivaldybė turi tam instrumentų. Vienas iš tokių pagrindinių, sakykim taip, visuomenės sveikatos biuras. Kuris vykdo būtent šitas funkcijas, tai ir prevencija – Aš manyčiau, kad galbūt tam būtų galima dar paieškoti resursų, jie dabar vis vien eina ir per veiklas, per visuomenės sveikatinimą, per sportą, per įtrauktį, bet prevencija šituo visu atžvilgiu, prašosi prioritetų peržiūrėjimo. Kultūra, ką aš noriu pasakyti, kur galbūt irgi yra silpna vieta, tai yra prieinamumas. Mes turime labai daug subjektų ir objektų kultūros, tiek galerijų ir privačių, ir savivaldybės, tiek ir renginių vykstančių savivaldybės teritorijoje kultūrinimo. Aš nekalbu apie popsius renginius, kalbu apie – Tarkim, vakar, Žvejuose vyko Vienos simfoninio orkestro pasirodymas, ar ne, bilietai yra nuo penkiasdešimt eurų. Koks jaunas žmogus gali sau leisti į tokio lygio nueiti. Tas prieinamumas per finansinę prizmę iš esmės. Tai kultūra iš esmės yra jau ne jaunimo, o iš tikrųjų prabangos klausimas tampa prieinamumo prasme ir finansine prasme. Aš manau, kad tai yra labai silpna vieta.
T	Tai balais galima būtų įvertinti visas tas sritis?
J8	Kultūrai kuolą parašyčiau. Švietimui – trejetą. Sportui – ketvertą. Sveikatai – trejetą. Kultūrai gal tada dvejetą, tiek to.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti jaunimo politiką jūsų kuruojamoje srityje? Ar tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J8	Čia tarpžinybiškumo stoka yra. Sisteminių matymo ir vertinimo. Jaunimo reikalų taryba galėtų didinti apskaitą, ir nevyriausybinis sektorius, jisai tikrai yra vangus. Tas pats Apskritasis Stalas. Toliau lygiai tas pats yra ir su tam tikrais mūsų padaliniais, ar ne, trūksta galbūt tos aktyvesnės sąveikos tarp tų visų skyrių.
T	Bet kokia priežastis?
J8	Tai realiai tą turėtų daryti jaunimo reikalų koordinatorius, suvesti į vieną, apkalbėti ir išaiškinti, kokie norai, kokie siekiai, čia irgi to intensyvumo, bet viskas aišku, užsiėmę labai, Europos jaunimo sostinė, tai viskas irgi suprantama, tai gal dar trūksta žmonių, dabar tą vieną žmogų teturim.
T	Žmonių ištekliai, ar ne?
J8	Žmonių ištekliai. Aišku, ne viską į žmones atremsi, bet aš manau, kad tą tarpžinybiškumą, sisteminių supratį ir supratimą, kaip sukasi jaunimo politika, kad jinau yra – tam tikrais tarpsektoriniais sluoksniais liečiasi visi, tiek ir horizontaliai, tiek ir vertikalčiai, tai labai sudėtinga gautūsi matrica, ar ne? Bet ją suprasti, kiek, kas ir kokią atsakomybę neša ir kokį indėlį dar gali atlikti jaunimo politikos visoj, kaip čia, visoj planetoj, visoj orbitoj. Tai, kad kiekvienas tą dalyką suprastų, iš tikrųjų tam reikia laiko. Ir aš manau, reikalinga yra daugiau tokių tyrimų.
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J8	Žinoma.
T	Įvairių įstaigų bendradarbiavimas.
J8	Taip, vienareikšmiškai. Be šito jaunimo politika neįmanoma yra.

T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J8	Trys. Du. Du su puse.
T	Kodėl taip blogai?
J8	Čia nėra blogai. Čia vidutiniškai. Todėl, kad tie vadinamieji inkubatoriai Klaipėdos, kur yra Klaipėdos universiteto mokslo ir technologijų parkai, kur yra verslo inkubatorius, toliau yra Liepų gatvėje šitas start-up'ų visas- Lighthouse'as. Versli Lietuva. Tai tų subjektų veikiančių, kurie galėtų tas opcijas pastiprinti, tikrai yra. Gerųjų pavydžių praktinių irgi yra, įvyksta tam tikri tyrimai bendradarbiaujant, verslui perkant iš Universiteto, bet aš manyčiau, kad jie tikrai galėtų būt intensyvesni. Tiek ir universiteto paieškos regione galbūt visada, nes susikoncentruojant tik į Klaipėdoj esančius objektus, bet į regioną pažiūrėjus kaip į Baltijos regioną, tiek Švedija, tiek Latvija, tiek Estija, ypatingai Skandinavijos šalys, kurios turi pinigų tyrimam, jūriniam tyrimam atliekamiems, ypatingai, kai mes kalbam apie universitetą kaip apie ekosistemą, apie kurią yra būtent yra Baltijos regiono kontekste. Tai aš manyčiau, kad čia reikėtų tobulėti, čia reikėtų pasitempti. Ir to ne tik tarpžinybiškumo, bet ir tarptautiškumo ieškant verslo, universiteto, tai yra, mokslo ir visuomenės bendradarbiavimo kontekste. Čia yra resursas, kuris dar galėtų būt išnaudojamas.
T	Kas turėtų čia labiau iniciatyvą rodyt? Aukštosios ar savivaldybė?
J8	Manyčiau, čia iniciatyva turėtų išeiti iš aukštojo mokslo-- Konkrečiai iš universiteto. Universitetas turėtų būti flagmanas. Tiek savo dydžiu, tiek savo išmone. Tai yra intelektiniu potencialu, kuris yra universitete. Su visais moksliniais laipsniais. Aš manyčiau, kad čia universitetas čia turėtų būti flagmanas, iniciatorius. O savivaldybė, iš esmės, tiesiog turėtų siųsti tarptautinius impulsus, visų pirmaisiai, per savo miestus partnerius. Tai yra jų, tai yra mūsų instrumentas. Kur mes turim tarptautinių partnerių daugiau nei 20. 24-is miestus partnerius, su kuriais mes, iš esmės, su daug kuom yra ryšys atrofavęs. Nes beveik visose bendradarbiavimo sutartyse, išskyrus galbūt Klyvlendą, kur yra išimtinai medicina ir aukštasis mokslas, visur kitur yra viena iš prioritetinių sričių, yra aukštasis mokslas. Ta sritis, ta fokus grupė, kur turėtumėm bendradarbiauti. Keičiantis technologijomis, diegiant inovacijas. Investuojant į aukštąjį mokslą. Keičiantis tarpusavyje intelektiniu potencialu. Būtent ir žmonėmis, ir mokslininkais, ir studentais. Aš taip manau.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J8	Niekada nebus pakankamai, aš manau. Visi jaunimo sociologiniai tyrimai, į klausimą užduodama, „kodėl jūs nedalyvaujate“ visada atsakymas „man trūksta informacijos, aš nežinau kur ieškoti, nemačiau, nežinojau“. Aš manau, kad tai yra motyvacijos klausimas. Kai mes kažko norime, užsisakyti picą, kuniško maisto, mes internete labai greitai randam, kur tai padaryti. Ar per Wolt'ą, ar per Bolt'ą, ar pačiam nuvažiuot nusipirkt, internetu užsisakyt. Mes labai greitai tuos dalykus randam, kai yra poreikis. Jokiu būdu nenoriu lyginti tai su greitu maistu, būtent jaunimo politiką, bet jaunimo politika ir jos poreikis, jaunų žmonių poreikis yra nuolat greitėjantis. Greitas kreditas, greitas maistas, greitas seksas, atsiprašau, bet taip yra. Gyvenimas greitėja, atstumai trumpėja. Mes galim greičiau judėt po visą pasaulį. Čia, šitoj vietoj, aš manau, kad jaunimo politikai tiesiog esminis dalykas, jai trūksta greičio. Trūksta greičio. Kokiu greičiu gyvena jaunas žmogus.
T	Tai užtenka informacijos?
J8	Galėtų būti daugiau, aišku. Galėtų būti ir daugiau. Aš sakau, labiau galbūt ne tos informacijos trūkumas, o jos greitis. Informacijos greitis. Tas kuris atitiktų jauno žmogaus lūkesčius. Čia, man atrodo, esminis yra dalykas. Greityje.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J8	Jie šiek tiek atitolo nuo tos idėjos, kam jie buvo sukurti. Aš pats buvau vienas iš tų, tas kuris iniciavo, lygiai prieš dešimt metų.

T	O kas pasikeitė? Kokia buvo įkūrimo idėja?
J8	Idėja buvo, kad tai taptų jaunų žmonių užuovėja. Pagalbos namais. Erdvė, kurioj jaunas žmogus, tas kuris nemažai laiko praleidžia gatvėje, jaustųsi saugiai, turėtų užuovėją, būtent tokiam atviros erdvės jaunimo centre. Jis ten turėtų ką veikti.
T	O dabar ne taip?
J8	Yra taip, bet esminis niuansas, kad tai etapiškai turėjo persikelti į aukštesnį lygmenį. Buvo faktiškai, atviros erdvės jaunimo centras, įsigyta įranga, pritaikyta jaunimo poreikiams. Tiek filmavimo, tiek garso, vaizdo, žaidimų įvairių. Viskas tvarkoj. Specialistai su tikrai tinkama kvalifikacija ir kompetencija. Mes plėtėme visą šitą koncepciją orientuojant ir į darbą gatvėse. Kursuodavo jaunimo darbuotojai gatvėse tam tikru metu, tam tikromis dienomis nustatytomis.
T	Tai ir dabar kursuoja.
J8	Ir bendraudavo. Žinau, ir dabar kursuoja. Koks turėjo būt trečias etapas? Nes tikslas yra, tuos jaunus žmones, kurie galbūt dar nepasitiki, dar nenori, pritraukti į jiems priimtina- į tas atviras erdves. Kad jiems tai taptų sava, savita. Tas grįžtamasis ryšys tarp jaunimo, darbuotojo, jauno žmogaus. Kas toliau? Aš sakau, jaunimo politika greitėja, mes sugaištam per daug, sudeginam per daug sąnaudų, sugaištam pernelyg daug laiko. Tą jauną žmogų atsivesti į atviros erdvės jaunimo centrą. Daug kursavimo valandų, gatvėse. Sąnaudos yra per didelės. Jaunimo politika turi didinti apskaitą. Pasitelkiant inovacijas. Naujausius metodus. Trečias metodas turėjo būti, ką jau kaip ir buvom integravę, jis užrašytas strateginiuose veiklos planuose buvo. Autobusas tas, kuris turėtų važinėti po visus kvartalus. Aprūpintas visa geriausia ekipuote. Dviaukštis, kaip angliškas autobusas. Kur jauni žmonės iš karto gali ateiti ir jie tampa savi. Jau nebe žmonės turi tuos dalykus daryti.
T	Čia siūlymas tavo būtų?
J8	Taip, buvo. Tam bapkės buvo numatytos. Per VVG.
T	Kas atsitiko?
J8	Aš nežinau. Reikia koordinatorių klausti. Pasuko kryptį link Europos jaunimo sostinės. Nes tai labai brangu. Ir važinėti tas autobusas turi pastoviai, nuolat, ir ne vienas, o keli.
T	Tai kaip suprasti per VVG? Tai nelaimėjo tas projektas?
J8	Aš nežinau, ar jie nepateikė. Aš nežinau.
T	Jaunimo centras teikė VVG?
J8	Ne, teikė jaunimo reikalų koordinatorė. Turėjo teikti Jurgita. Bet kažkas ten jai atsitiko. Pasuko kažkur kitur.
T	Gal nespėjo.
J8	Aš nežinau. Kursas turėjo būti toks. Ilgalaikis, dešimties metų perspektyvoje, KSP plane užrašytas jis yra. Tokių multifunkcinių centrų, kurie būtų universalūs, ir mobilūs jaunimo centrai, taip ir buvo pavadinta. Mobilūs turint omeny, kad tai yra-- Indrės paklauskite, kuo puikiausiai žino.
T	Bet mobilus darbas kaip ir netinka miestui?
J8	Ne. Jūs pasižiūrėkit kas yra pasaulyje. Airijoje dar mažesniuose miesteliuose yra tai. Joks įstatymas nedraudžia čia, kad važinėtu autikas. Ir taip tų autikų pilna važinėja. Mes galim savo autobusą pritaikyti, kažkurį iš autobusų parko. Aš manau, ji turėtų greitėti. Tas žodis yra tinkamiausias. Pasitelkiant inovacijas, naujoves. Naują žvilgsnį visiškai.
T	Ir jaunimui patiktų labiau.
J8	Apie ką eina kalba. Prieinamumas. Aš vėlgi sakau, greitis, prieinamumas, suprantamumas. Viskas turi eiti tik per inovacijas. Socialinėj srity, ypač jaunimo politika, jeigu ji neina per inovacijas, ji yra bevertė. Ji neadaptivi yra. Jaunas žmogus nepriima. Priėjimas toks, konservatyviaisiais metodais, jis neduoda norimos gražos mums. Graža yra per maža, per lėta, ir per brangiai kainuoja. Visas etatų išlaikymas. Per brangu. Tai atviros erdvės jaunimo centras

	buvo platforma. Ta, kuri atėjo prieš dešimt metų. Tada ji buvo naujiena. Dešimtmetis praėjo. Ji turi keistis, ji turi evoliucionuoti.
T	Kai sakai, tie autobusai, multifunkciniai centrai, jie ką, nekainuos? Taip pat kainuos.
J8	O kiek dabar kainuoja etatų išlaikymas? Dabar dar vieną centrą ruošiamės steigti. Reikalingas jis? Dar vieną centrą ketinam iš Europos jaunimo sostinės lėšų steigti. Ten irgi kaina, 140 ar 180. O kiek kainuoja autobusai? Vieno vairuotojo klausimas. Visi tie patys darbuotojai, jie gali važinėti. kartu su tuo autobusu, kiek mes aprėtumėm? Koks būtų spindulys? Dėl informavimo, beje, dar grįžtant, jaunimo galimybių žemėlapis irgi buvo sukurtas.
T	Buvo.
J8	Mano inicijuotas.
T	Taip, atsimenu.
J8	3D, dabar jį vėl tikrai reikia atgaivinti ir padaryti, sudėtinga tai yra? Apie visas jaunimo galimybes.
T	Kažkaip numirė.
J8	Nu. O kodėl numirė? Aš tai jo nenumarinau. Kol aš buvau, jisai buvo. Jis nuolat būdavo atnaujinamas. Ir be jokių kaštų, pats atsisėdau ir sužymėdavau. <i>I don't know</i> , tai čia ir klausimas ne man. Klausimas ne man. Aš apie inovacijas, tai kiek, sakau, yra iš mano pusės inicijuota, Jaunimo centras užrašytas kažkur, autobusai jau prieš septynis metus. Ta kryptim reikia judėti. Šiandien praėjo dešimtmetis, mes vis dar stovim.
T	Tai kiek vertinat AJE?
J8	Vertinu trys su puse ir ne daugiau. vertintume dešimtmetį, vertintume dar kitaip.
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J8	Aišku, ne. Ir aš tam turiu blogų pavyzdžių. Klaipėdos miesto savivaldybė, jau kalbant ne tik apie sprendimų priėmimą. Bet net ir apie pilietiškumo ir labdaringumo rodiklius. Pradėkim nuo pilietiškumo. Nuo pilietinės pareigos eiti balsuoti. Iš šešiasdešimt savivaldybių Klaipėdos miesto savivaldybės rodiklis balsuojančių asmenų yra antras nuo galo, kartais būna trečias nuo galo. Tai penkiasdešimt aštunto, penkiasdešimt devinto savivaldybių pagal rinkimuose dalyvaujančių skaičių, pagal turinčių balsavimo teisę asmenų. Jaunų žmonių balsuojančių savivaldos rinkimuose, aš imu savivaldos rinkimus. Mano laikais buvo jaunimo reikalų koordinatorė bloga. Tai būdavo nuo septynių iki vienuolikos procentų, dabar tas procentas, jisai yra labai panašus. Tai reiškia, mažas įtraukimo lygis, net ir atliekant pilietinę pareigą, numatytą įstatymo galimybę eit balsuoti. Žemas pilietiškumo lygis, bet tai yra viso miesto.
T	Kaip galima pakeisti šią situaciją?
J8	Pažiūrėkim, Skandinavijoje dar žemesnis yra dalyvavimo rodiklis savivaldos ar kituose rinkimuose, kodėl? Jiem viskas gerai. Sociologai sako, žmonėms tinka, jie nenori kištis, jiem viskas gerai. Ir jie todėl neina. Kur žmonės eina devyniasdešimčia procentų balsuoti, tai ten kur revoliucijos šalys, ten, kur kažkas kažką nori keisti, viskas kad būtų kitaip, tai čia yra požiūrio klausimas. Sociologai turi skirtingus matymus. Ir traktuoja būtent į tai, kad eina, neina, kodėl eina. Klaipėda, sako, geriausias miestas pagal savivaldybių indeksą, pabūna, nu, prie tų lyderių visada. Čia viskas gerai, čia skandinaviškas gyvenimo būdas, visi šiek tiek atsipūtę tokie. Nu, tai nežinau. Sociologai, sakau, vieno m atymo taško ir trajektorijos neturi, bet ką noriu pasakyti, tai tas įsitraukimas, apatija, sakau, nu. Tie instrumentai, kurie galbūt yra tie, kurie turėtų traukti, siurbti tą jauną žmogų, jie nebeatitinka lūkesčių. Jie nebeatitinka lūkesčių, jie pernelyg biurokratiški, pernelyg statiški. Trūksta inovatyvių metodų, kaip pritraukti tuos jaunus žmones, kaip juos sudominti.
T	Tai internetinis balsavimas padidintų aktyvumą?
J8	Taip. Tikrai taip.
T	Tai, kaip ir anksčiau minėjai, kad inovacijų klausimas čia yra, taip?

J8	Vienareikšmiškai. Inovacijų klausimas. Priėjimas prie informacijos, jos pateikimas, nuolatinis atnaujinimas.
T	Tai kiek įvertintum jaunimo dalyvavimą?
J8	Trejetu.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J8	Diskutuotinas klausimas, žinok. Mes esam šituo klausimu daug sykių diskutavę. Vieni sako, kad nereikėtų, mano galva, nu mes iš tikrųjų nacionaliniu mastu žiūrint, jaunimo politikos programa tik vienoj mūsų savivaldybėj buvo, kitos paskui pasekė mūsų pavyzdžiu, atsirado kažkokios programos, strateginiai veiklos planai ir taip toliau. Gal ir verta iš tikrųjų būtų apie tai pamąstyti. Iš tikrųjų.
T	Tai vienareikšmiško atsakymo neturi?
J8	Jeigu tai išspręstų, dar vieno dokumento atsiradimas kažkaip pagyvintų ir įpūstų inovacijų į jaunimo politiką, tai tada, <i>why not</i> , tada taip.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J8	Daug ko neaptarėm, bet aš manau, sisteminis požiūris daugiau mažiau turėtų, koordinatės turėjo, žinai, išaiškėti, kokios mano matyme. Siūlymų reikia? Aš manau, inovacijų, inovatyvaus požiūrio, inovacijų.
T	Nes kas iš to, ka problemą įvardini, reikia toliau žiūrėt kaip spręsti.
J8	Tik inovacijų taikymas ir diegimas jaunimo politikoje, tiek sisteminiame valdyme, tiek ir viešiniame, tiek ir komunikacijoje, tiek ir įtrauktyje jaunų žmonių į sprendimų priėmimus, įmanoma tik per jaunimo politikos greitinimą ir greitėjimą, ir inovatyvų, ir inovacijų pasitelkimą. Tiktai.
T	Bet tam reikalingi papildomi ištekliai vis tiek bet koku atveju. Vis tik tai papildoma veikla kažkokia tai.
J8	Aš to neatremčiau į pinigus. Aš tai į tai žiūriu į požiūrį. Į požiūrį.
T	Tai kas turėtų jį keisti, savivaldybė?
J8	Nebūtinai, gali ir jaunimo reikalų koordinatorius, tiek jaunimo reikalų taryba, ir žmogus iš šono, ir iš nevyriausybinės organizacijos. Ir iš skyriaus kažkurio, nėra skirtumo.
T	Aišku. Tai kodėl iš Klaipėdos jaunimas bėga, kaip sulaikyti?
J8	Nesakyčiau taip. Ką reiškia bėga?
T	Mažėja statistiškai dalis jaunimo.
J8	Žmonių šiaip mažėja. O kur gi? Keturiasdešimt tūkstančių gyvena dešimties kilometrų spinduliu aplink Klaipėdą. Ar čia jie kažkur pabėgo? Ar čia yra iš tikrųjų didmiesčio sindromas, kuris gajus visuose vakarų pasaulio miestuose? Išsikėlimas prasideda turbūt- žmonės išsikelia į užmiestį gyventi ne dėl to, jog nusigyveno. O galbūt dėl to, kad prasigyveno ir keičiasi gyvenimo būdas? Ir todėl ir mažėja, tai su vaikais, ne su tėvais išvažiuoja.

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 9

Interviu numeris: 9
Pareigos: Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos prezidentas.
Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė
Apklauso vieta: Lietuvos aukštosios jūreivystės mokykla
Ypatingi pastebėjimai: interviu prasidėjo 12.00 Lietuvos laiku
Interviu data: 2020-02-21
Interviu trukmė: 27.40 min.

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J9

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J9	Viskas priklauso nuo to lygio, kokiam vykdoma politika. Jaunimo politika vykdoma ir šeimoje, kur yra vaikai, ir kiekvienoj mokykloj, ir aukštoj mokykloj, ir mieste, ir po to valstybėj. Ir skirtingi tikslai.
T	O tikslai kokie būtų jos?
J9	Užauginti padorų žmogų, kuris sugebėtų toliau savarankiškai gyventi.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J9	Čia reikia atskirti pastangas ir rezultatus. Pastangos, kurios buvo gimusios kai kurių žmonių iniciatyva. Tai aš jas įvertinčiau keturiais balais. O rezultatas, trys su minusu.
T	Kodėl?
J9	Nes yra faktoriai, kurie nepriklauso nuo, arba nenugalimi vietinėmis pastangomis. Tai yra žinomi dalykai. Tai yra du procesai pagrindiniai, demografiniai pokyčiai, jaunimo mažėjimas natūralus ir migracija. Migracija kaip išorinė, taip ir vidinė. Galima tą vidinę pavadinti urbanizacija. Klaipėda keičia savo... Klaipėda yra ant ribos, tokio, trečios, miestas, kuris pretenduoja tapti trečiąja sostine, ir miestas, kuriam gresia tapti tokiu grynai periferiniu, provinciniu miestu.
T	Liūdna ateitis.
J9	Kodėl liūdna? Čia yra realybė tokia.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J9	Net nežinau, kas įeina į tą tarybą. Yra jaunimo forumas, su forumu teko susidurti. O su jaunimo taryba tai nelabai.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką šiose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto bei sveikatos? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J9	Tai vėlgi, yra pastangos ir yra rezultatai. Rezultatai įtakoja pastangas, galų gale. Jeigu prasti rezultatai, tai ir pastangos menkėja, ir atvirkščiai. Tai pagrindinis.
T	Konkrečiau gal galima, kokios problemos?
J9	Pagrindinis, mažėjimas studentų aukštosiose mokyklose. Tai ir visose aštuoniose aukštosiose mokyklose, kurios yra Klaipėdoj.
T	O kodėl nestoja?

J9	Tai viskas surišta su Klaipėdos miesto vizija. Nes Klaipėda, atsiduria ant tokio periferinio miesto įvaizdžio ribos. Čia mano asmeninė subjektyvi nuomonė, aš galiu klysti.
T	O studentai ką kalba, nežinot jų nuomonės, kodėl nepatinka?
J9	Aš žinau, kad jie renkasi, tie, kurie... Skaičiai yra tokie, tie, kurie stodavo į universitetus, jų 80% išvažiuodavo iš Klaipėdos. 20% stodavo Klaipėdoj. Tai toks santykis. Į kolegines studijas, kas pasirinkdavo kolegines studijas, iš jų 60-70% likdavo Klaipėdoj. Iš kitos pusės, tai irgi nieko nėra tokio blogo, aš savo laiku ir mano klasiokai, baigėm mokyklą 1975-tais metais, mes didelė dalis išvažiavom kitur mokytis, bet po to sugrižom.
T	Ką daryt, kad sugrižtų?
J9	Čia jau pramonė ir darbo vietos patrauktų juos. Klaipėdos savitumas yra tai, kad tai yra uostas, o, deja, dabar labai tendencija tokia negera, eskaluoti; tas surišta su politiniais interesais, bet išėjo į eskalavimą tokia prieštara, tarp miesto ir uosto. Tai yra nesąmonė. Labai pavojingas dalykas, nes tada mes ugdome savyje tokią idėją, kad mums nereikia uosto, reikia pliažo, arba paplūdimio.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti jaunimo politiką jūsų kuruojamoje srityje? Ar tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J9	Tai vėlgi, yra pastangos, yra rezultatai. Tu gali stengtis, pavyzdžiui, padaryti iš silpno žmogaus body building'o čempioną, bet jeigu jis neturi pradinių duomenų, kad juo tapti, jis juo netaps. Gali stengtis, labai daug, bet rezultato nebus. Klaipėda yra ant ribos. Specifinis miestas. Klaipėda ypatingai nesivysto, kaip Vilnius ar Kaunas, jaunimo klausimais, bet ir nekrenta, taip kaip nukrito, pavyzdžiui, Panevėžys, Utena, Šiauliai, arba Marijampolė. Tai taip yra, faktas. Ten irgi yra aukštosios mokyklos, buvo Panevėžy kelios aukštosios mokyklos. Filialai.
T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J9	Be abejo. Taikomas. Čia, pavyzdžiui, šioje mokykloje niekada nedirbau administracijoje, bet savo laiku šita mokykla buvo trijų asociacijų, keturių asociacijų, trijų veiklos organizacijų, arba pramonės organizacijų asociacijų nare. Taip pat yra kiekviena aukštoji mokykla arba LURK, t.y., universiteto direktorių konferencija, arba LKDK, kolegijų direktorių konferencija. Viskas yra horizontalus bendravimas. Yra šitoj mokykloj, tai buvo, yra unikali patirtis. Tai yra ryšiai su vidurinėmis mokyklomis. Tai buvo metai, prieš porą metų, kai mokykla per metus aplankė 2000-iai moksleivių. Per ekskursijas. Nebeatsimenu, kiek tų ekskursijų buvo.
T	Jūs kvietėt ar iniciavo mokyklos?
J9	Ir mokyklos, ir patys kvietėm. Buvo dar projektas įveiklinimo kažkoks tai finansavimas buvo, jie gaudavo dar ir pinigus, ekskursijom, autobusą užsakyti. Po to, pavyzdžiui, toks unikalus dalykas, jau 10-ą kartą buvo pernai, tai toks respublikinis konkursas Jūrų keliais. Ir, atitinkamai, metai. Jūrų keliais 2019. Kur, dalyvavo 12-a mokyklų iš Klaipėdos ir 12-a mokyklų iš visos Lietuvos, tai dvidešimt keturios mokyklos, komandos. Tai tokio ryšio labai daug, jo. Nu čia tokio tiesmukiško tikslo nėra. Kad va, jeigu dalyvauji konkurse, tai turi stoti. Ne. Dieve mano. Visi laisvi žmonės.
T	Čia reklama daugiau tokia?
J9	Ne, čia ne reklama, čia būtent supažindinimas su tuo, kas yra, nes kiti net neišsivaizduoja. Ir po to buvo organizuojami, pavyzdžiui, jūros šventė, atvirų durų dienos, po to tokie konkursai, kaip „Tapk gimtojo miesto kapitonu“. Buvo autobusais vežami žmonės, tarp jų ir seni, ir jauni, ir vaikai, į treniruoklius ėjo, ir jie čia plaukiojo Klaipėdos akvatorijoje su treniruokliu.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J9	Miesto, pramonės ir aukštojo mokslo, jo? Nu, sakyčiau, tai ne trikampis, o trikojis (štatyvas), nes praktiškai, jeigu imti, aukštoji mokykla bendradarbiauja su industrija ir aukštoji mokykla bendradarbiauja su miestu. Nu mieste tai žinomi dalykai, ten stipendijos, konkursai, ir taip toliau. O su pramone pagrindinis ryšys, stipriausias, tai yra praktikos, pramonininkų

	dalyvavimas egzaminuose, ypatingai baigiamuosiuose, gynimuose baigiamųjų darbų ir įdarbinimas.
T	Tai kaip vertintumėt visų šių sektorių bendradarbiavimą?
J9	Pagal tai, ką tenka girdėti, tai šitie procesai, jeigu su miestu maždaug vienodai, taip sakant, kadangi ten yra renginiai, kur dirba visos mokyklos, tai vat, ryšiai su pramone skirtingai išvystyti pas aukštąsias mokyklas. Nes kai kurie skundžiasi, pavyzdžiui, kad tų ryšių neužtenka, kad jiems neužtenka dėmesio, ir taip toliau. Kai kuriose mokyklose tai visiškai normaliai.
T	Dėmesio jiems iš ko neužtenka, iš savivaldybės? Ar iš verslininkų pusės?
J9	Ne, iš verslo, kad va, neįleidžia ten, tratata tratata. Tai jūs sudominkit savo produkcija. Tai noras rasti. Kad kaltas ne tu, o kažkas tai.
T	Čia iš aukštųjų pusės? Iš aukštųjų mokyklų?
J9	Iš aukštųjų pusės, taip.
T	Tai kiek vertintumėt?
J9	Čia skirtingai. Kiekvienai mokyklai ten bus nuo trijų iki penkių, jo. O miestas, tai ketvirtukas, kaip mes iš pradžių pasakėm. Miesto pastangos yra ir daromos.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J9	Nepakankamai. Ne, nepakankamai. Ir iš Modesto aš išgirdau, kad pasirodo, mes tik kalbėjom, kad reikia tos informacijos, nes jauni žmonės nežino, pavyzdžiui, kiti, kur jiems rasti, kur nueiti ar kuo užsiimti, kokie yra būreliai, kokios mokyklos visokiausios pakraipos ir taip toliau. Ir lygtai būdavo, kai gerb. Modestas būdavo atsakingas, tai buvo toksai galimybių žemėlapis sukurtas. Jo, dabar jo likimas, taip sakant, neaiškus. Kur tas žemėlapis.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J9	Teko susidurt, jo. Labai džiugu, kad pradėtas procesas, kūrimo šitų erdvių. Kai kur jisai daromas, taip sakant- kai kur jis klostėsi spontaniškai, kai kur buvo didelės investicijos ir po to jos atsirado, kaip pavyzdžiui, Lighthouse'as, taip? Geras pavyzdys. Bet jis juda jau ir tokia industrinio panaudojimo kryptimi. Nuo jaunimo jis pasuko. Ir tokių erdvių trūksta. Ir aš manau, kad kiekviena biblioteka turi turėti, o Klaipėdoj dabar dvi bibliotekos - čia centrinėj dalyje ir pietinėj dalyje lygtai planuojama. Tai ten būtina turi būti šitokios ir šiuolaikinės media erdvės atviros. Jo, jaunimo. O gražiausias būtų kažkoks centrinė erdvė, tai Memelio mieste. Memelio miestas, jis turi tokią labai didelę trauką tiesiog, tokia magnetinė, nežinau kokia, kadangi ten vanduo ir visa kita.
T	Bet ten sudėtinga dabar su ta teritorija, neaišku, kaip kas.
J9	Sudėtinga yra, nėra investuotojų. Bet vienas iš tokių norų, pavyzdžiui, šitą idėją kelti, ir kad jinai pradėtų gyventi kaip idėja, po to kaip faktas. Ten reikia rengti konceptą, nes turi būti toksai bendras kažkoks tai centras jaunimui tokioj patraukloj vietoj, kur jie- Nu, pažiūrėkit, Tiltų 10, kavinė, taip? Tai yra privati kavinė. Ir ten pilna jaunimo. Ir jie ateina ir ten pasiima vieną arbatą arba vieną kavą ir sėdi su kompiuteriu dvi valandas ar tris valandas. Nemanau, kad biznesis nuo to laimi labai. Bet jie vis tiek nevaro, suprantant [juokas] Kadangi jie sudaro tą- O kitose kavinėse to nėra. Ot fenomenas, ot, atsakykit į šitą klausimą, kodėl vat toj vietoj, įdomu. Gal tai yra nuo to, kad sankryža, gal nuo to, kad tave visi mato ir tu visus matai. Gal kitiems reikia triukšmo. Jiems reikia triukšmo. Kad būtų judėjimas-
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J9	Nu, čia vėlgi, priklauso nuo to, kokiam lygyje. Pavyzdžiui- Jeigu kalbėti apie tokį vienetą kaip aukštoji mokykla, tai ten įstatymu tiesiog privalo dalyvauti. Ir direktorate, ir akademinėj taryboj, ir taryboj, visur yra studentų atstovavimas. Kitas dalykas, kad ten jau kai patys studentai savo ten taryboj arba asociacijoj, kaip jie organizuojasi ir kiek jų ten ateina, ar vien tiktai seniūnai.

	Ne, nu vis tiek tokia organizacija turi būti bent informacijos sklaidai, kažkokiai nuomonei. Po to yra gi ir studentų sąjungą.
T	Tai kiek vertintumėt balų?
J9	Mokyklose, aš manau, kad tai geras ketvertukas. Aukštesiose mokyklose, jo. Miesto lygyje yra kitas dalykas, čia jau, taip sakant, jungiantis faktorius, tai negali būti kitur, visi mokosi vienoj kažkokioj mokykloj, taip? Tai turi būti turbūt Jaunimo tarybos vaidmuo. Aš manau, kad mieste, jeigu turi dalyvauti, jie turi deleguoti atstovą. Nes nu kaip yra, miestas yra ten n-100 000 jaunimo arba net dešimtim. Šitam lygyje jis turi rodyti aktyvumą, bet jis turi remtis ir jis turi atstovauti kažkieno nuomonei, o ne savo asmeninę. Todėl pats apsisaukėlis kažkoks tai vat tas, „Aš esu jaunas, aš turiu todėl būti ten, dalinti, reiškia, miesto biudžetą.“ O kodėl? O ką tu atstovauji? Jeigu vien tik tai save, nu tai va tau yra viena šimtas šešiasdešimtoji tūkstantinė dalis biudžeto, vat, spęsk kur ją skirti. O jeigu jis atstovauja organizacijas, tada jau kitas dalykas. Bet tai yra kitas principas, delegavimo. Paskyrimas delegavimo.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J9	Tai nėra svarbu, jis atskiras ar neatskiras. Netgi atskiras yra blogiau, man atrodo, nes tai turi būti bendram judėjime, taip sakant, Klaipėdos progreso link. O jaunimo klausimas ir darbo vietų klausimas, tai viskas kartu. Atskiras, nu jo, nu ką čia, atskiras būtų deklaracijos, bet jis vis tiek išeitų į kitas sritis.
T	Ką Jūs pats, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J9	Nu nežinau net ką pasakyti, net nežinau, čia viskas yra kartu. Yra ir stovėjimo vietos senamiestyje, ir ten patekimas, ir tas judėjimas, ir Maxima kaip traukos centras komercinis, bet ne ugdantis, taip sakant, nei architektūriškai, nei turinio prasme.
T	Statistika rodo, kad mažėja stojančiųjų skaičius, vat kodėl nepatrauklu?
J9	Statistika rodo, kad mažėja, tai čia atspindi bendrą Klaipėdos klausimų sprendimo lygį.
T	Tai čia ir savivaldybė kažkokį tai turėtų toną užduoti?
J9	Jo. Kur gyvena tas jaunimas? Nes taip sakant, judėjimas jaunimo, jis paprastai surištas su gyvenamąja vieta. Surištas su gyvenamąja vieta. Pavyzdžiui, jeigu tai būtų, nu kaip Saulėtekio, pavyzdžiui, rajonas, taip? Jeigu tai būtų Kaune, jeigu tai būtų kažkoks tai <i>campus</i> 'as kur to jaunimo daug, tai ten savaimė turi būti ir visi atributai. Tai turi būti ir atviros erdvės centras, ir kažkokia tai ten pagal interesus, infrastruktūra ir visa kita. Dabar viskas išbarstyta. Ir mes kalbam, kad tikrai reikia atvirų erdvių tokių ir visam mieste, ir centre ypatingai, patraukliose vietose, kaip pavyzdys, sakau Tiltų 10, bet tai gali būti Memelis, Memelio miestas. Ir ten aplinkui bus koncertai visokie, parodos.
T	Gal kažkada bus.

PUSIAU STRUKTŪRUOTAS INTERVIU NR. 10

Interviu numeris: 10

Pareigos: Sporto ir kūno kultūros skyriaus vedėja

Tyrėja: Snieguolė Kačerauskaitė

Apklauso vieta: Klaipėdos miesto savivaldybės administracija

Ypatingi pastebėjimai: interviu paimtas el. paštu

Pateikta: 2020-02-24

Sutartiniai kodai:

Tyrėjas: T

Informantas: J10

T	Kaip Jūs apibrėžtumėte, kas tai yra jaunimo politika, kokie tikslai ir kokia gali būti nagrinėjama struktūra?
J10	Jaunimo politika tai kryptinga veikla, kuria yra siekiama spręsti jaunų žmonių problemas ir jiems aktualius klausimus, padėti integruotis į visuomenės gyvenimą. Tikslas turėtų būti kokiomis kryptimis ir kokiose gyvenimo srityse yra svarbiausia užtikrinti jaunimo interesus.
T	Kiek balų (iš 5) duotumėte jaunimo politikos įgyvendinimui Klaipėdos miesto savivaldybėje per 2015-2019 m. laikotarpį ir kodėl?
J10	Duočiau 3 balus.
T	Kaip vertinate Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos veiklą kaip pagrindinę jaunimo politiką integruojančią struktūrą? Kiek balų (iš 5)?
J10	Manau Jaunimo reikalų tarybos veikla yra išvystyta, Klaipėdos miesto jaunimas yra aktyvus, teikia miesto politikams daug ir įdomių idėjų. Nežinoma kaip tos idėjos buvo įgyvendinamos ir toliau plėtojamos. Duočiau 3 balus.
T	Kokias pagrindines problemas išvelgiate įgyvendinant jaunimo politiką šiose viešosios politikos srityse – kultūros, švietimo ir mokslo, sporto bei sveikatos? Kiek balų kiekvienai iš jų duotumėte (iš 5)?
J10	Yra problemų fizinio aktyvumo skatinimo srityje. Nėra fiziškai aktyvaus gyvenimo būdo diegimo programos, atsižvelgiant į įvairaus amžiaus ir socialines grupes. Nenustatyti kriterijai bazinių sportuojančiųjų krepšelių įdiegimui siekiantiems didesnio fizinio aktyvumo. Nėra galimybių sportuoti silpnos sveikatos, nesportuojantiems, turintiems tam tikrų sveikatos sutrikimų jaunimui sporto įstaigose. Fizinio ugdymo organizavimas švietimo sistemoje taip pat yra tobulintinas. Aukšto meistriškumo sporte galima paminėti šias silpnynes: neaiškiai reglamentuota miesto sporto šakų federacijų veikla, jų atsakomybių ribos bei finansavimas; nusidėvėjęs ilgalaikio naudojimo inventorių sporto bazėse, būtinas nuolatinis atnaujinimas; nėra pakankamai galimybių vaikams ir suaugusiems sportuoti, kurie yra iš nepasiturinčių šeimų ar patiria socialinę atskirtį; atotrūkis tarp privačių ir biudžetinių įstaigų, keliami skirtingi reikalavimai ir skirtingas finansavimas; sporto bendruomenės mažas įsitraukimas, didelis susiskaldymas, konkurencija, nepasitikėjimas vieni kitais. Jaunimo politikai per sportą duočiau 4 balus.
T	Kas gali padėti geriau įgyvendinti jaunimo politiką jūsų kuruojamoje srityje? Ar tiksliau, jei kas neveikia, tai kokios to priežastys?
J10	Reikalingas vieningos motyvuojančios sistemos modelio sukūrimas, patvirtinimas ir kryptingas jos įgyvendinimas, šiai dienai pasigendama nuoseklumo ir įsigilinimo. Daugelio supratimas apie gabių sportui jaunimo išsaugojimą, pagalbą jiems yra tik paviršutiniškas.

T	Ar Jūsų dirbamoje srityje taikomas horizontalios politikos principas?
J10	Labai ribotas, trūksta nuoseklumo, bendros strategijos ar principų nustatymo.
T	Kaip vertinate aukštųjų mokyklų, verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą? Kiek balų (iš 5)?
J10	Skirčiau 3 balus. Trūksta bendradarbiavimo, vieningos sistemos ar programos sukūrimo, priežastinių ryšių atradimo.
T	Ar pakankamai informuojamas jaunimas apie vykdomą jaunimui skirtą veiklą Klaipėdos miesto teritorijoje? Kokiais būdais informuojama? Kiek balų (iš 5)?
J10	Informuojama per žiniasklaidą, televiziją, el. paštu informuojant sporto organizacijas, viešųjų renginių metu. Duočiau 4 balus.
T	Kaip vertinate Jaunimo centro ir Atvirų jaunimo erdvių darbą? Kiek balų (iš 5)?
J10	Vykdoma daug įvairių veiklų, projektų. 5 balai
T	Ar Jūsų nuomone pakankamas jaunų žmonių dalyvavimas sprendimų priėmimo procese (ypatingai atskirties grupių, neorganizuoto jaunimo)? Kiek balų (iš 5)?
J10	Neturiu pakankamai informacijos.
T	Kaip manote, ar reikalinga miestui Klaipėdos jaunimo strategija, kaip atskiras dokumentas?
J10	Tikrai reikalinga jaunimo politikos strategija
T	Ką Jūs pati, ko nepaklausiau, norite pasakyti apie jaunimo politikos įgyvendinimą KMS?
J10	Reikalinga bendra kelias sritis apimanti strategija. Labiau išgirsti jaunimo poreikius ir stengtis atrasti kryptis, būdus ir metodikas jiems įgyvendinti.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
JAUNIMO POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. IX-1871 PAKEITIMO
ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 3 straipsnio papildymas.

Pakeisti 3 straipsnį, papildant 4 dalimi ir ją išdėstyti taip:

3 straipsnis. Subjektai, formuojantys ir įgyvendinantys jaunimo politiką

4. Jaunimo reikalų skyriai kiekvienoje savivaldybėje savivaldybėje. Šios funkcijos finansuojamos iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir (arba) kitų lėšų.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

2020 - 04 - 28
Klaipėda

Aš, Mykolo Romerio universiteto (toliau – Universitetas), Viešojo valdymo fakulteto, Viešojo administravimo instituto magistrantūros studijų programos

studentė Snieguolė Kačerauskaitė

patvirtinu, kad šis rašto darbas / magistro baigiamasis darbas „Jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimas: Klaipėdos miesto savivaldybės atvejis“:

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;
2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;
3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais.

Man žinoma, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą – plagijavimą studentas gali būti šalinamas iš Universiteto kaip už akademinės etikos pažeidimą.

Kačerauskaitė

Snieguolė Kačerauskaitė

MBD autorės el. paštas: snkacerauskaite@stud.mruni.eu